

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Καράβια και βαρκούλες

Το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., την Παρασκευή και το Σάββατο, στις Βρυξέλλες, είναι στο Ταμείο Ανάκαμψης, γύρω από το οποίο θα δοθεί σκληρή μάχη. Θυμίζω πως πρόκειται για ένα σχέδιο 750 δισ. ευρώ ώστε να δώσει η Ε.Ε. λεφτά σε μορφή επιχορηγήσεων κράτη μέλη που επλήγησαν από την πανδημία, το οποίο στηρίζουν κυρίως Παρίσι και Βερολίνο.

Το σχέδιο αντιτίθενται οι 4 σκληροί της Ε.Ε. με ηγέτιδα δύναμη την Ολλανδία. Επειδή, όμως, οι 4 απέρριψαν την πρόταση για ευρωπαϊκό ομόλογο ώστε να μοιραστούν τα βάρη σε όλους, θέτουν προϋποθέσεις για το Ταμείο Ανάκαμψης. Λένε, λοιπόν, ότι για να έχει λαμβάνειν μια χώρα από τα 750 δισ. ευρώ, θα πρέπει να υλοποιήσει οικονομικές μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό, συνταξιοδοτικό και εργασιακό σύστημά της έτσι ώστε να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της και στην τελική και αυτή όλης της Ε.Ε.

Στη συγκεκριμένη Σύνοδο, η Ελλάδα που υπολογίζεται ότι θα λάβει περί τα 32 δισ. ευρώ, πάει κυρίως για να ζητήσει βοήθεια από τους εταίρους της και κυρίως από τη Γαλλία ώστε να αντιμετωπίσει ή καλύτερα για να μη βρεθεί αντιμέτωπη με την τουρκική προκλητικότητα. Το ίδιο και η Κύπρος που αν και πολύ πιο αδύναμη εμφανίζεται σκληροτράχηλη. Στην ουσία εκείνο που η Αθήνα δεν θέλει, είναι να πάθει όπως η Κύπρος, που ανίσχυρη είδε τα τουρκικά πλωτά γεωτρύπανα να κάνουν βόλτες αλλά και γεωτρήσεις στα ανοικτά της Πάφου και το μόνο που έλαβε ως απόδειξη της ευρωπαϊκής και διεθνούς αλληλεγγύης ήταν κάτι διακηρύξεις για την τιμή των όπλων. Όταν μας έλεγαν, «λύστε το Κυπριακό και μην κάνετε ακροβασίες στο κενό», φτάναμε να επιρρίπτουμε ευθύνες μέχρι και στους ειδικούς απεσταλμένους του γ.γ. του ΟΗΕ.

Σας θυμίζω πρόχειρα τρεις διεθνούς κύρους προσωπικότητες, που μόλις μπήκαν στα βαθιά του Κυπριακού, το πολιτικό μας κατεστραμμένο τους ανέλκυσε από την επικοινωνιακή του

λίμνη της διαβολής και τους σταύρωσε στην όχθη σαν τέρατα: Άλβαρο Ντε Σότο, Αλεξάντερ Ντάουνερ και Έσπεν Μπαρθ Άιντε. Η Αθήνα, λοιπόν, για να μην την πατήσει κατά τον ίδιο τρόπο, φρόντισε στις απειλές της Τουρκίας ότι θα κάνει έρευνες στη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης, να ενημερώσει την ευρωπαϊκή και διεθνή αμφικτιονία, ότι έχει κόκκινες γραμμές τις οποίες ουδείς μπορεί να περάσει. Ιδιαίτερα στην κ. Μέρκελ με την οποία διατηρεί πολύ καλή σχέση, ο κ. Μπλντσοτάκης έχει εξηγήσει διεξοδικά τι εννοείται από την Αθήνα αδιαπέραστη κόκκινη γραμμή και τι πρόκειται να κάνει σε περίπτωση που η Τουρκία την περάσει. Αν ευσταθούν οι πληροφορίες μας, η κόκκινη γραμμή είναι στα 12 μίλια. Από την άλλη η Αθήνα, στις Βρυξέλλες, πάει για να ζητήσει από το Παρίσι να δημοσιοποιήσουν –προσεχώς ει δυνατόν– την πρόθεσή τους για στρατηγική αμυντική συνεργασία –αν και ακούγεται οξύμωρο καθώς είναι και οι δύο κράτη μέλη του ΝΑΤΟ. Στην εποχή που διάγουμε όμως έχει επικρατήσει ο παροξυσμός του «όλα επιτρέπονται» και πως «ο δυνατός μπορεί να λειτουργεί κατά το δοκούν», δηλαδή εκτός συμβάσεων και διεθνούς δικαίου.

Έτσι η Γαλλία, και όχι μόνο αυτή εκ των νατοϊκών χωρών, δοκίμασε την τουρκική προκλητικότητα στις 10/06/20 όταν η γαλλική φρεγάτα «COURBET», που τελούσε υπό νατοϊκή διοίκηση, παρενοχλήθηκε από τουρκικά πολεμικά πλοία. Ο νταής της περιοχής έδειξε ότι είναι ο γκαουλάιτερ στην Μεσόγειο χωρίς να φοβάται την επιβολή κυρώσεων. Κι αυτό γιατί η Τουρκία κρατεί το κλειδί του «θπσαυροφυλακίου Λιβύης», που όλοι των ισχυρών θέλουν ένα εισιτήριο για να εισέλθουν. Άρα δεν λειτουργούν πια ούτε και οι στρατιωτικοί συνασπισμοί. Ο κ. Μπλντσοτάκης πολύ καλά κάνει και τρέχει να προσδέσει τη φρεγάτα του στο γαλλικό αεροπλανοφόρο «Σαρλ ντε Γκωλ», καθώς η φουρτούνα που προαναγγέλθηκε μοιάζει να προσγγίζει. Το ιλαροτραγικό είναι ότι η Λευκωσία, σαν μωρή παρθένα, ψάχνει νέο Κραν Μοντάνα, ίσως δέσει τη βαρκούλα μας.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η αποστολή Μπορέλ, οι... μεζέδες και η ανώμαλη προσγείωση

Μεγάλη απογοήτευση προκάλεσε η πολλή υποσχόμενη αποστολή Μπορέλ στην Τουρκία. Παρά τις επιθεωρήσεις στα ελληνοτουρκικά σύνορα, την από ελικοπτερίου επίβλεψη της τουρκικής εισβολής στην κυπριακή ΑΟΖ και την περιδιάβαση που είχε με τον Νίκο Χριστοδουλίδη στη γραμμή αντιπαράταξης στη Λευκωσία, φαίνεται πως αυτό που τελικά τον έπεισε ήταν η τουρκική επιχειρηματολογία.

Δεν εξηγούνται διαφορετικά οι θέσεις που διατύπωσε μετά την επίσκεψή του στην Άγκυρα όπου αντί να θέσει δυναμικά την ευρωπαϊκή θέση τελικά υιοθέτησε την... τουρκική. Και να σκεφτεί κανείς πως δεν συναντήθηκε κατά την εδώ παρουσία του με τον Ακιντζι! Πώς θα συμπεριφερόταν άραγε εάν τον συναντούσε;

Τα όσα λέχθηκαν από τον ίδιο ή άλλους κοινοτικούς αξιωματούχους που μιλούσαν εκ μέρους του περί διαλόγου με την Τουρκία (ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη οι παρόνομες γεωτρήσεις της) και την ανάληψη πρωτοβουλίας για προσέγγιση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και των άλλων χωρών που εμπλέκονται στην κρίση της Λιβύης, φανέρωσε πως γι' αυτόν η Κύπρος ζαχνικά... εξαφανίστηκε. Κάποιο θαύμα πρέπει να έκανε ο Τσαβούσογλου, γιατί λίγες ημέρες προηγουμένως, άλλα έλεγε ο Μπορέλ σε Αθήνα και Λευκωσία.

Εκτός από τις πολιτικές συναντήσεις που είχε με τις κυβερνήσεις σε Ελλάδα και Κύπρο και όσα δήλωσε εκφράζοντας την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη στις δύο χώρες θύματα των τουρκικών προκλήσεων, είχε και με δηλώσεις του στον Τύπο τοποθετηθεί ξεκάθαρα κατά των τουρκικών προκλήσεων.

Στις 31 Μαΐου, μιλώντας στο Έθνος της Κυριακής, δήλωσε: «Καμία διαπραγμάτευση με την Τουρκία όσο δεν σταματά τις γεωτρήσεις». Και όταν ερωτήθηκε από δημοσιογράφο «Εξελίχσατε διαπραγματεύσεις με τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών για τη συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας για το Μεταναστευτικό. Σε ποια φάση βρίσκεται αυτή η επικοινωνία;» απάντησε: «Δεν θα μιλούσα ακριβώς για διαπραγματεύσεις. Ας τις πούμε συνομιλίες, γιατί στην Ευρώπη για να κάνουν διαπραγματεύσεις απαιτείται συγκεκριμένη εντολή. Έχουμε, λοιπόν, ξεκινήσει συνομιλίες και αυτές οι συνομιλίες δεν ήταν πολύ θετικές, αφού μεσολάβησαν οι νέες γεωτρήσεις της Τουρκίας

Ένα έχω να σου πω Νίκο, θα σας καταπλήξω!

στην Κύπρο και τα κράτη-μέλη δεν θέλουν να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις με την Τουρκία, εφόσον αυτή η γεωτρήση δεν σταματά. Την ίδια στιγμή, η Τουρκία δείχνει ότι προφανώς δεν είναι στις προοπτικές της να σταματήσει τις γεωτρήσεις στην Κύπρο.».

Στις 9 Ιουλίου και αφού προηγήθηκε η αυτοψία που έκανε στους χώρους των τουρκικών εγκαταστάσεων δήλωσε στους ευρωβουλευτές ότι τα προβλήματα με την Τουρκία «μόνο μέσα από διαπραγμάτευση και διάλογο» μπορούν να επιλυθούν. Είπε και άλλα πολλά, όπως το «δεν θέλουμε μια ιερή συμμαχία κατά της οθωμανικής εισβολής»...

Πολλοί διερωτήθηκαν τι ήταν αυτό που έκανε τον Μπορέλ να αλλάξει θέσεις και επιχειρηματολογία μετά την επίσκεψή του στην Τουρκία; Μήπως δεν του άρεσαν τα φαγητά που του σέρβιραν σε Αθήνα και Λευκωσία; Άραγε τον τάισαν καλύτερους μεζέδες στην Άγκυρα;

Ό,τι και να συνέβη ο Μπορέλ αντί να μεταφέρει τα ευρωπαϊκά μηνύματα στην Άγκυρα κατέληξε να μεταφέρει τα τουρκικά επιχειρή-

ματα στην Ευρώπη. Και έβγαλε πολλούς έξω από τα ρούχα τους. Με πρώτους τους ευρωβουλευτές, κάποιοι από τους οποίους του επιτέθηκαν. Αλλά και ο Νίκαρως δεν έμεινε πίσω. Πήρε αμέσως τηλέφωνο την Ούρσουλα για να της υποδείξει πως η Ε.Ε. θα πρέπει να υπερασφίσει των συμφερόντων των κρατών μελών της, που είναι και συμφέροντα της ίδιας.

Τη Δευτέρα ο Μπορέλ θα μεταφέρει προτάσεις και ιδέες στους υπουργούς Εξωτερικών της Ε.Ε. για αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων. Είναι σίγουρο πως θα πρόκειται για ένα από τα πιο επεισοδιακά Συμβούλια των Υπουργών Εξωτερικών της Ε.Ε. και είναι κρίμα που η συνεδρίαση δεν μεταδίδεται σε απευθείας μετάδοση. Αν μη τι άλλο να μάθουμε τι λένε για μας οι σύμμαχοι και συνεταίροι μας πίσω απ' τις κλειστές πόρτες. Γιατί on camera τους έχουμε χορτάσει.

ΚΟΝΙΖΑ: Σε ποιο μεγάλο κόμμα υπάρχει πολεμική μεταξύ βουλευτών για τον τρόπο χειρισμού της περιβόητης λίστας Γιωρκάτζη; Αληθεύει πως κάποιοι τράβηξαν κόκκινη γραμμή και ζητούν να μην ανακοινωθεί κανένα όνομα;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

12.VII.1940

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΒΙΣΥ: [...] ο στρατάρχης Πεταίν θα αντικαταστήσει τον κ. Λεμπρέν ως αρχηγός του γαλλικού κράτους και ταυτοχρόνως της εκτελεστικής εξουσίας. Ο στρατάρχης Πεταίν θ' ασκή και την νομοθετική εξουσία μέχρι του σχηματισμού νέας Βουλής. [...] Ουσιαστικώς ο στρατάρχης θα συγκεντρώσει τόνσην εξουσίαν όσην και ο Ναπολέων ως πρώτος Υπάτος. Η Βουλή και η Γερουσία ουσιαστικώς υπέγραψαν την καταδίκη των. Ο στρατάρχης Πεταίν εις νυκτερινήν ραδιοφωνικήν του ομιλίαν ανήγγειλεν ότι από της αύριον (σήμερα) αναλαμβάνει την εξουσίαν τριανδρία υπό τους Πιέρ Λαβάλ, Μαρκέ και Βεϋγκάν. Είπεν επίσης ότι η νέα κυβερνήσις [φωτ.] θα εδρεύη όταν επιστή η στιγμή εις Βεροσλλίας και ότι αντι των νομαρχών θα διορισθούν δώδεκα διοικηταί των επαρχιών με μεγαλυτέραν δικαιοδοσίαν. Οι υπουργοί θα είναι δώδεκα και θα έχουν την ιδιότητα των συμβούλων του αρχηγού της εκτελεστικής εξουσίας. [...] Ο στρατάρχης Πεταίν πρώτιστον ήδη τας γερμανικάς στρατιωτικάς αρχάς εάν θα ήτο δυνατόν αι Βεροσλλίαι να τεθώσιν εις την διάθεσιν της γαλλικής κυβερνήσεως ήτις να εγκαταστήση εις αυτάς την έδραν της.

Καλοκαιρινά πάρτι στη θερινή πλατφόρμα του Πύργου του Αΐφελ

Χαράς ευαγγέλια για τους επισκέπτες της Πόλης του Φωτός και ειδικότερα όσους επιλέξουν να πάνε στο σύμβολο της Γαλλίας, τον Πύργο του Αΐφελ. Ήδη, από χθες, μπορούν να απολαύσουν την καταπληκτική θέα της πόλης, πίνοντας ένα δροσιστικό ποτό ή ακόμα δοκιμάζοντας τις χορευτικές τους ικανότητες, στην ανοικτή θερινή πλατφόρμα, που άνοιξε ξανά την εβδομάδα που πέρασε. Ο Πύργος του Αΐφελ έκλεισε λόγω πανδημίας στα μέσα Μαρτίου και παρέμεινε έτσι μέχρι τις 25 Ιουνίου. Πρόκειται για τη μακρύτερη περίοδο, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο που το σύμβολο του Παρισιού έμεινε χωρίς επισκέπτες.

Η θερινή πλατφόρμα βρίσκεται σε ύψος 57 μέτρων από το έδαφος, διαθέτει μπαρ και μπορεί να φιλοξενήσει 300 ως 350 άτομα, ενώ φυσικά ντιτζέ επιδεικνύουν τις μουσικές τους ικανότητες και επιλογές. Τα «πάρτι» θα πραγματοποιούνται κάθε Πέμπτη και Παρασκευή μέχρι τις 28 Αυγούστου.

Από τον τραγικό απολογισμό της πανδημίας, πολλοί Γάλλοι δεν έβαλαν μυαλό. Παρότι η χρήση μάσκας είναι υποχρεωτική για όποιον επισκέπτεται τον Πύργο, στα εγκαίνια της πλατφόρμας, την Πέμπτη, μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό των καλεσμένων θεάθηκε με καλυμμένο πρόσωπο.

Κάθε χρόνο επισκέπτονται τον Πύργο του Αΐφελ περίπου 7 εκατομμύρια τουρίστες, το 75% των οποίων έρχεται από το εξωτερικό. Φέτος, όμως, καθώς οι πηλγές του κορωνοϊού στην τουριστική βιομηχανία παρα-

Το σύμβολο της Γαλλίας παρέμεινε κλειστό, λόγω κορωνοϊού, για τη μακρύτερη περίοδο από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

μένουν βαθιές και ανοικτές, οι περισσότεροι επισκέπτες θα είναι Γάλλοι.

Την ίδια στιγμή, απρόσκοπτα προχωράει η ανακατασκευή ενός άλλου συμβόλου της Πόλης του Φωτός, του καθεδρικού ναού της Παναγίας των Παρισίων, που καταστράφηκε από πυρκαγιά στις 15 Απριλίου της περασμένης χρονίας. Προσπαθώντας να

βάλει οριστικό τέλος στη φημολογία σχετικά με το σχέδιο που θα λάβει το νέο εμβληματικό –σαν βέλος– κωδωνοστάσιό της, το οποίο καταστράφηκε ολοσχερώς από τις φλόγες, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν τόνισε ότι το αρχιτεκτονικό στοιχείο θα ανοικοδομηθεί σύμφωνα με την αρχική γοτθική τεχνοτροπία, προσθέτοντας

Ο Εμανουέλ Μακρόν τόνισε ότι το κωδωνοστάσιο της Παναγίας των Παρισίων θα ανοικοδομηθεί σύμφωνα με την αρχική γοτθική τεχνοτροπία.

ότι το έργο θα πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από το 2024, χρονιά που το Παρίσι θα φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ένας λόγος που επιλέχθηκε το γοτθικό στυλ είναι η αποτροπή των καθυστερήσεων που θα προκαλούσαν διαγωνισμοί και διαδικασίες μέχρι την επιλογή του πιο κατάλληλου σχεδίου. Το αρχικό εμβληματικό κωδωνοστάσιο της Παναγίας των Παρισίων οικοδομήθηκε τον 13ο αιώνα, αλλά οι εκτεταμένες ζημιές που υπέστη, κατέστρεψαν αναγκαστικά την αφαίρεσή του στα τέλη του 18ου αιώνα. Αντικαταστάθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, με σχέδιο του αρχιτέκτονα Εζάν Βιολέ λε Ντικ.

Παρά την πολύ έντονη αντιπαράθεση, που συχνά κατέληγε σε ομπρικό καβγά, σχετικά με το σχέδιο του μελλοντικού κωδωνοστασίου, με αρχιτέκτονες να καταθέτουν τις πιο παράδοξες προτάσεις, όπως τη δημιουργία πσίνας ή θερμοκηπίου, ο βασικός αρχιτέκτονας της ανακατασκευής του μνημείου, Φίλιπ Βιλνέβ, πρόωθησε την πιστή αντιγραφή του παλιού κωδωνοστασίου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχιουντάκης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στην Αθήνα προς αναζήτηση κοινής πλεύσης

Το ραντεβού Αναστασιάδη στην ελληνική πρωτεύουσα στις 14 Ιουλίου σε συνάρτηση με τα σενάρια κρίσης που αγγίζουν την Κύπρο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Το κλίμα έντονως ανησυχίας που εξαγεται από την πλευρά της Ελλάδας, αλλά προσφάτως και από τον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφορικά με τη πιθανή αποτυχία αναχαίτισης της συνεχιζόμενης τουρκικής επιθετικότητας στη Μεσόγειο με διπλωματικά μέσα, είναι ένα στοχείο που παρακολούθεται με ιδιαίτερη προσοχή στη Λευκωσία και ένας λόγος, αν όχι ο βασικός, που ώθησαν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να εξωτεριεύσει δημοσίως τις ανησυχίες του για το αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης κλιμάκωσης της τουρκικής κρίσης, που θα αγγίξει την Κύπρο. Ένα ζήτημα που φέρνει στην επιφάνεια εισαίσθητες πιέξεις, που ενώ δεν αγγίζουν το κοινό στόχο των δύο χωρών, αναδεικνύουν τη διαφορετική θεώρηση πραγμάτων που φαίνεται να επικρατεί σε κύκλους πλίσσιον της κυβέρνησης στην Αθήνα. Διαφορετικότητα που δεν είναι τωρινό φαινόμενο και κατά καιρούς ταλανίζει τον άξονα Αθηνών – Λευκωσίας, καθώς θέτει υπό αμφισβήτηση το κλίμα που επικρατεί στις σχέσεις των πολιτικών ηγετών. Στην προκειμένη περίπτωση τα όσα εξέφρασε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και στη συνέντευξή του στην «Κ», για τις επιλογές που έχει η Κύπρος απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα αλλά και το ι «παγορεύει, κατά τον Νίκο Αναστασιάδη, ο πατριωτικός ρεαλισμός και ορθολογισμός και όχι μια ρητορική κενών συνθημάτων», καθιστούν την επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας στην Ελλάδα πρωτεύουσα άκρως ενδιαφέρουσα, προκειμένου να διαλυθούν οι όποιες σκιές έχουν δημιουργηθεί και να αναζητηθεί μια κοινή συνισταμένη που να μη

επιδέχεται αμφισβητήσεων, απέναντι στις επιθετικές τουρκικές κινήσεις από το Αιγαίο έως τη Μεσόγειο και τη Λιβύη.

Η επίσκεψη

Η επισκεψήν Αναστασιάδην στην Αθήνα, στις 14 Ιουλίου, για να πραγματοποιηθεί σε μία περίοδο όπου εντείνονται οι πληροφορίες αλλά και οι ανησυχίες που εκφράζονται για ενδεχόμενη αφυλολόγητη αντίδραση της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή ή τη Λιβύη, το επόμενο διάστημα. Σε Αθήνα και Λευκωσία καταγράφεται κινητικότητα για την ενδεχόμενη πρόκληση ενός θερμού επεισοδίου, απροσδιορίστου εντάσεως και εύρους το επόμενο διάστημα. Η συνάντηση Μπιστοτάκη

Το Καστελόριζο παρουσιάζεται ως το σημείο εκείνο που θα εκδηλωθεί η τουρκική επιθετικότητα με την πραγματοποίηση σειсмоγραφικών ερευνών.

– Αναστασιάδην θεωρείται καθοριστικής σημασίας και θα πραγματοποιηθεί εν μέσω συνεχιζόμενων δημοσίων επικρίσεων κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας, υπό τη μορφή διαρροών στον Τύπο ή μέσω δημοσίων απόψεων προσώπων που κινούνται στις παρυφές των κυβερνητικών δομών στην ελληνική πρωτεύουσα. Όπως έχει φανεί, οι δημόσιες απόψεις του Νίκου Αναστασιάδου έχουν προκαλέσει διασάφηση στο πολιτικό παρασκώη των Αθηνών χωρίς την αντίδραση

Στη συνάντηση της Αθήνας οι Κυριάκος Μητσοτάκης και Νίκος Αναστασιάδης καλούνται να καθορίσουν μια ενιαία γραμμή απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα βάζοντας στο τραπέζι όλα τα σενάρια ακόμα και αυτό της πρόκλησης ενός θερμού επεισοδίου.

από κυβερνητικές πλευρές. Εικόνα που δεν περνά απαρατήρητη στη Λευκωσία και που ούτε λίγο ούτε πολύ έχει προκαλέσει μια ιδιαίτερα κατάσταση, η οποία χρήζει, όπως λέγεται από έμπειρους πολιτικούς αναλυτές, λεπτών χειρισμών. Επί τουτού χαρακτηριστική ήταν η άποψη που εξέφρασε στην «Κ» πηγή με γνώση όσων τεκτονούνται πίσω από τα φώτα για τη μετάβαση Αναστασιάδη στην Αθήνα. Με νόημα λέγεται πως «η 14η Ιουλίου θα είναι μια ενδιαφέρουσα ημερομηνία για τα δρώ-

μενα σε Ελλάδα και Κύπρο». Κυβερνητικές πηγές που θέλησαν να τηρήσουν την ανωνυμία τους, κληθείσες να σχολιάσουν από την «Κ» αν υπάρχουν οικίες μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας, κατηγορηματικά απέρριψαν τα όσα παρουσιάζονται τονίζοντας πως η Αθήνα σε όλα τα επίπεδα εξουσίας, δείχνει αποπροστασιοποίηση απέναντι στην τουρκοική επιθετικότητα. Στην Αθήνα οι δύο ηγέτες, πέρα από τα τετριμμένα ενθώπων των τηλεοπτικών φακών, θα αναζητήσουν συγκλίσεις σε ζωτικές

σπασμία θέματα που αφορούν κυρίως τον χειρισμό ζητημάτων, στο σενάριο που η τουρκική επιθετικότητα μετεξελίχθηκε σε κάποιο επεισόδιο και θα επεκταθεί πέραν του Καστελόριζου, ένα σενάριο το οποίο συγκαταλέγεται ανάμεσα στα υπόλοιπα τα οποία τυγχάνουν μελέτης από κυπριακής πλευράς τους τελευταίους μήνες.

Το Καστελόριζο

Το πέρασμα Μπορέλ από την τουρκική πρωτεύουσα, πέρα από το κλίμα δυσφορίας που προκαλέσε, ένεκα των όσων είχε δημόσια ο Ευρωπαίος αξιωματούχος, άφησε πίσω και πληροφορίες για τα όσα φέρεται να του μετέφερε ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου για το ποια θα είναι η τουρκική αντίδραση στην περίπτωση που η Ε.Ε. προχωρήσει σε νέες κυρώσεις κατά της Τουρκίας. Ο τούρκος ΥΠΕΞ, σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές, απείλησε πως η χώρα του ως αντίποινα θα πραγματοποιήσει οικονομικούς έρευνες στο Καστελόριζο. Πληροφορίες που επιβεβαιώσουν στην «Κ» πηγές και στη Λευκωσία, οι οποίες ωστόσο εκτιμούν πως η Άγκυρα προσπαθεί να δώσει υπόσταση στην επιθετικότητα της, αναζητώντας προφάσεις για την εκδήλωσή. Οι ίδιες πηγές θεωρούν πως η Άγκυρα είναι αυτή που προσπαθεί να δημιουργήσει ρήγμα ανάμεσα σε Αθήνα και Λευκωσία το οποίο σε επίπεδο κυβερνήσεων δεν υπάρχει.

Τα σενάρια

Πολύ πριν η τουρκική επιθετικότητα πάρει διαστάσεις, στη Λευκωσία παρακολουθούν με ιδιαίτερη προσοχή τα όσα τεκταίνονται στην περιοχή, μελετώντας και αναλύοντας, όπως μας ειπώθηκε χαρακτηριστικά

από αρμόδια πηγή, ουκ ολίγα σενάρια. Οι εκτιμήσεις που εκφράζονται για πιθανή εκτόνωση της τουρκικής επιθετικότητας προς ανατολάς και στην περιοχή της Κύπρου, δεν φαίνεται να συγκεντρώνουν ισχυρές πιθανότητες στις αναλύσεις που γίνονται, χωρίς αυτό ωστόσο να προκαλεί εφησυχασμό. Στις αναλύσεις που γίνονται η προσπάθεια είναι να δοθεί απάντηση σε δυο ερωτήματα: Πρώτον η Τουρκία μπορεί να ασκήσει πίεση μέσω Κύπρου; Αν εκδηλωθεί μια επιθετική, κίνηση σε πο σημείο θα μπορούσε να εμφανιστεί; Στο πρώτο υποθετικό ερώτημα η απάντηση που δίνεται είναι υπό τη μορφή ερώτησης. Πώς μπορεί να ασκήσει πίεση σε Ελλάδα και Ε.Ε η Τουρκία, όταν π.χ. εδώ και πολλά χρόνια οι κατοχικές δυνάμεις προσπαθούν να αλλάξουν το καθεστώς της πρώηνς γραμμής, όπως στην περίπτωση των Στροβιλλιών. Στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση που δίνεται είναι πιο ξεκάθαρη. Ναι, μπορούν. Έχουν 7 με 8 σημεία για να δεκαετίες να «καλλιεργούν» για να μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν. Επί της θαλάσσης η απουσία ικανοποιητικών ναυτικών δυνάμεων, ουσιαστικά δεν μπορεί να αποτελέσει πεδίο άσκησης μεγαλύτερης πίεσης, από την υφιστάμενη να τα τουρκικά γεωτρήματα. Στη Λευκωσία παρατηρώντας και αναλύοντας γεγονότα και πληροφορίες, θεωρού ότι η μόνη ένταση που υπάρχει στην περιοχή είναι στην πλευρά της Αίθης, όπου επικρατεί κλίση της Τουρκίας ως απάντηση στην επίθεση που δέχθηκε από αέρος. Η επίθεση που θεωρείται θέμα ημερών θα είχε σημειωθεί, σύμφωνα με στρατιωτικές εκτιμήσεις, αν η Τουρκία δεν είχε απαλώσει το στοιχείο του αφηνδιασμού, στον υπόγειο πόλεμο των πληροφοριών.

RED GIGA SUMMER
μέχρι 20GB με μόνο €5

**SUMMER IS ALWAYS ON. Όλοι οι πελάτες RED
μπορούν να σερφάρουν ακόμη πιο ξέγνοιαστα,
όλο τον Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο.**

**Ενεργοποίησέ τα το πρώτο 12ήμερο κάθε μήνα στέλνοντας
SUMMER στο 7000.**

Πρόγραμμα	Καλοκαιρινά Πακέτα για ΟΛΟ τον Ιούλιο, Αύγουστο & Σεπτέμβριο
RED 1 & RED 2	5GB Mobile Internet με €5
RED plus, RED Youth & RED Family	20GB Mobile Internet με €5

Το μέλλον συναρπάζει.
Ready?

YAAAS

Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Κοινοποιήσαμε σ' όλους την κόκκινη γραμμή μας

Δεν θα γίνει αποδεκτή η παραβίαση κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, δηλώνει ο Σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Κυρ. Μπισσιτάκη

Συνέντευξη
στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Η «καθαρή κόκκινη γραμμή» της Ελλάδας σε ενδεχόμενο απόπειρας παραβίασης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της έχει κοινοποιηθεί σε εταίρους και διεθνή κοινότητα, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Αλέξανδρος Διακόπουλος. Εκτιμά ότι στην παρούσα φάση, ένα θερμό επεισόδιο θα είχε αρνητικές επιπτώσεις προς όλες τις κατευθύνσεις. Επίσης, τονίζει ότι υπό τις παρούσες συνθήκες δεν αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει έδαφος είτε για συνάντηση Μπισσιτάκη-Ερντογάν, είτε για προσφυγή στη Χάγη. Επισημαίνει ότι οι άριστες σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας έχουν δημιουργήσει το υπόβαθρο για σύναψη κάποιας στρατηγικής συμφωνίας στο μέλλον. Ενώ τονίζει τη σημασία που έχει για την Ελλάδα η επίκληση του άρθρου 5 του ΝΑΤΟ για τη συλλογική άμυνα και την ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής της Ε.Ε. Ο κ. Διακόπουλος εκτιμά ότι γρήγορα η Ελλάδα θα αποκτήσει νέες φρεγάτες, ενώ υπογραμμίζει την σημασία της ανάπτυξης εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Ως προς το ζήτημα της στελέχωσης των μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, ο κ. Διακόπουλος υπογραμμίζει ότι είτε θα αυξηθεί η θητεία, είτε θα προσληφθούν επαγγελματίες οπλίτες.

—**Διανύουμε δύσκολη συγκυρία. Η Ελλάδα ζητάει τις διασφαλίσεις που προκύπτουν από την συμμετοχή σε πολυμερείς οργανισμούς και συμμαχίες. Έχουμε λόγο ή απλώς παρακολουθούμε τις εξελίξεις;**

—Η Ελλάδα ακολουθεί πολιτική αρχών, σταθερά αγκιστρωμένη στο Διεθνές Δίκαιο. Δεν ζητάμε περισσότερες διασφαλίσεις από αυτές που μας οφείλονται από τη συμμετοχή σε αυτούς τους οργανισμούς και τις συμμαχίες. Αυτοί οι οργανισμοί πρέπει, πρώτων να δείχνουν την αλληλεγγύη που οφείλουν σε μια χώρα-μέλος (ΝΑΤΟ-Ε.Ε.) και δεύτερον να λειτουργούν βάσει των αρχών και αξιών, τις οποίες έχουν φτιάξει για να υπηρετήσουν, δηλαδή της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας αλλά και τις αρχές του Δικαίου και ενός Διεθνούς συστήματος με κανόνες. Πρέπει, όμως να τονίσω, πως εάν θέλει μια χώρα να έχει λόγο στην αρχιτεκτονική ασφαλείας της ευρύτερης περιοχής της, πρέπει να συμμετέχει ενεργά.

—**Ανησυχείτε ότι το φθινόπωρο**

“

Οι σχέσεις της Τουρκίας με την Ε.Ε. περνούν μέσα από το φίλτρο των σχέσεων σεβασμού και καλής γειτονίας της Ελλάδας.

“

Οι άριστες σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας έχουν δημιουργήσει το υπόβαθρο για σύναψη κάποιας στρατηγικής συμφωνίας στο μέλλον.

“

Μια συνάντηση με τον Πρόεδρο της Τουρκίας, αν δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο, θα ήταν και πρόωρη και ενδεχομένως να έφερνε αντίθετα αποτελέσματα.

μπορεί να σημειωθεί κλιμάκωση λόγω της προαναγγελίας τουρκικών ερευνών στην ελληνική υφαλοκρηπίδα;

—Η Ελλάδα, πέραν των διπλωματικών και άλλων προσαποδείων της, στις οποίες μέσα εντάσσουμε και το ότι είμαστε ανοικτοί για τη δημιουργία και τη συντήρηση δι-αύλων επικοινωνίας με την άλλη πλευρά, έχει καταστήσει σαφές και το έχει επικοινωνήσει και προς εταίρους αλλά και προς γενικότερα τη διεθνή κοινότητα δύο πράγματα. Πρώτων δεν θα γίνει αποδεκτή η παραβίαση κυριαρχικών μας δικαιωμάτων στο πλαίσιο ενός πα-ράνομου μνημονίου. Με τίποτα, με καθαρή κόκκινη γραμμή. Και, δεύτερον ότι οι σχέσεις της Τουρκίας με την ΕΕ περνούν μέσα από το φίλτρο των σχέσεων σεβασμού

Ενδεχόμενο θερμό επεισόδιο, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, θα ήταν «lose-lose-lose», λέει στη συνέντευξή του ο Αθανάσιος Διακόπουλος και προσθέτει ότι θα αποσταθεροποιούσε την περιοχή, θα προξενούσε ανήκεστο βλάβη στο ΝΑΤΟ και τεράστιο πολιτικό πρόβλημα στην Ευρώπη.

και καλής γειτονίας της Ελλάδας. Αυτά σε συνδυασμό με την κρίσιμη μάζα αποτρεπτικής ισχύος που διατηρούν οι Ένοπλες Δυνάμεις, παρά τα προβλήματα που άφησε η δεκαετής κρίση, καθιστούν αδιανόητη την κλιμάκωση. Ενδεχόμενο θερμό επεισόδιο θα ήταν «lose-lose-lose». Θα αποσταθεροποιούσε την περιοχή, θα προξενούσε ανήκεστο βλάβη στη Συμμαχία και τεράστιο πολιτικό πρόβλημα στην Ευρώπη.

—**Εκτιμάτε ότι υπάρχει έδαφος για συνάντηση ανάμεσα στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Τουρκίας. Είτε αυτό μπορεί να γίνει είτε όχι θεωρείτε ότι υπάρχει περιθώριο για διαπραγματεύσεις με την Άγκυρα;**

—Είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Αυτή τη στιγμή - και είναι προσωπική εκτίμηση αυτή - νομίζω

ότι μια συνάντηση με τον Πρόεδρο της Τουρκίας αν δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο θα ήταν και πρόωρη και ενδεχομένης να έφερνε αντίθετα αποτελέσματα. Η διαπραγμάτευση είναι ένα πολύ πιο προχωρημένο στάδιο από αυτό που βρισκόμαστε τώρα, διότι για να γίνει διαπραγμάτευση πρέπει πρώτα να υπάρχει σαφές πλαίσιο μέσα στο οποίο θα διαπραγματευτείς, το οποίο κατά την άποψη μας δεν μπορεί να είναι κανένα άλλο από αυτό του Διεθνούς Δικαίου και να έχεις σαφώς συμφωνήσει στο αντικείμενο της διαπραγματεύσεως αυτής. Θεωρώ ότι κακώς και με ευθύνη της Τουρκίας τόσο καιρό δεν υπήρχαν διάλογοι επικοινωνίας. Πρέπει να δημιουργηθούν διάλογοι επικοινωνίας οι οποίοι μέσω διερ-υντικών επαφών - αν όλα πάνε καλά

και η Τουρκία σεβαστεί τη σχέση καλής γειτονίας - θα οδηγήσουν συγκεκριμένη στιγμή στη διαπραγμάτευση για την οποία μιλάτε. Άρα η διαπραγμάτευση αυτή τη στιγμή και με την κατάσταση ως έχει τώρα είναι κάτι που δεν βλέπω άμεσα.

—**Θεωρείτε ότι η Τουρκία - με τις οξύτατες εσωτερικές αντιθέσεις της - ενδιαφέρεται για διάλογο ή θέλει να επιβάλει τετελεσμένα;**

—Η Τουρκία όπως κάθε χώρα και κάθε κοινωνία δεν είναι μονοδιάστατη. Μέσα στην τουρκική κοινωνία αλλά και το πολιτικό της σύστημα υπάρχουν διαφορετικές τάσεις. Στο πρόσφατο παρελθόν είχαν επικρατήσει κάποιες - τελείως τρελές κατά την άποψη μου - Ευρασιανικές απόψεις οι οποίες οδηγούσαν τη Τουρκία σε σύγκρουση με τη Δύση. Μάλλον αυτές παρο-

πλίστηκαν ή τέθηκαν στο περιθώριο. Υπήρχε επίσης η άποψη ότι το Διεθνές σύστημα επιτρέπει τα πάντα και όλα είναι μια πολιτική ισχύος όπου ο καθένας κάνει ό,τι μπορεί, σαν να γυρνάμε σε ένα Χορμσιανό παρελθόν όπου όλοι είναι εναντίον όλων. Νομίζω ότι αυτή η άποψη είναι λανθασμένη και έχει όρια τα οποία θέτει το ίδιο το Διεθνές σύστημα. Πιστεύω λοιπόν ότι υπάρχουν και αυτοί οι οποίοι καταλαβαίνουν ότι το συμφέρον της Τουρκίας εξυπηρετείται περισσότερο παίζοντας σύμφωνα με τους κανόνες τους Διεθνούς Δικαίου και του διεθνούς συστήματος, και ότι έχει πολύ περισσότερα να κερδίσει έτσι από το να ακολουθεί σχέσεις αντιπαλότητας και αντιπαράθεσης. Την Τουρκία κανείς δεν θέλει να την αποκλείσει. Κινδυνεύει όμως με τη συμπεριφορά της να κάνει τον αποκλεισμό αυτοεκπληρούμενη προφητεία μέσα από μια συμπεριφορά η οποία δημιουργεί συνεχώς αντιπαραθέσεις και αντιπαλότητες και όχι σχέσεις φιλίας και εμπιστοσύνης.

—**Υπάρχουν πληροφορίες για σύναψη κάποιας στρατηγικής χαρακτηριστικής συμφωνίας με τη Γαλλία. Ισχύουν;**

—Αυτού του τύπου οι συμφωνίες ακόμη και αν βρίσκονται σε φάση διεργασίας για την δημιουργία τους είναι καλό να μην συζητούνται πριν οριστικοποιηθούν. Αυτό όμως που μπορώ να πω είναι ότι αυτή τη στιγμή υπάρχει μια κοινή οπτική με τη Γαλλία τόσο σε ότι αφορά την Ανατολική Μεσόγειο, όσο και το ευρωπαϊκό μέλλον. Αυτή η ταύτιση συμφερόντων και απόψεων δημιουργεί πολιτικά ένα πολύ καλό υπόβαθρο για να προχωρήσουμε στο μέλλον σε κάποιες τέτοιες μορφές συμφωνίας.

—**Με βάση ποια ρότρες μπορείτε να περιμένουμε συνδρομή από κάποια ευρωπαϊκά χώρα σε περίπτωση απειλής; Υπάρχουν νομικές προβλέψεις που μπορούμε να αξιοποιήσουμε;**

—Η Ελλάδα είναι μέλος της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ. Στο πλαίσιο της Ε.Ε. υπάρχει η ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής βάσει του άρθρου 42.7 της Συνθήκης της Λισαβόνας και στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ υπάρχει η συλλογική άμυνα βάσει του άρθρου 5. Θεωρώ όμως αδιανόητο να χρειαστεί να επικαλεστούμε τα άρθρα αυτά έναντι οποιασδήποτε χώρας μέλους της Συμμαχίας που φιλοδοξεί να έχει εταιρική σχέση με την Ε.Ε. γιατί αν γίνει, η χώρα αυτή θα αποκόψει τις σχέσεις της με την Δύση.

Εχουμε διατηρήσει μία κρίσιμη μάζα αποτρεπτικής ισχύος από το παρελθόν

—**Τα τελευταία χρόνια οι εξοπλιστικές δαπάνες άγγιξαν το ναδίρ. Έχουν γίνει αρκετές κινήσεις ωστόσο δεν έχουμε κάτι οριστικό. Είναι πιθανόν το επόμενο χρονικό διάστημα να δούμε ανακοινώσεις;**

—Είναι αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια έχουμε μείνει πίσω όμως ισχύει αυτό που σας είπα πιο πριν ότι έχουμε διατηρήσει μία κρίσιμη μάζα αποτρεπτικής ισχύος από το παρελθόν. Για τα εξοπλιστικά πρέπει να πω δύο πράγματα. Πρώτων, συντελεστής ισχύος εξίσου σημαντικός με την αμυντική ισχύ είναι και η οικονομία. Που σημαίνει, όπως έχει φανεί και από το παρελθόν ότι δεν μπορείς να ανοιχτείς σε εξοπλισμούς αν αυτό λειτουργήσει φαλκιδεύοντας την εθνική σου οικονομία στο εγγύς μέλλον. Το είδαμε και το πληρώσαμε τα τελευταία χρόνια αυτό. Άρα τα εξοπλιστικά και η οικονομική ανάπτυξη έρχονται μαζί. Το δεύτερο, ότι η κυβερνηση βρήκε και καλώς βρήκε κάποια προγράμματα τα οποία είχαν ήδη μπει μπροστά από πριν, αρκετά δαπανηρά. Και μιλάω για τα αεροσκάφη ναυτικής συνεργασίας, τα P-3BOrion αλλά και τον εκσυγχρονισμό των αεροσκαφών F16 σε Viper με κόστος ενάμιση δισεκατομμύριο. Παράλληλα, βρήκε

χαμηλή διαθεσιμότητα ειδικά σε αεροσκάφη όπως τα Μιράζ 2000. Τίποτα από όλα αυτά δεν είναι τοσάμπα. Ακόμη, βρήκε βαλτωμένο το θέμα των δύο πυραυλακατών στα Ναυπηγεία της Ελευσίνας. Ήδη η μία βρίσκεται στον ναύσταθμο, η έκτη, και περιμένουμε μέσα σε ένα μήνα να πέσει στο νερό και η έβδομη. Τέλος βρισκόμαστε σε μία σειρά συζητήσεων για την αγορά φρεγατών. Το ναυτικό χρειάζεται ενίσχυση με φρεγάτες και νομίζω αυτό είναι κάτι που θα γίνει αργά ή γρήγορα.

—**Σε αυτό το πλαίσιο ποιος είναι ο ρόλος της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας;**

—Η εγχώρια αμυντική βιομηχανία είναι για μένα από τις βασικές παθογένειες. Μπορούμε να την χωρίσουμε σε δύο κατηγορίες. Η μία είναι το κομμάτι της αμυντικής βιομηχανίας του ιδιωτικού τομέα. Εκεί υπάρχουν κάποιες εταιρείες εξαιρετικές, οι οποίες κάνουν μά-λιστα Έρευνα και Τεχνολογία και καταφέρνουν με όλες τις δυσκολίες να κάνουν και κάποιες εξαγωγές ή να συμμετέχουν σε προγράμματα τα οποία απαιτούν πάρα πολύ υψηλή τεχνολογία αιχμής. Αυτές οι εταιρίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν και μία θερμοκοιτίδα για την εισαγωγή ή τη δημιουργία τε-

τοιων τεχνολογιών που θα έχουν και μία διάχυση στην ευρύτερη οικονομία. Αυτές οι εταιρείες κατά-φεραν να επιζήσουν παρά το γνωστό εχθρικό δημόσιο περιβάλλον προς την ιδιωτική οικονομία και

το γεγονός ότι δεν είναι βιομηχανίες αμυντικές μιας πολύ ισχυρής χώρας (π.χ. ΗΠΑ, Ρωσία, Γαλλία, Βρετανία) ώστε να έχουν και το ειδικό βάρος και την παράδοση της χώρας αυτής σε εξαγωγές. Παρόλα αυτά επιβίω-

Επιτυχία του ΥΠΕΞ η συμφωνία με Ιταλία

—**Πριν από λίγο καιρό Αθήνα και Ρώμη ολοκλήρωσαν τη συμφωνία τους για ΑΟΖ. Πιστεύετε ότι κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί εν ευθέτω χρόνω και με την Αίγυπτο;**

—Η συμφωνία με Ιταλία, αποτελεί μια τεράστια επιτυχία του ΥΠΕΞ, δεδομένου ότι εκκρεμούσε επί 40 περίπου χρόνια. Τώρα εξ όσων γνωρίζω γίνονται διαπραγματεύσεις με Αίγυπτο οι οποίες είναι πολύ σύνθετες και δύσκολες. Η επιτυχία της όποιας Συμφωνίας, εφόσον επιτευχθεί, θα κριθεί κυρίως από το κατά πόσο θα ακυρωθεί στην πράξη το τουρκολβυκό μνημόνιο μέσω μιας διεθνούς διαφοράς, όπου η μια πλευρά θα έχει εφαρμόσει ευλαβικά το Διεθνές Δίκαιο και η άλλη στην ίδια επικαλυπτόμενη περιοχή έχει λειτουργήσει αυθαίρετα και παράνομα! Οποιαδήποτε άλλη συζήτηση κοιτάει τα δέντρα και κάνει το δάσος...

—**Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία με την Αίγυπτο, υπάρχει περιθώριο προσφυγής στη Χάγη;**

—Για μια χώρα που λειτουργεί βάσει του Δ.Δ. η προσφυγή στη Χάγη αποτελεί πάντα μια δυναμική επιλογή. Όμως αυτό απαιτεί χρόνο, συνείνεση της άλλης πλευράς, ξανά διαπραγματεύσεις για συνοπσοκετικό και εγκυμονεί και τον κίνδυνο εμπλοκής άλλης χώρας που μπορεί (ακόμη και αν δεν έχει κυρώσει το Δίκαιο της Θάλασσας) να επικαλεστεί νόμιμο συμφέρον και να παρέμβει στη διαδικασία. Λαμβανομένων υπόψη όσων σας είπα στη προηγούμενη ερώτηση και της σημασίας του παράγοντα του χρόνου, εκτιμώ πως η επιλογή της Χάγης δεν ανταποκρίνεται στον αντικειμενικό στόχο.

—**Πιστεύετε ότι μπορεί να γίνει συζήτηση για τη στρατιωτική θητεία;**

—Το να υπάρχει η θητεία, το να υπάρχουν δηλαδή στρατεύσιμοι είναι μια κατάκτηση δημοκρατική.

Μας ήρθε με τη Γαλλική Επανάσταση και είναι πλήρως δημοκρατικό ότι το κράτος όπως παλιά η αρχαία Αθήνα είχε τους οπλίτες - το κράτος δίνει όπλα στους πολίτες του. Είναι κομμάτι των υποχρεώσεων κάθε συνειδητού πολίτη. Οι φόροι, η ψήφος, η θητεία, είναι αυτά που κάνει ανταποδοτικά εσύ ως πολίτης για να έχεις κράτος. Έχει δηλαδή και ένα θεωρητικό, ένα φιλοσοφικό υπόβαθρο. Η θητεία μειώθηκε και ορθώς μειώθηκε για μια σειρά από κοινωνικούς και πρακτικούς λόγους, με τη λογική όμως ότι θα παίρναμε επαγγελματίες οπλίτες οι οποίοι θα κάλυπταν τις ανάγκες. Ήρθε η κρίση, σταματήσαμε να παίρνουμε επαγγελματίες οπλίτες αλλά λόγω του πολιτικού κόστους δεν επαναφέραμε τη θητεία στην προηγούμενη της κατάσταση με αποτέλεσμα να υπάρχουν προβλήματα στελέχωσης. Κατά τη γνώμη μου αυτό το πρόβλημα πρέπει να επιλυθεί είτε με αύξηση της θητείας είτε με το να ξαναρχίσουμε να προσλαμβάνουμε επαγγελματίες οπλίτες. Πάντως το πρόβλημα είναι υπαρκτό και πρέπει να επιλυθεί.

*Οι απόψεις που εκφράζονται από τον κ. Διακόπουλο στην συνέντευξη είναι προσωπικές.

Κομβική συνάντηση Μητσοτάκη-Μακρόν 17, 18 στις Βρυξέλλες

Στόχος συμφωνία στρατηγικής σχέσης Αθηνών-Παρισίων

Των **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**
και **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Στη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., την επόμενη Παρασκευή και το Σάββατο, στις Βρυξέλλες, τα βλέμματα όλων –και της Αθήνας– θα είναι στραμμένα στο σκληρό «παζάρι» για το Ταμείο Ανάκαμψης, από το οποίο η κυβέρνηση διεκδικεί πόρους ύψους 32 δισ. ευρώ. Όμως, για τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη η επερχόμενη Σύνοδος θα έχει μια ακόμη κρίσιμη παράμετρο: Στο περιθώριο των εργασιών της προγραμματίζεται να συναντηθεί με τον Γάλλο Πρόεδρο Εμμανουέλ Μακρόν. Η συνάντηση χαρακτηρίζεται ιδιαίτερης σημασίας, καθώς στο τραπέζι θα βρεθούν συγκεκριμένοι τρόποι αναβάθμισης της αμυντικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας σε μια περίοδο «έντασης» των τουρικών προκλήσεων και σημαντικών επιδείνωσής των σχέσεων Τουρκίας – Γαλλίας, αλλά και το ενδεχόμενο προμήθειας των δύο φρεγατών τύπου Belh@ttra. Όπως αναφέρει ο κ. Μητσοτάκης σε συνμιλιττές του, στη συγκεκριμένη συνάντηση «δεν θα κλείσει οριστικά τίποτα», καθώς για τα επόμενα χρόνια ο προϋπολογισμός για εξοπλισμούς είναι συγκεκριμένος και ο Πρωθυπουργός επιθυμεί να σταθμίσει συνολικά τις επιλογές της χώρας. Όμως, με δεδομένο ότι σύμφωνα με πληροφορίες υπάρχει κατ' αρχήν προσέγγιση για

το κόστος προμήθειας των φρεγατών, είναι προφανές πως εάν κατά τις συνομιλίες Μητσοτάκη – Μακρόν διαπιστωθεί ευρύτερη συναντίληψη θα ανοίξει ο δρόμος για μια τελική διαπραγμάτευση.

Στο τραπέζι δεν βρίσκονται, βέβαια, μόνον οι φρεγάτες, αλλά ένα συνολικό πλαίσιο διαπραγματεύσεως που θα επιτρέψει σε Ελλάδα και Γαλλία να αποκτήσουν στενή, συμμαχική αμυντική σχέση. Επί τούτου συζητούνται διάφορες φόρμουλες και είναι απολύτως σαφές ότι η προμήθεια των δύο φρεγατών τύπου Belh@ttra θα λειτουργήσει ως επιστέγασμα μιας συμφωνίας στρατηγικής σχέσης ανάμεσα στις δύο χώρες. Στόχος είναι η σύναψη μιας συμφωνίας η οποία θα περιλαμβάνει μια ρήτρα αμυντικής συνδρομής σε περίπτωση που η μια ή η άλλη κληθεί να αντιμετωπίσει απειλή.

Πόκερ με Κάιρο

Ενδιαμέσως η Αθήνα έχει αποδυθεί σε ένα πολύ προσεκτικό διπλωματικό πόκερ με το Κάιρο, σε μια προσπάθεια να ολοκληρωθεί η συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ. Αγκάθι παραμένει το Καστελόριζο, το οποίο η Αίγυπτος δεν επιθυμεί να αποτελεί μέρος των διαπραγματεύσεων. Ο Ιούλιος κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός για την πορεία αυτών των συνομιλιών οι οποίες δεν αποκλείεται να συνεχιστούν και τις πρώτες ημέρες του Αυγούστου, έτσι ώστε μέσα

στο καλοκαίρι να υπάρχει μια συμφωνία που θα ακυρώνει στην πράξη το τουρκολιβυκό μνημόνιο, αφού θα το επικαλύπτει. Για την κυβέρνηση βασικό σημείο θα είναι να επικοινωνήσει εντός της χώρας για ποιον λόγο προχώρησε μια τέτοια συμφωνία με την Αίγυπτο σε αυτή τη στιγμή, που προφανώς δεν θα βασιζόταν στη μέση γραμμή λόγω των ιδιαίτερων γεωγραφικών χαρακτηριστικών (γνοιά έναντι Αφρικανικής ενδοχώρας). Οι διαπραγματεύσεις με την Αίγυπτο βρίσκονται και σε γνώση της Λευκωσίας. Άλλωστε την Τρίτη, καταφθάνει στην Αθήνα ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, ο οποίος θα συναντηθεί με τον κ. Μητσοτάκη, προκειμένου να συντονιστούν ενόψει της Συνόδου Κορυφής που θα συζητήσει και το ζήτημα των πιθανών κυρώσεων κατά της Τουρκίας, όπου οι δύο πλευρές έχουν ελαφρώς διαφορετικές απόψεις.

Κόκκινες γραμμές και NATO

Στην Αθήνα υπάρχει ικανοποίηση και για την στάση που ακολουθεί η Γερμανία. Την περασμένη Τετάρτη, η Ελλάδα, μέσω του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια συμμετείχε σε μια διευρυμένη τηλεδιάσκεψη υπό την αιγίδα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για τη Λιβύη. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, την συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτή την τηλεδιάσκεψη προώθη-

Μεταξύ Μητσοτάκη-Μακρόν επιδιώκεται η σύναψη συμφωνίας στην οποία θα περιλαμβάνεται και μια ρήτρα αμυντικής συνδρομής σε περίπτωση που μια από τις δύο χώρες αντιμετωπίσει απειλή.

σε η Γερμανία. Ανάμεσα στην Αθήνα και το Βερολίνο έχει αναπτυχθεί ένας πολύ τακτικός διάυλος και η Άγκελα Μέρκελ έχει μάθει προσωπικά από τον κ. Μητσοτάκη για τις ακριβείς κόκκινες γραμμές της Ελλάδας, σε περίπτωση που η Τουρκία προχωρήσει σε έρευνες σε Ελληνική υφαλοκρηπίδα.

Στην Αθήνα εκτιμάται ότι η πρόσφατη (10 Ιουνίου) παρενόχληση της γαλλικής φρεγάτας «COURBET», η οποία τελούσε υπό Νατοϊκή διοίκηση, από τουρκικά πολεμικά πλοία, και οδήγησε στην αποχώρηση της Γαλλίας από την αποστολή του NATO, δεν αποτελεί μεμονωμένο γεγονός. Μάλιστα, εκτιμάται ότι η Άγκυρα στην προσπάθεια να επιβάλλει την ατζέντα της στην Ανατολική Μεσόγειο, προχωρά σε τακτικές παρενοχλήσεις μέσω ακόμα και φιλικότερων χωρών από τη Γαλλία, με την οποία έχει παραδοσιακά μέτριες και πλέον κακές σχέσεις. Αρμόδιες πηγές τονίζουν στην «Κ» ότι τον περασμένο Μάρτιο, ένα δανέζικο αεροσκάφος, το οποίο εκτελούσε προγραμματι-

σμένη περιπολία στο ανατολικό Αιγαίο στο πλαίσιο της FRONTEX, παρενοχλήθηκε από τουρκικά F-16 την ώρα που βιντεοσκοπούσε τουρκικές ακταιωρούς να ρυμουλκούν βάρκες με μετανάστες στα ελληνικά χωρικά ύδατα. Αλλά και λίγες ημέρες αργότερα, ένα αμερικανικό ιπτάμενο ραντάρ κατέγραψε την παρενόχληση που δέχθηκαν αμερικανικά αεροσκάφη πετώντας μαζί με ελληνικά F-16, ανατολικά της Ρόδου εντός του FIR Αθηνών, κάτι που είχε ενοχλήσει τότε και την Ουάσινγκτον. Στην πρόσφατη υπουργική Σύνοδο του NATO, πέρα από την Γαλλία, οκτώ ακόμα χώρες είχαν επικρίνει την Άγκυρα για τους χειρισμούς της στη Λιβύη και την Ανατολική Μεσόγειο. Στην Αθήνα εκτιμάται ότι μετά και τη συμβολική κίνηση μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, στις δυτικές πρωτεύουσες γίνεται ακόμα πιο αντιληπτό ότι ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δεν πρόκειται να υποχωρήσει από οποιοδήποτε σχεδιασμό του. Όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, υπάρχει πλέον αντίληψη

Στην προσπάθεια να ολοκληρωθεί η συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ με την Αίγυπτο, αγκάθι παραμένει το Καστελόριζο, το οποίο το Κάιρο δεν επιθυμεί να αποτελεί μέρος των διαπραγματεύσεων.

για τις προθέσεις της γειτονός, η οποία από τη μία με επιτηδειότητα πλειοδοτεί στη διάθεση προσωπικού και μέσων στις επιχειρήσεις που διεξάγει το NATO, από την άλλη όμως δυναμιτίζει τα θεμέλιά του. Επισημαίνουν ότι η Τουρκία ισορροπεί σε δύο βάρκες, διότι από τη μια εμφανίζεται ως η πρόμαχος του NATO στη Λιβύη κατά της Ρωσικής επιρροής, από την άλλη συνεργάζεται με τη Ρωσία πολύ στενότερα απ' ό τι φαίνεται.

Για την Αθήνα θεωρείται θετικό ότι με την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στη Λιβύη έχει φέρει στην ίδια πλευρά χώρες όπως η Ελλάδα, η Κυπριακή Δημοκρατία, η Αίγυπτος και η Γαλλία, αλλά και παράγοντες εκτός της περιοχής, όπως η Ηνωμένη Αραβική Εμιράτα και η Σαουδική Αραβία, που εκτίθενται στην αποσταθεροποιητική δράση της Τουρκίας.

Σημειώνεται, πάντως, ότι παρά τις διαρκείς τριβές που υπάρχουν ανάμεσα σε Ουάσινγκτον και Άγκυρα, οι ΗΠΑ παραμένουν ο πλέον ενθέρμος υποστηρικτής ενίσχυσης των Τουρκικών θέσεων στη Λιβύη, υπό την έννοια της αντίδρασης στον κίνδυνο επέκτασης της Ρωσικής επιρροής. Σε επίπεδο NATO, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η Ελλάδα έχει πιεστεί αρκετές φορές ώστε να μην θέσει βέτο σε κάποια από τις τουρκικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Συμμαχίας.

Τη Δευτέρα 13 Ιουλίου αρχίζει η ανάπλαση της Λεωφόρου Μακαρίου
Δημιουργούμε ένα όμορφο,
φιλικό και προσβάσιμο κέντρο πόλης

Λεωφόρος Μακαρίου

Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου - Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου - Φάση Β'

- Βελτίωση της κινητικότητας στο εμπορικό κέντρο της πρωτεύουσας
- Αναβάθμιση της λειτουργικότητας και της αισθητικής του αστικού περιβάλλοντος με νέα επίστρωση, αστική επίπλωση και φωτισμό
- Δημιουργία ενιαίων και μεγάλων πεζοδρομίων με εξάλειψη όλων των ανισόπεδων σημείων μεταξύ ιδιωτικών, δημόσιων πεζοδρομίων και δρόμου, για να διευκολύνει την προσβασιμότητα πεζών και ΑμεΑ και να αυξήσει την επισκεψιμότητα
- Δημιουργία μικρών πλατειών με δυνατότητες υπαίθριων δραστηριοτήτων
- Φύτευση ώριμων δέντρων και εφαρμογή των αρχών του βιοκλιματικού σχεδιασμού, ενισχύοντας τη σκίαση, αυξάνοντας τις ώρες που οι πεζοί επισκέπτες θα μπορούν να διακινούνται με άνεση, ενσωμάτωση υδάτινων στοιχείων
- Υπογειοποίηση και βελτίωση όλων των υπηρεσιών κοινής ωφελείας

Εργασίες θα εκτελούνται στο τμήμα της λεωφόρου από τη συμβολή της με τη Λεωφόρο Σ. Κυπριανού μέχρι την οδό Αφροδίτης - Στασάνδρου, το οποίο θα είναι κλειστό για τα οχήματα. Τα πεζοδρόμια θα είναι στη διάθεση των πεζών για χρήση.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταμείο Συνοχής

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής της Ε.Ε., τον Κρατικό Προϋπολογισμό και τον Δήμο Λευκωσίας στα πλαίσια της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020
Ειδικός Στόχος: Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας,
Άξονας 5: Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα.

www.nicosia.org.cy

Δήμος Λευκωσίας

Προοπτική συνεργασίας στη σκιά της ανάγκης

Νικόλας και Αντρος προσπαθούν να εξομάλυνουν τις σχέσεις τους με ορίζοντα το 2023

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Όταν την περασμένη Πέμπτη ο Νικόλας Παπαδόπουλος έδινε το παρών του στην κηδεία του Παπαλάζαρου στα Χολέτρια της Πάφου, της εμβληματικής φιγούρας της Αριστεράς, πολλοί ήταν εκείνοι που είδαν πως το φλερτ ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ είναι σε πολύ πιο προχωρημένο επίπεδο από ό,τι βγαίνει προς τα έξω. Άλλοι είδαν πως ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος θέλει να ξανασυστηθεί με το ΑΚΕΛικό ακροατήριο, το οποίο, σύμφωνα με τον Στέφανο Στεφάνου, νιώθει «πικραμένο» από τη στάση του Νικόλα Παπαδόπουλου την τελευταία δεκαετία. Υπήρξαν και οι κύκλοι βεβαίως που χαμήλωσαν τις όποιες προσδοκίες, σημειώνοντας πως η παρουσία του Νικόλα Παπαδόπουλου στην κηδεία του Παπαλάζαρου, όπως και η παρουσία του στην κηδεία του πρώην επαρχιακού γραμματέα Φανή Χριστοδουλίδη, ήταν η οφειλόμενη ένδειξη σεβασμού και εκτίμησης στα δύο πρόσωπα. Άλλωστε και ο Παπαλάζαρος αλλά και ο Φανής Χριστοδουλίδης είχαν στηρίξει και δουλέψει για την υποψηφιότητα του Τάσσου Παπαδόπουλου το 2003. Το σίγουρο είναι πως κι από την πλευρά του ΔΗΚΟ αλλά και από την πλευρά του ΑΚΕΛ υπάρχει πλέον προσπάθεια γεφυρώσεως των διαφορών με επαφές τόσο σε επίπεδο ηγεσίας όσο και σε επίπεδο στελεχών, με τις σχέσεις τους να είναι σίγουρα πολύ πιο θερμές από ό,τι στο παρελθόν. Ο δρόμος, όμως, είναι δύσκολος, όχι μόνο εξαιτίας των όσων προηγήθηκαν την τελευταία δεκαετία μεταξύ των δύο μερών, αλλά και εξαιτίας των αμφιγυρωτών πολλές φορές θέσεων που έχουν τα δύο κόμματα, είτε στην οικονομία είτε στο Κυπριακό. Υπάρχει εντός και των δύο κομμάτων έντονη αντίδραση σε έναν τέτοιο αρραβώνα, καθώς και αμφότερα τα κόμματα έχουν δύο σχολές σκέψης. Κοινό σημείο για εν πολλοίς απάντηση στις αντιδράσεις ένθεν και ένθεν αποτελεί η αποτροπή μιας τρίτης θειτικής του ΔΗΣΥ στην εξουσία. Και οι δύο γνωρίζουν πως η μόνη λύση είναι η συνεργασία και βάσει αυτού ψάχνουν τα βασικότερα κοινά που θα τους οδηγήσουν στον κοινό βηματισμό τους.

Αρχή με δημοκρατικές

Πρώτο βήμα στην όλη προσπάθεια συνεργασίας αποτελούν οι δημοκρατικές εκλογές. Την περασμένη εβδομάδα ο υποψήφιος για τη δημοκρατία Αγιαντζιάς Κώστας Κόρτας και το οργανωτικό του ΔΗΚΟ, εισέρχονταν στα γραφεία της Εξεκίας Παπαϊωάννου για τον προεκλογικό συντονισμό, στέλνοντας εν πολλοίς το μήνυμα πως αποτελεί

τον προκριματικό για τη συνέχεια. Το πόσο επιτυχής θα είναι όμως αυτή η προσπάθεια θα παίξει σίγουρα ρόλο στα επόμενα βήματα. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος είχε μιλήσει τηλεφωνικά με τον Αντρο Κυπριανού, αμέσως μετά την κένωση της θέσης της δημοκρατίας, προτείνοντάς του για συνυποψήφιο, τον πρώην δήμαρχο της Αγιαντζιάς και δημοτικό στέλεχος Κώστα Κόρτα. Κάτι που έπραξε το ΑΚΕΛ, εγκρίνοντάς τον την περασμένη Τρίτη από τα συλλογικά σώματα του κόμματος. Ήταν λίγο πολύ δεδομένη βεβαίως η στήριξη ΑΚΕΛ σε Κόρτα. Μία ηθική υποχρέωση, όχι μόνο επειδή τον είχαν στηρίξει και στις εκλογές του 2016, αλλά και γιατί το ΔΗΚΟ είχε στηρίξει τον προηγούμενο χρόνο τον εκλεκτό του ΑΚΕΛ Σίμο Ιωάννου στις αναπληρωματικές δημοκρατικές εκλογές της Αμμοχώστου. Εκείνη η συνεργασία είχε και τα σκαμναβασμάτα της, δεδομένου ότι ενώ υπήρξε αρχικώς συνεννόηση μεταξύ των δύο αρχηγών να δοθεί η αντιδημαρχία στον ΔΗΚΟϊκό δημοτικό σύμβουλο Ανδρέα Σιόπαχα, κάτι τέτοιο δεν πέρασε από το Δημοτικό Συμβούλιο, αφήνοντας το ΑΚΕΛ εν μέρει εκτεθειμένο απέναντι στο ΔΗΚΟ. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ ήθελε μεταξύ άλλων να επανορθώσει για τότε. Οι δημοκρατικές αποτελούν συνεπώς το πρώτο βήμα στην αναθερμάνση και αποκατάσταση των σχέσεων των δύο κομμάτων. Το επόμενο βήμα αναμένεται να είναι οι μεταρρυθμίσεις. Ήδη οι δύο αρχηγοί βρίσκονται σε επαφή και συνεννόηση, ενώ δεν αποκλείεται συνάντηση των δύο ενόψει της μεταρρυθμίσεως για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Τους χώριζε χάος

Πώς όμως δύο κόμματα που όπως έλεγε ο γ.γ. του ΑΚΕΛ σε συνεντεύξεις του πριν από δύο χρόνια τους χώριζε το χάος, σήμερα συζητούν συνεργασίες με ορίζοντα τις προεδρικές εκλογές; «Όλοι νοιάζονται για το γεγονός ότι το ΑΚΕΛ διαφωνεί με το ΔΗΚΟ στο Κυπριακό αλλά κανείς δεν ενδιαφέρθηκε όταν ο κ. Αναστασιάδης έκανε μια μεγάλη κωλοτούμπα στις προεδρικές εκλογές του 2013 και του 2018 για να κερδίσει τη στήριξη του ΔΗΚΟ» ήταν η απάντηση του κ. Κυπριανού στην ερώτηση κατά τη συνέντευξη Τύπου που παρέθεσε την περασμένη Πέμπτη. Βεβαίως με δεδομένο ότι το ΑΚΕΛ επιμένει ότι είναι κόμμα αρχών και όχι πολυφωνίας όπως ο ΔΗΣΥ, σίγουρα τίθεται ζήτημα για το πώς μπορεί να περάσει μία αναιμικά μία τέτοια θέση. Επί του παρόντος πάντως απέρριψε ότι έχει ληφθεί κάποια απόφαση επισήμως και παρέπεμψε στο έκτακτο συνέδριο του κόμματος.

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος θέλει να ξανασυστηθεί στο ΑΚΕΛικό ακροατήριο, το οποίο, όπως λέγεται, δηλώνει πικραμένο από τη στάση του την τελευταία δεκαετία.

Ο Τουμάζος, ο Νεοκλής και οι άλλοι...

Όμως τα περί συνεργασίας, δεν συζητούνται μόνο στους διαδρόμους της Εξεκίας Παπαϊωάννου αλλά και σε επίπεδο ηγεσίας, έχει γίνει πλέον αντιληπτό έστω και σιωπηρά ότι για να μπορέσουν να απομακρύνουν τον ΔΗΣΥ από την εξουσία, τότε θα πρέπει να συνεργαστούν με άλλες πολιτικές δυνάμεις, βρίσκοντας κοινή συνισταμένη. Όλες αυτές οι επαφές βεβαίως δεν περνούν απαρατήρητες ούτε προκαλούν ευφορία σε στελέχη που θεωρούν προτεραιότητα τη λύση του Κυπριακού αλλά και σε κύκλους εντός της Εξεκίας Παπαϊωάννου, οι οποίοι θεωρούν πως το ΑΚΕΛ μπορεί να κυβερνήσει συγκεντρώνοντας τις φιλελεύθερες προοδευτικές τάσεις του ΔΗΣΥ και την κοινωνία των πολιτών. Ενδιαφέρον για παράδειγμα είναι το πώς βλέπει έναν τέτοιο αρραβώνα ο επικεφαλής του Κυπριακού Τουμάζος Τσελεπί, ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ Γιώργος Λουκαΐδης, ο οποίος συχνά επικαλείται το δίδυμο Αβέρωφ-Νικόλα στην Βουλή, η Ελένη Μαύρου, η Σκευή Κουκουρά και ο Νεοκλής Συλικιώτης, οι οποίοι διαφωνούσαν με τη στήριξη Τάσσου Παπαδόπουλου το 2003 και των οποίων οι θέσεις στο Κυπριακό δεν μπορούν εύκολα να γεφυρωθούν με αυτές του ΔΗΚΟ. Δεν περνούν άλλωστε και απαρατήρητες αναρτήσεις του ΔΗΚΟϊκού προέδρου

στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως η γελοιογραφία που έφεγε το έργο της δικονομικής Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά. Μάλλον πυροδοτούν το κλίμα. Η επικρατούσα τάση του κόμματος, ωστόσο, δεν βλέπει άλλη επιλογή από τη συναινέση μεταξύ των δύο κομμάτων βρίσκοντας ελάχιστο κοινό παρονομαστή σε θέμα αρχών και βεβαίως με έναν υποψήφιο που δεν θα είναι ο Νικόλας Παπαδόπουλος. Το εγχείρημα της μοναχικής πορείας είχε πραγματοποιηθεί και στο παρελθόν άλλωστε χωρίς μεγάλη επιτυχία και δεν παίρνει το κόμμα της Αριστεράς να μείνει εκτός εξουσίας για ακόμα μία πενταετία.

Από το 2018...

Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος είχε επαναλάβει σε αρκετές συνεντεύξεις του τον τελευταίο χρόνο, τη βεβαιότητα πως το κόμμα του θα βρίσκεται στην εξουσία την επόμενη πενταετία. Από τη νύχτα της πρώτης Κυριακής των προεδρικών εκλογών, όταν ο κ. Παπαδόπουλος έμεινε εκτός της κούρσας, είχε γίνει αντιληπτό στον στενό του περίγυρο πως ο μένος τρόπος ανάληψης της εξουσίας είναι μέσω της συνεργασίας με ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα και όχι με τον ενδιάμεσο χώρο. Ιδιαίτερα σήμερα, που τα κόμματα

Στο ΑΚΕΛ υπάρχει δυσφορία από μερίδα στελεχών για το φλερτ με το κόμμα του Κέντρου, ωστόσο, αντιλαμβάνονται πως δεν υπάρχει εναλλακτική ώστε το κόμμα να οδηγηθεί στην εξουσία.

του χώρου, βάσει και της δημοσκοπήσεως της Symmetron Market Research που παρουσίασε η «Καθημερινή», αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας στις επικείμενες εκλογές.

Μίνιμουμ πρόγραμμα

Η κοινή συνισταμένη έχει λεχθεί στο παρελθόν κατά τη συνάντηση των δύο πολιτικών αρχηγών και ευσεχώς από τον γ.γ. του ΔΗΚΟ Άθω Αντωνιάδη προσφάτως. Ότι δηλαδή, σε ό,τι αφορά το Κυπριακό τα δύο κόμματα συμφωνούν στο πλαίσιο λύσης διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας και πως και τα δύο μέρη θα εργαστούν για να αποτρέψουν τη διχοτόμηση και ένα σχέδιο λύσης δύο κρατών, το οποίο συζητείτο εντόνως πριν από έναν χρόνο. Θα είναι εν πολλοίς ένα «μίνιμουμ πρόγραμμα» που θα αφορά τα βασικά σημεία. Το αν αυτό είναι αρκετό, είναι βεβαίως ανοικτό και θα εξαρτηθεί από το πώς θα κινηθεί ο Νίκος Αναστασιάδης στο Κυπριακό με την επανέναρξη των συνομιλιών. Σίγουρα και στο ΔΗΚΟ δεν βλέπουν όλοι με καλό μάτι μία τέτοια συνεργασία. Πέραν του κ. Αντωνιάδη, ο οποίος με δηλώσεις και τοποθετήσεις του έχει στείλει το μήνυμα πως τα δύο κόμματα και κάποιων άλλων στελεχών που ανέκαθεν έβλεπαν θετικά τη συνεργασία με ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα, όπως οι Βότσης, Μουσιούττας, Τρυφωνίδης, στο κόμμα του Κέντρου υπάρχουν και αρκετές αντιδράσεις. Ήδη το κόμμα του Κέντρου στεγάζει πλέον μία σειρά στελεχών που προέρχονται από τη δεξιά πτέρυγα της Συμμαχίας Πολιτών, όπως ο εκπρόσωπος Τύ-

που Παύλος Μυλωνάς, ο οποίος σίγουρα δεν βλέπει θετικά κάτι τέτοιο. Στο ίδιο πλαίσιο ο Ζαχαρίας Κουλίαν, όχι όμως και ο Χρίστος Σενέκκας, που βλέπει θετικά ένα τέτοιο βήμα. Βεβαίως, οι διαφορές δεν μένουν μόνο στο Κυπριακό. Ενδεικτική η πρόσφατη πρόταση του γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρου Κυπριανού ότι αντί για έναν γενικό ελεγκτή να προχωρήσουμε στη δημιουργία Ελεγκτικού Συνεδρίου. Θέση με την οποία αντιδρά σφόδρα το ΔΗΚΟ και δη ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος, ο οποίος έχει πλέον στενές σχέσεις με τον κ. Μιχαηλίδη. Αν και ο κ. Παπαδόπουλος απέφυγε την όποια ευθεία αντιπαράθεση με το ΑΚΕΛ, εκφράζοντας γενικά την αντίθεσή του, κάτι τέτοιο δεν απέφυγε ο στενός συνεργάτης του Χρύσιος Παντελίδης, ο οποίος μέσω ανάρτησής του χαρακτήρισε πολιτικά άστοχη, συνταγματικά ανέφικτη και θεσμικά ζημιώγωνα την πρόταση Άντρου Κυπριανού. Δεν παρέλειψε να ταυτίσει ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ επί του ζητήματος, αναμεικλώντας θύμψεις του προεκλογικού του 2018, όπου το ΔΗΚΟ χτυπούσε ταυτόχρονα τα δύο μεγάλα κόμματα.

Η ΔΗΠΑ

Βεβαίως στο ΔΗΚΟ, αντιλαμβάνονται πως μία προοπτική συνεργασίας με το ΑΚΕΛ και συνεπώς προοπτική διακυβέρνησης θα μειώσει τις διαρροές προς τη Δημοκρατική Παράταξη, η οποία αποτελεί τον μεγάλο κίνδυνο του ΔΗΚΟ σε αυτή την εκλογική μάχη. Υπενθυμίζεται πως η καρογιανική σχολή σκέψης ευνοεί τη συνεργασία με ένα από τα μεγάλα κόμματα και αυτή υπήρξε η κύρια αντίθεση των δύο τάσεων εντός ΔΗΚΟ. Είναι βεβαίως και η θέση στελεχών όπως οι Βότσης, Τρυφωνίδης, Προκοπίου. Ονόματα που σύμφωνα με τα κομματικά πηγάδια φημολογείται πως φλερτάρουν εντόνως με τη ΔΗΠΑ, του Μάριου Καρογιάν, ο οποίος κινείται μεθοδικά και διακριτικά για την πρώτη μεγάλη του εκλογική μάχη. Μία τέτοια κίνηση θεωρείται πως θα αποτρέψει διαρροές ψηφοφόρων ή στελεχών από το ΔΗΚΟ στη ΔΗΠΑ.

ΠC MEDOCHEMIE

44 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Πιο κοντά στην Κύπρο η εισαγωγή Φ.Α.

Ο θεμέλιος λίθος που τέθηκε για τις ενεργειακές υποδομές στο Βασιλικό, παράγοντας επιτυχίας ενός εγχειρήματος πολλών χρόνων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ο **θεμέλιος** λίθος για τις εγκαταστάσεις του θερματικού εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην περιοχή Βασιλικού τέθηκε, οι χειραφίες, για πάνω από 15 χρόνια, θέτει επί τάπητος ένα βασανιστικό ερώτημα το οποίο εκ των πραγμάτων θα απαντηθεί τα επόμενα δύο χρόνια όταν η κατασκευή των υποδομών, βάσει χρονοδιαγραμμάτων, θα έχει ολοκληρωθεί και το μόνο που θα απομένει, τότε, θα είναι να υποδεχθούν τις πρώτες ποσότητες Φ.Α. για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, σε πρώτη φάση. Με τους πάντες να συμφωνούν ότι πρόκειται για ένα μεγαλειώδες ενεργειακό έργο, η «Κ» έθεσε στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΦΑ Συμεών Κασσιανίδη, το βασικό ερώτημα.

«Γιατί αυτή η προσπάθεια μπορεί να στεφθεί με επιτυχία όταν οι τρεις προηγούμενες απέτυχαν». Το πρώτο ζήτημα που αντέταξε ο κ. Κασσιανίδης ήταν ο χρόνος και η ωρίμανση του έργου και των προπαιθετών εισαγωγής Φ.Α. Το άλλο βασικό στοιχείο που διαφοροποιεί την παρούσα κατάσταση από τις προηγούμενες ήταν, κατά τον ίδιο, η αποσύνδεση του εγχειρήματος από τα κυπριακά κοιτάσματα Φ.Α., τα οποία τις προηγούμενες φορές, όπως λέγεται, λειτουργούσαν ως τροχοπέδη. Ένα τρίτο σημαντικό στοιχείο, κατά τον πρόεδρο της ΔΕΦΑ, που δίνει προοπτικές στην νέα προσπάθεια, είναι ότι έγινε διαχωρισμός του κομματιού προμήθειας Φ.Α. από τις χερσαίες υποδομές. Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας υλοποίησης των εγχειρήματος, κατά τον κ. Κασσιανίδη, η χρηματοδότηση του έργου από την Ε.Ε. αλλά και άλλα χρηματο-

Η **έναρξη** των κατασκευαστικών έργων στο Βασιλικό για το Φ.Α. θεωρείται ένα σημαντικό βήμα για το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο που με βάση τα χρονοδιαγράμματα θα πρέπει να γίνει πραγματικότητα το 2021.

πιστωτικά ιδρύματα. «Καταφέραμε να εξασφαλίσουμε πολύ ευνοϊκή χρηματοδότηση για τις υποδομές. Με αυτόν τον τρόπο, πιστεύουμε ότι είμαστε σε πορεία υλοποίησης».

Το έργο

Με σημείο εκκίνησης το φετινό καλοκαίρι και τερματισμό το καλοκαίρι του 2022, τα έργα που θα πραγματοποιηθούν θα δώσουν νέα όψη στην περιοχή, μετατρέποντας το Βασιλικό ως το ενεργειακό κέντρο της Κύπρου και με προοπτικές της ευρύτερης περιοχής. Με βάση τους σχεδιασμούς στο Βασιλικό θα κατασκευαστούν υποδομές που θα

εξυπηρετούν την εισαγωγή Φ.Α. και με προοπτικές, εάν και εφόσον το επιτρέψουν οι μελλοντικές ανάγκες, εξαγωγής Φ.Α. Συγκεκριμένα οι υποδομές που θα ανεγερθούν θα αφορούν:

- Απόκτηση και μετατροπή του FSRU.
- Κατασκευή προβλήτας για εξοπλισμό πρόσδεσης και ελλιμενισμού του FSRU.
- Κατασκευή αγωγού διοχέτευσης φυσικού αερίου στη στεριά.
- Κατασκευή αγωγού φυσικού αερίου στην ξηρά για διανομή.
- Κατασκευή σταθμού μέτρησης πίεσης - θερμοκρασίας και ποσο-

τήτων προς αγοραστές.

-Κατασκευή υποδομών αποθήκευσης Φ.Α.

Το κόστος

Οι ενεργειακές υποδομές έλεους Φ.Α. στο Βασιλικό αποτελούν ευρωπαϊκό έργο κοινού ενδιαφέροντος απολαμβάνοντας τις ανάλογες στήριξης από την Ε.Ε. Το συνολικό κόστος του έργου υπολογίζεται ότι θα ανέλθει στα 290 εκατ. ευρώ και θα καλυφθεί από ευρωπαϊκούς πόρους ή με απευθείας χρηματοδότηση από το μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» με το ποσό των 101 εκατ. ευρώ ή

Η **ανέγερση** των υποδομών εισαγωγής Φ.Α. θα έχει ολοκληρωθεί το καλοκαίρι του 2022 και ουσιαστικά θα είναι το καθοριστικό βήμα για τον εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς με φθινό καύσιμο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

με δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Συμμετοχή θα έχει και η Αρχή Ηλεκτρισμού η οποία μέσω της ΕΤΥΦΑ συνεισφέρει στην υλοποίηση του έργου με το ποσό των 43 εκατ. ευρώ. Ήδη η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) άναψε το «πράσινο φως» για χρηματοδότηση ύψους 80 εκατ. ευρώ προς την Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ). Η δανειοδότηση προρίζεται για την κάλυψη των κατασκευαστικών αναγκών του έργου εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Κύπρο, και έχει διάρκεια 20 ετών. Στη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, έρχεται να προστεθεί και η εγκεκριμένη χρηματοδότηση που από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ύψους 150 εκατ. ευρώ. Οι υποδομές που θα αναπτυχθούν στο Βασιλικό έχει γίνει πρόβλεψη ώστε στο μέλλον να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για εξαγωγή εάν και εφόσον η Κύπρος παράγει Φ.Α. Ο πρώτος στόχος του έργου είναι η εισαγωγή Φ.Α. για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Σε δεύτερη φάση μελετάται η εισαγωγή Φ.Α. για τις μεταφορές, τη βιομηχανία αλλά και τον εφοδιασμό πλοίων.

Το φυσικό αέριο ανοίγει την αγορά ηλεκτρισμού

Αν **προσδιορισθούν** τα οφέλη του μεγαλειώδους έργου στο Βασιλικό το πιο βασικό είναι πως η εισαγωγή Φ.Α. για σκοπούς παραγωγής ηλεκτρισμού, ουσιαστικά θα κάνει πράξη το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο. Σε αναμονή έλευσης Φ.Α. βρίσκονται δύο μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες. Από εκεί και πέρα το μέγα ζητούμενο είναι η μείωση της τιμής ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την τελετή κατάθεσης του θεμελίου λίθου έδωσε την πραγματική διάσταση ενός τέτοιου έργου που είναι στρατηγικής σημασίας και εθνικής αξίας. Στα οφέλη μεταξύ άλλων συγκαταλέγονται: -Η μείωση του μεταβλητού κόστους ηλεκτροπαραγωγής από 15% έως 25%. -Η συμβολή στην άρση της ενεργειακής απομόνωσης της χώρας και τη σταδιακή απεξάρτηση από τα εισαγόμενα υγρά καύσιμα, μέσα από τη χρήση φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή, στη βιομηχανία, στη ναυτιλία, στις τουριστικές μονάδες και στις μεταφορές. -Η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κατά 30%, καθώς το φυσικό αέριο αποτελεί μία πιο καθαρή μορφή ενέργειας που θα περιορίσει το οικονομικό κόστος των καταβαλλομένων τελών για τις εκπομπές ρύπων. -Η ευελιξία στην παραγωγή ηλεκτρισμού, ούτως ώστε να αυξηθεί περαιτέρω η διεύθυνση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Ενας «outsider» διεκδικεί την ηγεσία της τ/κ κοινότητας

Οι αδυναμίες της Δεξιάς και η πανδημία ανεβάζουν τα ποσοστά και το ρηθικό του Τουφάν Ερχιουρμαν, ηγέτη της τ/κ κεντροαριστεράς

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Λίγο πριν από την έναρξη της πανδημίας, οι Τ/κ αναλυτές χαρακτήριζαν την υποψηφιότητα Τουφάν Έρχιουρμαν, του νεαρού ηγέτη της κεντροαριστεράς, ως «χαμένη υπόθεση». Σύμφωνα με την άποψη πολλών Τ/κ αναλυτών και δημοσιογράφων, λόγω της χαοτικής κατάστασης που επικρατεί στο εσωτερικό του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ), της αμφισβήτησης της ηγεσίας και της συρρίκνωσης των ποσοστών του κινήματος, ο κ. Έρχιουρμαν δεν είχε μεγάλες ελπίδες να συμμετάσχει στη δεύτερη Κυριακή των «προεδρικών εκλογών». Ωστόσο, οι τέσσερις μήνες της πανδημίας και οι αλλαγές στις κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές ισορροπίες της τ/κ κοινότητας άλλαξαν τα δεδομένα υπέρ της υποψηφιότητας του κ. Έρχιουρμαν, με τα ποσοστά του να ακολουθούν μικρή μεν, αλλά αξιοσημείωτη ανοδική πορεία.

Σύμφωνα με τ/κ πηγές, η άνοδος των ποσοστών του κ. Έρχιουρμαν δυσχεραίνει το έργο των αναλυτών και επιστημόνων που σπεύδουν να διενεργήσουν νέες δημοσκοπήσεις και συγγομετρήσεις για τις «προεδρικές». «Με μια διαφορά της τάξεως του 1-3% είναι πολύ δύσκολο να καταλήξεις σε συμπεράσματα για τους δύο υποψηφίους που θα συμμετάσχουν στη δεύτερη αναμέτρηση των προεδρικών», σημειώνουν χαρακτηριστικά οι πηγές μας. Συνεχίζοντας, προσθέτουν ότι το τελευταίο διάστημα, στο παρασκήνιο έχουν ήδη κυκλοφορήσει νέες δημοσκοπήσεις που δείχνουν το διδυμο Μουσταφά Ακιντζί-Τουφάν Έρχιουρμαν να αναμετρώνται στο δεύτερο σκέλος των «προεδρικών», με τον «πρωθυπουργό» Ερσίν

Η **πολυδιάσπαση** στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς είναι πλέον δεδομένη και η προσπάθεια εκπροσώπων της για την ένωση των δυνάμεων της παράταξης δεν έχει αποδώσει μέχρι στιγμής τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Τατάρ να ακολουθεί σε απόσταση αναπνοής.

Τα προβλήματα του ΡΤΚ

Στο εσωτερικό του ΡΤΚ επικρατούσε αναβρασμός με πολλά στελέχη να ζητούν αλλαγή πλεύσης και πολιτικές στρατηγικής ώστε να ανακαταστεί η πτώση των ποσοστών του κόμματος. Την ίδια στιγμή, το ΡΤΚ δεχόταν πιέσεις από την τ/κ Αριστερά. Η υποψηφιότητα του Μουσταφά Ακιντζί για την ηγεσία της τ/κ κοινότητας δυσχεραίνει για ακόμη μία φορά το έργο του ΡΤΚ στις «προεδρικές». Νέες δημοσκοπήσεις έδειχναν ότι μερίδα της τ/κ Αριστεράς έτεινε προς το να ψηφίσει κατά τις επόμενες αναμετρήσεις εναλλακτικές πολιτικές δυνάμεις, όπως λ.χ. το Κόμμα Νέα Κύπρος ή το Κόμμα του Δρόμου της Ανεξαρτησίας.

Στο επίκεντρο των προβλημάτων του ΡΤΚ εντοπίζεται το παραδοσιακό ιδεολογικό αδιέξοδο της σύγχρονης κεντροαριστεράς και φυσικά οι ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη τ/κ κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα. Ως παραδοσιακό κεντροαριστερό κίνημα, το ΡΤΚ, εδώ και χρόνια, αδυνατεί να προβάλει μια εναλλακτική πρόταση δια-

Οι **τέσσερις** μήνες της πανδημίας και οι αλλαγές στις κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές ισορροπίες της τ/κ κοινότητας άλλαξαν τα δεδομένα υπέρ της υποψηφιότητας του κ. Έρχιουρμαν, με τα ποσοστά του να ακολουθούν μικρή μεν, αλλά αξιοσημείωτη ανοδική πορεία.

κυβέρνησης, η οποία από τη μία θα είναι σε θέση να «απαντήσει» στην άνοδο των συντηρητικών αντιδραστικών δυνάμεων, και από την άλλη να παρέχει ένα εναλλακτικό μοντέλο για την αντιμετώπιση των νέων οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Την ίδια στιγμή, το ΡΤΚ δυσκολεύεται να τηρήσει ίσες αποστάσεις τόσο από την ε/κ πλευρά όσο και από την Άγκυρα, με αποτέλεσμα, οι εθνικιστικές τ/κ πολιτικές δυνάμεις να το κατηγορούν για «συνεργασία με τον αντίπαλο», και μια μερίδα της τ/κ Αριστεράς να το χαρακτηρίζει ως «ελεγχόμενο κόμμα από την Τουρκία». Στο μέτωπο του Κυπριακού, η γραμμή του ΡΤΚ παρουσιάζει εξίσου σημαντικά προβλή-

ματα. Εκτός από το γεγονός ότι τα ηγετικά στελέχη του κινήματος δεν κατορθώνουν να εκφράσουν μια ενιαία πολιτική γραμμή, το κόμμα αδυνατεί να ορθώσει το ανάστημά του απέναντι στην Άγκυρα. Σε διάφορα σημαντικά ζητήματα, όπως το κεφάλαιο των περίφημων εναλλακτικών λύσεων για το Κυπριακό, το οποίο επιδιώκει να ανοίξει η Άγκυρα στη νέα περίοδο του Κυπριακού, η ηγεσία του κινήματος περιορίζεται στο να αναφέρει επανειλημμένα την τοποθέτηση-ατάκα «δεν αποδεχόμαστε άλλη λύση εκτός της ομοσπονδίας».

Την ίδια στιγμή, αποφεύγει να ασκήσει κριτική στην τουρκική πλευρά για την προσπάθεια αλλοίωσης και παράφρασης του πλαισίου

του ΟΗΕ. Οι ρίζες της συγκεκριμένης αδυναμίας χάνονται στην περίοδο της ηγεσίας του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, ο οποίος επιχείρησε να στηριχθεί στην υποστήριξη και συνεργασία της συντηρητικής κυβέρνησης της Τουρκίας για να επιλύσει το Κυπριακό. Η κληρονομιά αυτής της περιόδου ήταν η ταύτιση των ηγετικών στελεχών του ΡΤΚ με την επίσημη γραμμή της Άγκυρας.

Βέβαια, σε αντίθεση με το ίδιο του το κόμμα, ο κ. Έρχιουρμαν συμμετέχει στις «εκλογές» προβάλλοντας το προφίλ ενός σύγχρονου πολιτικού ηγέτη. Ως νομικός και πρόην στελέχος της τ/κ διαπραγματευτικής ομάδας, ο κ. Έρχιουρμαν γνωρίζει πολύ καλά τις εξελίξεις στο Κυπριακό, διαθέτοντας αξιοσημείωτη εμπειρία στο πολιτικό σκηνικό. Την ίδια στιγμή, διατηρεί οδούς επικοινωνίας τόσο με την ε/κ πλευρά, όσο και με την Άγκυρα. «Σε αντίθεση με τον κ. Ακιντζί και την τ/κ Δεξιά, είναι ο μοναδικός Τ/κ πολιτικός ηγέτης που μπορεί και συνομιλεί ταυτοχρόνως με τους ε/κ και τους εκπρόσωπους της Άγκυρας», επισημαίνει στην «Κ» πηγή από τον χώρο της τ/κ Αριστεράς, η οποία σε αντίθεση με το 2015, θα υποστηρίξει στις επόμενες «προεδρικές» την υποψηφιότητα του κ. Έρχιουρμαν. Η πηγή μας προσθέτει επίσης ότι οι ψήφοι που φεύγουν από την τ/κ Δεξιά, δεν πάνε στον Μουσταφά Ακιντζί, αλλά στον κ. Έρχιουρμαν, «οι μερίδες της τ/κ Αριστεράς, τις οποίες δεν ικανοποιούν οι φρούδες ελπίδες του Ακιντζί, ετοιμάζονται να υποστηρίξουν τη μοναδική ρεαλιστική λύση».

Τέσσερις υποψηφιότητες

Όπως στις αρχές του 2020, έτσι και σήμερα το μεγαλύτερο κόμμα της τ/κ Αριστεράς βρίσκεται αντι-

μέτωπο με πληθώρα προβλημάτων. Παρόλα αυτά, ο αναβρασμός που ξέσπασε στο εσωτερικό της τ/κ Δεξιάς, οι αδυναμίες της «κυβέρνησης» στο πεδίο της πανδημίας, και το πολιτικά άφθαρτο και φρέσκο προφίλ του κ. Έρχιουρμαν έφεραν το ΡΤΚ ένα βήμα πιο κοντά στη δεύτερη Κυριακή. Ως γνωστόν, η τ/κ Δεξιά κατεβαίνει στις «προεδρικές» με τέσσερις ξεχωριστές υποψηφιότητες. Ο «πρωθυπουργός» κ. Τατάρ διεκδικεί την ηγεσία της τ/κ κοινότητας υπό την ιδιότητα του αρχηγού της τ/κ Δεξιάς.

Ο αντιπρόεδρος της «κυβέρνησης», Κουντρέτ Όζερσαϊ προωθεί τις δικές του πολιτικές φιλοδοξίες μέσα από την κατάθεση ξεχωριστής υποψηφιότητας, ενώ το Κόμμα Αναγέννηση, το οποίο υποστηρίζουν κυρίως οι έμποροι, προωθεί επίσης τον δικό του υποψήφιο. Τέλος, και το Κόμμα Εθνικιστικής Δημοκρατίας (Γκρίζοι Λύκοι) κατεβάζει τον δικό του υποψήφιο στις «προεδρικές». Η πολυδιάσπαση, λοιπόν, στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς είναι πλέον δεδομένη και η προσπάθεια ορισμένων εκπροσώπων της για την ένωση των δυνάμεων της παράταξης δεν έχει αποδώσει μέχρι στιγμής τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Την ίδια ώρα, η «κυβέρνηση» δέχεται τα πυρά μεγάλων μερίδων της κοινωνίας εξαιτίας των λαθρασμένων κρουσμάτων στο μέτωπο του κορωνοϊού. Ενδεικτικά, υποψηφιότητες των κ. Τατάρ και κ. Όζερσαϊ δέχθηκαν μεγάλο πλήγμα λόγω του σκανδάλου της παραβίασης των κανόνων προστασίας από ιδιωτικό τουρκικό τζετ. Επίσης, η αύξηση των κρουσμάτων αμέσως μετά τις επανασύνδεση με την Τουρκία αναμένεται να στερήσει πολυτίμες ψήφους από την τ/κ Δεξιά στην πρώτη Κυριακή των «προεδρικών».

Κοινωνικές Υπηρεσίες χωρίς μέθοδο δράσης

Από την τραγική κατάληξη του 14χρονου, μέχρι την κακοποίηση του 19μηνου βρέφους

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Πριν ακόμα συμπληρωθεί ένας χρόνος από την τραγωδία που γράφτηκε με τον θάνατο του 14χρονου Στυλιανού και συντάραξε την Κύπρο, φέρνοντας στο φως μια σειρά προβλημάτων, αλλά και αδιαφορίας εκ μέρους των κοινωνικών υπηρεσιών, η κοινωνία βρίσκεται ενώπιον ενός παρ' ολίγον νέου περιστατικού. Η διαπίστωση, πριν από μερικές μέρες, μελών της Αστυνομίας στην Λεμεσό, ότι το 19 μηνών βρέφος το οποίο κρατούσε η 24χρονη μητέρα του ενώ προέβαινε σε καταγγελία κατά του 26χρονου Ελληνοκύπριου συντρόφου της, έφερε σημάδια κακοποίησης, άνοιξε ξανά τον «Ασκό του Αιόλου» για τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και τον ρόλο που επιτελούν. Τα προβλήματα που εντοπίζονται στον χειρισμό ευαίσθητων υποθέσεων από την πλευρά των Υπηρεσιών δεν φαίνεται ότι αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά, ενώ σημαντικά εργαλεία τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλουν καθοριστικά προς αυτή την κατεύθυνση, παραμελούνται. Ο Παγκύπριος Σύλλογος Ψυχολόγων θέτει και θέμα προσόντων των λειτουργών, οι οποίοι καλούνται να χειριστούν σοβαρές υποθέσεις, πρόβλημα που απορρέει από την απουσία της Μεθόδου Δομημένης Επαγγελματικής Εκτίμησης.

Προβλήματα διαιωνίζονται

Αστυνομία και ΥΚΕ πρέπει να βρίσκονται σε επικοινωνία και σε συνεργασία, όταν ένα περιστατικό υποπέσει στην αντίληψή τους και χρήζει ανάλογης μεταχείρισης. Εν προκειμένω, επισημαίνεται η Έκθεση της Επιτροπής Διοικήσεως, Μαρίας Στυλιανού Λοττίδη, η οποία επέρριπτε βαρύνουσες ευθύνες κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, αλλά και της Αστυνομίας, όσον αφορά τη διαχείριση της υπόθεσης του 14χρονου Στυλιανού. Μόλις δύο μήνες μετά τον θάνατο του έφηβου, οι αρχές είχαν στη διάθεσή τους το πόρισμα της Επιτροπής, εξαίροντας τη δουλειά που έγινε και μέσω της οποίας επιρρίπτονταν για πρώτη φορά ευθύνες ονομαστικά. Συγκεκριμένα, κατά της Αστυνομίας εντοπίστηκαν πειθαρχικά αδικήματα από παραλείψεις και παραβίαση

Αστυνομικών Διατάξεων, ενώ κατά των ΥΚΕ η Επιτροπή εντόπισε ποινικά και πειθαρχικά αδικήματα εναντίον συγκεκριμένων προσώπων, τα οποία επέδειξαν παντελή αδιαφορία και δεν προέβλεψαν στην εκτίμηση οποιουδήποτε κινδύνου.

Ο θάνατος του Στυλιανού σημειώθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2019, ενώ η έκθεση της Επιτροπής Διοικήσεως δόθηκε στη δημοσιότητα, μόλις δύο μήνες μετά, στις 14 Νοεμβρίου 2019. Ωστόσο, αναμένεται ακόμα το πόρισμα του ποινικού ανακριτή που είχε διορίσει ο πρώην γενικός εισαγγελέας, Κώστας Κληρίδης, για ενδεχόμενα ποινικά αδικήματα. Ως εκ τούτου, χωρίς να υπάρχει πόρισμα, οι υποθέσεις εναντίον των μελών της Αστυνομίας και

Μια σειρά από εργαλεία για αξιολόγηση των περιστατικών και παρέμβαση έχουν αφεθεί αναξιοποίητα.

των λειτουργών των ΥΚΕ δεν μπορούν να προχωρήσουν ενώπιον της Δικαιοσύνης. Όπως επισήμανε η κα Στυλιανού Λοττίδη, μιλώντας στην «Κ», αν δεν διαλευκανθεί η υπόθεση το συντομότερο δυνατόν, τα προβλήματα θα διαιωνίζονται και τα λάθη και οι παραλείψεις θα παραμένουν ατιμώρητα, με τους λειτουργούς να νιώθουν την «ασφάλεια» της ατιμωρησίας. Άλλο ένα σημείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη, είναι το κατά πόσον οι λειτουργοί των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας πρέπει να επιστρέφουν στην εργασία τους με τη λήξη της διαθεσιμότητάς τους ή αυτή πρέπει να ανανεωθεί, καθώς εκκρεμεί ακόμα το πόρισμα του ανεξάρτητου ποινικού ανακριτή. Τέλος, σημειώνεται ότι εξαιτίας της καθυστέρησης που παρατηρείται στην ολοκλήρωση του πορίσματος, οι υποθέσεις έχουν «παγώσει» και δεν μπορεί να υπάρχει εξέλιξη.

Ο Παγκύπριος Σύλλογος Ψυχολόγων προειδοποίησε πολλές φορές στο παρελθόν για τις συνέπειες. Εκ μέρους του Συλλόγου, ο ψυχολόγος Γιώργος Πογιατζής αναφέρει στην «Κ» ότι, η σχετική απόφαση του

Ένα σημαντικό ερώτημα που προκύπτει είναι το πώς θα είναι σε θέση οι λειτουργοί των Υπηρεσιών να διαπιστώσουν λάθη και παραλείψεις, όταν δεν βρίσκεται σε εφαρμογή η Μέθοδος Δομημένης Επαγγελματικής Εκτίμησης.

Μειωμένος προϋπολογισμός

Η **υπουργός** Εργασίας, Ζέτα Αιμιλιανίδου, τον Δεκέμβριο 2019 ενημέρωσε τη Βουλή ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου θα ήταν μειωμένος κατά 14,3 εκατ. ευρώ και θα ανερχόταν συνολικά στα €989,6 εκατ. ευρώ. Μάλιστα, η υπουργός έθετε και το θέμα του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας λέγοντας ότι «έχει εγκριθεί από ευρωπαϊκά κονδύλια, με συνολικό κονδύλι 7,3 εκατ., έτσι ώστε να υλοποιηθεί η αναδιάρθρωση». Παρά το γεγονός ότι στην πιο πάνω αναφορά της η Υπουργός δεν είχε αναφέρει ότι προκύπτει ζήτημα για τις Υπηρεσίες ένεκα του μειωμένου προϋπολογισμού, εκ μέρους του Παγκυπρίου Συλλόγου Ψυχολόγων, ο δρ Γιώργος Πογιατζής αναφέρει ότι οι υπηρεσίες συχνά επικαλούνται το κόστος για προγράμματα πρόληψης. Ωστόσο, τονίζει, το κόστος της θεραπείας για ένα κράτος είναι πολύ μεγαλύτερο από το κόστος της πρόληψης. Επικαλούμενος στοιχεία από το Ηνωμένο Βασίλειο εξηγεί ότι υπολογίζεται πως κάθε περίπτωση μη θανατηφόρας κακοποίησης παιδιού στοιχίζει κατά μέσο όρο 89.390 στερλίνες.

Υπουργικού Συμβουλίου κινείται στην κατεύθυνση της πρόληψης της βίας κατά των παιδιών, μέσω προγραμμάτων που στοχεύουν στον εντοπισμό των παραγόντων προστασίας και επικινδυνότητας για την εμφάνιση του φαινομένου, ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλα προγράμματα παρέμβασης για ενίσχυση των παραγόντων προστασίας και μείωση της ισχύος των παραγόντων επικινδυνότητας. Δυστυχώς, τονίζει, παρά τις σχετικές αναφορές σε επίσημο επίπεδο, η Διεύθυνση των ΥΚΕ δεν προχώρησε στην υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων, τα οποία έχουν κοινοτοποποιηθεί. Ο κ. Πογιατζής αναφέρει επίσης ότι σε διεθνές επίπεδο, στο πλαίσιο της βελτίωσης της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται, στοχεύουν στην προστασία του παιδιού, προωθείται η χρήση και αξιοποίηση εργαλείων δομημένης αξιολόγησης και παρέμβασης. Η επαφή παιδιών με τις ΥΚΕ σε περιπτώσεις αναφοράς συνδυάζεται με ιδιαίτερα σοβαρές αποφάσεις που θα ληφθούν και οι οποίες επηρεάζουν τόσο το παρόν όσο και το μέλλον τους. Παρ' όλη όμως τη σοβαρότητα, είναι εξαι-

ρετικά ελλιπής η γνώση των επαγγελματιών σε σχέση με τη διαδικασία για τη λήψη μιας παρόμοιας απόφασης.

Απροσδιόριστα καθήκοντα

Ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει, σύμφωνα με τον κ. Πογιατζή, είναι το ότι η πρόσληψη ψυχολόγων στις ΥΚΕ γίνεται χωρίς τη σχετική πρόνοια για εγγραφή τους στο Μητρώο των Συμβουλίου Εγγραφών Ψυχολόγων, ενώ δεν υπάρχει συγκεκριμένος καθορισμός καθηκόντων. Σύμφωνα με πληροφορίες από μέλη του Συλλόγου που εργάζονται στις ΥΚΕ, η Διεύθυνση των Υπηρεσιών θεωρεί πως «όλοι» προσλαμβάνονται για την ίδια εργασία, συνεπώς δεν αξιοποιούνται επαρκώς οι επαγγελματίες ψυχολόγοι. Όπως εξηγεί ο κ. Πογιατζής, ο λόγος που είναι αναγκαία η διεπιστημονική προσέγγιση και η εξειδικευμένη διαχείριση των αναφορών που λαμβάνονται από τις ΥΚΕ έγκειται στην πολυπλοκότητα του θέματος της κακοποίησης/ παραμέλησης παιδιών, αφού εμπλέκονται διαφορετικές πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας και συμπεριφοράς και

κανένas επιστημονικός κλάδος δεν είναι σε θέση να διαχειριστεί επιτυχώς από μόνος του την προειρημένη πολυπλοκότητα.

Συγκεκριμένα, σε μια περίπτωση, η αξιολόγηση για παράδειγμα των συνθηκών διαβίωσης και των κοινωνικών συνθηκών μπορεί να διενεργηθεί καλύτερα από έναν απόφοιτο του κλάδου της κοινωνικής εργασίας. Η αξιολόγηση και διάγνωση όμως, αλλά και η παρέμβαση σε στοιχεία που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου, τις στρατηγικές αντιμετώπισης των στρεσογόνων γεγονότων, της διαχείρισης θυμού και άλλων παραγόντων, είναι κατανοητό πως αποτελούν επαγγελματικές πράξεις που εμπιπτουν στον κλάδο της εφαρμοσμένης ψυχολογίας.

Εγκαταλελειμμένα εργαλεία

Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Αύγουστο 2013 το πλάνο μεταρρύθμισης των ΥΚΕ, καθώς προηγουμένως διαπιστώθηκαν συστηματικές αδυναμίες στο πλαίσιο λειτουργίας των προγραμμάτων τους. Σε αυτό το πλαίσιο, αναπτύχθηκαν τα πιο κάτω εργαλεία, ωστόσο, σύμφωνα με τον Παγκύπριο Σύλλογο Ψυχολόγων, έχουν εγκαταλειφθεί, παρά το ότι έχουν ανακοινωθεί επίσημα:

- Εργαλείο Αξιολόγησης και Υλοποίησης Κοινωνικής Παρέμβασης (2017)
- Εργαλείο Αξιολόγησης και Υλοποίησης Πρόληπτικής Παρέμβασης για Οικογένειες με Παιδιά (2017)
- Εργαλείο Αξιολόγησης και Υλοποίησης Πρόληπτικής Παρέμβασης για Ενήλικες (2017)
- Αξιολόγηση επικινδυνότητας για βίαιη συμπεριφορά βάσει εργαλείων SAPROF και HCR-20 (2013)
- Εργαλείο Αξιολόγησης Γονικού Ρόλου και Ετοιμασίας Εκθέσεων Γονικής Μέριμνας (2017)
- Παραμβατικό πρόγραμμα Ψυχο-

Περιπτώσεις οικογενειακής συμβουλευτικής

Προληπτική Εργασία και Πρόληψη/ Αντιμετώπιση Βίας στην Οικογένεια

2017	
Σύνολο υποθέσεων	6.046
Νέες περιπτώσεις	2.612
Μεταφέρθηκαν από το 2016	3.434
Διεκπεραιώθηκαν	1.923
Ενεργές υποθέσεις (31/12)	4.123

2018	
Σύνολο υποθέσεων	5.689
Νέες περιπτώσεις	1.971
Μεταφέρθηκαν από το 2017	3.718
Διεκπεραιώθηκαν	2.861
Ενεργές υποθέσεις (31/12)	2.828

! Πριν και κατά την πιλοτική εφαρμογή των ειδικών εργαλείων υπήρξε σημαντική διαφοροποίηση στα αποτελέσματα, όσον αφορά τις υποθέσεις.

Στοιχεία από τις ετήσιες εκθέσεις του Υπουργείου Εργασίας.

εκπαιδευσης στις δεξιότητες διαχείρισης νοικοκυριού (2018)

Μάλιστα, για την υλοποίηση των πιο πάνω προγραμμάτων, είχε τύχει εκπαιδευσης νέο προσωπικό. Επίσης, των περιστατικών επιλαμβάνονταν οι λειτουργοί ανά δύο –Ψυχολόγος και Κοινωνικός Λειτουργός- βάσει εξειδίκευσης και αυτό εφαρμόστηκε για ένα χρονικό διάστημα εντός του 2018, σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια. Από το 2019 και μετά, τα εργαλεία έπαψαν να αξιοποιούνται, καθώς η νέα Διεύθυνση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας εκρίνε ότι έπρεπε να αξιολογηθούν ξανά από εμπειρογνώμονες στο πλαίσιο Αναδιάρθρωσης, ωστόσο αυτό δεν έχει γίνει, μέχρι και σήμερα.

Στο άγνωστο

Η υπόθεση του 19μηνου βρέφους, που είδε πρόσφατα το φως της δημοσιότητας, είναι μια από αυτές για τις οποίες διετάχθη έρευνα, για να φανούν τα αίτια που οδήγησαν σε αυτό το συμβάν, τα λάθη και οι παραλείψεις των λειτουργών των ΥΚΕ. Ωστόσο, ένα σημαντικό ερώτημα που προκύπτει είναι το πώς θα είναι σε θέση να διαπιστώσουν το λάθος, όταν δεν βρίσκεται σε εφαρμογή η Μέθοδος Δομημένης Επαγγελματικής Εκτίμησης. Τα εργαλεία που παρατίθενται πιο πάνω αποτελούν ένα σύστημα δυναμικό, το οποίο θα έπρεπε να αξιολογείται συνεχώς, ενώ με την ίδια συχνότητα θα έπρεπε να εκπαιδεύεται το προσωπικό των ΥΚΕ. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι, προτού δημιουργηθούν τα συγκεκριμένα εργαλεία, οι λειτουργοί δεν είχαν τον τρόπο να αξιολογήσουν τον γονικό ρόλο, ούτε έπαιρναν συνέντευξη από τα παιδιά μιας οικογένειας, ώστε να διαπιστωθεί το μέγεθος του εκάστοτε προβλήματος. Πλέον, φαίνεται ότι με την εγκατάλειψή τους μετά το 2018, γίνεται πωσγύρισμα στον τρόπο λειτουργίας των Υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΧΟΤΖΑΚΟΓΛΟΥ**

Αγία Σοφία: Μία αφήγηση της αποκάλυψης των ψηφιδωτών της

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 ο Μωάμεθ ο Πορθητής μετέτρεψε την Αγία Σοφία σε τζαμί, χωρίς όμως οιαδήποτε σημαντικού προσαρμογή στο μνημείο. Τα ψηφιδωτά και οι τοιχογραφίες της στο εσωτερικό του μνημείου παρέμειναν ορατά έως και τον 18ο αιώνα, όπως γνωρίζουμε από επισκέπτες του χώρου και σχέδια.

Το θέμα της τύξης της Αγίας Σοφίας ανακινήθηκε στο πλαίσιο της Μεγάλης Ιδέας στις αρχές του 20ού αιώνα. Ο διευθυντής του λονδρέζικου Βασιλικού Κολλεγίου Ρ. Μπάροους και προσωπικός φίλος του Ελευθερίου Βενιζέλου συνέντησε τον Ιανουάριο του 1919 μία «Επιτροπή Εξαγοράς της Αγίας Σοφίας» ένεκα του διάχυτου φόβου της καταστροφής της, μέσα στο πολεμικό κλίμα της Τουρκίας. Η Μικρασιατική Καταστροφή άλλαξε τον ρουν της ελληνικής ιστορίας, με τον Ελευθέριο Βενιζέλο να έχει διακριθεί για κάποιες υψηλού επιπέδου

διπλωματικές του κινήσεις. Το 1930 υπέγραψε με τον Κεμάλ το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας. Την ίδια χρονιά στη άλλη άκρη της γης ένας Αμερικανός φιλόλογος, ο Θωμάς Γουάιτμορ ίδρυε το «Ινστιτούτο Βυζαντινών Σπουδών Αμερικής». Η ίδρυση του Ινστιτούτου δεν ήταν τυχαία, όπως φάνηκε, καθώς, μετά από λίγους μήνες, τον Ιούνιο του 1931 επετράπη στον Γουάιτμορ η καθαίρεση των οθωμανικών κοινωνικών από την περίοδο του 1847-9 επί Σουλτάνου Αβδούλ Μετζίτ Α΄ και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους τού ανετέθη η συντήρηση των ψηφιδωτών της Αγίας Σοφίας.

Τον Ιανουάριο του 1934 ο Ελευθέριος Βενιζέλος πρότεινε στη Συνεδική Επιτροπή τον Κεμάλ για το Νόμπελ Ειρήνης. Τον Νοέμβριο του ίδιου έτους το Υπουργικό Συμβούλιο του Κεμάλ αποφάσισε τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε μουσείο. Ο Γουάιτμορ είχε μνηθεί στον βυζαντινό πολιτισμό από τον Βρετανό επιστήθιο φίλο του Μ. Πρίτσαρντ

του Μουσείου Καλών Τεχνών της Βοστώνης. Στα συνεχή ταξίδια του είχε γοητευθεί από τον βυζαντινό πολιτισμό, ο οποίος την περίοδο εκείνη είχε διαδοθεί στις ΗΠΑ ως αρχιτεκτονικός τύπος της «προτεσταντικής» πτέρυγας (Low church) της Εκκλησίας των Διαμαρτυρομένων. Επίσης, κατά τη διάρκεια των ανασκαφών του στην Αίγυπτο είχε ενταχθεί στους Αλεξανδρινούς κύκλους φιλότεχνων Ελλήνων, όπως ο επιστάθιος Ελληνοσύριου φίλου του Γάστωνος Ζανανίρη, καθώς και του Κωνσταντίνου Καβφάν.

Ο επιχειρηματίας και μακίνας Τσάρλς Γκρέιβ, υποστηρικτής της Μεγάλης Ιδέας του Βενιζέλου και μέλος της παλαιάς «Επιτροπής Εξαγοράς της Αγίας Σοφίας» του 1919 στήριξε τις ελπίδες του για τη διάσωση του κορυφαίου μνημείου στον Γουάιτμορ. Ο τελευταίος είχε βιώσει στο Κρεμλίνο το 1917 την καταστροφή δεκάδων εκκλησιών και την απώλεια των καλλιτεχνμάτων τους. Αυτός του ο φόβος

επανάληψης του ρωσικού σκηνικού στην Τουρκία τον ανησυχούσε. Ήδη οι Νεότουρκοι είχαν καταλάβει τον ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου με τα περίφημα βυζαντινά ψηφιδωτά στη Νίκαια της Βιθυνίας και είχαν παραδώσει στην πυρά την Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης με τη απεπανάληπτη βιβλιοθήκη ελληνικού χειρογράφου.

Ο Γκρέιβ στήριζοντας οικονομικά και διπλωματικά – με τη συνδρομή του Αμερικανού πρέσβη Ι. Γκριού – ενθάρρυνε τον Γουάιτμορ να αναπτύξει σχέσεις με τον ισχυρό άνδρα της κεμαλικής Κωνσταντινούπολης και στενό συνεργάτη του Κεμάλ, τον διευθυντή του Αρχαιολογικού Μουσείου της και μετέπειτα βουλευτή, Χαλίλ Ετέμ Μπέη. Σε επιστολή του Γουάιτμορ σημειώνεται ότι με τον Χαλίλ Μπέη έγιναν οι διαπραγματεύσεις, οι οποίες οδήγησαν στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου του Κεμάλ τον Ιούνιο του 1931 να επιτραπεί η αποκάλυψη και συντή-

ρηση των ψηφιδωτών, η οποία συνεχίστηκε παρά την αντίδραση του τουρκικού Έθνου.

Στη σύντομη συνάντηση που είχε ο Γουάιτμορ με τον Κεμάλ στην Άγκυρα συνοδευόμενος από τον Χαλίλ Μπέη και τη Ζέχρα Κεμάλ, θετή κόρη του Κεμάλ και απόφοιτο του Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων της Κωνσταντινουπόλεως, ο Τούρκος πρόεδρος εντυπωσιάσθηκε από τα αποκαλυφθέντα ψηφιδωτά. Αριθμημένα αντίγραφα τους διατέθηκαν στις ΗΠΑ προς πώληση και τα συγκεντρωθέντα ποσά αναχρηματοδοτήσαν τις εργασίες στην Αγία Σοφία.

Η φήμη που απέκτησε ο Γουάιτμορ τού έδωσε τη δυνατότητα να συνεχίσει αργότερα και με την αποκάλυψη των ψηφιδωτών στη Μονή της Χώρας, την οποία επίσης ανάλογη απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου είχε μετατρέψει σε μουσείο. Ο Γουάιτμορ συνέχισε αφοσιωμένος το έργο του έως τον θάνατό του από καρδιακή προσβολή εβδομήντα

ακριβώς χρόνια πριν. Η μετατροπή και διατήρηση του καθεστώτος της Αγίας Σοφίας σε μουσείο τα τελευταία 86 χρόνια κατάφερε να αποτελέσει ιδεατό πλαίσιο συντήρησης, αποκάλυψης, διατήρησης και μελέτης των ανεπανάληπτων ψηφιδωτών και της αρχιτεκτονικής του κορυφαίου μνημείου όλων των εποχών. Είναι γι' αυτούς τους λόγους, που ψηφίσματα ακαδημαϊκών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και της Κυπριακής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών, αλλά και παρεμβάσεις πολλών κρατών προς την Τουρκία επιμένουν για τη διατήρηση του μουσειακού καθεστώτος της Αγίας Σοφίας. Ενός μοναδικού μνημείου, το οποίο έως και σήμερα, ακόμη και οι Τούρκοι το προσδιορίζουν με το ελληνικό του όνομα, που έλαβε πριν 1660 από τον Κωνσταντίνο τον Μέγα.

Ο δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζακόγλου είναι πρόεδρος της Κυπριακής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών.

Αλλαγές στις δομές της Νομικής Υπηρεσίας

Εσωτερικές διεργασίες για καλύτερη οργάνωση, αποτελεσματικότητα και διεκπεραίωση υποθέσεων που βρίσκονται σε εκκρεμότητα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Οι αλλαγές που συντελέστηκαν το τελευταίο διάστημα στη Νομική Υπηρεσία, έχουν όλα τα εχέγγυα και τις προοπτικές να ανοίξουν μια νέα σελίδα στην ιστορία της Νομικής Υπηρεσίας, τόσο στη δημόσια εικόνα του νομικού συμβούλου του κράτους όσο και στο έργο που επιτελεί. Ο διορισμός του Γιώργου Σαββίδη στη θέση του γενικού εισαγγελέα της Δημοκρατίας και του Σάββα Αγγελίδη στο πόστο του βοηθού γενικού εισαγγελέα, ουσιαστικά επαναφέρει τη Νομική Υπηρεσία σε ρυθμούς κανονικότητας μετά από μια μεγάλη χρονική περίοδο και ένεκα της απουσίας του δεύτερου τη τάξει. Μια εξέλιξη που θεωρείται σημαντική μιας και αναμένεται να συμβάλει τα μέγιστα στο κλίμα ηρεμίας εντός της Υπηρεσίας, αλλά και κατ' επέκταση στο έργο που καλείται να φέρει εις πέρας το γραφείο του γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα. Ζητήματα, τα οποία τονίζονται ήδη, στο νομικό πεδίο και συνοδεύονται από τις θετικές εκτιμήσεις για τα επίπεδα συνεργασίας γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα. Από εκεί και πέρα τα θέματα τα οποία καλείται να διαχειριστεί η νέα ηγεσία της Νομικής Υπηρεσίας, επικεντρώνονται στο εσωτερικό της και έχουν να κάνουν με το τεράστιο όγκο εργασίας που υπάρχει. Θέματα στα οποία επικεντρώνονται, ήδη, ο γενικός και βοηθός γενικός εισαγγελέας σε μια προσπάθεια να καταγράψουν τις ανάγκες που υπάρχουν, να σχηματίσουν άποψη και εικόνα για τις εκκρεμότητες, να καθορίσουν τις προτεραιότητες και το πιο βασικό να δρομολογήσουν αλλαγές εκεί που επιβάλλεται, δίνοντας λύσεις σε πρακτικά προβλήματα.

Το κτιριακό

Ένα από τα σοβαρά ζητήματα που επηρεάζουν τον έργο της Νομικής Υπηρεσίας και έχει εντοπιστεί από τη νέα ηγεσία της, αφορά τις κτιριακές υποδομές. Εδώ όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, υπάρχει έντονος προβληματισμός που έχει οδηγήσει τον γενικό εισαγγελέα Γιώργο Σαββίδη, στην

Η συγκατοίκηση Γιώργου Σαββίδη και Σάββα Αγγελίδη, στο β' όροφο της Νομικής Υπηρεσίας, όπως υποστηρίζεται από πρόσωπα που γνωρίζουν, τερμάτισε το συγκρουσιακό κλίμα που επικρατούσε διαχρονικά στις σχέσεις γενικού και βοηθού γενικού εισαγγελέα.

αναζήτηση λειτουργικών λύσεων προκειμένου να εξυπηρετούν τις σημερινές ανάγκες της Νομικής Υπηρεσίας και τερματισμού του διασκορπισμού υπηρεσιών της. Στο πνεύμα αυτό, οι διερευνητικές κινήσεις που φαίνεται να γίνονται κινούνται προς την κατεύθυνση εντοπισμού νέων κτιριακών υποδομών, στις οποίες θα μπορούν να στεγαστούν οι υπηρεσίες της Νομικής Υπηρεσίας. Το δεύτερο σημαντικό ζήτημα, με βάση την ιεράρχηση προτεραιοτήτων που έχουν γίνει, αφορά το λειτουργικό κομμάτι της Υπηρεσίας και την διεκπεραίωση του μεγάλου όγκου εργασίας που υπάρχει.

Κύκλος επαφών

Στο κομμάτι οργάνωσης της εργασίας, ο γενικός εισαγγελέας της Δημοκρατίας Γιώργος Σαββίδης, έδωσε με ξεκάθαρο τρόπο την κατεύθυνση στην οποία ήδη κινείται,

προκειμένου η Νομική Υπηρεσία να γίνει περισσότερο αποτελεσματική και να καλύψει τα κενά που φαίνεται να υπάρχουν. Όπως δήλωσε στην «Κ», παρά το γεγονός ότι βρίσκεται για μικρό χρονικό διάστημα στη Νομική Υπηρεσία είναι σε διαρκή επαφή με τις εισαγγελείς και το υπόλοιπο προσωπικό της Υπηρεσίας, για καλύτερο συντονισμό του έργου της Νομικής αλλά και μελέτη όλων των προβλημάτων και αναγκών που υπάρχουν, για επίλυσή τους. «Είμαι εντυπωσιασμένος με την ποιότητα του προσωπικού της Νομικής Υπηρεσίας, τη νομική κατάρτισή του αλλά και τις γνώσεις του», μας είπε. Το ζητούμενο όπως προκύπτει από τη κίνηση που φαίνεται να γίνονται στο εσωτερικό της Νομικής Υπηρεσίας, είναι να αυξηθούν οι ταχύτητες με τις οποίες ανταποκρίνεται στο έργο του, ο νομικός σύμβουλος του κράτους με τη βελ-

τίωση του χρόνου διεκπεραίωσης των υποθέσεων. Στην προσπάθεια αυτή, ο γενικός εισαγγελέας έχει ξεκινήσει κύκλο επαφών με τους λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, ο κ. Σαββίδης στον κύκλο επαφών που έχει εγκαίνιασει εκτός από τις εισαγγελείς της Δημοκρατίας θα συναντηθεί με τους επικεφαλής όλων των τμημάτων αλλά και τους δικηγόρους της Νομικής Υπηρεσίας.

Οι προτεραιότητες

Με βάση την πρώτη εικόνα που έχει αποκομίσει ο γενικός εισαγγελέας, ένα από τα σοβαρά ζητήματα που έχει εντοπίσει, εκτός από το κτιριακό, είναι το θέμα της διοικητικής υποστήριξης. Στη λογική της αμεσότητας, στο κομμάτι της επικοινωνίας, οι συσκέψεις με τις εισαγγελείς γίνονται σε τακτική βάση προκειμένου να παρακολου-

Οι πεπαλαιωμένες κτιριακές εγκαταστάσεις στις οποίες στεγάζονται οι υπηρεσίες της Νομικής Υπηρεσίας είναι ένα από τα θέματα που απασχολούν, με τις πληροφορίες της «Κ» να λένε πως υπάρχει έντονος προβληματισμός για με-ταστέγαση του Νομικού Συμβούλου του κράτους, σε νέα κτήρια.

θείται η πρόσδοος και η βελτίωση του παραγόμενου έργου. Ένα θέμα για το οποίο έχουν γίνει κινήσεις αλλά χρειάζονται και άλλες, αφορά τις ανάγκες της Νομικής Υπηρεσίας σε ανθρώπινο δυναμικό. Εδώ όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, ο γενικός εισαγγελέας έχει αποστείλει ερωτηματολόγιο στους λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας προκειμένου να καταγράψει τους φακέλους υποθέσεων που χειρίζεται ο κάθε λειτουργός, σε όλους τους τομείς. Εκτός από τον όγκο εργασίας, το προσωπικό καλείται να δώσει εικόνα για τον τρόπο χειρισμού των υποθέσεων καθώς και για τον χρόνο διεκπεραίωσής τους. Στο ίδιο πνεύμα καταγραφής του έργου, αναμένεται από τα διάφορα Υπουργεία να αποστείλουν ενημερωτικά σημειώματα για τις εκκρεμότητες που υπάρχουν, τι αναμένουν από τη Νομική Υπηρεσία και να αξιολογήσουν τις προτεραιότητες που υπάρχουν. Επίσης ένα άλλο ζήτημα το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπισθεί είναι οι κενές θέσεις που υπάρχουν στην ιεραρχία της Νομικής Υπηρεσίας. Κοινή διαπίστωση είναι πως το γραφείο του νομικού συμβούλου του κράτους, προκειμένου να ανταποκριθεί στο τεράστιο όγκο εργασίας που υπάρχει, από απλές ποινικές υποθέσεις μέχρι πιο περίπλοκες όπως λέγεται χαρακτηριστικά, θα χρειασθεί ενίσχυση με προσωπικό.

Προσωπικό γραφείου γενικού εισαγγελέα

Από τις σημαντικές αλλαγές που βρίσκονται στα σκαριά και που είχε γράψει η «Κ», είναι αυτές που αφορούν το κομμάτι επικοινωνίας και την αρτιότερη και εγκυρότερη ενημέρωση των πολιτών για το έργο που επιτελεί η Νομική Υπηρεσία. Για πρώτη φορά στα χρονικά, θα δημιουργηθεί μηχανισμός επικοινωνίας του γραφείου του γενικού εισαγγελέα με τα Μέσα Ενημέρωσης, θέμα στο οποίο το προηγούμενο διάστημα είχαν παρατηρηθεί σοβαρά ελλείμματα. Όπως είχε γράψει εγκαίρως η «Κ», ο Γιώργος Σαββίδης θα ενισχύσει το έργο του με τη δημιουργία ενός προσωπικού γραφείου του γραφείου του γενικού εισαγγελέα, το οποίο θα στελεχωθεί από δύο στενούς συνεργάτες του κ. Σαββίδη και θα έχει ως αποστολή τον καλύτερο συντονισμό. Το ένα από τα δύο πρόσωπα που θα στελεχώσουν το γραφείο θα έχουν ως αποστολή την επαφή με τα Μέσα Ενημέρωσης, ενώ το δεύτερο την οργάνωση του έργου σε εσωτερικό επίπεδο. Εκτός από τις ενδουπηρεσιακές διεργασίες, ο νέος γενικός εισαγγελέας έχει ξεκινήσει τις επαφές και με τον δικηγορικό κόσμο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που έχει ένεκα της θέσης του γενικού εισαγγελέα. Μια πρώτη επαφή έγινε την περασμένη εβδομάδα στη Λεμεσό, όπου έδωσε το παρών του στη συνεδρία του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Η λογική της κρίσης και ο διαγωνισμός ομορφιάς

Ο John Maynard Keynes (1883-1946), ο κορυφαίος βρετανός οικονομολόγος και άνθρωπος με στύτερη ανθρωπιστική παιδεία, στο δωδέκατο κεφάλαιο της «Γενικής θεωρίας της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος» (1936) αναφέρεται στον τρόπο λειτουργίας του χρηματιστηρίου. Σημειώνει ότι δεν υπάρχει κάποια θεωρητική «αντικειμενική» αξία των μετοχών και ότι η τιμή τους εξαρτάται από τις υποκειμενικές εκτιμήσεις των επενδυτών. Επομένως η βέλτιστη στρατηγική για έναν επενδυτή είναι να μαντέψει τη σκέφτονται οι άλλοι. Για να δώσει μια εικόνα αυτού του μηχανισμού, ο Keynes τον παρομοιάζει με τα καλλιτεία που διοργάνωνε την εποχή εκείνη μια λονδρέζικη εφημερίδα. Η εφημερίδα δημοσίευε εκατό φωτογραφίες καλλόνων. Νικητής του διαγωνισμού ήταν ο αναγνώστης του οποίου οι επιλογές ήταν πιο κοντά στις έξι φωτογραφίες που αναδείχθηκαν πρώτες στις προτιμήσεις του κοινού.

Ο Keynes παρατηρεί ότι δεν θα ήταν λογικό να ψηφίσει κανείς με βάση τις προσωπικές του προτιμήσεις. Η ορθή στρατηγική θα ήταν να ψηφίζει αυτό που πιστεύει ότι ψηφίζουν οι άλλοι, οι οποίοι με τη σειρά τους ψηφίζουν αυτό που πιστεύουν ότι ψηφίζουν οι άλλοι και ούτω καθεξής. Το χρηματιστήριο, καταλήγει ο Keynes, λειτουργεί όπως αυτά τα ιδιότυπα καλλιτεία. Οι επενδυτές δεν κρίνουν με βάση την «αντικειμενική» αξία των μετοχών, αλλά με βάση τις υποκειμενικές εκτιμήσεις που αποδίδουν στους άλλους επενδυτές. Είναι

όμως μόνο το χρηματιστήριο ή υπάρχουν και άλλοι θεσμοί που λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο;

Η ερώτηση αυτή γίνεται πιο ξεκάθαρη εάν ο αριθμός των κριτών είναι περιορισμένος, όπως στην περίπτωση των κλασικών καλλιτειών. Όποιος θέλει να στοιχηματίσει στο ποια υποψηφία ή ποιος υποψήφιος θα κερδίσει θα ήταν παράλογο να αποφασίσει με βάση τις προσωπικές του ιδέες περί ομορφιάς. Πρέπει να εστιάσει στις προτιμήσεις των κριτών, εφόσον αυτοί αποφασίζουν και μάλιστα με τρόπο υποκειμενικό. Επομένως όποιος εστιάζει στους κριτές και όχι στο αντικείμενο της κρίσης προβλέπει ορθά το αποτέλεσμα. Όποιος προβλέπει το αποτέλεσμα με αυτόν τον τρόπο είναι σε θέση να το γνωρίζει ακόμη και πριν από τους ίδιους τους κριτές. Αυτή η πρόταση μπορεί να γενικευθεί σε οποιαδήποτε περίπτωση κρίσης εμπεριέχει υποκειμενικό στοιχείο. Όσο περισσότερο το υποκειμενικό στοιχείο υπερέχει στην κρίση, τόσο περισσότερο ισχύει η πρόταση. Απόρροια αυτού είναι ότι όποιος ελέγχει την επιλογή των κριτών ελέγχει και το αποτέλεσμα της κρίσης.

Συνεπώς ο ουσιαστικός κριός της αλυσίδας κάθε συστήματος κρίσης είναι η διαδικασία επιλογής των κριτών. Αυτή ακριβώς η διαδικασία λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή των καλλιτειών του Keynes. Αυτοί που επιλέγουν τους κριτές, θέλοντας να προδικάσουν το αποτέλεσμα της κρίσης, δεν επιλέγουν τους ικανούς και ανεξάρτητους κριτές με βάση το αντικείμενο της κρί-

Στον θεσμό του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ δύο πράγματα είναι δυσλειτουργικά: ο αριθμός των δικαστών και ο τρόπος επιλογής τους.

σής, αλλά ανάλογα με το τι πιστεύουν ότι θα αποφασίσουν. Η δυσμενής αυτή συνέπεια μπορεί να αποφευχθεί ακολουθώντας μια από τις δύο γνωστές στρατηγικές ή ένα συνδυασμό αυτών. Η πρώτη είναι η κλήρωση, η οποία εξασφαλίζει την απαραίτητη αμεροληψία. Η επιλογή των κριτών οποιουδήποτε σώματος πρέπει να γίνεται με κλήρωση από έναν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό υποψηφίων κριτών, ανεξάρτητων μεταξύ τους και ικα-

νών σε σχέση με το αντικείμενο των κρίσεων. Η δεύτερη στρατηγική βασίζεται στην αύξηση του αριθμού των κριτών. Όσο αυξάνεται ο αριθμός των ανεξάρτητων μεταξύ τους κριτών, τόσο η κρίση τείνει να είναι ανεξάρτητη από τις προσωπικές τους προτιμήσεις και πλησιάζει την ορθότερη. Αντίθετα, όσο λιγότεροι είναι οι κριτές και όσο μικρότερος είναι ο αριθμός αυτών που τους επιλέγουν, τόσο πιο διαβλητό είναι το σώμα των κριτών ή το σύστημα της κρίσης. Θα είναι σαν να προεξοφλούσαν το αποτέλεσμα της κρίσης, πίσω από τους κριτές, αυτοί που τους επιλέγουν. Στην ουσία, θα μπορούσε έτσι να ακυρωθεί οποιοδήποτε σύστημα κρίσης μέσω της κατ'ουσία παράκαμψης ή ακύρωσης του σώματος των κριτών.

Για παράδειγμα, σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση, γίνεται σαφές ότι ο θεσμός του Ανώτατου

Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών είναι διαβλητός. Δεδομένος δε της ισχύος του οργάνου αυτού, οι ατομικές ελευθερίες των Αμερικανών πολιτών διακυβεύονται. Ωστόσο η ανέναντι κανείς στο Δικαστήριο αυτό να μην υπεισέρχονται υποκειμενικά στοιχεία, αντίθετα η λειτουργία του δικαστικού συλλογισμού που οδηγεί σε κρίση να γίνεται με νομικούς όρους. Και στις πλείστες των περιπτώσεων έτσι ακριβώς γίνεται. Επειδή όμως το Ανώτατο Δικαστήριο αποφαινεται και για θέματα που άπτονται των ατομικών αρχών και αξιών, όπως η αντισύλληψη, η άμβλωση, η κατοχή και χρήση πυροβόλων όπλων ή η θανατική ποινή, στις περιπτώσεις αυτές το υποκειμενικό στοιχείο της κρίσης κυριαρχεί και μεταφράζεται ως τρόπος ζωής, αξία και πιστεύω του κάθε ατόμου. Εκεί, ο κάθε δικαστής ερμηνεύει τους νόμους σύμφωνα με τις αρχές του, και μάλιστα με τρόπο συστηματικό, γεγονός που τον καθιστά προβλέψιμο. Γιατί τι θα ήταν μια ουδέτερη ή ορθή ερμηνεία των νόμων σε σχέση με τέτοια ζητήματα; Τέτοιες σημαντικές αποφάσεις μάλλον δημιουργούν παρά εφαρμόζουν τον νόμο. Γι'αυτό τον λόγο, πάνω σ'αυτά τα θέματα υπάρχουν όχι απλά διαφορές, αλλά συστηματικές αντιδικίες ανάμεσα σε υπερσυντηρητικούς και προοδευτικούς δικαστές. Γιατί το πρόβλημα δεν είναι η διαφωνία καθ' εαυτή, η οποία συχνά είναι σημάδι υγείας και ακμής ενός σώματος, αλλά η συστηματική διαφωνία, που υποδεικνύει την ύπαρξη ιδεολογικών στρατοπέδων.

Στον θεσμό του Ανώτατου Δικαστηρίου των Ηνωμένων Πολιτειών δύο πράγματα είναι δυσλειτουργικά: ο αριθμός των δικαστών και ο τρόπος επιλογής τους. Στο ισχύον πλαίσιο, εννέα ανώτατοι δικαστές διορίζονται από τον πρόεδρο της εκτελεστικής εξουσίας, ενώ ο διορισμός του κάθε δικαστή εγκρίνεται ή απορρίπτεται από τη Γερουσία. Το πρόβλημα είναι ότι, μέσω του μηχανισμού των κοιμάτων, ο πρόεδρος ελέγχει και τη Γερουσία. Άραγε δεν θα ήταν καλύτερα να υπάρχουν 31 δικαστές που θα επιλέγονται, ο καθένας ξεχωριστά, με κλήρωση από ένα σύνολο 50 κατά κοινή ομολογία ικανών δικαστικών; Παράδοξά, οι δημοκρατικοί πρόεδροι επιλέγουν προοδευτικούς δικαστές, ενώ οι ρεπουμπλικάνοι προτιμούν από συντηρητικούς έως υπερσυντηρητικούς. Παρόλα αυτά τους επιλέγουν με κριτήριο τα πιστεύω και την ιδεολογία τους, προσπαθώντας να προδιαγράψουν τον προοδευτικό ή συντηρητικό χαρακτήρα των μελλοντικών αποφάσεων του ανώτατου οργάνου. Λόγω δε της ισοβιότητας των δικαστών του, ο κίνδυνος αυτή τη στιγμή το Ανώτατο Δικαστήριο να εγκλωβισθεί για δεκαετίες σε έναν άκρως συντηρητικό τρόπο σκέψης και λήψης αποφάσεων, συμβάλλοντας έτσι στην αποθροόνιση της αμερικανικής κοινωνίας, είναι ορατός.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Σιγά μη χαλάσουν τις μπίζνες τους για μια εκκλησιά

Ο μεγάλος ασθενής

Δεν θέλω να είμαι ισοπεδωτικός αλλά αυτή η κατάσταση, κάθε τρεις και λίγο με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, κάπου πρέπει να πάρει τέλος. Πλέον, κ. Ζέτα Αιμιλιανίδου δεν χωρά καμία δικαιολογία και αν θέλετε να συμβάλετε στην ανάρρωση του «ασθενή» σας, θα πρέπει να πείτε πικρές αλήθειες. Αντιδράσεις τύπου θα γίνει έρευνα και θα αποδοθούν ευθύνες ή το μαχαίρι θα φθάσει στο κόκκαλο, μου θυμίζουν τα παραμύθια της Χαλιμάς. Αυτοί που διοικούν τις ΥΚΕ δεν μπορούν, τι άλλο πρέπει να δείτε για να πειστείτε. Δηλαδή τι έπρεπε να έχουν ενώπιόν τους για να παρέμβουν και να προστατεύσουν ένα νήπιο 19 μηνών; Το μόνο που ξέρουν να κάνουν καλά είναι να κατέρχονται σε απεργία, αν κάποιος επιχειρήσει να αγγίξει κάποιον συνάδελφό τους. Αυτή είναι συναδελφική αλληλεγγύη. Για τους υπόλοιπους που χρειάζονται βοήθεια και που αμείβονται από το κράτος να τους την προσφέρουν, ας πάνε να κουρευτούν.

• • • •

Δεν φακκούν πενιά

Επειδή δεν έχουμε μνήμη χρυσόφαρου. Όταν έσκασε η ιστορία με τον θάνατο του Στυλιανού, η Επιτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με εντολή από το Υπουργικό Συμβούλιο, μέσα σε δύο μήνες ετοίμασε ένα πόρισμα στο οποίο έλεγε με ονόματα ποιοι και γιατί φέρουν ευθύνες στην περίπτωση του 15χρονου νεαρού. Το πόρισμα παραδόθηκε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και από τα όσα εντόπισε η Επιτροπος, σαφέστατα προκύπταν ποινικές ευθύνες. Υπάρχει κάποιος αρμόδιος-υπεύθυνος να πληροφορήσει τους πολίτες τι έγινε η έκθεση της Επιτροπής, σε ποια χέρια κατέληξε και αν υπήρξε περαιτέρω διερεύνηση των όσων αναφέρονται στο πόρισμα; Σε τέτοιες περιπτώσεις τα πορίσματα καταλήγουν στο γραφείο του γενικού εισαγγελέα, τούτέστιν του τώως Κώστα Κληρίδη. Να φρεσκάρω τη μνήμη κάποιων αρμοδίων πως η Επιτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο πόρισμά της εντόπισε εγκληματική αμέλεια. Αλήθεια είδε κανένας να αποδίδονται ευθύνες σε κάποιους; Η έκθεση έχει παραδοθεί από τον περασμένο Νοέμβριο.

• • • •

Εις τα Αθήνας

Στην ελληνική πρωτεύουσα έχουν ξεσαλώσει οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι, δημό-

Συχαρτηρία στις ΗΠΑ, την Ε.Ε. και τη μαμά Ορθόδοξη Ρωσία για το φέσι που φόρεσε στην πολιτισμένη και ανεκτική δύση ο Ταγίρ Ερντογάν, πάση θυσία και με κάθε τίμημα στρατηγικούς τους σύμμαχος. Προς Θεού κ. Άγκελα λυπηθείτε τον, όχι άλλα «χαστούκια».

σιοι σχολιαστές επί παντός επιστητού των τηλεοπτικών παραθύρων, μετά το τι «υπογορεύει, κατά τον Νίκο Αναστασιάδη, ο πατριωτικός ρεαλισμός και ορθολογισμός και όχι μια ρητορική κενών συνθημάτων». Αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι πως δεν υπήρξε καμία δημόσια τοποθέτηση, από πλευράς ελληνικής κυβέρνησης κάτι που δεν έχει περάσει απαρατήρητο στη Λευκωσία. Ως εκ τούτου, όπως λένε στην κυπριακή πρωτεύουσα, το τετ α τετ Μπυσσάκη με τον κ. Νίκο αποκτά τεράστια σημασία όχι για τα όσα θα ειπωθούν στους τηλεοπτικούς φακούς, αλλά όταν θα κλείσει η πόρτα πίσω τους. Και επειδή εις τα Αθήνας έχουν άγνοια κινδύνου, για καλό και για κακό ας μαζέψουν τυχόν αδέσποτα τασάκια εντός του Μαζήμου.

• • • •

Αχ αυτός ο πρίγκιπας

Την περασμένη εβδομάδα, ο μικρός πρίγκιψ και κάποιοι συν αυτώ, έκαναν πάρτι στα κοινωνικά δίκτυα που έπαιξε στην Ελλάδα η πρότάσή του, για την Αγία Σοφία. Μια απορία αν κάποιος μπορεί να μου τη λύσει. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ ειλικρινά πιστεύει ότι αν μαζευτούν 100 χιλιάδες υπογραφές, εύχομαι να είναι 10 εκατομμύρια, ότι θα εκθέσει ανεπανόρθωτα τον Ερντογάν; Το ΔΗΚΟ, αν θέλει να καταγγείλει τον Ερντογάν για την Αγία Σοφία, μπορεί να το κάνει δεν χρειάζεται εκστρατείες ανούσιες και εκ των προτέρων χωρίς αποτέλεσμα. Διαφορετικά δικαιολογημένα δημιουργείτε υποψίες ότι ψάχνετε θέματα για τα πέντε λεπτά δημοσιότητας. Τι να σας κάνω συναγωνιστές, σας έχει βγει το όνομα. Τα ίδια κάνετε και με τον ράμπο, κολλητό σας, κατά

κάθε μορφής διαπλοκής και λαμογιάς.

• • • •

Κλάμα για τον Οδυσσέα

Την περασμένη εβδομάδα οι γνωστοί φίλοι του κύπριου Έλιοτ Νες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, έπεσαν πάνω στο ΑΚΕΛ προκειμένου να διαφυλάξουν το κεκτημένο με κόπο και ιδρώτα δικαίωμα του κολλητού τους, να αποφασίζει επί παντός επιστητού χωρίς να έχει έλεγχο από τρίτους. Η πρόταση του ΑΚΕΛ για δημιουργία Ελεγκτικού Συνεδρίου, δηλαδή αντί της σοφίας του ενός να πάμε στην σοφία των πολλών, ήταν ξεκάθαρη και σε καμία περίπτωση δεν συνιστούσε καρατόμηση ή φάγωμα του Οδυσσέα. Στοχοποίησαν τον γ.γ. του ΑΚΕΛ ότι συμπεριέεται με την κυβέρνηση προκειμένου να ναυαγήσει η πρόταση του

Και τώρα, μηδενική ανοχή

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Το πρώτο βήμα έγινε: την περασμένη Πέμπτη, η Βουλή υπερψήφισε το νομοσχέδιο για τις δημόσιες συναθροίσεις με 187 ψήφους έναντι 101 κατά. Για όσους τουλάχιστον έχουμε ζήσει τη Μεταπολίτευση, αυτό που επετέλεσε δεν ήταν καθόλου μικρή υπόθεση, επειδή διεκπεραιώθηκε με σχετική ευκολία. Ήταν, αν μου επιτρέπετε να δανειστώ από την ποιητική της Αριστεράς, «τέκνο της ανάγκης κι ώριμο τέκνο της οργής». Της ανάγκης να απαλλαγεί το κέντρο από τη μάλιστα της εξουσίας των δήθεν αντιεξουσιαστών και της οργής του κόσμου για τη χρόνια ασοδοσία, που είχε γίνει καθεστώς.

Δεν έχω να παραθέσω κανένα επιχείρημα υπέρ του νέου νόμου, διότι δεν χρειάζεται – είναι ταπεινωτικό και γελοίο να πρέπει να επιχειρηματολογήσεις υπέρ του αυτονόητου. Σημασία έχει ότι έγινε και μάλιστα, έγινε από μια κοινοβουλευτική πλειοψηφία ως επί το πλείστον κεντρώα στον προσανατολισμό της, αν συνυπολογίσουμε τη θετική στάση του ΠΑΣΟΚ. (Εξαιρουμένων, βεβαίως, των θλιβερών, αριστερών συνιστώσων του...) Το γεγονός ότι, επιτέλους, πέρασε ένας τέτοιος νόμος, που κατάφερε να συνασπίσει ένα μέτωπο κοινής λογικής εναντίον μια ακραίας Αριστεράς, η οποία υπερασπίζεται το δήθεν δημοκρατικό κεκτημένο της στην καταστροφή της περιουσίας των άλλων, είναι βήμα ωριμότητας για τη δημοκρατία μας.

Ωστόσο, να μείνω για λίγο στην ευκολία με την οποία διεκπεραιώθηκε το εγχείρημα, διότι η αγνωμοσύνη είναι αθλιότητα, ακόμη και όταν εκδλώνεται προς αντιπάλους. Σε αυ-

- ΓΙΩΡΓΑΚΗ, ΘΑ ΕΙΣΑΙ Ο ΝΕΟΣ ΜΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ.
- ΠΟΙΟΝ ΕΙΧΕΣ ΠΡΙΝ;
- ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

τό το λαμπρό αποτέλεσμα, συνέβαλε τα μέγιστα ο ΣΥΡΙΖΑ, εντός Βουλής, καθώς και οι φίλοι και προστατευόμενοι του, εκτός Βουλής. Κανένα επιχείρημα υπέρ της αναγκαιότητας του νόμου δεν ήταν ισχυρότερο και πειστικότερο από τις ιδεολογικές ανοπίσεις που διατύπωναν οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, μα κυρίως από την καταστροφική δράση των αναρχικών στην πλατεία και στους γύρω δρόμους. Ως προς το τελευταίο, ακόμη και ο ΣΥΡΙΖΑ το κατάλαβε, γι' αυτό και έσπευσε να αποδώσει την ευθύνη σε δήθεν προβοκά-

τορες που δρούσαν υπό τη δόθεν καθοδήγηση της αστυνομίας. **Εχει σημασία** ότι κατέφυγαν σε αυτό το επιχείρημα, διότι συνιστά υποχώρησή τους από την πραγματικότητα. Τουλάχιστον δέκα χρόνια και βάλε, είχαμε να ακούσουμε για «προβοκάτορες της αστυνομίας», διότι η ύπαρξη της κατάστασης είχε γίνει αποδεκτή από όλους. Οι κρίσεις μας μπορεί να διέφεραν, μπορεί επίσης οι μεν να τους ονόμαζαν έτσι και οι δε αλλιώς, όλοι όμως αναγνώριζαν την ύπαρξη των «παι-

διών», ανεξαρτήτως του πώς τα ονόμαζαν. Αλλωστε, από το 2008 ο ΣΥΡΙΖΑ τα χρησιμοποιούσε μεθοδικά για την άνοδο προς την εξουσία και ως κυβέρνηση τα προστάτευσε σκανδαλιδώς. (Δεν μπορούσε να τους λέει προβοκάτορες, όταν οι ίδιοι ήλεγχαν την αστυνομία, με τον αρχηγό της να διαπρέπει ως χειροκροτητής στις προεκλογικές ομιλίες...) Δεν είναι, λοιπόν, κωμικό να επιστρέφει τώρα ο ΣΥΡΙΖΑ στη δεκαετία του 1980 και στα φαντάσματά της; Σίγουρα, πάντως, είναι ένδειξη αδυναμίας να τα βγάλει πέρα

με την πραγματικότητα. Ισως και ένδειξη αυτοκαταστροφικών τάσεων – και δεν το λέω αυτό με ανησυχία, αλλά με ελπίδα.

Το πλεονέκτημα της κυβέρνησης στην υπόθεση αυτή είναι ότι μάχεται από τη θέση του Κέντρου, με αποτέλεσμα η αντιπολίτευση να επιχειρώνει τους πραγματικά ακραίους ή και τους κουτούς, όπως είδαμε να συμβαίνει στην ψηφοφορία. Οι επιπτώσεις φάνηκαν στην περίπτωση του ΠΑΣΟΚΙΝΑΛ, με την κατ' ουσίαν διάσασή του σε κεντροαρι-

στερούς και σαχλαριστερούς, που ίσως βαυκαλίζονται με την ιδέα ότι μπορούν να προσκλήσουν τους δυσαρεστημένους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ – πρόκειται, δηλαδή, για τους συντηρητικούς πασόκους, που θέλουν το κίνημα μαζικό και λαϊκίστικο κατά τα πρότυπα των φρικαλέων eighties.

Το πρώτο βήμα ήταν σημαντικό, το δυσκολότερο, όμως, είναι εκείνο που ακολουθεί την ψήφιση του νόμου και από το οποίο θα κριθεί εντέλει η αξία του νόμου: η εφαρμογή του. Αφού λοιπόν αποκτήσαμε νόμο, η μηδενική ανοχή στην καταστράτηγσή του είναι ο μόνος δρόμος που οδηγεί μπροστά. Η συγκυρία είναι ευτυχής, διότι μεσολαβούν οι διακοπές και κανείς δεν σέβεται περισσότερο τις διακοπές ως αξία και ιδεώδες όσο ο ΣΥΡΙΖΑ και οι αναρχικοί. Αυτό δίνει το χρονικό περιθώριο στην αστυνομία να εκπαιδευθεί πάνω στην εφαρμογή του νόμου, διότι η νέα σεζόν θα είναι θερμή.

Modest proposal

Αφού οι Αιγύπτιοι είναι φίλοι μας, αφού διαβάζουμε με τον ίδιο τρόπο την πραγματικότητα στην Ανατολική Μεσόγειο, αφού και οι δύο ομνύουμε στο Διεθνές Δίκαιο, ας μου επιτραπεί να θέσω ένα εύλογο, νομίζω, ερώτημα: Γιατί παιδεύομαστε (ματαιώς, δεν αμφιβάλλω) να τους πείσουμε στη σύναψη μερικής συμφωνίας για την ΑΟΖ (χωρίς Καστελλόριζο, Ρόδο και άλλα με τα οποία έχουν πρόβλημα), αντί να τους προτείνουμε να πάμε από κοινού στη Χάγη;

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Θα γίνουμε ποτέ κράτος πρόνοιας;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Και ενώ και πάλι διάφορα ΜΜΕσπεύδουν να μας δώσουν λεπτομέρειες για την κακοποίηση του βρέφους, λες και η λέξη από μόνη της δεν είναι αρκετή και χρειάζονται «δημοσιογραφικές γαρντιούρες» για να «πουλήσει» η είδηση, εμείς παρακολουθούμε ξανά ακόμα μια έρευνα να αρχίζει για να διαπιστωθεί πού οφείλεται αυτή τη φορά η μη έγκαιρη δραστηριοποίηση του Γραφείου Ευημερίας. Η Αστυνομία γνώριζε γι'αυτή την προβληματική οικογένεια, ο ΣΠΑΒΟ δέχθηκε καταγγελίες και ενημέρωσε τόσο τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας όσο και την Αστυνομία για ενδεχόμενη κακοποίηση ανηλίκου, η Αστυνομία ισχυρίζεται πως δεν είχε πληροφόρηση για κακοποίηση του παιδιού αλλά μόνο της μητέρας και... ο χορός καλά κρατεί. Με πιο απλά λόγια το γνωστό γαϊτανάκι μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για να διαπιστωθεί ποιος ενημέρωσε ποιον και πόσο έγκαιρα ή όχι λειτούργησαν οι καθ'ύλην αρμόδιοι, όπως κάθε φορά που μια τέτοια υπόθεση έρχεται στο φως της δημοσιότητας και εγείρει ξανά τα ίδια ερωτηματικά, τα οποία χρόνια τώρα ψάχνουν μια ικανοποιητική απάντηση, η οποία να αποδεικνύει πως όντως έχουμε κράτος πρόνοιας. Ερωτηματικά που αφορούν στο πόσες ακόμα τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να αποκαλυφθούν και πόσες ακόμα έρευνες πρέπει να γίνουν προκειμένου να συμβεί επιτέλους αναδιάρθρωση στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας κάτι που θα έπρεπε εδώ και χρόνια να αποτελεί μείζον θέμα στις προτεραιότητες του κράτους. Έναν χρόνο μετά τον θάνατο του 14χρονου Στυλιανού –δεν χρειάζεται καν να θυμίσω αυτή την τραγική υπόθεση– και μετά από έρευνες και πορίσματα είναι θλιβερό να ερχόμαστε και πάλι αντιμέτωποι με τα ίδια ερωτηματικά που αφορούν στην επάρκεια του Γραφείου Ευημερίας αλλά και στον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ οργανώσεων, αστυνομίας και κράτους. Το πόρισμα τότε ήταν καταπέλτης. «Πλήρης αδράνεια και αδιαφορία και καμία παρέμβαση που να αναγκάζει το θάνατο του 15χρονου». Και τι έγινε μετά από το πόρισμα; Βρισκόμαστε και πάλι ενώπιον μιας νέας υπόθεσης με θύμα ένα κακοποιημένο βρέφος και τα ίδια ερωτηματικά να εκκρεμούν και με τη θλιβερή διαπίστωση πως κανένα κακοποιημένο παιδί ή θύμα οικογενειακής βίας δεν μπορεί να περιμένει την όποια αναδιάρθρωση προκειμένου να «γλυτώσει» από τις βίαιες συνθήκες στις οποίες ζει. Και αν το γραφείο ευημερίας έχει έλλειψη προσωπικού ή μη κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό ή αν οι περιπτώσεις βίας είναι χιλιάδες και δεν μπορεί να ανταποκριθεί ή αν χρειάζεται χρόνος μέχρι τα πράγματα να μπουνέ στην σωστή τους βάση αυτό δεν μπορεί και ούτε πρέπει να αποτελέσει δικαιολογία εκ μέρους του κράτους. Διότι η ζημιά στα θύματα τις πλείστες φορές είναι ανεπάρκωτη και καμία τέτοια δικαιολογία εκ μέρους του κράτους δεν φέρνει π.χ. τον Στυλιανό πίσω ούτε και μπορεί να επουλώσει πληγές των τόσων άλλων θυμάτων βίας που υπάρχουν εκεί έξω.

Οι πολιτικοί όφειλαν εδώ και χρόνια να πιέσουν ώστε να χτιστούν οι κατάλληλες δομές για Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας που να μπορούν να ανταποκριθούν και να λειτουργήσουν σε έναν μηχανισμό κοινωνικής πρόνοιας αλλά φευ. Όπως έχω γράψει και άλλες φορές, τα θύματα βίας δεν αποτελούν ισχυρή ομάδα πίεσης, η οποία να «αναγκάσει» τους πολιτικούς μας να της δώσουν τη δέουσα σημασία προκειμένου να μετρήσει η «εξαργύρωση» στις επόμενες εκλογές.

Το περασμένο χρόνο η υπουργός Εργασίας μας είπε ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης έχει εγκριθεί από ευρωπαϊκά κονδύλια ώστε να υλοποιηθεί. Τι γίνεται λοιπόν μ'αυτή την υλοποίηση; Σε ποιο στάδιο βρίσκεται; Και τι γίνεται με τον συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων ώστε η παροχή υπηρεσιών να είναι αποτελεσματική; Ποιες εξειδικευμένες δομές δρομολογούνται ώστε να μην ξανακούσουμε γι'αυτή τη σπασμένη αλυσίδα μεταξύ των φορέων; Και στο ενδιάμεσο, μέχρι αυτό το κράτος να αναδιάρθρωσει τις υπηρεσίες ευημερίας, τι θα γίνει με τα θύματα βίας που δεν τυγχάνουν έγκαιρης αντιμετώπισης; Θα διεξαγωγή έρευνες επί των ερευνών για να παριστάνουμε πως κάνουμε σωστά τη δουλειά μας και πως είμαστε ένα κράτος πρόνοιας;

elenixenou11@gmail.com

Ιρακινοί κολυμπούν στον ποταμό Τίγρη, στα περίχωρα της Βαγδάτης. Το Ιράκ τις τελευταίες ημέρες πλήττεται από σφοδρό καύσωνα, με τη θερμοκρασία να έχει φτάσει του 48 βαθμούς Κελσίου.

Τα βγάζουν πέρα τα νοικοκυριά;

Των **ΜΑΡΙΑΣ ΔΕΜΕΡΤΖΗ, MARTA DOMÍNGUEZ JIMÉNEZ ΚΑΙ ANNAMARIA LUSARDI**

Θα ήσασταν σε θέση να αντεπεξέλθετε σε ένα απρόβλεπτο έξοδο μεσαίου μεγέθους, όπως για μια χειρουργική επέμβαση, ή για μια κηδεία, ή επειγουσες επισκευές στο σπίτι, ή να αντικαταστήσετε ένα πλυντήριο ρούχων; Αυτή είναι μία ερώτηση-μέρος έρευνας της Eurostat, της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), με στόχο να περιγράψει πώς τα ίδια τα νοικοκυριά αξιολογούν την ικανότητά τους, βασιζόμενα σε δικούς τους πόρους, να ανταποκριθούν σε απρόσμενες δαπάνες τέτοιου μεγέθους.

Τα αποτελέσματα δείχνουν πως ένα στα τρία νοικοκυριά στην Ε.Ε. δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθει σε μια τέτοια δαπάνη. Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό είναι 50%, γεγονός που την κατατάσσει στην τρίτη χειρότερη θέση μετά τη Λετονία και την Κροατία. Τα μισά νοικοκυριά, λοιπόν, δεν είναι σε θέση να βρουν τους πόρους που θα χρειάζονταν για να αντιμετωπίσουν ένα προσδόκητο έξοδο, που εκτιμάται να αναλογεί για την Ελλάδα στα 375 ευρώ μέσα σε ένα μήνα. Το ποσό των 375 ευρώ αντιπροσωπεύει περίπου το ένα τέταρτο του μέσου μηνιαίου εισοδήματος του ελληνικού νοικοκυριού (1.600 ευρώ). Η επιλογή αυτού του ποσού δεν έχει σκοπό να εξετάσει την οικονομική ισχύ των μέσων εισοδήματος. Αλλά στοχεύει να ελέγξει εάν τα νοικοκυριά έχουν αποταμιεύσεις οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανά πάσα στιγμή. Και η έλλειψη τέτοιων πόρων δείχνει οικονομική «ευπάθεια», αδυναμία να αντεπεξέλθει το νοικοκυριό σε έξοδα που δεν είναι μεν καθημερινά, αλλά δεν είναι και τελείως απίθανα.

Η θέση της Ελλάδας δεν ήταν πάντα τόσο χαμηλή. Το 2009, στην αρχή της χρηματοοικονομικής κρίσης, το ποσοστό οικονομικής ευπάθειας ήταν περίπου στο 25%. Δηλαδή το μισό από ό,τι τώρα, και κάτω από τον μέσον όρο της Ε.Ε. Αλλά από το 2010 μέχρι το 2014, οπότε και σταθεροποιήθηκε στο 50%, διπλασιάστηκε ο αριθμός νοικοκυριών που αδυνατεί να αντεπεξέλθει σε τέτοιου είδους έξοδα. Αντιθέτως, ο μέσος όρος στην Ε.Ε. έμεινε σταθερός, αν και βέβαια υπάρχουν πολύ ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των χωρών.

Αυτό δεν είναι ένα πρόβλημα που αφορά τα φτωχότερα τμήματα του πληθυσμού. Ο στόχος της έρευνας της Eurostat είναι να χαρτογραφήσει τον βαθμό οικονομικής ευπάθειας για τα μέσα νοικοκυριά στην Ευρώπη.

Τα μεγέθη, που αναφέρονται στο 2018, δείχνουν ότι ένας ουσιαστικός αριθμός νοικοκυριών σε ολόκληρη την Ευρώπη μπήκε στην αναγκαστική απομόνωση που προκάλεσε η πανδημία

με ανεπαρκείς αποταμιεύσεις. Οπότε βίωσαν, και συνεχίζουν να βιώνουν, την ύφεση που έχει προκληθεί από καθαρά μειονεκτική θέση. Τα επακόλουθα αυτής της ύφεσης δεν είναι ακόμα γνωστά, αλλά γνωρίζουμε ότι μεγάλο μέρος της κοινωνίας θα φτάσει και θα περάσει τα όρια της φτώχειας με αντίστοιχες κοινωνικές συνέπειες.

Βεβαίως, όλες οι χώρες της Ευρώπης παρείχαν άμεση βοήθεια σε όσους επλήγησαν. Αλλά αυτή η βοήθεια δεν μπορεί παρά να είναι μόνο συγκεκριμένη και προσωρινή. Το μέσο νοικοκυριό πρέπει να είναι σε θέση να βοηθηθεί από μόνο του. Και ναι, ενώ μεγαλύτερη εισόδημα είναι πάντα ευπρόσδεκτο, η έννοια της οικονομικής ευπάθειας αφορά την ικανότητα και τάση προς αποταμίευση. Η έρευνα της Eurostat δείχνει πως ο βαθμός ευπάθειας αλλάζει πάρα πολύ σιγά. Και αυτό συμβαίνει επειδή η αποταμίευση, απαραίτητη για την οικονομική ανθεκτικότητα, είναι κάτι που πρέπει να διδασχθεί και να υποστηριχθεί. Πολλές χώρες παίρνουν πρωτοβουλίες με σκοπό τη δομική μείωση της οικονομικής ευπάθειας, την υποστήριξη και την ενθάρρυνση των νοικοκυριών να βελτιώσουν την οικονομική τους ευημερία.

Από την προώθηση και υποστήριξη του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού σε όλα τα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος, μέχρι την παροχή άμεσων συμβουλών σε δύσκολους καιρούς, οι πολιτικές που ακολουθούνται έχουν σκοπό την αλλαγή της αποταμιευτικής συμπεριφοράς. Έτσι ώστε να προετοιμάζονται καλύτερα τα νοικοκυριά τόσο για τις μακροχρόνιες εισοδηματικές ανάγκες τους (π.χ. εξασφάλιση πόρων για την τρίτη ηλικία) όσο και για τις πιο βραχυχρόνιες μεταβαλλόμενες ανάγκες, προγραμματισμένες και μη.

Η Ευρώπη είναι μια ήπειρος που ναι μεν βασίζεται στο κράτος πρόνοιας ως σημαντικό προσάτι της κοινωνικής ευημερίας, αλλά και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων που θα οδηγήσουν στην αυτονομία του καθενός μας. Προκαλεί έτσι μεγάλη έκπληξη, αν όχι απογοήτευση, να βλέπουμε πόσο από εμπάς δεν είναι σε θέση να καλύψουν απρόσμενα έξοδα μιας κηδείας ή μιας αναγκαστικής επισκευής στο σπίτι μας. Φαίνεται πως η ευρωπαϊκή μεσαία τάξη δεν είναι τόσο οικονομικά ασφαλής όσο θα επιθυμούσε να είναι.

Η κ. Μαρία Δεμερτζή είναι υποδιευθύντρια στο Ινστιτούτο Bruegel. Η κ. Marta Domínguez-Jiménez είναι αναλύτρια-ερευνήτρια στο Bruegel. Η κ. Annamaria Lusardi είναι καθηγήτρια Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο George Washington.

Πού το πάει η Τουρκία;

Του **ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Οι κινήσεις για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, επιβεβαιώνουν ότι η προκλητικότητα του Ερντογάν δεν έχει όρια. Επιβεβαιώνουν όμως και κάτι βαθύτερο. Ότι η Τουρκία διολισθαίνει συνεχώς σε μια πορεία που δεν θυμίζει, ούτε στο ελάχιστο, ότι η χώρα είχε κάποτε φιλοδυτικό προσανατολισμό, ότι φιλοδοχούσε να ενταχθεί στην Ε.Ε. και ότι παραμένει κράτος-μέλος του ΝΑΤΟ. Αντιθέτως, η Τουρκία χαρακτηρίζεται πλέον από ένα κράμα ακραίου εθνικισμού και ισλαμικής ανάτασης. Αυτή είναι η κυρίαρχη τάση στο εσωτερικό της χώρας, αλλά αυτό είναι και το βασικό χαρακτηριστικό της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Τα τελευταία χρόνια, η Τουρκία επιχειρεί με αμείωτη ένταση να εδραιώσει την αντίληψη ότι είναι η κυρίαρχη δύναμη στην ευρύτερη περιοχή. Δεν είναι όμως δύναμη σταθεροποιητική, που επιδιώκει την προώθηση των εθνικών της συμφερόντων μέσα από τη συνεννόηση και τη συνεργασία με τα υπόλοιπα κράτη της περιοχής. Αντιθέτως, ενεργεί με τρόπο αποσταθεροποιητικό και αναθεωρητικό, προβάλλοντας αποκάλυπτα τη στρατιωτική της ισχύ.

Αυτή τη στιγμή, η Τουρκία ενισχύει τη θέση της στο Ιρακινό Κουρδιστάν, έχοντας εισχωρήσει σε βάθος 30 χιλιομέτρων από σύνορα της. Στη Συρία, μετά τις επιχειρήσεις του 2016 και του 2019, ο τουρκικός στρατός ελέγχει δύο μεγάλες παραμεθόριες ζώνες και δημιουργεί τις προϋποθέσεις μόνιμης παρουσίας και ελέγχου. Προσφέρει, την ίδια ώρα, στήριξη στη Χαμάς, με τρόπο που δημιουργεί ζήτημα εθνικής ασφάλειας για το Ισραήλ. Έχει στρατιωτική παρουσία στο Σουδάν, τη Σομαλία και το Κατάρ και ναυτική βάση στην Αλβανία. Έχει επιλακεί στην εσωτερική διαμάχη στη Λιβύη, προσφέροντας άμεση στήριξη στις δυνάμεις των Ισλαμιστών, αδιαφορώντας πλήρως για τις σχετικές διενδεις συμφωνίες. Τέλος, εντείνει την πίεση στην Ελλάδα και την Κύπρο, αμφισβητώντας ευθέως την εθνική κυριαρχία των χωρών μας. Προφανώς, κάποιες από τις κινήσεις της τουρκικής κυβέρνησης αποσκοπούν στον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης από τα σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που η χώρα αντιμετωπίζει. Όμως, η στροφή της Τουρκίας προς μια έντονα αντιδυτική κατεύθυνση είναι πολύ πιο βαθιά και δεν περιορίζεται καν στο καθεστώς Ερντογάν. Αντιθέτως, ο Ερντογάν επιχειρεί να κεφαλαιοποιήσει τις αντιδυτικές τάσεις μεγάλων μερίδων της τουρκικής κοινωνίας προκειμένου να διευρύνει και να εδραιώσει την εξουσία του.

Σε κάθε περίπτωση, το νέο δόγμα της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής οδηγεί την Τουρκία σε μια σειρά κινήσεων που τείνουν να δημιουργήσουν ένα τόξο αποσταθεροποιήσεως που ξεκινά από το Βόρειο Ιράκ και φτάνει μέχρι την κεντρική Μεσόγειο.

Αυτό, όμως, που επιτρέπει την εκδήλωση αυτής της αποσταθεροποιητικής τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, δεν είναι άλλο από την αποστασιοποίηση των Ηνωμένων Πολιτειών. Η Τουρκία θεωρεί ότι έχει την ευκαιρία να καλύψει το κενό που έχουν αφήσει πίσω τους οι Ηνωμένες Πολιτείες. Ειδικά όταν η Ε.Ε., από την πλευρά της, παρουσιάζεται ασυντόνιστη και αναποφάσιστη. Εάν δεν ελεγχθεί, μια εθνικιστική και ισλαμική Τουρκία θα φτάσει στο σημείο να είναι πράγματι η κυρίαρχος δύναμη στην ευρύτερη περιοχή. Και αυτό θα είναι εις βάρος των συμφερόντων όχι μόνο της Ελλάδας και της Κύπρου, αλλά και της ΕΕ και των ΗΠΑ. Θα είναι εις βάρος της ασφάλειας, της σταθερότητας αντιδυτική και των αρχών της ελευθερίας και της δημοκρατίας πάνω στις οποίες πρέπει να συνεχίσει να εδράζεται η παγκόσμια τάξη. Για αυτό και επιβάλλεται αντίδραση και ανόσχεση των τουρκικών κινήσεων.

Η Ε.Ε. πρέπει να προσδιορίσει τα συμφέροντα, τον ρόλο και την αποστολή της. Και πρέπει να ενεργήσει ανάλογα, αναβαθμίζοντας την πολιτική και στρατιωτική της παρουσία στην περιοχή. Να επιδιώξει την επιβεβαίωση της συμμαχίας με τις ΗΠΑ, να εργαστεί για την αναθερμάνση της πολυμελούς συνεργασίας και να επιβεβαιώσει την προσήλωση στις βασικές αρχές και αξίες της. Διατηρώντας ανοικτά τα όποια κανάλια επικοινωνίας και συνεννόησης με την Άγκυρα. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο πρέπει να ενταχθούν οι κινήσεις της Ελλάδας και της Κύπρου.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

Αταξίες και κάμερες

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Αγανακτισμένος καθηγητής, με τις χοντρές αταξίες μαθητών, στις τουαλέτες και στα κυπρισσάκια του σχολείου, φώναζε για την ακατανόητη κωλυσιεργία του Υπουργείου Παιδείας, των Σχολικών Εφορειών ακόμη και των συναδέλφων του, οι οποίοι δεν τολμούν να πάρουν δραστηρικά μέτρα για να φέρουν την τάξη στο σχολείο. «Δεν είμαστε στην εποχή της 'βίτσας' (ξύλο με βέργα) και του απροβίβαστου, για να φοβηθούν και να σοβαρευτούν οι έφηβοι» έλεγε με παράπονο ο καλός εκπαιδευτικός, ο οποίος ανεχόταν τον ξεπεσμό των μαθητών. Ο άνθρωπος, ο οποίος διαθέτει πλούσιες γνώσεις στον τομέα της τεχνολογίας, υποδείκνυε ότι πρέπει επιτέλους να γεμίσουν τα σχολεία με κάμερες. Όχι για να καταστούν οι καθηγητές «οφθαλμολάγνοι», όπως έλεγε, αλλά για να προστατευτούν τα καλά παιδιά. Σήμερα η τεχνολογία παρέχει τη δυνατότητα,

η βιντεογράφηση να γίνεται με αλλοιωμένο τρόπο και χωρίς να μπορεί να διακρίνει αυτός ο οποίος χειρίζεται το σύστημα, πρόσωπα και καταστάσεις. Μόνο σε περιπτώσεις καταγγελιών, να μπορούν οι αρμόδιοι να «εξεκλειδώνουν» με κωδικούς τα πλάνα και να εντοπίζουν «άτακτους» μαθητές, οι οποίοι είτε παρενοχλούν, είτε κάνουν χρήση απαγορευμένων ουσιών. Είναι τραγικό, αλλά πολλά σχολεία κατάντησαν «Σόδομα και Γόμορρα» όχι μόνο τις ώρες λειτουργίας των εκπαιδευτηρίων, αλλά κυρίως τα βράδια. Μόνο με τις εξοικονομήσεις για τις ζημιές τις οποίες προκαλούν οι άγνωστοι νυκτοβάτες, είτε γράφοντας συνθήματα, είτε σπάζοντας τζάμια, είτε κλέβοντας πανάκριβο εξοπλισμό, θα μπορούσαν να τοποθετηθούν κάμερες προηγμένες τεχνολογίας σε όλα τα σχολεία. Εξάλλου δεν θα ανακαλύψουμε τον τροχό στην Κύπρο, έστω και αν ακόμη επιμένουν κάποιοι τάχα ειδικοί, στα κάγκελα και τις εξ καθέδρας διαταγές.

Τα ίδια και χειρότερα και με τα δυστυχήματα στους δρόμους, με τις «άνοστες» συνεκείς διαπιστώσεις των ειδικών, ότι φταίει ο ανθρώπινος παράγοντας, λες και οι άνθρωποι γεννιούνται σε κλουβιά και είναι προγραμματισμένοι για να πράττουν μόνο το καλό. Η ψυχολογία των ανθρώπων και κυρίως των νέων είναι μια πολύ σύνθετη διεργασία, η οποία καθορίζεται από τις αδικίες, τις ατυχίες, αλλά και τις αδυναμίες των οδηγών.

Τα «κούφια» πολλές φορές λόγια των αστυνομικών αποδεικνύεται ότι δεν αγγίζουν τους νέους, οι οποίοι έτσι και αλλιώς δεν έχουν την αίσθηση του φόβου του θανάτου. Μια καλή λύση, για να συνετιστούν και να γλυτώσουν τη ζωή τους, κυρίως οι νέοι, είναι η τοποθέτηση καμερών στους δρόμους, οι οποίες θα υπενθυμίζουν συνεχώς ότι κάποιος τους παρακολουθεί και δεν είναι ξέφραγο αμπέλι οι δρόμοι. Δυσκόλη μπορεί να κατανοήσει κανείς, γιατί υπάρχει αυτή

η μεγάλη δυστοκία ή καλύτερα η αναβλητικότητα στην τοποθέτηση καμερών στους δρόμους. Στο μεταξύ δεκάδες άνθρωποι χάνουν κάθε χρόνο τη ζωή τους, θυσιά στον βωμό της ασφάλτου, θυσία πολλές φορές σε μια φθνή μαγκιά. Μεγάλα βήματα στη χρήση καμερών έγιναν και γίνονται στον χώρο της δικαιοσύνης. Ήδη υλικό βιντεογράφησης μπορεί να παρουσιαστεί ως τεκμήριο στα δικαστήρια. Ακόμη σημαντικό είναι και το βήμα της τοποθέτησης καμερών σε δισταυρώσεις, ώστε να καταγράφονται όσοι παραβιάζουν τους φωτεινούς σηματοδότες. Το επόμενο βήμα, το οποίο πρέπει να γίνει, είναι η τοποθέτηση καμερών στους δρόμους, οι οποίες να εντοπίζουν και να καταγράφουν άτομα τα οποία παρεκτρέπονται. Μερικοί δήμοι ήδη προχωρούν στην εγκατάσταση συστημάτων, αλλά θα ήταν καλύτερο το όλο θέμα να τυγχάνει διαχείρισης σε παγκύπριο επίπεδο, είτε από την Αστυνομία, είτε από άλλ

υπηρεσία. Ακόμη οι κάμερες, οι οποίες αναμένεται να τοποθετηθούν στους δρόμους, θα μπορούσαν να καταγράφουν και βίντεο, το οποίο να χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις καταγγελιών. Φυσικά, το καλύτερο είναι όλοι οι άνθρωποι, να μάθουν να σέβονται τους συνανθρώπους τους και τις περιουσίες των συμπολιτών τους. Ωστόσο, δεν ζούμε σε ένα κόσμο αγγελικά πλάσμενο και σίγουρα δεν μπορούμε να επιστρέψουμε στην εποχή, όπου αφήναμε ανοικτές των εξώπορτες των σπιτιών και τα κλειδιά στα αυτοκίνητα. Και ποιος ξέρει, ίσως σε λίγα χρόνια, με τις κάμερες και τα δορυφορικά σήματα GPS θα μπορούσαμε να επιστρέψουμε στο παρελθόν και να αφήνουμε και τα κλειδιά στα αυτοκίνητα. Τα πάντα ρει και όλα είναι δυνατά σε αυτό το κόσμο, τον μικρό τον μέγα, τον οποίο άλλοι κυβερνούν και εμείς απολαμβάνουμε.

kaparispan@yahoo.gr

Διάλογος με υποκρισία και όρους ματς

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο διλόγος για τα εθνικά ζητήματα καλό είναι να γίνεται χωρίς υποκρισία ή με όρους ποδοσφαιρικού ματς. Προς το παρόν, χαρακτηρίζεται από όλα τα παραπάνω και αυτό είναι εξαιρετικά ανησυχητικό.

As ξεκινήσουμε με την υποκρισία. Εμπειρα πολιτικά στελέχη με μακρά διαδρομή διατυπώνουν απόψεις για τα ελληνιστουρκικά. Οι περισσότεροι είναι άνθρωποι που έχουν περάσει από υπεύθυνες θέσεις και τα έχουν χειριστεί, αμέσως ή εμμέσως. Όταν τους ακούει κανείς να μιλούν ξανά και ξανά για λάθη που έγιναν και ευκαιρίες που χάθηκαν, αναρωτιέται: «και εσείς πού ήσασταν, τι κάνατε γι' αυτά;». Ο λόγος τους θα έπρεπε προφανώς περισσότερο αν επιπεριείχε ένα στοιχείο αυτοκριτικής, κάτι που δυστυχώς αποφεύγουν όλοι οι Έλληνες πολιτικοί. Το ίδιο ισχύει και για την κριτική σε χειρισμούς λεπτών και δυσεπίλυτων θεμάτων. Οποιος έχει κυβερνήσει και υποστηρίζει την κατάθεση συντεταγμένων ή την ανακήρυξη ελληνικής ΑΟΖ, την επέκταση των χωρικών μας υδάτων σε 12 μίλια, όποιος ασκεί κριτική για τη μη επίτευξη συμφωνίας με την Αίγυπτο ή και την Κύπρο, καλό θα ήταν να μας απαντήσει γιατί δεν τα πέτυχε ενόσω κυβερνούσε, με το ΠΑΣΟΚ, τη Ν.Δ. ή τον ΣΥΡΙΖΑ. Κάποιος κακόβουλος θα πρόσθετε επίσης ότι χρειάζεται και μια απάντηση για το γεγονός ότι διαδοχικές κυβερνήσεις δεν επένδυσαν στοιχειωδώς στην απόλυτα, αν όχι απελ-

πιστικά, αναγκαία αναβάθμιση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Σήμερα βρισκόμαστε σε ένα σταυροδρόμι. Η Αγκυρα θα καλεί την Ελλάδα σε άνευ όρων διάλογο εφ' όλης της ύλης, σε μια προσπάθεια να πείσει ότι είναι η Αθήνα που δεν έρχεται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ξέρει καλά βεβαίως ότι καμία ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί να δεχθεί να μπει σε διαπραγμάτευση η αποστρατιωτικοποίηση των νησιών ή η κυριαρχία βραχονησίδων και κατοικημένων νησιών. Καμία. Όταν θα διαπιστωθεί το αδιέξοδο, θα μας δοκιμάσει τους επόμενους μήνες. Θα στείλει κάποιο ερευνητικό σκάφος μεταξύ Ρόδου και Κατελλόριζου. Στόχος της, είτε να πέσουν όλοι πάνω μας και να μας οδηγήσουν στη διαπραγμάτευση για να αποφευχθεί το επεισόδιο, είτε η διαπραγμάτευση έπεται από ένα «συμβάν». Μέσα σε αυτό το σκηνικό διαφωνώ με όσους επιχειρούν να γράψουν τώρα την Ιστορία για κάτι που... έρχεται. Δεν είναι η ώρα. Το χειρότερο που μπορεί να μας συμβεί είναι να υπάρχει μία υπόγεια ένταση μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας ή να εμπλακούμε σε μία δημόσια συζήτηση για το τι είναι μαζιμαλιστικό και τι όχι ως αφετηρία εθνικής διαπραγμάτευσης. Εμείς μοιάζουμε σαν ομάδα-μπούλουκι που πριν μπει στο γήπεδο για ένα πολύ κρίσιμο ματς έχουμε βγει στα «παράθυρα» και τσακωνόμαστε για το ποια τακτική θα ακολουθήσουμε. Αποκαλύπτουμε μόνοι μας αδυναμίες, εσωτερικές έριδες. Με τον αντίπαλο να ακούει, ίσως και να γελάει...

«Παίζουν με τη νοημοσύνη μας»

Του **ΝΟΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Αναρωτιούνται συχνά φίλοι και συνεργάτες που έρχονται από το εξωτερικό για διακοπές ή δουλειές στην Ελλάδα, πώς γίνεται μια χώρα σαν τη δική μας με απίθανες ομορφιές, καταπληκτικό καιρό, ομοιογενή πληθυσμό, μέλος της Ε.Ε. για σχεδόν τρεις δεκαετίες, με μοναδική ιστορία και πολιτισμό και με 30 εκατ. τουρίστες τον χρόνο (πλην του φετινού καλοκαιριού του κορωνοϊού) να μην έχει καταφέρει να είναι μία από τις πλέον ευημερούσες στον κόσμο. Αντίθετα, μάλιστα, να υπάρχει συνεχής πολιτική αναταραχή, σκληρή πολιτική αντιπαράθεση και αδυναμία συνεννόησης μεταξύ των κομμάτων. Απόδειξη: η Ελλάδα έκανε 10 χρόνια να βγει από τα μνημόνια κι ακόμη παιδεύεται, ενώ όλες οι άλλες χώρες με μνημόνια τα έβγαλαν πέρα μέσα σε 2-3 χρόνια επιδείχτη τα κόμματά τους συνεργάστηκαν.

Όπως και να το δει κανείς, είναι φανερό ότι κάτι δεν πάει καλά με τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε και αποφασίζουμε. Φταίει ο τρόπος που μεγαλώνουμε, φταίει η παιδεία μας, φταίει η αναμιγνύομενη του πολιτικού μας συστήματος. Αντι πάντως να ρίχνουμε βάρος στα μεγάλα ζητήματα που μας ενόνησαν, για να προχωρήσουμε μπροστά, προτιμάμε να κάνουμε καβγά για προσεκτικότητας πολλές φορές λόγους και για θέματα που σε όλες τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες έχουν λυθεί εδώ και δεκαετίες. Κλασικό παράδειγμα αυτής της εβδομάδας, ο νόμος που βάζει κάποια τάξη στις πορείες. Δεν υπάρχει σοβαρός πολιτικός που να μη συμφωνεί ότι οι 2.800 πορείες που έγιναν το 2019 –δηλαδή σχεδόν 7 κάθε μέρα– στο κέντρο της Αθήνας, οι περισσότερες από τις οποίες είχαν λιγότερα από 200 άτομα, δεν οφείλονται μόνο στη διεκδίκηση κάποιου «δικαιού αιτήματος», αλλά και σε επαναστατικά γυμναστικά. Δεν είναι δυνατόν, όμως, 7 φορές την ημέρα να κλείνουν οι δρόμοι στο κέντρο της Αθήνας επειδή ένα συνδικαλιστικό σώμα, ένα σχολείο ή μια παρέα αναρχοαυτόνομων αποφάσισαν να κάνουν επίδειξη ισχύος. Και να ταλαιπωρούν για ώρες δεκάδες χιλιάδες πολίτες που θέλουν να πάνε στη δουλειά τους, να ψωνίσουν, να κά-

νουν τη βόλτα τους ή να γυρίσουν σπίτι τους. Είναι σαφές ότι θα μπορούσαν κάποιοι από αυτούς τους διαμαρτυρόμενους να κάνουν την πορεία τους, να φωνάζουν τα συνθήματά τους και να κρατήσουν τα πανό τους στο πεζοδρόμιο χωρίς να παραλύουν την πόλη.

Αυτό προσπαθεί να κάνει ο νόμος Χρυσοχοϊδη, που όχι μόνο χουντικός δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, αλλά είναι δημοκρατικός, εκσυγχρονιστικός και απολύτως απαραίτητος για την εύρυθμη λειτουργία της πόλης και της ζωής όλων μας –γι' αυτό εξάλλου και η πλειονότητα των πολιτών τάσσεται υπέρ των «πρόσθετων κανόνων στον τρόπο που γίνονται οι διαδηλώσεις». Σε κάθε χώρα του κόσμου –ακόμη και στη Γαλλία των «Κίτρινων Γιλέκων»– υπάρχουν κανόνες για να γίνει μια πορεία. Ποιος πραγματικά πιστεύει σήμερα πως οποιαδήποτε ευρωπαϊκή κυβέρνηση μπορεί να βάλει φρένο με ένα νόμο σε μία μαζική συγκέντρωση; Εδώ η αστυνομία δεν μπορεί καν να υποκρεωθεί 50 εργαζομένων και 5 συνδικαλιστές από οποιοδήποτε κλάδο να μην κλείσουν το Σύνταγμα; είναι δυνατόν να σταθεί απέναντι από χιλιάδες ανθρώπους που διαδηλώνουν; Αστεία πράγματα. Στην Ελλάδα είμαστε όχι στη Λατινική Αμερική. Λες και το πρόβλημα στην ελληνική κοινωνία είναι η ενίσχυση των δικαιωμάτων διαμαρτυρίας και όχι η ασυδοσία ελευθερίας, που φτάνει πολλές φορές στα όρια του αυταρχισμού; μία οικτρή μειοψηφία φοιτών και η αντιεξουσιαστών κλείνει δρόμους, καίει τρόλεϊ και λεωφορεία, οχυρώνεται στο Πολυτεχνείο, καταλαμβάνει πανεπιστήμια, «κτιζεί» καθηγντές στα γραφεία τους, απαγορεύει γενικές συνελεύσεις, καταλαμβάνει δημόσια περιουσία και κρατάει μόνιμα όμηρο μία ολόκληρη περιοχή στο κέντρο της Αθήνας. Οποιος μιλάει για χουντικούς νόμους σταθερό δικαιωμάτων διαμαρτυρίας απλώς παίζει με τη νοημοσύνη μας.

• Ο Κώστας Ιορδανίδης απουσιάζει.

Ο Ιουστινιανός την έκτισε, ο Μεχμέτ ο Β' την κατέστρεψε με πόλεμο, ο Ατατούρκ τη μετέτρεψε σε μουσείο. Ο Ερντογάν έστησε ένα δικαστήριο, έβαλε μια υπογραφή για να την κάνει τζαμί και θεωρεί ότι κάτι έκανε. Όταν ένα μνημείο στέκει μεγαλοπρεπές και θαυμαστό για 1.500 χρόνια, γίνεται και πανανθρώπινο σύμβολο και κάτι σαν στοιχείο της φύσης. Θέλει το θράσος του Ηρόστρατου για να πιστέψει κανείς ότι τα πολιτικά παιχνίδια του Τούρκου προέδρου θα είναι κάτι περισσότερο από μια θλιβερή υποσημείωση στην ιστορία της Αγίας Σοφίας. Θα είναι, όμως, σταθμός στην ταχεία οπισθοδρόμηση της Τουρκίας από τον 21ο αιώνα.

Αναμενόμενη ήταν η απόφαση του τουρκικού δικαστηρίου να κηρύξει παράνομο το διάταγμα του Ατατούρκ που μετέτρεπε την Αγία Σοφία από τέμενος σε μουσείο; αναμενόμενη ήταν και η σπουδή με την οποία ο Ερντογάν υπέγραψε το δικό του διάταγμα για να περάσει το μνημείο στη δικαιοδοσία της Αρχής Θρησκευτικών Υποθέσεων της Προεδρίας. Και όμως, παρά τη

βεβαιότητα ότι ο Τούρκος πρόεδρος θα επιδίωκε με αυτό τον τρόπο να συσπειρώσει τους οπαδούς του στην εσωτερική πολιτική σκηνή και να προσβάλει τα αισθήματα των απανταχού χριστιανών, και κυρίως των Ελλήνων, ομολογώ ότι ξαφνιάστηκα από τη θλίψη και την οργή που μου προκάλεσε η απόφαση. Τα αισθήματα αυτά δεν πηγάζουν τόσο από το ότι είμαι Έλληνας, αν και αυτό σίγουρα παίζει ρόλο για όλους μας, όπως και για όλους τους χριστιανούς. Είναι αδιανόητη η εμμονή ενός ανθρώπου να προσβάλει συνεχώς όχι μόνο σύνορα, κανόνες, νόμους, συμφωνίες και δικαιώματα, αλλά να παραβιάζει καιρέκατα τις αξίες του πολιτισμού, αναστατώνοντας την περιοχή, οδηγώντας τον λαό του ολοένα πιο μακριά από την εποχή μας. Ο Τούρκος διαφωνούντες βρίσκονται στη φυλακή, στην εξορία ή στερούνται το δικαίωμα στην εργασία και στην κοινωνική ασφάλιση. Ο Τύπος και η κοινωνία ελέγχονται αυστηρά. Ενώ στην αρχή της διακυβέρνησής του ο Ερντογάν έκανε ανοίγματα στους Κούρδους, εδώ και λίγα χρόνια η εκστρατεία εναντίον τους είναι ανηλεής, επειδή έχει ανάγκη τη

στήριξη ακραίων εθνικιστών. Συμπεριφέρεται σαν ηγεμών, σαν η Τουρκία να είναι υπερδύναμη, με κύριο όπλο την ανοχή της διεθνούς κοινότητας. Και όσο υπάρχει αυτή η ανοχή, τόσο πιο βάνανση και ακραία η συμπεριφορά του.

Οι αρχιτέκτονες της Αγίας Σοφίας ήταν εθνικοί, από την Πλατωνική Σχολή της Αλεξάνδρειας· εθνικός ήταν και ο υπεύθυνος του έργου. Χτίστηκε σε λίγο λιγότερο από έξι χρόνια, με τα εγκαίνια του στις 27 Δεκεμβρίου του 537. Το 538, ο τρούλος του ναού κατέρρευσε και ξαναχτίστηκε. Στη συνέχεια, πολλές φορές κατέρρευσε μερικώς. Χτισμένη πολύ πριν από το Σχίσμα, η Αγία Σοφία ήταν ο μεγαλύτερος και σπουδαιότερος ναός της όλης της χριστιανοσύνης πριν γίνει σύμβολο της Ορθοδοξίας. Τα αναφέρω αυτά για να σημειώσω τον «πολυπολιτισμικό» χαρακτήρα της δημιουργίας του ναού, τη σπουδαιότητά του για ολόκληρη τη χριστιανοσύνη, και το γεγονός ότι και πριν από την Αλωση και τη μετατροπή της σε τζαμί, η Αγία Σοφία ήταν ταλαιπωρημένη, μπωλωμένη, αλλά πάντα όρθια. Χριστιανικός ναός για 916 χρόνια, τζαμί για 482 και μουσείο

για 85, η Αγία Σοφία αντιμετωπίζει νέα περιπέτεια τώρα. Πάντα θα είναι σύμβολο του Χριστιανισμού και μοντέλο από το οποίο μεγάλοι Τούρκοι αρχιτέκτονες έμαθαν. Θα είναι, όμως, και σύμβολο μιας χαμένης εποχής στην οποία η Τουρκία, για καλό και για κακό, επιχειρήσε να συμβαδίσει με τον υπόλοιπο κόσμο. Όσο κρατήσει και αυτή η μετατροπή σε τζαμί θα μαρτυρεί την επιστροφή της Τουρκίας σε συμπεριφορές του σκοτεινού παρελθόντος.

Ίσως η μόνη έκπληξη σε αυτή την εξέλιξη είναι ότι ο Ερντογάν έκαψε αυτό το χαρτί τόσο νωρίς, χωρίς να επιχειρήσει να εκβιάσει περισσότερο τη διεθνή κοινότητα, όπως συνηθίζει με μετανάστες και πρόσφυγες, με παρεμβάσεις και κατοχή εδαφών άλλων χωρών, με παραβιάσεις συνόρων και δικαιωμάτων γειτόνων, με τη στήριξη ακραίων ισλαμιστών κ.ά. Τα μοναδικά –αλλά ισχυρά– στηρίγματά του είναι ο Τραμπ, ο Πούτιν (στον βαθμό που ο Τούρκος πρόεδρος υπονομεύει τη συνοχή του ΝΑΤΟ) και η ανοχή άλλων χωρών, κυρίως μελών της Ε.Ε. Η ύβρις του, όμως, αυτή τη φορά ίσως αποδειχθεί μοιραία.

ΣΧΙΣΤΟ ΤΟΥ ΑΜΠΕΡΑ ΠΕΤΡΟΥΚΑΚΗ, aperoukaki@athinain.gr

Συνάφεια πολιτικής και στρατηγικής

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΗΝΟΦΩΤΗ***

Ο ζωτικός χώρος της Ελλάδος (Ανατολική Μεσόγειος, ΝΑ Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Β. Αφρική) χαρακτηρίζεται από τις ιδιαίτερα ασταθείς γεωπολιτικές παραμέτρους που διαχρονικά συνιστούν ένα εν δυνάμει εκρηκτικό πεδίο ανταγωνισμού και αντιπαράθεσεων. Σε αυτό το πεδίο, η γεωγραφική ιδιομορφία και ιδιαίτερη θέση της Ελλάδος (γεωγραφικός κόμβος, εκτεταμένος θαλάσσιος χώρος με 20.818 κλμ. ακτογραμμής, 29.372 νήσους και νησίδες, γραμμές θαλάσσιων επικοινωνιών, οδικοί και σιδηροδρομικοί άξονες προς την Ευρώπη, ενεργειακές οδοί κ.λπ.) προσδιορίζει τη γεωστρατηγική αξία της. Η θαλάσσια υπόστασή της την καθιστά μία καθαρά ναυτική χώρα με συνέπεια την ανάλογη επίδραση στη διαμόρφωση της εθνικής της πολιτικής και των επακόλουθων στρατηγικών και επιχειρήσεων πολιτικών (στρατιωτική στρατηγική, ναυτική πολιτική, ναυτική στρατηγική, ναυπηγική στρατηγική κ.ά.).

Κοινό τόπο στους ορισμούς της στρατηγικής αποτελούν η ανάπτυξη και η χρησιμοποίηση των πολιτικών, οικονομικών, ψυχολογικών και στρατιωτικών δυνάμεων του έθνους στην ειρήνη, κρίση και πόλεμο για την υποστήριξη και προώθηση της εθνικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της στρατηγικής είναι η επίτευξη των εθνικών [αντικειμενικών σκοπών (ΑΝΣΚ)], που τίθενται από την πολιτική, μέσω της μέγιστης αξιοποίησης των διαθέσιμων μέσων και πόρων. Κομβικό σημείο αποτελεί ο

στρατηγικός σχεδιασμός προκειμένου να οριοθετηθεί το εύρος των στόχων και να καθορισθούν τα κριτήρια επιλογής των επιδιώξεων, η ανάλυσή τους καθώς και η αντιστοιχισή τους με τα διατιθέμενα μέσα για τον προσδιορισμό ενδεχόμενου βαθμού επικινδυνότητας κατά την εφαρμογή. Οι επιδιώξεις δυνατόν να είναι επιθετικές (πρόσκτηση εδαφών, επιβολή όρων, εξαναγκαστική διαπραγμάτευση κ.ά.), αμυντικές (προστασία περιοχών ή θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων) ή αποσκοπούσες στην διατήρηση της καθεστεινικής κατάστασης.

Οιαδήποτε προσέγγιση για την επίτευξη των επιδιώξεων πρέπει να διέπεται από τον κοινό κανόνα ότι: δεν ενδιαφέρει η ακολουθητέα μέθοδος επίτευξης των επιδιώξεων αλλά το προς επίτευξη αποτέλεσμα ώστε να διαμορφωθεί η επιθυμητή τελική κατάσταση (end state). Η τελική κατάσταση πρέπει να αποσκοπεί στον εξαναγκασμό του αντιπάλου να δεχθεί τους επιβαλλόμενους όρους αντιλαμβάνομενος ότι πλέον είναι ασύμφορο να αρχισεί ή να συνεχίσει την αντιπαράθεση/εχθροπραξίες/αγώνα/πόλεμο. Κάθε αποτέλεσμα των επιδιώξεων δεν πρέπει να αποδιδαίται ούτε στα μέσα ούτε στην τύχη, αλλά μόνον στην ορθή ή εσφαλμένη εξαρχής σύλληψη που προβλήματος στον νου του υπεύθυνου ηγέτη και την πολιτική του βούληση.

Η Ελλάδα λειτουργεί ως σταθεροποιητικός παράγων στην περιοχή και ασκεί την εξωτερική της πολιτική

με αυτοπεποίθηση, σύνεση και αποπολιτιστικότητα. Η διπλωματία καθίσταται το κυρίαρχο μέσο άσκησης της εθνικής πολιτικής αναφορικά με τις διακρατικές σχέσεις. Παρά το γεγονός ότι οι σχέσεις «καλής γειτονίας» αποτελούν βασικό στόχο της εξωτερικής μας πολιτικής, αυτές επιπλέον ζητούν από την αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας, τη συνεχιζόμενη κατοχή της Κύπρου και τις παράνομες και ανυπόστατες διεκδικήσεις της κατά των θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων μας.

Αναντίρρητα, η αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης εξακολουθεί να αποτελεί τη βασική προτεραιότητα για την ασφάλεια της χώρας μας και την πρόσδοψη των εθνικών μας συμφερόντων. Η συνεκτικότητα των στρατηγικών μας επιλογών, εκφραζόμενη μέσα από διαφορετικούς πυλώνες και ιδιαίτερες πρωτοβουλίες σε εθνικό ή διεθνές πλαίσιο, είναι συνυπόχρεωση των εθνικών επιδιώξεων προς υποστήριξη των θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων μας. Αυτά τα συμφέροντα συνιστούν τις αδιαπραγμάτευτες βουλές και ανάγκες της πατρίδας μας και καθορίζονται πάντα υπό το πρίσμα της εθνικής μας επιβίωσης, κυριαρχίας και αξιοπρέπειας, καθώς και της ασφάλειας και της ευημερίας του λαού μας. Στην εξασφάλισή τους ο ρόλος των Ενόπλων Δυνάμεων είναι κυρίαρχος και αποφασιστικός. Στις σύγχρονες προκλήσεις κινδύνων και απειλών κατά της εθνικής ασφάλειας, το ισχύον διεθνές δόγμα είναι ότι η ισχυρή και

αποφασιστική εξ αρχής εμπλοκή πρέπει να διδεί το επιθυμητό αποτέλεσμα και να επιφέρει ταχύτερα την «επιθυμητή τελική κατάσταση» στη βάση της ισχυρότερης συγκρότησης, άμεσας αντίδρασης και αποφασιστικής εμπλοκής με ξεκάθαρο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Οι ελληνικές Ενοπλές Δυνάμεις διαθέτουν ευρύ φάσμα δυνατοτήτων για αντιμετώπιση όχι μόνον των πλέον πιθανών επιχειρήσεων, αλλά και του «απίθανου» και «απροσδόκητου». Οι Ενοπλές Δυνάμεις καθίστανται ο βασικός συντελεστής για τη μεγιστοποίηση της αποτρεπτικής ικανότητας της χώρας μας. Η πολιτική βούληση και η αποφασιστικότητα της πολιτικής ηγεσίας πρέπει να καταδεικνύουν και να πείθουν τον πιθανό αντίπαλο ότι σε περίπτωση επιθετικής ενέργειάς του ή αμφισβήτησης θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων, οι απώλειες που θα υποστεί, λόγω δριμύτητας ανταπόδοσης και αντιποίνων, όχι μόνον στην περιοχή επιθετικής ενέργειάς του ή αμφισβήτησης θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων, οι απώλειες που θα υποστεί, λόγω δριμύτητας ανταπόδοσης και αντιποίνων, όχι μόνον στην περιοχή επιθετικής ενέργειάς του ή αμφισβήτησης θεμελιωδών εθνικών συμφερόντων, αλλά σε όλη την περιοχή υποστηρικτικών δομών, θα είναι σαφώς μεγαλύτερες από τα προσδοκώμενα οφέλη του. Ο συντελεστής επιχειρησιακής αξίας και ικανότητας των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων καθυπερτερει έναντι άλλων στην περιοχή του επιχειρησιακού μας ενδιαφέροντος.

* Ο κ. Παναγιώτης Χηνοφώτης είναι ναύαρχος (ε.α.) Π.Ν., επίτιμος αρχηγός ΓΕΕΘΑ και πρ. υφυπουργός Εσωτερικών.

• Ο Χρήστος Γιανναράς απουσιάζει.

Η πέμπτη διχοτόμηση (Μέρος Β')

Του ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ

Στο προηγούμενο άρθρο περιγράψαμε συνοπτικά την εθνοσυνδικαλιστική και την εθνοδημοτική διχοτόμηση. Στο σημερινό θα ασχοληθούμε με την εθνοθεσμική (1963-64), την εθνογεωγραφική (1974) και την ανοκληρώτη ακόμη εθνοκρατική διχοτόμηση.

Τόσο η Ένωση όσο και η Διχοτόμηση αν και πηττήθηκαν το 1959, ποτέ δεν έχασαν τη δυναμική τους, αφού οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων (Μακάριος, Γρίβας και Κιουτσούκ, Ντενκτάς) ήταν φανατικοί και ορκισμένοι εθνικιστές που είδαν τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου ως έναν ενδιάμεσο σταθμό στην πορεία επίτευξης του τελικού στόχου. Από το 1959 μέχρι και το 1963 οι δύο κοινότητες προετοιμάζονταν και εξοπλιζόνταν υπογείως για νέους συγκρουσιακούς αγώνες. Όταν ο Μακάριος στα πλαίσια του σχεδίου «ΑΚΡΙΤΑΣ» προτείνει την αλλαγή 13 σημείων του Συντάγματος ξεσπά μια δομική πολιτική κρίση η οποία εξελίσσεται σε αιματηρές δικαιοδικές συγκρούσεις, που επέφεραν και την παρέμβαση της Τουρκίας ως εγγυητριάς δύναμης με τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς του 1964. Το οδυνηρό αποτέλεσμα της συνταγματικής κρίσης και της εθνοτικής bias ήταν η διάλυση του συνεταιρικού δικονομικού κράτους με τη φυγή των τουρκοκυπρίων από όλους τους κρατικούς θεσμούς, από την εκτελεστική, τη νομοθετική και τη δικαστική εξουσία, την αστυνομία, τον στρατό και άλλους οργανισμούς. Η τρίτη, η εθνοθεσμική διχοτόμηση είναι γεγονός. Το κράτος παραμένει στη χερία των ελληνοκυπρίων ενώ οι τουρκοκύπριοι δημιουργούν εδαφικούς θύλακες και ασκούν τη δική τους αυτοδιοίκηση, επιστρέφοντας στην ιδεολογία του αδύνατου της συμβίωσης των δύο κοινοτήτων και ξαναδιεκδικώντας τη Διχοτόμηση. Η πολιτική ηγεσία της ελληνοκυπριακής κοινότητας αξιοποιώντας την προσωρινή πολιτική της νίκη, αφού τα Ηνωμένα Έθνη συνεχίζουν να αναγνωρίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία, ξαναπροτάσει δυναμικά την πολιτική της Αυτοδιάθεσης Ένωσης, προσπαθώντας ανεπιτυχώς να καταγγείλει στους διεθνείς οργανισμούς τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου. Στο εσωτερικό επιδιώκει να καθυποτάξει τους τουρκοκύπριους, μετατρέποντάς τους από συνταγματικά αναγνωρισμένη συνεταιρική κοινότητα με πολιτική ισότητα σε εθνική μειονότητα με όλα τα νόμιμα δικαιώματα της.

Το πέρασμα από τον δικονομικό χαρακτήρα του ανεξάρτητου κράτους στον ελληνοκυπριακό μονοκοινοτισμό της διακυβέρνησης διήρκεσε μέχρι το 1974. Οσοτόσο αυτή η θεσμική επικράτηση των ελληνοκυπρίων δεν πέτυχε ούτε την Ένωση με την Ελλάδα (ομόφωνο ψήφισμα της Κυπριακής Βουλής για Ένωση το 1967), ούτε και την Ανεξαρτησία ενός δευτέρου ελληνικού κράτους. Αντίθετα, την περίοδο 1963/64 - 1974 συνέβησαν τόσα αρνητικά γεγονότα τα οποία έδειχναν με μαθηματική ακρίβεια ότι θα οδηγούσαν τον λαό και τον τόπο σε ακόμη μεγαλύτερα δεινά. Η εθνοτική βία της περιόδου 1963-67 με τεράστιο κόστος για τους Τουρκοκύπριους σε νεκρούς, αγνωσμένους και εκποτισμένους, η διφορούμενη κάθοδος της ελληνικής μεραρχίας στην Κύπρο το 1964 και η αποχώρησή της μετά από τις τουρκικές απειλές για εισβολή το 1967, οι αμερικανικές παρεμβάσεις με το Σχέδιο Άτσεσον (1964) που προνοούσε την Ένωση με εδαφικά ανταλλάγματα προς την Τουρκία, η κυριαρχία της Χούντας στην Ελλάδα (1967-1974) και οι συνεχείς συγκρούσεις με την κυπριακή κυβέρνηση, η κατανόηση τελικά από τον Μακάριο ότι η Ατόφια Ένωση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί και η διακήρυξη από αυτόν το 1968 της πολιτικής του «εφικτού και του ευκαίτου», ο διαχωσμός της ελληνοκυπριακής κοινότητας σε Μακαριακούς και Γρίβικούς και η επακόλουθη

βία, αρχικά με το Εθνικό Μέτωπο (1969) και αργότερα με την ΕΟΚΑ Β' (1971) και τέλος το προδοτικό πραξικόπημα της Χούντας και της ΕΟΚΑ Β', όλα αυτά, οδήγησαν αναπόφευκτα στην τουρκική εισβολή και κατοχή. Η τέταρτη, η εθνογεωγραφική, εθνοεδαφική διχοτόμηση συντέλεστηκε με τον πιο βίαιο και απεχθή τρόπο. Από το 1974 μέχρι το 1977 η συζήτηση για τη λύση του Κυπριακού περιστρεφόταν γύρω από την Ομοσπονδία με πολυπεριφερειακό ή διπεριφερειακό χαρακτήρα. Τελικά ο Μακάριος επέδειξε για τρίτη φορά πολιτικό ρεαλισμό, πάντοτε φυσικά αργοπορημένα και μετά από μεγάλες ήττες. Η πρώτη ήταν το 1958, όταν αποδέχθηκε την Ανεξαρτησία για να μην επιβληθεί το τριχοτομικό σχέδιο Μακμίλλαν. Η δεύτερη ήταν το 1968, όταν και πάλι στράφηκε στην Ανεξαρτησία αφού κατάλαβε πως δεν πετυχαίνει το σχέδιο «ΑΚΡΙΤΑΣ» το οποίο είχε στόχο την Ένωση. Η τρίτη ήταν το 1977, όταν υπέγραψε τις Συμφωνίες Κορυφής με τον Ντενκτάς για να αποφευχθεί η διχοτόμηση. Αυτές οι συμφωνίες χάρξαν τις κατευθυντήριες γραμμές για τη λύση της Διζωνικής Δικονομικής Ομοσπονδίας, η οποία θεωρώ ότι αποτελεί μια ιστορική, πολιτική και κοινωνική αναγκαιότητα και τον μοναδικό τρόπο για την επανένωση του τόπου και του λαού και τη δημιουργία μιας κοινής πατρίδας.

Πέρασαν δυστυχώς άγωνα 46 χρόνια. Έφυγαν ήδη δύο γενεές και απομένει η τελευταία που έχει μνήμες. Άλλαξαν Πρόεδροι και κυβερνήσεις. Εκπονήθηκαν και απορρίφθηκαν ιδέες και σχέδια λύσης. Ενταχθήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και συνεχίζουμε να ζητούμε τη βοήθεια των Ηνωμένων Εθνών. Δεν υπάρχει όμως ηγετική πολιτική τόλμη και κυριαρχούν οι πολιτικές παλινδρομήσεις. Τρία πολιτικά κόμματα (ΑΚΕΛ, ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ) αποδέχονται τη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία, όμως ερμηνεύουν διαφορετικά το περιεχόμενό της. Άλλα κόμματα διαφωνούν με την ομοσπονδιακή λύση και απαιτούν την επιστροφή στο Ενιαίο Κράτος, ενώ υπάρχουν και δυνάμεις που προσβλέπουν ακόμη στην Ένωση. Αρκετοί επίσης είναι αυτοί που έχουν εθιστεί στον μονοεθνικό χαρακτήρα της εξουσίας και ακόμη πιο πολλοί έχουν βολευτεί στο οικονομικοπολιτικό στάτους κβο που ζούμε. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με τη στασιμότητα και την απραξία των τελευταίων τριών χρόνων, οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στην πέμπτη, την εθνοκρατική διχοτόμηση, με τη λύση των δύο κρατών. Αυτή θα είναι όμως η τελευταία, η ολοκληρωμένη διχοτόμηση, η οποία κατά την άποψή μου θα είναι η απαρχή νέων και μεγαλύτερων δεινών για τον κυπριακό λαό στο σύνολό του, αφού τα κατεχόμενα θα προσαρτηθούν νομοτελειακά από την Τουρκία, τα σύνορα της Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι με την Τουρκία και η τουρκοκυπριακή κοινότητα θα συρρικνώνεται συνεχώς, χάνοντας την κυπριακή της ταυτότητα μέσω της εντεινόμενης τουρκοποίησης και ισλαμοποίησης των κατεχομένων, ως αποτέλεσμα του συνεχούς εποικισμού. As φανταστούμε μόνα την πληθυσμιακή αναλογία στην Κύπρο σε τριάντα ή πενήντα χρόνια χωρίς λύση. Οι ελληνοκύπριοι που σε κάποια φάση πέτυχαν στις συνομιλίες τη σύγκλιση 4 προς 1 θα είναι η συντριπτική μειοψηφία με ό,τι αυτό συνεπάγεται. As αφουγκραστούμε λοιπόν τους καιρούς και as κάνουμε μια ύστατη προσπάθεια ιστορικοπολιτικού αναστοχασμού της γεωπολιτικής (διεθνής συμφέροντα), της εθνοπεριφερειακής (Ελλάδα-Τουρκία) και της δικονομικής διάστασης του Κυπριακού. Η ιστορική του πορεία μας δείχνει έναν μονάχα δρόμο. Την ομοσπονδιακή λύση στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Μενέλαος Αβραάμ είναι Δρ Φιλοσοφίας rodo@primehome.com

Η διευθύντρια του Μουσείου Νταλί Montse Aguer, στη Figueres της Καταλονίας, κατά τη διάρκεια ξενάγησης στην έκθεση «Dali. Surrealism is Me».

ΕΡΩ. DAVID BORRAT

Το ταγκό της κομπανίας

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Ο λασάν και πληθαίνουν τα στοιχεία ότι η Λευκωσία κινείται πιο ενεργητικά με στόχο να βάλει την Αθήνα στον δικό της κύκλο από επιλογές. Θεμιτό, αν θεμιτός είναι και ο στόχος της. Τι επιλέγει όμως αυτή την περίοδο η Λευκωσία ως στόχο; Πρώτο, να ακυρωθεί η διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού, δεύτερο, με διαρκή μόχλευση των θεμάτων γύρω από την ΑΟΖ να περάσει στην κοινή γνώμη την πίστη ότι για όλα φταίνε όλοι οι άλλοι, και τρίτο, να ελέγχει την κοινή γνώμη ώστε το αφήγημά της να καθίσταται κυρίαρχο.

Είναι σε θέση ο Ν. Αναστασιάδης να πείσει για την νέα πολιτική του στο διεθνές πεδίο; Ο τριπλός στόχος ήδη έχει χάσει την οποία αξία του για τους εξής κύριους λόγους: 1. Στον ΟΗΕ θεωρείται ο υπεύθυνος του ναυαγίου των διακοινοτικών συνομιλιών. Ποτέ στην ιστορία του Κυπριακού, από όποια ημερομηνία και αν την ξεκινήσεις, γ.γ. του ΟΗΕ δεν μίλησε τόσο καθυρά. Δύο ημέρες μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα ο Α. Γκουτιέρρες στον Αμβούργο μπροστά στον Τ. Ερντογάν επαίνεσε την αποφασιστική υποστήριξη στη διαδικασία από την τουρκική ηγεσία! 2. Επιπρόσθετα, μια τέτοια προωπτικότητα που βερταίνεται με τραγικούς χειρισμούς στο Κυπριακό στην παρουσία Γιούνκερ, Τίμερμανς και Μογκερίνι δεν μπορεί να πάρει από την Ε.Ε. κάτι πέρα από το μίνιμουμ.

Στη σημερινή συγκυρία τα πράγματα έχουν ακόμα πιο πολύπλοκη διάσταση. Ο Ν. Αναστασιάδης, εγκαταλείποντας το Κυπριακό στο ράφι και κάνοντας τριμερείς με διάφορες αντιπαλικές δυνάμεις στην περιοχή, δοκίμασε να σπρώξει τις ισορροπίες πάνω σε ένα αντιτουρκικό τόξο. Δύο δυνάμεις με τεράστιες αντιθέσεις μεταξύ του, (Ισραήλ, Αίγυπτος), δεν μπορούν να συνθέσουν κίνηση δυναμική κατά της Τουρκίας με όχημα το ε/κ δικαίο στην «ΑΟΖ μας». Γι' αυτό όλα κατέρρευσαν

με την πρώτη παρέμβαση της Τουρκίας όταν μπλόκαρε ιταλικό ερευνητικό σκάφος της ΕΝΙ στην περιοχή «Σουπιά» ανοικτά από το Κάβο Γκρέκο το 2018. Έκτοτε όλα έγιναν όπως η ορθολογική εκτίμηση των πραγμάτων προέβλεπε: η ισορροπία δυνάμεων διαμόρφωσε εξελίξεις και η Τουρκία ελέγχει πλήρως τις θαλάσσιες ζώνες γύρω από την Κύπρο, ενώ η Λευκωσία κάνει τηλεδιάσκεψεις με διάφορες χώρες για να δείξει στο εσωτερικό ακροατήριό ότι το project παραμένει ζωντανό. Η Αθήνα απολάμβανε τα τριμερή ταξίδια σε Κάιρο και Ιερουσαλήμ (Τσίπρας, Μπιστοτάκης). Τώρα πληρώνει το τίμημα της αφροσύνης με την υπογραφή του τουρκο-λιβικού συμφωνώ ως απάντηση στις τριμερείς περιοδείες.

Η, υπό τον Κ. Μπιστοτάκη, ελληνική κυβέρνηση, διαβάζει παράξενα τις εξελίξεις όπως δείχνει η αδράνεια ή η αδιανομία της να σκεφθεί πέρα από την καταγγελτική ρητορική. Η επιλογή ενός παραδοσιακού πολιτευτή της ΝΔ στη θέση του ΥΠΕΞ, δείχνει ότι ο Κ. Μπιστοτάκης ενδιαφέρεται να διαχειριστεί τις κρίσεις περισσότερο με όρους συσπείρωσης της κοινής γνώμης γύρω από αυτόν για να εμφανίζεται ως η «ασπίδα» απέναντι στην τουρκική πολιτική. Δύο τελευταίες κινήσεις του στηρίζουν περισσότερο την εκδοχή αυτή: Είναι μάλλον πρωτότυπο ένας παραδοσιακός πολιτευτής να μιλάει στο τηλέφωνο με τον περιεργών επιδιώξεων γερουσταστή Ρ. Μενέντεζ και, βέβαια, εξαιρετικά δυσάρεστο να σιωπά απέναντι στην εκτός κάθε ορίων επίθεση κατά του κορυφαίου καθηγητή Χ. Ροζάκη.

Η αδυναμία της Αθήνας να κατανοήσει τα φαινόμενα επιτείνει τα αδιέξοδα. Κανένα τουρκο-λιβικό θέμα δεν θα υπήρχε αν η Αθήνα είχε έντιμη αποψη για την εξέλιξη των συνομιλιών στο Κυπριακό και αν ο Α. Τσίπρας είχε το σθένος να μεταβεί στο Κραν Μοντάνα, όπως αρχικά ήθελε, αλλά του το απαγόρευσε ο Κύπριος πρόεδρος. Ύστερα

από αυτό, κάρφωνε τον Αναστασιάδη ότι δεν ενδιαφερόταν για λύση, αλλά πλέον όλα ήταν πολύ αργά. Η κυπριακή ακροδεξιά ρυμουλκεί εκ συστήματος κυβερνήσεις στην Αθήνα. Άλλοτε εμφανέστερα, άλλοτε όχι, εκτός και αν η Αθήνα είχε πολιτική ηγεσία που ήξερε πού πάνε τα πράγματα.

Κάτω από το βάρος των χαρακτηρισμών (μειοδότης, υποκαρπτικός, προδότης) κατά κανόνα η αθηναϊκή ηγεσία —ακόμα και όταν πίστευε άλλα— υποχωρούσε μπροστά στον φόβο των χαρακτηρισμών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Α. Παπάγος που ενώ γνώριζε ότι η πρώτη προσφυγή στον ΟΗΕ ήταν λάθος, σόρθηκε σε αυτήν με την «απειλή» από τη Λευκωσία ότι αν δεν προσφύγει θα γίνει μέσω Συρίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η τροποποίηση του συντάγματος της Ζυρίχης-Λονδίνου το 1963, όταν ο Κ. Καραμανλής το έμαθε από τις ειδήσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η φαρσοκωμωδία με τους S-300 όταν ο Γ. Κληρίδης ζητούσε να έρθουν στην Κύπρο, έστω, χωρίς ανάπτυξη του συστήματος και να μείνουν μέσα στις κόσθιες και ο Κ. Σημίτης έλαβε την απόφαση για να πάνε στην Κρήτη για να μείνει ανοικτή η ενταξιακή πορεία. Μερικά κακομαθημένα παιδιά στη Λευκωσία έμαθαν το κόλπο να εκβιάζουν, να θέτουν ψευδή διλήμματα και να επιβάλλουν την κρούφη τους ατζέντα όπως δείχνουν λ.χ. οι τραγελαφικοί χειρισμοί της πολιτικής ηγεσίας στην Ελλάδα για το σχέδιο του ΟΗΕ το 2004. Κάτω από το βάρος της σκληρής ρητορείας του τότε Ε/κ ηγέτη, ελάχιστοι μίλησαν στην Ε/κ κοινή γνώμη με εντιμότητα. Η κομπανία περιχαράκωνεται, παραπέμπει τα πάντα στον χρόνο, δεν διαθέτει πραγματικά διεθνή ερείσματα και αλλάζοντας το νόημα των λέξεων εμφανίζεται στην κοινή γνώμη με τον μανδύα της «διεκδικητικής» πολιτικής.

www.larkoslarkou.org.cy

Another terrific idea

Του ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Η προσέγγισή μας στο Κυπριακό φαίνεται να αλλάζει. Ίσως λόγω του lockdown να μας δόθηκε ο χρόνος για να επεξεργαστούμε μια νέα στρατηγική. Ίσως ακόμα να θυμηθήκαμε τις πολλές προτροπές του γ.γ. των Η.Ε. για περιουλόγη και διαμορφώσαμε αυτήν τη νέα φαινή ιδέα. Νέα τεχνική για αποκλιμάκωση της έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο. Έτσι είναι, μη έχοντας άλλη διέξοδο προσπαθούμε με κάθε τρόπο να αντιμετωπίσουμε τις έντονες ενέργειες της Τουρκίας. Αναμενόμενο. «Πενία τέχνας κατεργάζεται».

Μετά την πρόσφατη επίσκεψη του επικεφαλής της ευρωπαϊκής διπλωματίας Ζοζέπ Μπορέλ στην Κύπρο, η πρότασή μας, πρόσκληση / πρόκληση, πήρε την τελική της μορφή. Βασίζεται σε απευθείας συνομιλίες μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και Τουρκίας για τον καθορισμό ΑΟΖ ανεξαρτήτως της λύσης του Κυπριακού. Απλά πράγματα. «Ψεκάστε, σκοπίστε, τελειώσατε».

Μάλιστα, είμαστε και ευέλικτοι,

γιατί τους δίνουμε και επιλογές. Πρώτη επιλογή είναι να γίνουν συνομιλίες μεταξύ Μεβλούτ Τσαβούσογλου και Νίκου Χριστοδουλίδου στις Βρυξέλλες ή μεταξύ Ε.Ε. και Τουρκίας, αφού δεν αναγνωρίζουν την Κ.Δ., και δεύτερη να προσφύγουμε στο Δικαστήριο της Χάγης.

«Αν δεν θέλει να συζητήσει μπορεί να αποδεχθεί τη δεύτερη πρόταση που έχουμε υποβάλει να κηθεί απέναντί μας στα έδρανα του Δικαστηρίου στη Χάγη για να συζητήσουμε το συγκεκριμένο θέμα», ανέφερε ο υπουργός Εξωτερικών. Δεν θέλετε Βρυξέλλες τότε πάμε για Χάγη μεριά, απέναντι μάλιστα στα έδρανα του δικαστηρίου. Αν και η αντίδραση της Άγκυρας ήταν άμεση με απόρριψη της νέας μας ιδέας, χαρακτηριστώντας την μάλιστα ως μη σοβαρή, ο Ζοζέπ Μπορέλ τη μετέφερε αυτοπροσώπως, κατά την επίσκεψή του στην Άγκυρα, θέλοντας ίσως να ακούσει το όχι διά ζωής.

Αν κρίνουμε την πρότασή μας στη βάση του Διεθνούς Δικαίου σίγουρα είναι και σωστή και σοβαρή.

Αν από την άλλη κρίνουμε τη σοβαρότητά της με το αν είναι εφικτή ή όχι, τότε ουδέν σχόλιο. «Θου, Κύριε, φυλάκην το στόματί μου και θύραν περιοχής περί τα χείλη μου», no comment, όπως λένε και οι Βρετανοί. Τι να πεις. Αν την κάναμε μόνο και μόνο για να δείξουμε ότι εκτός από τα μεγάλα μας όχι, που και που, ρίχνουμε και εμείς καμιά πρόταση στο τραπέζι, τότε καλά πράξαμε. Αν από την άλλη πιστεύουμε ότι έχει προοπτική αποδοχής τότε το μόνο σίγουρο είναι ότι, ίσως λόγω της πανδημίας, έχουμε χάσει κάθε επαφή με το διεθνές πολιτικό περιβάλλον. Αν, τέλος, σκοπός ήταν η επικοινωνιακή εκμετάλλευση, τότε αποτύχαμε παταγωδώς. Παρόμοιες προτάσεις έγιναν και στο παρελθόν και μάλιστα πιο ευρηματικές.

Παρ' όλα αυτά όμως ο επικεφαλής της δικής μας διπλωματίας τόνισε ότι, «η πρότασή μας επιβεβαιώνει ποια είναι η πλευρά η οποία υποβάλλει συγκεκριμένες προτάσεις και ποια είναι η πλευρά που δεν επιθυμεί να συζητήσει».

Καλύτερα να αφήσουμε κατά μέρος το τι επιβεβαιώνει η πρότασή μας γιατί πρόκειται για μια πονεμένη ιστορία μισού αιώνα. Φαίνεται όμως να έχει κοντή μνήμη ο ΥΠΕΞ. Δυστυχώς, ξεκινάει την πιο σοβαρή πρόταση που έγινε για το Κυπριακό μετά το τραγικό ναυάγιο του Κραν Μοντάνα. Τον Απρίλιο του 2018 ο Τ/κ ηγέτης, σε μια ύστατη προσπάθεια για λύση του Κυπριακού. Το πλαίσιο της 30ης Ιουνίου, το μεγάλο μας κεκτημένο κατά τον Νίκο Κοτζιά και την «πρόικα» μας κατά τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Δυστυχώς τότε, με διάφορες λεκτικές αλχημείες και άλλα λόγια να αγαπιόμαστε, απορρίψαμε την πρόταση/πρόκληση του Μουσταφά Ακιντζί, χαρακτηρίζοντάς την μάλιστα ως πυροτέχνημα.

Πέρασαν δύο χρόνια από τότε και δεν ακούσαμε το παραμικρό από τον τότε ΥΠΕΞ της Ελλάδας για την απόρριψή ούτε από τον, κατά τα άλλα λαλίστατο, πρόεδρο του ΔΗΣΥ,

για το ότι αποποιήθηκαμε την «πρόικα» μας. Δυστυχώς, οι εποχές του «Τσουνάμι» και των ημεριών για ΔΔΟ πέρασαν ανεπιστρεπτή και τώρα προέχουν άλλα. Για να είμαστε όμως δίκαιοι η νέα μας ιδέα, σίγουρα ανέφικτη, έχει και την ιδιαίτερότητά της. Αν την αξιολογήσουμε από τη σκοπιά του πυροτεχνήματος είναι γεμάτη από φλόγα και εκρήξεις σε σημείο που δεν μπορεί να μείνει απαρατήρητη. Σίγουρα θα χαρακτηρίστηκε ως εξαιρετική από τους Ευρωπαίους γι' αυτό και ανέλαβαν να τη μεταφέρουν διά στόματος Μπορέλ. Οι ξένοι, στην προσπάθειά τους να απαλλαγούν από τον βραχνά που λέγεται Κυπριακό, πάντα υιοθετούν προτάσεις από οπουδήποτε και αν προέρχονται. Μήπως ο Ρίτσαρντ Χόλμπερκ δεν χαρακτήρισε ως εξαιρετική ιδέα την πρόταση του Γιαννάκη Μάτση το 1996 για αποχώρηση των εποίκων και των κατοικών στρατευμάτων με ταυτόχρονη ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε.; Μια λογική πρόταση, αλλά και πάλι ανέφικτη, υπό τις

τότε περιστάσεις και γεωστρατηγικές πραγματικότητες. «That's a terrific idea, Mr Matsis», ήταν η αντίδραση του Αμερικανού αξιωματούχου.

Δυστυχώς, ενώ η κατοχή συνεχίζεται και τα τετελεσμένα εδραιώνονται, εμείς συνεχίζουμε, πιστοί στις «παραδόσεις», να υποβάλλουμε προτάσεις καθαρά επικοινωνιακού χαρακτήρα. Πιστοί στα «ήθη και έθιμα» των τελευταίων πενήντα χρόνων, συνεχίζουμε τις ευρηματικές, φαινικές και terrific ανέφικτες ιδέες, οι οποίες, ανεξαρτήτως αν υιοθετούνται και από τους ξένους, το μύνημα που εκπέμπουν είναι ότι η επανένωση της δικής μας πατρίδας δεν είναι η πρώτη μας προτεραιότητα. Κάτι ανάλογο βιώνουμε τις τελευταίες μέρες με τη νέα μας πρόταση, η οποία σίγουρα εγκρίθηκε από τον Ζοζέπ Μπορέλ χωρίς όμως να γνωρίζουμε ακόμα αν είπε στον δικό μας ΥΠΕΞ, «That's a terrific idea, Mr Christodoulides».

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Ο Ταγίπ Ερντογάν δυναμιτίζει το κλίμα

Μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, παρά τις αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας και της Αθήνας

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Αριστούργημα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Τα τρία κλίτη και τα υπερώα χωρίζονται από κιονοστασίες. Το φως που μπαίνει από τα 100 υπερυψωμένα παράθυρα δίνει την αίσθηση ότι ο τρούλος στέκεται στον αέρα.
Τρούλος: Τέσσερα τριγωνικά τόξα πάνω σε μαρμαρίνες βάσεις επιτρέπουν στον κυκλικό διατομή τρούλο, διαμέτρου 32 μέτρων, να στηρίζεται πάνω σε τετράγωνη βάση, ενώ δύο ημιόλοι προσφέρουν πρόσθετη σταθερότητα.

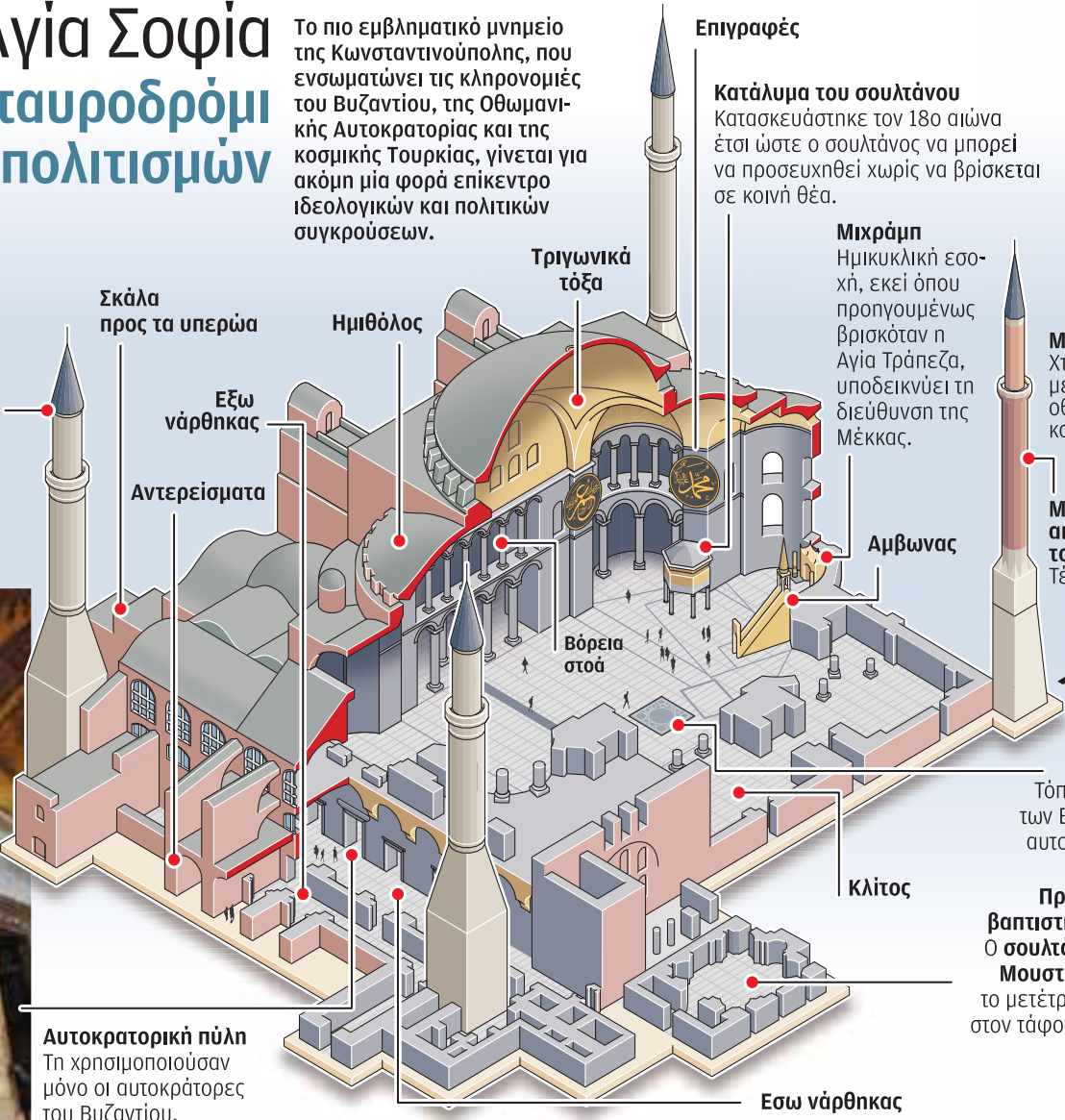
Μωσαϊκά
Όσα έχουν επιβιώσει χρονολογούνται ανάμεσα στον 9ο και τον 13ο μ.Χ. αιώνα.

Επιγραφές
Οκτώ γιγαντιαίοι δίσκοι ισλαμικής καλλιγραφίας με τα ονόματα του Αλλάχ, του Μωάμεθ, των τεσσάρων πρώτων χαλίφων και των δύο εγγονών του Μωάμεθ. Δημιουργός τους ήταν ο καλλιγράφος του 19ου αιώνα **Κασσάκερ Μουσταφά Ιζέντ Εφέντι**.

Αγία Σοφία
Το σταυροδρόμι των πολιτισμών

Το πιο εμβληματικό μνημείο της Κωνσταντινούπολης, που ενσωματώνει τις κληρονομίες του Βυζαντίου, της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της κοσμικής Τουρκίας, γίνεται για ακόμη μία φορά επίκεντρο ιδεολογικών και πολιτικών συγκρούσεων.

Επιγραφές
Κατάλυμα του σουλτάνου
Κατασκευάστηκε τον 18ο αιώνα έτσι ώστε ο σουλτάνος να μπορεί να προσευχηθεί χωρίς να βρίσκεται σε κοινή θέα.
Μικράμπ
Ημικυκλική εσοχή, εκεί όπου προηγουμένως βρισκόταν η Αγία Τράπεζα, υποδεικνύει τη διεύθυνση της Μέκκας.
Μιναρέδες
Χτίστηκαν μετά την οθωμανική κατάκτηση.
Μιναρές από κόκκινα τούβλα
Τέλη 15ου αι.
Ομφάλιον
Τόπος στέψης των Βυζαντινών αυτοκρατόρων.
Κλίτος
Πρώην βαπτιστήριο
Ο σουλτάνος Μουσταφά το μετέτρεψε στον τάφο του.
Εσω νάρθηκας
Αυτοκρατορική πύλη
Τη χρησιμοποιούσαν μόνο οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου.
Εξω νάρθηκας
Αντερείσματα
Εξω νάρθηκας
Σκάλα προς τα υπερώα
Ημιόλος
Τριγωνικά τόξα
Δίδυμοι μιναρέδες
Χτίστηκαν τον 16ο αιώνα στη δυτική πλευρά του ναού με σχέδια του φημισμένου Οθωμανού αρχιτέκτονα **Σινάν**.

532-537: Οικοδομείται η **Αγία Σοφία** στη θέση παλαιότερου ναού, επί αυτοκράτορα **Ιουστινιανού**. Σχεδιάστηκε από δύο Έλληνες αρχιτέκτονες, τον **Αρτέμιο τον Τραλλιανό** και τον **Ισιδώρο τον Μιλήσιο**. Ο μεγαλύτερος καθεδρικός ναός του κόσμου για περισσότερο από 1.000 χρόνια.

1453: Μετατράπηκε σε τζαμί από τον πορθητή της Κωνσταντινούπολης, σουλτάνο **Μεχμέτ II (Μωάμεθ ο Πορθητής)**. Οθωμανοί αρχιτέκτονες αφαιρούν ή καλύπτουν με σοβά τα σύμβολα της Ορθόδοξης και προσθέτουν μιναρέδες.

1934: Ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, ιδρυτής και πρώτος πρόεδρος της κοσμικής Τουρκίας, κλείνει το τζαμί και μετατρέπει τον ναό σε μουσείο.

2020: Το Ανώτατο Δικαστήριο της Τουρκίας ακύρωσε την ισχύ του νόμου του 1934 και ο Ερντογάν ανακοίνωσε ότι η Αγία Σοφία μετατρέπεται σε τζαμί.

ΠΗΓΗ: GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Μήνυμα προς το εσωτερικό της Τουρκίας και το εξωτερικό το προχθεσινό προεδρικό διάταγμα του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί. Η κίνηση του Ερντογάν ήλθε λίγη ώρα μόνο μετά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας της γειτονικής χώρας, που ακύρωσε την ισχύ του νόμου της 24ης Νοεμβρίου 1934 της κυβέρνησης του Κεμάλ Ατατούρκ, με την οποία η Αγία Σοφία είχε αρχικά μετατραπεί σε μουσείο.

Λίγη ώρα αφότου κοινοποιήθηκε η απόφαση του τουρκικού

Ν. Δένδιας: Πρόκληση για την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά και για την UNESCO.

δικαστηρίου, ο Ερντογάν υπέγραψε, συγκεκριμένα, διάταγμα για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, διά της μεταφοράς της στην κρατική Διεύθυνση Θρησκευτικών Υποθέσεων, που είναι και υπεύθυνη για τους χώρους λατρείας στην Τουρκία.

Λίγο αργότερα, χωρίς να χαθεί ούτε λεπτό, η απόφαση δημοσιοποιήθηκε στην εφημερίδα της κυβερνήσεως, ένδειξη της ταχύτητας με την οποία επιθυμούσε ο Ερντογάν να προχωρήσει η υπόθεση μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί. Μέχρι και οι λογαριασμοί της Αγίας Σοφίας στα κοινωνικά δίκτυα που την παρουσίαζαν με το προηγούμενο καθεστώς της καταργήθηκαν.

Το απόγευμα της Παρασκευής ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας, κατά τη διάρκεια τηλεδιάσκεψης με τους συναδέλφους του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, ενόψει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων της Δευτέρας, χαρακτήρισε την απόφαση που ακυρώνει το καθεστώς της Αγίας Σοφίας ως μουσείου, πρόκληση

για την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά και για την UNESCO. Παρά το γεγονός ότι η υπόθεση της Αγίας Σοφίας δεν συνιστά ελληνοτουρκική διαφορά, είναι απολύτως σαφές ότι δυσχεραίνει τις προσπάθειες που βρίσκονται σε εξέλιξη, ώστε Αθήνα και Άγκυρα να εγκαθιδρύσουν κάποιους αποτελεσματικούς και ειλικρινείς διαύλους επικοινωνίας. Δεν πέφτει, ωστόσο, ως κεραυνός εν αιθρία στην Αθήνα, ιδιαίτερα μετά την ανάγνωση της προσευχής στην Αγία Σοφία κατά τους επετειακούς εορτασμούς της Αλώσης της Κωνσταντινούπολης στις 29 Μαΐου.

Με αυτή την κίνηση ο Ερντογάν ακυρώνει μια υψηλού συμβολισμού απόφαση του Κεμάλ Ατατούρκ στο πλαίσιο της εκκοσμίκευσης της τουρκικής κοινωνίας, ενώ στέλνει και τα αντίστοιχα μηνύματα στους διαμαρτυρούμενους πολιτικούς επιγόνους του που τις προηγούμενες ημέρες είχαν αμφισβητήσει την αποφασιστικότητα του Τούρκου προέδρου να προχωρήσει σε μια τόσο ρηξικέλευθη κίνηση. Η κίνηση αποτελεί, ακόμη, σαφή κίνηση ικανοποίησης των αιτημάτων των ακραίων ριζοσπαστικών ισλαμικών στοιχείων μέσα στην Τουρκία.

Μέχρι και λίγο πριν από την υπογραφή του τουρκικού προεδρικού διατάγματος, υπήρχε η εκτίμηση ότι ο Ταγίπ Ερντογάν θα ακολουθούσε κάποιου είδους μέση οδό.

Δεν είναι ακόμα σαφές αν οι μηχανισμοί που θα μπουν, ώστε να καλυφθούν οι τοικογραφίες και οι εικόνες από την προηγούμενη κατάσταση της Αγίας Σοφίας ως ορθόδοξου ναού, θα μετακινούνται όπως είχε προβλέψει ένας εκ των προθύμων να συνεισφέρουν οικονομικά για τη μετατροπή σε τζαμί, προκειμένου να επιδεικνύονται σε επισκέπτες.

Το προεδρικό διάταγμα αναγνώστηκε στην τουρκική Εθνοσυνέλευση υπό το χειροκρότημα των όρθιων βουλευτών του ΑΚΡ και του ΜΗΡ (Γκρίζοι Λύκοι) που συνθέτουν και τον κυβερνητικό συνασπισμό. Ανάλογες ενθουσιώδεις εκδηλώσεις καταγράφηκαν από ομάδες συγκεντρωμένων έξω από την Αγία Σοφία.

Παράλληλα, η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τόπο λατρείας, αποτελεί και μια πρακτική απάντηση σε όλους όσους εκτιμούσαν ότι ο κ. Ερντογάν θα μπορούσε να υποκύψει στις έντονες πιέσεις των τελευταίων ημερών από την Ουάσιγκτον, τη Μόσχα και τις Βρυξέλλες.

ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ Η ευκαιρία

ΚΡΗΤΗ ΠΑΡΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΠΙΤΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ

ΟΜΙΛΟΣ ΛΕΠΤΟΣ

- Ηγετική παρουσία 60 ετών
- Πάνω από 25,000 αγοραστές / επενδυτές
- 350 Προνομιούχα αναπτυξιακά έργα
- Γραφεία / Αντιπρόσωποι σε 75 χώρες
- Ξενοδοχεία, Νοσοκομεία, Πανεπιστήμια

ΕΛΛΑΔΑ

- Οικισμοί παραδοσιακών κατοικιών δίπλα στο κύμα
- Πολυτελείς κατοικίες υψηλών προδιαγραφών
- Μεγάλες κοινόχρηστες και ιδιωτικές πισίνες
- Πλούσιοι κήποι, άνετοι χώροι στάθμευσης
- Συνδιασμός διακοπών και επένδυσης

ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΟ 5* ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LEPTOS PANORAMA ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Since 1960

Leptos Estates
the leading property developers

Η Κύπρος στο δίκτυο βάσεων της Τουρκίας

Η Αγκυρα επιδιώκει να χρησιμοποιήσει τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις ως εφελτήριο για την προβολή της ισχύος της

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σε μια περίοδο που η προσοχή των κυβερνήσεων της Ανατολικής Μεσογείου ήταν στραμμένη στις εξελίξεις στη Λιβύη, ένας στενός συνεργάτης του Αμερικανού προέδρου έστειλε στην Άγκυρα ένα σημαντικό μήνυμα. Ο γερουσιαστής των Ρεπουμπλικανών, Λ. Γκράχαμ, μιλώντας σε διαδικτυακή ημερίδα που διοργανώθηκε από συγκεκριμένους τουρκικούς οικονομικούς κύκλους που δραστηριοποιούνται στις ΗΠΑ, ζήτησε από τις ΗΠΑ και την Τουρκία να εστιάσουν την προσοχή τους στις τρέχουσες εξελίξεις στην Αφρική. Σύμφωνα με τον Αμερικάνο πολιτικό, στόχος των δύο νατοϊκών συμμάχων θα πρέπει να είναι ο περιορισμός της ακτίνας δράσης της Κίνας. «Πρέπει να δημιουργήσουμε μια εναλλακτική λύση απέναντι στα κινεζικά προϊόντα και την κινεζική επιρροή στην Αφρική», ήταν το μήνυμα του κ. Γκράχαμ, το οποίο δεν πέρασε απαρατήρητο στους κύκλους του τουρκικού Προεδρικού στην Άγκυρα.

Η πρόταση του Αμερικανού γερουσιαστή συμπίπτει με τη δρομολόγηση μεγάλων στρατιωτικών σχεδίων σε διάφορες χώρες της Αφρικής εκ μέρους της Τουρκίας. Μετά τη σταθεροποίηση της στρατιωτικής κατάστασης στο δυτικό κομμάτι της Λιβύης, η Τουρκία προχωρά στη δημιουργία δύο μεγάλων στρατιωτικών βάσεων στα παράλια της Βόρειας Αφρικής. Η Αλ Βατίγια προορίζεται για μελλοντική χρήση από την τουρκική Πολεμική Αεροπορία, ενώ στην πόλη Μισράτα, το επιτελείο του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού σχεδιάζει τη δημιουργία μιας μεγάλης ναυτικής βάσης.

Τα νέα σχέδια για τη Λιβύη εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των τουρκικών σχεδιασμών για τη Μεσοποταμία, την Ανατολική Μεσόγειο και την Αφρική. Παράλληλα με την διατήρηση και αναβάθμιση της «στρατιωτικής χρήσης» της Κύπρου και στηριζόμενη στους λιγοστούς συμμάχους της, η Τουρκία οικοδομεί σε πρώην οθωμανικές κτήσεις δίκτυο στρατιωτικών εγκαταστάσεων. Η Άγκυρα επιδιώκει να χρησιμοποιήσει αυτό το δίκτυο ως εφελτήριο για

Τα νέα σχέδια για τη Λιβύη εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των τουρκικών σχεδιασμών για τη Μεσοποταμία, την Ανατολική Μεσόγειο και την Αφρική, παράλληλα με την διατήρηση και αναβάθμιση της «στρατιωτικής χρήσης» της Κύπρου και στηριζόμενη στους λιγοστούς συμμάχους της.

προβολή της τουρκικής ισχύος και του τουρκικού κεφαλαίου στον 21ο αιώνα.

Δίκτυο τουρκικών βάσεων

Πηγές που παρακολουθούν από κοντά τα νέα τουρκικά σχέδια επισημαίνουν ότι αυτά μπορούν να αναλυθούν με βάση τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία συναντάμε τις διεθνείς και νατοϊκές υποχρεώσεις της Τουρκίας. Με βάση αυτές τις υποχρεώσεις, εκπρόσωποι των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων (TSK) διατηρούν την παρούσα στιγμή παρουσία και δράση σε διάφορες χώρες. Στη δεύτερη κατηγορία εμπίπτουν οι περιοχές όπου η Τουρκία διατηρεί «παράδοσιακά» στρατιωτική παρουσία έξω από τα σύνορά της. Πρόκειται για τις περιοχές, όπου τα τουρκικά συμφέροντα συγκρούονται με το κοινωτικό αίτημα της αυτονομίας και τα συμφέροντα του διδύμου Ελλάδας-Κύπρου. Τέλος, υπάρχει και μια τρίτη κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει τα νέα στρατιωτικά σχέδια της Άγκυρας.

Στην πρώτη κατηγορία κατατάσσονται έξι «προβληματικές» πε-

ριοχές, στις οποίες η Τουρκία διατηρεί στρατιωτική παρουσία εδώ και δεκαετίες. Στη Βοσνία, η Τουρκία έχει στρατιωτική παρουσία ως τμήμα της Διεθνούς Ειρηνευτικής Αποστολής από την περίοδο του εμφυλίου πολέμου. Το ίδιο ισχύει και για το Κόσσοβο, στο οποίο δραστηριοποιούνται μονάδες του τουρκικού στρατού από το 1999. Στο Αφγανιστάν δε, η τουρκική στρατιωτική παρουσία ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 2000 και συνεχίζεται σήμερα υπό τη μορφή παροχής εκπαίδευσης και υποστηρικτικών υπηρεσιών στην κυβέρνηση της χώρας. Επίσης, για πάνω από δέκα χρόνια, ο τουρκικός στρατός δραστηριοποιείται στον Λίβανο με μια δύναμη που αντιστοιχεί περίπου σε 100 στελέχη. Την ίδια στιγμή, σε συνεργασία με τον ΟΗΕ, στελέχη του ΤSK έχουν αναλάβει δράση στο Μάλι και στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία.

Στην κατηγορία των υφιστάμενων τουρκικών βάσεων στο εξωτερικό, συναντάμε τρεις χώρες. Στο Ιράκ, και συγκεκριμένα σε διάφορα σημεία του βόρειου τμήματος της χώρας, το ΤSK και οι τουρκικές Μυ-

Στην Αγκυρα, οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν την ανακοίνωση του σχεδίου της δημιουργίας μιας νέας μεγάλης ναυτικής βάσης στην Αμμόχωστο να είναι πλέον ζήτημα χρόνου.

στικές Υπηρεσίες (MIT) διατηρούν βάσεις, εγκαταστάσεις και συμπλέγματα κτιρίων. Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι, πρόσφατα η Βαγδάτη κατήγγειλε διεθνώς την στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας στη βάση Μπασικά. Επίσης, τις τελευταίες εβδομάδες, η Τουρκία έχει εξαπολύσει νέο κύμα επίθεσης-εμβολής στο βόρειο Ιράκ, με την ολοκλήρωση του οποίου δεν αποκλείεται να δημιουργηθούν νέες εγκαταστάσεις για τον τουρκικό στρατό.

Στο βόρειο κομμάτι της Συρίας δε, παρουσία του ΤSK συναντάμε στο Ιντλίμπ, στη ζώνη κατοχής του

Αφρίν, στον άξονα Τζαράμπλους-Αλ Μπαμπ, και στο βορειοανατολικό τμήμα της Συρίας δηλαδή στις περιοχές στις οποίες εισέβαλε η Τουρκία πρόσφατα κατά μήκος των συνόρων Τουρκίας-Συρίας.

Τέλος, ως γνωστόν, η Τουρκία διατηρεί σημαντική στρατιωτική παρουσία στην Κύπρο. Στην Άγκυρα, οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν την ανακοίνωση του σχεδίου της δημιουργίας μιας νέας μεγάλης ναυτικής βάσης στην Αμμόχωστο να είναι πλέον ζήτημα χρόνου. Η βάση που θα προορίζεται για τη χρήση του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού σχεδιάζεται σε συνδυασμό με την αναβάθμιση της αεροπορικής βάσης του κατεχόμενου Λευκονοίκου, στην οποία πρόσφατα αναπτύχθηκαν μη επανδρωμένα αεροσκάφη.

Τα νέα σχέδια

Εκτός από τις διεθνείς - νατοϊκές υποχρεώσεις και την «παράδοσιακή» στρατιωτική παρουσία σε Ιράκ και Κύπρο, το ΤSK προτίθεται να διευρύνει κατά τη νέα περίοδο το δίκτυο των στρατιωτικών βάσεων του εξωτερικού. Συγκεκριμένα, στο-

κος είναι μια μεγάλη γεωγραφία, η οποία απλώνεται από το Κατάρ, τον Καύκασο, την Ανατολική Μεσόγειο, και την Αφρική.

Στην περίπτωση του Κατάρ, η Τουρκία είχε αναπτύξει αξιοσημείωτη στρατιωτική παρουσία πριν από λίγα χρόνια, όταν η μικρή χώρα του Αραβικού Κόλπου δέχθηκε τα διπλωματικά και στρατιωτικά αντίποινα των ισχυρών αραβικών μοναρχιών της περιοχής. Στην Άγκυρα επικρατεί η άποψη ότι η κατάρρευση του Κατάρ ήταν ζήτημα χρόνου, όταν τα πρώτα τουρκικά στρατεύματα έσπευσαν προς διάσωσή του.

Στο Αζερμπαϊτζάν η Τουρκία δεν διαθέτει κάποια μεγάλη στρατιωτική εγκατάσταση. Ωστόσο, στηριζόμενη στα στενά δεσμά των δύο χωρών, το επιτελείο του ΤSK από το 2016 αποδίδει ιδιαίτερη αξία στη χρήση του στρατοπέδου Γκιζιλ Σεργκ στο Μπακού και της Αεροπορικής Βάσης Νασόσναγια.

Στην Αλβανία, και συγκεκριμένα στην Αυλώνα, το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό χρησιμοποιεί την Ναυτική Βάση του Λιμανιού του Πασά. Ενδιαφέρον είναι ότι η μονάδα του ΤSK στην Αλβανία φέρει την ονομασία «Αρχηγείο της Ομάδας Αλβανίας του Τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού».

Τέλος, η Τουρκία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση της Αφρικής, λαμβάνοντας υπόψη της τα νέα δεδομένα στην ιστορική αναμέτρηση ΗΠΑ-Κίνας, τα ενεργειακά αποθέματα της ευρύτερης περιοχής και φυσικά τις νέες οικονομικές-επενδυτικές προοπτικές που προκύπτουν. Έτσι, στην περίπτωση του Σουδάν, το σχέδιο της δημιουργίας μιας τουρκικής στρατιωτικής βάσης δρομολογήθηκε στα τέλη του 2017, όταν η Τουρκία «ενοίκιασε» από την έκπτωτη κυβέρνηση της χώρας το νησί Σουάκιν. Την ίδια περίοδο, η Τουρκία διέυρυνε την ακτίνα των στρατιωτικών παρουσιών της στην Σομαλία και ξεκίνησε να παρέχει διάφορες υπηρεσίες, εκπαίδευση και υποστήριξη στη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της χώρας. Επίσης κλείνοντας, η Τουρκία στοχεύει στη δημιουργία μιας νέας βάσης στο Τζιμπουτί όπου η Άγκυρα έχει ήδη εξασφαλίσει την κατάλληλη γη και έχει ξεκινήσει τις εργασίες δημιουργίας της βάσης.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ

Οι δύο ισλαμικές τετράδες, η Λιβύη και ο ρόλος της Τουρκίας

Είχα αναφέρει στο άρθρο μου «Η Τουρκική Γεωπολιτική Στρατηγική και οι δυνατότητες του Τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού» της 23 Φεβ.2020, για ένα δημοσίευμα της αγγλόφωνης Πακιστανικής εφημερίδας, «Pakistan Today», το οποίο αναφερόταν στη Σύνοδο Κορυφής της Κουάλα Λουμπόρ (18-21 Δεκ.2019) και στα συμπεράσματά της. Μέσα, λοιπόν, από αυτά, επιβεβαιωνόταν η δημιουργία ενός αντιπαλού μπλοκ του ισλαμικού φόρουμ, όπως επίσης και ο ρόλος της Τουρκίας. Στις 24 Δεκ.2019, αμέσως μετά τη λήξη της πιο πάνω Συνόδου, ένα δημοσίευμα του Τούρκου αναλυτή εξωτερικής πολιτικής, Mehmet A. Kancı, για λογαριασμό του Πρακτορείου Anadolu, έδινε το στίγμα μιας γεωπολιτικής στρατηγικής που αφορούσε στην οικοδόμηση μιας αμυντικής περιοχής από τη Μεσόγειο μέχρι τον Ινδικό Ωκεανό και από τη Λιβύη μέχρι τη Σομαλία.

Αυτό, λοιπόν, το μπλοκ ή ισλαμική τετράδα – Τουρκία, Μαλαισία, Κατάρ και Πακιστάν – δεν είναι κάτι νέο αλλά ούτε και η ατζέντα του, παρόλες τις διαφειδύσεις από την πλευρά της Μαλαισίας, έχει ως κύριο σκοπό την προστασία των ισλαμικών μειονοτήτων, όπως είχε διατυπωθεί στην Κουάλα Λουμπόρ. Η ατζέντα αυτής της ισλαμικής τετράδας, έχει τις ρίζες της πίσω στο 2003, μέσα από ένα σχέδιο εξόντωσης της βασιλικής οικογένειας της Σαουδικής Αραβίας και της διαίρεσης της χώρας σε δύο ξεχωριστές οντότητες. Οι εμπνευστές αυτού του σχεδίου ήταν ο τότε εμίρης

του Κατάρ Χαμάντ και ο Λίβυος ηγέτης Μουαμάρ Καντάφι. Ως αποτέλεσμα αυτής της διαίρεσης, θα ήταν η μείωση της περιφερειακής επιρροής της Σαουδικής Αραβίας, η πρόσδοση γεωπολιτικού πλεονεκτήματος στο Κατάρ και η οικειοποίηση, από αυτό, των Αραβικών Ιερών Τόπων, της Μεδίνας και της Μέκκας. Βέβαια, όλα αυτά το Κατάρ είχε καταφέρει να τα κρύψει πίσω από την κρίση του 2017, αφού είχε διακόψει τις σχέσεις του με τη Σ. Αραβία, από το 2014.

Το αντιπαλο δέος, λοιπόν, της πιο πάνω τετράδας είναι μια άλλη που αποτελείται από την Αίγυπτο, τα ΗΑΕ, τη Σ. Αραβία και το Μπαχρέιν, η οποία έχει φορέσει τον μανδύα της αντιτρομοκρατίας, χωρίς να κρύβει και τα αντι-ισραηλινά της αισθήματα. Οι πιο πρόσφατες δηλώσεις κατά του Ισραήλ ήταν αυτές που αφορούσαν στην προσάρτηση της Δυτικής Όχθης.

Έτσι, λοιπόν, έχουμε το Κατάρ, που εκτός από την καλλιέργεια αντιπολιτευτικού κινήματος εντός της Σαουδικής Αραβίας, έχει χρηματοδοτήσει κινήματα σε άλλα αραβικά κράτη – Αίγυπτο, Αλγερία και Μαρόκο, Μπαχρέιν και ΗΑΕ – και εξεγέρσεις με αποκορύφωμα αυτές της «Αραβικής Άνοιξης». Το Κατάρ αποτέλει τον κύριο χρηματοδότη τρομοκρατών στη Λιβύη και εκτός από το Ιράν, έχει στηρίζει τους αυτονομιστές Χούτι στην Υεμένη, οι οποίοι είναι στην ουσία, σε εμπόλεμη κατάσταση με τη Σαουδική Αραβία. Ένα από τα προπαγανδιστικά του

Η μια τετράδα αποτελείται από Τουρκία, Μαλαισία, Κατάρ και Πακιστάν με αρχική ατζέντα τη διαίρεση της Σαουδικής Αραβίας, ενώ αντίπαλο δέος είναι η τετράδα Αιγύπτου, ΗΑΕ, Σ. Αραβίας και Μπαχρέιν, με τον μανδύα της αντιτρομοκρατίας.

όργανα είναι ο Al Jazeera, του οποίου τα ρεπορτάζ και οι αναφορές του κατά την περίοδο «πολιορκίας» των συνόρων του Έβρου τόσο για το μεταναστευτικό όσο και για την «καταπίεση» της «τουρκικής μειονότητας» στη δυτική Θράκη από τους Έλληνες, ήταν απερίγραπτα.

Αυτό που διαπιστώνεται, σε ό,τι αφορά στην αντιπαλότητα των δύο ισλαμικών τετράδων, είναι η συνέπεια στην υποστήριξη αντιμαχόμενων πλευρών. Η Τουρκία και το Κατάρ έχουν δημιουργήσει μία σχέση «εραστών» με το τελευταίο να έχει αποκτήσει από αγορές, εκτάσεις γης και πολυτελή συγκροτήματα στην Κωνσταντινούπολη και αλλού, προκειμένου να ενισχύσει την τουρκική οικονομία. Αυτό, μας θυμίζει κάποιο «φιλέτο» στη μικρή μας νήσο. Η Τουρκία, στηρίζει το Πακιστάν στο ζήτημα του Κασμίρ, ενώ η Σαουδική Αραβία ενισχύει τις σχέ-

σεις της με την Ινδία. Οι δεσμοί του Ιράν με τη Μαλαισία δεν έχουν υπάρξει ποτέ πιο στενές με την τελευταία να έχει δημιουργήσει στρατιωτικούς δεσμούς με την Τουρκία σε μια προσπάθεια επηρεασμού των ισλαμικών πληθυσμών της ευρύτερης περιοχής της ΝΑ Ασίας.

Αυτή η αντιπαλότητα δεν θα μπορούσε να εκλιψήσει από τον 20εμφύλιο στη Λιβύη. Θεωρητικά, όλα από εδώ ξεκίνησαν. Οι δύο ισλαμικές τετράδες βρίσκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, σε διαμάχη, υποστηρίζοντας τις αντιμαχόμενες πλευρές. Επειδή, όμως, τα συμφέροντα στη χώρα αυτή είναι τεραστίου οικονομικού ενδιαφέροντος, έχουμε και την εμπλοκή των υπερδυνάμεων, με τη Ρωσία να στηρίζει το Ανατολικό Κοινοβούλιο της Βεγγάζης και τις ΗΠΑ να στηρίζουν τις ενέργειες της Τουρκίας, η οποία τις έχει πείσει ότι με αυτό τον τρόπο, αναχίται η επιρροή της Ρωσίας.

Ποιες είναι οι εξελίξεις σε αυτό το 2ο εμφύλιο πόλεμο διά αντιπροσώπων; Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα της Al-Arabiya, ο πρόεδρος του Ανατολικού Κοινοβουλίου, Ακίλα Σάλεχ, στις 2 Ιουλίου, επισκέφτηκε τη Μόσχα όπου με βάση τον εκπρόσωπο Τύπου του Σάλεχ, θα συζητούνται θέματα οικονομικού, διπλωματικού και στρατιωτικού ενδιαφέροντος. Τονίσθηκε, επίσης, η σημασία του ρόλου της Ρωσίας ως υπερδύναμης στο ζήτημα της κατάπαυσης του πυρός.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της ίδιας εφημερίδας, ο Τούρκος υπουρ-

γός Άμυνας και ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων της Τουρκίας, αφίχθηκαν στη Λιβύη στις 3 Ιουλίου, για να συζητήσουν δραστηριότητες που περιλαμβάνονται μέσα στο πλαίσιο του Μνημονίου Συναντίληψης που είχαν υπογράψει πέρυσι. Πληροφορίες δε του African Intelligence αποκάλυπταν την πρόθεση της Τουρκίας να επιβάλει τον υποψήφιο της, Khaled Al-Sharif, ως τον επικεφαλής των υπηρεσιών πληροφοριών του Σαράτζ.

Κατά τη διάρκεια της νύκτας του Σαββάτου, 4 Ιουλίου, μαχητικά αεροσκάφη βομβάρδισαν την αεροπορική βάση Al- Watiya, η οποία είχε ανακαταληφθεί πρόσφατα από τις δυνάμεις της GNA.

Την Κυριακή 5 Ιουλίου, σύμφωνα με την Al-Ahram, ο Αιγύπτιος πρόεδρος Αλ Σίσι αναθεώρησε τα σχέδια ασφάλειας του δυτικού τμήματος της Αιγύπτου και των συνόρων της με τη Λιβύη σε συνάντηση με κυβερνητικούς και στρατιωτικούς αξιωματούχους. Είναι σίγουρο ότι αναμένονταν αντίποινα.

Η Ρωσία και η Τουρκία εργάζονται για άμεση συμφωνία κατάπαυσης του πυρός στη Λιβύη, ανέφερε την Τετάρτη 8 Ιουλίου, ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ σύμφωνα με το Πρακτορείο Ειδήσεων Interfax. Δήλωσε ότι ο LNA, τον οποίο στηρίζει η Ρωσία, είναι έτοιμος να υπογράψει έγγραφο κατάπαυσης του πυρός και επιπλέον ότι η Τουρκία θα καταφέρει να πείσει την Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας της χώρας να κάνει το ίδιο.

Η Λιβύη βρίσκεται σε κατάσταση χάους μετά από τον πρώτο εμφύλιο του 2011, κατά τον οποίο ανετράπη ο Καντάφι. Από το 2014 η χώρα βρίσκεται δικασμένη μεταξύ δύο αντιπάλων διοικήσεων, με έδρες την Τρίπολη και τη Βεγγάζη. Η κυβέρνηση της Τρίπολης υποστηρίζεται από την Τουρκία με στήριξη του Κατάρ, ενώ το Ανατολικό Κοινοβούλιο, από την Αίγυπτο, τα ΗΑΕ και τη Ρωσία. Παρόλες τις διεθνείς προσπάθειες, φαίνεται ότι η Άγκυρα επιδιώκει την παράταση των συγκρούσεων με σκοπό την κατάληψη της Σύρτης και της Αλ Τζούφρα. Άλλωστε, είναι και επίσημη δήλωσή της αλλά και κόκκινη γραμμή για την Αίγυπτο.

Σε βίντεο, σχετικού άρθρου που δημοσίευσε η Irina Tsukerman, Σύριοι μισοθρόνοι που υποστηρίζονται από την Τουρκία και μάχονται για λογαριασμό της Κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας (GNA) της Τρίπολης στη Λιβύη, με τη βοήθεια τοπικών ισλαμιστών πολιτοφυλάκων, φαίνονται να λένε, «Μόλις αρχίσουμε. Ο στόχος είναι η Γάζα». Δηλώνουν, επίσης, ότι θέλουν να ριξουν τον πρόεδρο Αλ Σίσι και να πάνε στην Υεμένη.

Είναι φανερό ότι η ατζέντα της ισλαμικής τετράδας έχει συνέπεια και μακροχρόνιους στόχους, αλλά πιο φανερός είναι ο ρόλος της Τουρκίας σ' αυτή.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχανής είναι αρχιπλοίαρχος (ε.α.) του Π.Ν. (πρώην διοικητής Κυπριακού Ναυτικού).

Ενας χρόνος Μητσοτάκη, τα θετικά και οι αστοχίες

Η κρίση του Εβρου, η αντιμετώπιση της πανδημίας, η ενίσχυση της θεσμικότητας αλλά και η... λίστα για τα ΜΜΕ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ενας χρόνος διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία έκλεισε την εβδομάδα που μας πέρασε με το ισοζύγιο να είναι θετικό, καθώς στην παρούσα φάση, όχι μόνο δεν έχει υπάρξει κυβερνητική φθορά αλλά αντίθετα Μητσοτάκης και κυβέρνηση έχουν αυξήσει στα επιμέρους ποσοτικά στοιχεία την αποδοχή των πολιτών. Αναπόφευκτα η κρίση του Εβρου και η αντιμετώπιση της πανδημίας, που αμφότερα ήταν δύο έκτακτα γεγονότα, αποτελούν την προμετωπίδα των θετικών ενεργειών που χρεώνονται στον πρώτο χρόνο της διακυβέρνησης. Αλλωστε, πέρυσι τέτοια εποχή κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί καμία από τις δύο κρίσεις, στις οποίες η Ελλάδα έδειξε πρωτοφανή αντανάκλαστικά στηριζόμενη στις κρατικές δομές, δηλαδή στους ίδιους τους πολίτες της, κάτι που εκτόξευσε την εμπιστοσύνη του κόσμου στις δυνατότητες του κράτους αλλά και στον επικεφαλής του.

Τήρησε τις υποσχέσεις

Ωστόσο και πριν από τις δύο κρίσεις η κυβέρνηση, σε γενικές γραμμές, είχε τηρήσει τις υποσχέσεις που είχε δώσει προεκλογικά. Στην πρώτη γραμμή είναι αναμφίβολα το θέμα των φοροελαφρύνσεων που αποτέλεσε βασικό προεκλογικό αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας και το έκανε πράξη τους πρώτους μήνες διακυβέρνησης, καθώς το περασμένο φθινόπωρο προχώρησε σε σειρά διατάξεων και νομοθετημάτων που προέβλεπαν μειώσεις και αναδιανομές φόρων στον ΕΝΦΙΑ, στη φορολογία των επιχειρήσεων, αλλά και στους φόρους επιτηδεύ-

ματος. Βασική προεκλογική δέσμευση που επίσης έγινε πράξη, παρά τις επιμέρους αστοχίες, είναι η τόνωση του αισθήματος της ασφάλειας, κάτι που επιτεύχθηκε όπως καταδεικνύουν και όλες οι μετρήσεις.

Στα θέματα φορολογίας και ασφάλειας, πάντως, ο κ. Μητσοτάκης κέρδιζε τον κ. Τσίπρα ακόμα και πριν από τις εθνικές εκλογές. Αρα τι είναι αυτό που ανέβασε τις μετοχές της κυβέρνησης τον πρώτο αυτό χρόνο; Ενας βασικός λόγος, που λίγοι έχουν αντιληφθεί, είναι πως ο κ. Μητσοτάκης ήρε βασικές αμφιβολίες που υπήρχαν σε ψηφοφόρους πριν από τις εκλογές. Ο κ. Τσίπρας είχε καταφέρει σε ένα βαθμό να πείσει μερίδα πολιτών, πως η Ν.Δ. ως κυβέρνηση θα καταργήσει επιδόματα και

Ο κ. Μητσοτάκης σήμερα είναι ένας πολιτικός που αποδέχεται σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι παλαιότερα τον ρόλο που μπορεί να έχει το κοινωνικό κράτος, ειδικά σε μεγάλες κρίσεις.

θα ακολουθήσει αντικοινωνική πολιτική. Η πραγματικότητα τον διέψευσε, με αποτέλεσμα σήμερα ο πρωθυπουργός να συνομιλεί με κοινά που δεν τον είχαν ψαφίσει πέρυσι. Δεν μπορεί άλλωστε να διαφύγει την προσοχή η δική του παραδοχή, μετά την πανδημία, πως η κρίση μας άλλαξε όλους, άρα και τον ίδιο. Ο κ. Μητσοτάκης σήμερα είναι ένας πολιτικός που

Τι είναι αυτό που ανέβασε τις μετοχές της κυβέρνησης τον πρώτο αυτό χρόνο; Ενας βασικός λόγος είναι πως ο Κυριάκος Μητσοτάκης ήρε βασικές αμφιβολίες που υπήρχαν σε ψηφοφόρους πριν από τις εκλογές.

αποδέχεται σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι παλαιότερα τον ρόλο που μπορεί να έχει το κοινωνικό κράτος, ειδικά σε μεγάλες κρίσεις. Έτσι ερμηνεύεται η αποδοχή που έχει ακόμα και ανάμεσα σε ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ. Την ίδια ώρα η σκληρή στάση στον Εβρο ικανοποιούσε και ένα πιο πατριωτικό κοινό, που υπάρχει διάσπαρτο σε όλα τα κόμματα –ακόμα και της

Αριστεράς– και ο ΣΥΡΙΖΑ δείχνει ανήμπορος να προσεγγίσει.

Ενίσχυση θεσμικότητας

Ο κ. Μητσοτάκης ήδη πριν από τις εκλογές προέτασε το μοντέλο μιας διακυβέρνησης που θα λειτουργεί θεσμικά και θα έχει στοιχεία μάνατζμεντ. Οι προεκλογικές του δεσμεύσεις έγιναν σε μεγάλο βαθμό πράξη. Οι συ-

χνές συνεδριάσεις του υπουργικού συμβουλίου, η σταθερή δομή προεδρίας της κυβέρνησης με αρμοδιότητα τον συντονισμό και την παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου, οι «κανόνες καλής νομοθέτησης» αλλά και η δημιουργία «υπηρεσιακής διοίκησης» με σκοπό τη διασφάλιση της συνέχειας του κράτους, αποτελούν απτές ενδείξεις της ενίσχυσης

της θεσμικότητας που επεδίωκε ο κ. Μητσοτάκης. Αποτέλεσμα η κυβέρνηση να έχει ψηφίσει έως τώρα 85 νομοσχέδια και να προγραμματίζονται πλέον των 10 για το διάστημα μέχρι τέλος Ιουλίου. Τέλος, η πρώτη γυναίκα Πρόεδρος της Δημοκρατίας εντάσσεται σε μία διαφορετική αντίληψη διακυβέρνησης που μέχρι τώρα αποτιμούσαν θετικά οι πολίτες.

Τον ένα χρόνο όμως έγιναν και αρκετά λάθη και αστοχίες, τα περισσότερα εκ των οποίων αναγνωρίστηκαν και επιχειρήθηκε να διορθωθούν. Πρώτο στη λίστα η κατάργηση του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, που αφού χάθηκε πολύτιμος χρόνος επανασυστήθηκε με τον Κυριάκο Μητσοτάκη να αναφωνεί το δικό του «mea culpa», παραδεχόμενος πως δεν είχε αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος και όταν έγινε διόρθωσε το λάθος. Φάτσο αποτέλεσαν και πολλές επιλογές διοικητών νοσοκομείων, με την όλη διαχείριση, να θυμίζει παλαιόκομματική διαδικασία βολέματος πολιτευτών. Η υπόθεση με τα voucher και οι αναθέσεις σε αμφίβολη ποιότητας ΚΕΚ ήταν ένα τρίτο κυβερνητικό σφάλμα. Υπήρχαν και μικρότερα επιμέρους θέματα, που γρατσουνίσαν την κυβερνητική εικόνα, όπως η υπόθεση του υφυπουργού Αντώνη Διαματάρη που θόλωσε το αφήγημα περί αρίστων. Τελευταία σοβαρή παραφωνία ήταν η λίστα για τα ΜΜΕ, που θεωρήθηκε σκόπημα να δοθεί στη δημοσιότητα μετά ένα μήνα, ενώ επρόκειτο για διαχείριση δημόσιου χρήματος. Και η ίδια η λίστα όμως έδειξε πως εκείνοι που επέλεξαν να μοιράσουν τα ποσά, δεν έχουν ιδιαίτερα υψηλό το αίσθημα της αξιοκρατίας.

Πανεπιστήμιο
Νεάπολις
Πάφος

www.nup.ac.cy

f i t y o l n g+

ΚΑΝΕ ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗ!

ΤΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ
δίπλω σου!

ΣΠΟΥΔΑΣΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ!

Συνέχισε τις σπουδές σου με αναγνωρισμένα προγράμματα σπουδών σε συνεργασία με Πανεπιστήμια της Αγγλίας.

Ζήσε την ακαδημαϊκή εμπειρία!

Μάθε περισσότερα:
Τ.: +357 26843331
E: recruitment@nup.ac.cy
W: www.nup.ac.cy

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

In partnership with
Middlesex University London

UNIVERSITY OF HULL

ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
TAX DEPARTMENT

Σε Αφορά! Οι Φόροι πληρώνονται ΜΟΝΟ Ηλεκτρονικά

- Πληρώστε ηλεκτρονικά όλους τους φόρους σας και δείτε τον λογαριασμό σας μέσω της Φορολογικής Πύλης του Τμήματος Φορολογίας.
- Χρησιμοποιείτε τους **ιδίους κωδικούς πρόσβασης** με την υπηρεσία TAXISNET.
- Γρήγορα, εύκολα και με ασφάλεια στο <https://taxportal.mof.gov.cy>
- Σημειώνεται ότι **από 1 Σεπτεμβρίου** τερματίζεται οριστικά η λειτουργία όλων των ταμείων εισπραχής!
- Περισσότερες Πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φορολογίας στο www.mof.gov.cy/tax

Το πρόγραμμα Ηλιος, η Μόρια και η πλατεία

Η δύσκολη «εξίσωση» του προσφυγικού

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο σκεδιασμός για την όσο το δυνατόν ομαλή ένταξη των χιλιάδων προσφύγων που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι απαραίτητος. Όσα συμβαίνουν τις τελευταίες ημέρες στην πλατεία Βικτωρίας είναι απλώς ένα ελάχιστο δείγμα των κοινωνικών προβλημάτων που κυοφορούνται. Οι πρόσφυγες δεν είναι περαστικοί, θα παραμείνουν στη χώρα για αρκετά χρόνια και «συμφέροι» όλους να μπορέσουν να ζήσουν αξιοπρεπώς.

Η αποσυμφόρηση των νησιών με την αποχώρηση των αναγνωρισμένων προσφύγων από τα ΚΥΤ (κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης) χωρίς πρόβλεψη για το επόμενο βήμα και τη διαδικασία ένταξης αυτών των ανθρώπων, οδηγεί μαθηματικά στη συκέντρωση εξαθλιωμένων ανθρώπων στη γνωστή «πιάτσα», την πλατεία Βικτωρίας. Οι άνθρωποι οι οποίοι από τη Μόρια βρίσκονται ξαφνικά στο κέντρο της πόλης, αποτελούν εύκολη λεία για κάθε είδους επιτηδείς, οι οποίοι ήδη έχουν κάνει και πάλι την εμφάνισή τους σύμφωνα με μαρτυρίες περιοίκων.

Το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής και Ασύλου εκ των υστέρων επιχειρεί να προωθήσει τις διαδικασίες για την ένταξη των νέων προσφύγων στο πρόγραμμα Ηλιος έτσι ώστε να υποστηριχθούν για κάποιο χρονικό διάστημα. Πρόκειται για το μόνο πρόγραμμα ένταξης προσφύγων το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα και ξεκίνησε να εφαρμόζεται μόλις από τον Αύγουστο του 2019. Παρέχει επίδομα στέγασης και μαθήματα ελληνικών καθώς και υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και υποποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανά-

στευσης ΔΟΜ με χρηματοδότηση από την Κομισιόν. Είναι χαρακτηριστικό, όμως, ότι μόνο το 10% των προσφύγων που έφτασαν από τα νησιά στην Αθήνα έκανε αίτηση για να ενταχθεί στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

«Είναι διαφορετικά με αυτούς που έρχονται τώρα. Αυτοί είναι νόμιμοι, έχουν χαρτιά. Κατά συνέπεια δεν μπορείς να τους συλλάβεις, γιατί απλώς είναι στην πλατεία». Με αυτόν τον τρόπο ο Γ. Χ., που έχει κατάσταση εστίασης κοντά στην πλατεία Βικτωρίας, περιγράφει το προφίλ των ανθρώπων που τις τελευταίες ημέρες συγκεντρώνονταν στην πλατεία και την κατάσταση

Άνθρωποι νόμιμοι, με χαρτιά, αποχωρούν από τα υπό συμφόρηση νησιά αλλά βρίσκονται στο κενό – Εσπευσμένες κινήσεις για τη στήριξή τους.

που έχει δημιουργηθεί. Πρόκειται για πρόσφυγες από τα νησιά του Αιγαίου όπου λειτουργούν ΚΥΤ (Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λέρο και Κω), όπως και άνθρωποι που μόλις πριν από λίγες ημέρες έμαθαν ότι μπορούν να φύγουν χωρίς ωστόσο να γνωρίζουν πού να πάνε. Έτσι πολλοί παίρνουν το πλοίο για Πειραιά και στη συνέχεια κατευθύνονται στο μόνο μέρος που γνωρίζουν: την πλατεία Βικτωρίας. Η πλατεία έχει αποκτήσει και πάλι «ζωή» καταγγέλλουν οι περιοίκοι: «Από τη στιγμή που στην πλατεία μοιράζεται φαγητό από τους αλληλέγγυους, είναι λογικό ότι θα συγκεντρώνε-

Τις τελευταίες ημέρες στην πλατεία Βικτωρίας συγκεντρώνονται πρόσφυγες και μετανάστες που δεν έχουν πού να μείνουν.

Αντιδράσεις και διαβουλεύσεις στην Ε.Ε.

Η πιθανότητα η ευθύνη για τη διαχείριση των αιτημάτων ασύλου να επιμεριστεί και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη, εκτός των χωρών πρώτης υποδοχής (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία κυρίως) απομακρύνεται στο αβέβαιο μέλλον. Η ανακοίνωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του νέου Σύμφωνου για τη Μετανάστευση και το Ασύλο που αναμενόταν προς τα τέλη του Ιουνίου μεταφέρθηκε για τον Σεπτέμβριο –προς το παρόν– όπως δήλωσε η αρμόδια Επίτροπος Μετανάστευσης, Ιλβα Γιόχανσον. Όπως η ίδια εξήγησε, αυτό σημαίνει ότι οι διαβουλεύσεις θα συνεχιστούν έως τουλάχιστον τις αρχές του 2021 – εφόσον δεν προκύψουν νέες καθυστερήσεις. Η πρόταση της Κομισιόν για ποσοτώσεις διανομής μεταναστών ανάμεσα στα κράτη-μέλη που έχει δημοσιοποιηθεί έχει συναντήσει ήδη μεγάλες αντιδράσεις, γεγονός που προηπνύει μία ακόμα δύσκολη άσκηση όσον αφορά τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταλήγει σε αποφάσεις για καίρια θέματα.

ται συνέχεια κόσμος» λέει ο Γ. Χ. Η απόφαση του Δήμου Αθηναίων να βγάλει τα παγκάκια από την πλατεία ήταν μάλλον ατυχής και επιπλέον δεν είχε το αναμενόμενο αποτέλεσμα: Οι πρόσφυγες στην πλατεία Βικτωρίας συνήθως απλώς στρώνουν κάτω και κάθονται.

Οι νέες αφίξεις

Υπολογίζεται ότι περίπου 2.000 άτομα έχουν φύγει από τα ΚΥΤ στα νησιά από τις αρχές Ιουνίου έως και την προηγούμενη Παρασκευή. Οι περισσότεροι έβγαλαν μόνοι το εισιτήριό τους για τον Πειραιά. Κάποιοι δεν ήξεραν καν ότι θα βρε-

θούν σε μια μεγαλούπολη, όπως αποδεικνύεται από όσους προσέρχονται σε γραφεία ΜΚΟ ζητώντας ενημέρωση και βοήθεια.

Υπό την πίεση του κοινωνικού προβλήματος που δημιουργήθηκε τις τελευταίες ημέρες με τη συκέντρωση προσφύγων στην πλατεία Βικτωρίας, το υπουργείο Μετανάστευσης αποφάσισε να τους μεταφέρει σε καταυλισμούς στην ενδοχώρα για «προσωρινή φιλοξενία» έως ότου ενταχθούν στο πρόγραμμα «ΗΛΙΟΣ». Όμως, όταν κάποιοι εξ αυτών απευθύνθηκαν στην εφορία για να εκδώσουν ΑΦΜ προκειμένου να μπορέσουν να αποκτήσουν

υπόσταση ως πολίτες έλαβαν την απάντηση ότι πρέπει να επιστρέψουν στο νησί από όπου ήρθαν, αφού εκεί θεωρείται ο «τόπος κατοικίας τους».

Την ίδια στιγμή, ελάχιστοι πρόσφυγες έχουν αποχωρήσει από τα διαμερίσματα (πρόγραμμα Εστία) παρά το γεγονός ότι έχουν ενημερωθεί σχετικά. Όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες μέσα σε ένα μήνα από την επίδοση της απόφασης της Υπηρεσίας Ασύλου στους δικαιούχους, αυτοί οφείλουν να εγκαταλείψουν τα διαμερίσματα στα οποία διαμένουν και τα οποία πληρώνονται από σχετικά κονδύλια της Ε.Ε.

Από τα διαμερίσματα του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ» θα έπρεπε να αποχωρήσουν (διαδικασία exit) έως το τέλος Ιουνίου 6.500 αναγνωρισμένοι πρόσφυγες. Ωστόσο, μέχρι στιγμής έχουν φύγει 800 άτομα, δηλαδή μόνο το 12%. Οι υπόλοιποι αρνούνται να εγκαταλείψουν τα διαμερίσματα αφού όπως δηλώνουν δεν έχουν πού να πάνε. «Η διαδικασία exit λειτουργήσει περισσότερο για τους πρόσφυγες που βρίσκονται στα ΚΥΤ και αυτό είναι λογικό. Από τη Μόρια φεύγεις τρέχοντας, από ένα πληρωμένο διαμέρισμα θα φύγεις μόνο αν με κάποιο τρόπο έχεις εξασφαλίσει την

επόμενη μέρα» λέει στην «Κ» ο κ. Λευτέρης Παπαγιαννάκης από την οργάνωση Solidarity Now.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν 50% των προσφύγων που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «ΗΛΙΟΣ» ήταν προηγουμένως δικαιούχοι του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ». Μάλιστα το πρόγραμμα ένταξης «ΗΛΙΟΣ» απέκτησε μεγάλη δημοφιλία τους τελευταίους δύο μήνες ακριβώς όταν ξεκίνησε η διαδικασία exit: Τον Μάιο και τον Ιούνιο εντάχθηκαν 1.455 και 1.809 πρόσφυγες αντίστοιχα. Σε κάθε περίπτωση βέβαια ελάχιστοι σε σχέση με τους συνολικά 28.000 αναγνωρισμένους πρόσφυγες που ήδη υπολογίζεται ότι υπάρχουν στη χώρα.

Ταυτόχρονα, τα στοιχεία που προκύπτουν από τις καταγραφές που έχουν γίνει για το Ηλιος σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης των προσφύγων είναι απογοητευτικά και δείχνουν ότι η διαδικασία της ένταξης κάθε άλλο παρά εύκολη θα είναι. Το 10% των ανθρώπων που ζήτησαν «συμβουλευτική» για ανεύρεση εργασίας δεν έχει καμία εκπαίδευση, ενώ το 25% έχει πάει στο δημοτικό. Σχεδόν οι μισοί, το 45%, έχουν μέση εκπαίδευση και το 20% πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Επίσης οι μισοί δεν έχουν καμία ή έχουν ελάχιστη εργασιακή εμπειρία.

Συνοριακοί έλεγχοι με εξελιγμένα ψηφιακά συστήματα

Οι νέες τεχνολογίες που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι πιλοτικές δοκιμές τους και στην Ελλάδα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Στις αρχές Ιουλίου του 2019, στις εγκαταστάσεις της ΤΡΑΙΝΟΣΕ του Ρέντη και σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας στην Αθήνα, εφαρμόστηκε πιλοτικά, σε συνθήκες προσομοίωσης, ένα ερευνητικό ψηφιακό σύστημα ενίσχυσης συνοριακών ελέγχων. Τον ρόλο των ταξιδιωτών στα υποθετικά σενάρια έπαιξαν συνοριοφύλακες και αστυνομικοί. Σε δοκιμασία τέθηκε το iBorderCtrl, ένα έργο που συνδυάζει εργαλεία ταύτισης προσώπου και εξακρίβωσης αυθεντικότητας εγγράφων με τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης.

Σε κάθε σενάριο, είτε επιρρέετο για ελέγχους σε επιβάτες τρένου ή σε πεζούς και οχήματα, ο υποτιθέμενος ταξιδιώτης προτού αναχωρήσει έπρεπε να ανεβάσει σε ειδική εφαρμογή μια φωτογραφία ταυτότητας ή διαβατηρίου. Επειτα απαντούσε σε ερωτήσεις που έθετε ένας εικονικός συνοριοφύλακας. Ειδικό λογισμικό κατέγραφε τα λόγια του και τις κινήσεις του προσώπου, που μπορεί να διέφευγαν την προσοχή από ένα κοινό μάτι. Μέσα από ένα σύνολο δεκάδων μικρο-εκφράσεων και τους συνδυασμούς τους το λογισμικό υπολόγιζε τον βαθμό ειλικρίνειας του.

Εκτιμώντας αυτά τα δεδομένα, στον φυσικό έλεγχο που ακολουθούσε ένας συνοριοφύλακας μπορούσε να αποφασίσει σε ποιον επιβάτη θα εστίαζε για πιο λεπτομερή διασταύρωση στοιχείων και

με μια φορητή συσκευή να λάβει δακτυλικό και παλαμικό αποτύπωμα. Θα μπορούσε να είναι αυτή μια εικόνα από το μέλλον των ταξιδιών μας;

Το iBorderCtrl ολοκλήρωσε την πορεία του τον περασμένο Αύγουστο. Είναι, όπως επισημαίνουν οι δημιουργοί του, ένα ερευνητικό έργο και όχι μια ώριμη τεχνολογία για να χρησιμοποιηθεί εμπορικά. Χρη-

Η τεχνολογία καταγραφής των μικρο-εκφράσεων στο πρόσωπο των ταξιδιωτών δέχθηκε επικρίσεις από ορισμένα διεθνή ΜΜΕ.

ματοδοτήθηκε με 4,5 εκατομμύρια ευρώ από το πρόγραμμα Horizon 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και άλλα αντίστοιχα ερευνητικά πρότζεκτ για ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων τα οποία βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη.

Το «Foldout» είναι ένα εξ αυτών. Συνδυάζει πολλαπλούς αισθητήρες εδάφους με κάμερες για τον έγκαιρο εντοπισμό διακινητών και παράτυπων μεταναστών σε χερσαία σύνορα. Αντίστοιχα το «Roboborder» επιχειρεί να αναπτύξει ένα αυτόνομο σύστημα συνοριακού ελέγχου, επιστρατεύοντας drones και ένα δίκτυο θαλάσσιων και επίγειων κινητών ρομπότ. Ένα

Βασική ιδέα του είναι η τοποθέτηση αισθητήρων κίνησης σε χερσαία τμήματα των συνόρων όπου λόγω μορφολογίας του εδάφους ή της βλάστησης είναι δύσκολος ο εντοπισμός κάποιων παράτυπων διάσχισις.

ακόμη σύστημα υπό έρευνα, το TRESSPASS, εκτιμά το ρίσκο που μπορεί να συνοδεύει κάποιον ταξιδιώτη και αναλόγως προσαρμόζει το είδος των ελέγχων στους οποίους θα υποβληθεί σε κάποιο συνοριακό πέρασμα.

Όπως αναφέρει στην «Κ» μέλος της κοινοπραξίας η οποία ανέπτυξε το iBorderCtrl, αυτές οι τεχνολογίες δεν φτιάχνονται για να είναι άμεσα εφαρμόσιμες στην πραγματικότητα. «Για να τεθούν σε ισχύ θα χρειαστεί να γίνει πανευρωπαϊκός διάλογος, αλλαγή νομοθεσίας και οι ίδιες οι τεχνολογίες να ωριμάσουν περισσότερο», τονίζει.

Στις δοκιμές που έγιναν για το

iBorderCtrl σε Ελλάδα και Λετονία το 2019 χρειάστηκαν πάνω από 2.000 εργατώρες. Σκοπός ήταν να διαπιστωθεί πόσο εύχρηστη ήταν η φορητή συσκευή που χρησιμοποιούσαν οι συνοριοφύλακες και πώς λειτουργούσε η εφαρμογή για τους ταξιδιώτες. Το σύστημα στόχευε στη μείωση του χρόνου που απαιτείται για ελέγχους σε χερσαία σύνορα για να αποφεύγονται φαινόμενα συνωστισμού. Η τεχνολογία καταγραφής των μικρο-εκφράσεων στο πρόσωπο των ταξιδιωτών δέχθηκε επικρίσεις από ορισμένα διεθνή ΜΜΕ, μεταξύ των οποίων και την ερευνητική ιστοσελίδα The Intercept, σχετικά με την αξιοπι-

στία των αποτελεσμάτων της. Αρχικά υπήρχε η σκέψη να δοκιμαστεί η τεχνολογία σε πραγματικούς ταξιδιώτες οι οποίοι θα συμμετείχαν εθελοντικά και με δική τους συναίνεση στην έρευνα. Τελικά, επιλέχθηκε η πιλοτική δοκιμή να γίνει σε απομονωμένο περιβάλλον.

Μέλος της κοινοπραξίας του iBorderCtrl λέει στην «Κ» ότι το σύστημα δεν λειτουργεί ως ανιχνευτής ψεύδους, ούτε οδηγεί σε στιγμισμό ανθρώπων. Αναφέρει ακόμη ότι η τελική απόφαση για το αν θα διενεργηθεί πιο εξονυχιστικός έλεγχος σε κάποιον ταξιδιώτη δεν λαμβάνεται από μια συσκευή, αλλά από τον ίδιο τον συνοριοφύλακα βάσει της γνώσης και της εκπαίδευσής του.

Αισθητήρες και drones

Στην Ελλάδα πρόκειται να παρουσιαστεί και το ερευνητικό έργο «Foldout». Τον συντονισμό της κοινοπραξίας που το αναπτύσσει έχει το αυστριακό Ινστιτούτο Τεχνολογίας και ο προϋπολογισμός του έργου από το κοινοτικό πρόγραμμα φτάνει τα 8,1 εκατομμύρια ευρώ. Θα δοκιμαστεί πιλοτικά για δύο χρόνια στη Βουλγαρία, ενώ πέρα από τη χώρα μας θα γίνουν επιδείξεις του στη Φινλανδία και στη Γαλλική Γουιάνα. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου ορίζεται η 28η Φεβρουαρίου 2022.

Βασική ιδέα του είναι η τοποθέτηση αισθητήρων κίνησης σε χερσαία τμήματα των συνόρων όπου λόγω μορφολογίας του εδάφους ή

της βλάστησης είναι δύσκολος ο εντοπισμός κάποιων παράτυπων διάσχισις. Ένα κεντρικό σύστημα θα επεξεργάζεται όλα τα δεδομένα που συλλέγονται από τους αισθητήρες. Με κάθε ύποπτη κίνηση, ανθρώπου ή οχήματος, θα υπάρχει η δυνατότητα να στέλνεται στο συγκεκριμένο σημείο drone, ή θα ενεργοποιούνται επίγειες κάμερες για επιπλέον έλεγχο. Σε σχετική παρουσίαση του πρότζεκτ που είχε γίνει τον Οκτώβριο του 2019 στο «Mediterranean Security Event» στο Ηράκλειο της Κρήτης αναφέρθηκε ότι το ίδιο σύστημα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και σε επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης σε δασώδεις εκτάσεις, αλλά και για εντοπισμό λαθραίων διακίνησης προϊόντων.

Τον Δεκέμβριο του 2019 ο Λευτέρης Χελιουδάκης, ιδρυτικό μέλος της μη κυβερνητικής οργάνωσης Homo Digitalis που υπερασπίζεται τα δικαιώματα χρηστών του Διαδικτύου στην Ελλάδα, απευθύνθηκε στις ευρωπαϊκές αρχές για να αποκτήσει πρόσβαση σε έγγραφα σχετικά με την πορεία των εν εξελίξει πρότζεκτ, όπως τις μελέτες ηθικής και νομικής αξιολόγησής τους. Σκοπός ήταν να διαπιστωθεί εάν οι προτεινόμενες τεχνολογίες συγκρούονται με ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επειτα από μήνες, το μεγαλύτερο μέρος των εγγράφων που τελικά του δόθηκαν από τις ευρωπαϊκές αρχές παρέμενε εμπιστευτικό.

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

1821

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΝΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Η «Καθημερινή» σάς προσφέρει κάθε μήνα ένα βιβλίο με κείμενα γραμμένα από καπεταναίους, Φαναριώτες, κληρικούς, προκρίτους, στρατιωτικούς και φιλέλληνες. Προλογίζουν και σχολιάζουν έγκριτοι πανεπιστημιακοί.

4ος ΤΟΜΟΣ

**ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΠΑΛΑΙΩΝ
ΠΑΤΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ**
Απομνημονεύματα τινά της κατά
του τυράννου των Ελλήνων οπλοφορίας

Τα επαναστατικά γεγονότα στον Μοριά
από τη σκοπιά των ανώτερων κληρικών
και ιεραρχών.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μάχη για την «ιδιοκτησία» του εμβολίου

Αρκεί η επίκληση του κοινού καλού για να πεισθούν οι εταιρείες να παραδώσουν σε κοινή χρήση τους καρπούς των ερευνών τους;

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΞΗ**

Μετά τη δήλωση του Γάλλου προέδρου Μακρόν, σύμφωνα με την οποία «το εμβόλιο δεν μπορεί να είναι ιδιοκτησία κανενός» και την αντίστοιχη της Γερμανίδας καγκελαρίου Μέρκελ, περί «παγκόσμιου δημόσιου αγαθού», θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι το εμβόλιο για τον κορωνοϊό θα είναι καθολικά διαθέσιμο, αρκεί να ανακαλυφθεί. Η πραγματικότητα είναι διαφορετική, όπως δείχνει η αμήχανη στάση μεγάλων χωρών και εταιρειών απέναντι στην πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) που επιχειρεί να διασφαλίσει ακριβώς αυτό.

Η «δεξαμενή» για την πρόσβαση στην τεχνολογία κατά του κορωνοϊού» (COVID-19 Technology Access Pool, αλλιώς C-TAP) ξεκίνησε να λειτουργεί στους κόλπους του ΠΟΥ με πρωτοβουλία 37 χωρών, στις 29 Μαΐου, την ημέρα που ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε αιφνιδιαστικά την πρόθεσή του να βγάλει τις ΗΠΑ από τον ΠΟΥ. Στόχος της C-TAP είναι να αποτελέσει αποθετήριο της κοινής γνώσης της ανθρωπότητας πάνω στην καταπολέμηση του κορωνοϊού, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία ανάπτυξης εμβολίων, διαγνωστικών και θεραπευτικών μεθόδων αλλά και να μπορέσει το εμβόλιο να παραχθεί αυτομάτως ως γενόσημο, από όσο το δυνατόν περισσότερες εταιρείες, προκειμένου να καλυφθεί η γιγάντια ζήτηση που θα υπάρξει σε όλο τον κόσμο.

«Ο διαμοιρασμός της πληροφορίας επιταχύνει την πρόοδο και μειώνει το κόστος» εξήγησε κατά την έναρξη του C-TAP ο Πολ Φέλερ, πρώην υπεύθυνος για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην εταιρεία Novartis και νυν υπέρμαχος των ανοικτών δεδομένων. «Ακόμη και η μεγαλύτερη εταιρεία ή η μεγαλύτερη χώρα εισφέρει μικρό μέρος της συνολικής πληροφορίας. Συνεπώς, σε ένα περιβάλλον στο οποίο η πληροφορία διαμοιράζεται, τα οφέλη κάθε συνεισφοράς δεν αθροίζονται, αλλά πολλαπλασιάζονται. Μια κλινική έρευνα σε 1.000 ασθενείς γίνεται εύκολα σε 10.000, ένας φάκελος που υποβάλλεται στις υγειονομικές αρχές επωφελείται από την εμπειρία των προηγούμενων δέκα και ο επόμενος από των προηγούμενων 11, ενώ η παραγωγή μπορεί να αυξηθεί γρήγορα σε παγκόσμια κλίμακα».

Κρατώντας εμπιστευτικές τις πληροφορίες, οι εταιρείες που

Στόχος είναι να επιταχυνθεί η διαδικασία ανάπτυξης εμβολίων, διαγνωστικών και θεραπευτικών μεθόδων, αλλά και να μπορέσει το εμβόλιο να παραχθεί αυτομάτως ως γενόσημο, από όσο το δυνατόν περισσότερες εταιρείες, προκειμένου να καλυφθεί η γιγάντια ζήτηση που θα υπάρξει σε όλο τον κόσμο.

Η πρωτοβουλία του ΠΟΥ για διαμοιρασμό των πληροφοριών και επιτάχυνση της προόδου στην εύρεση θεραπειάς κατά της COVID-19.

αναπτύσσουν καινοτόμα προϊόντα υπό φυσιολογικές συνθήκες έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. «Αλλά δεν βρισκόμαστε σε φυσιολογικές συνθήκες» σημειώνει ο Φέλερ. «Το καθολικό οικονομικό κόστος της COVID-19 πρέπει να πείσει τους πάντες να δώσουν προτεραιότητα στην ταχύτητα, η οποία επιτυγχάνεται και μέσω του διαμοιρασμού της πληροφορίας».

Αρκεί όμως η επίκληση του κοινού καλού για να πεισθούν οι εταιρείες να παραδώσουν σε κοινή χρήση τους καρπούς των ερευνών τους; Πώς οι 37 χώρες, στις οποίες περιλαμβάνονται η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Βραζιλία, η Ινδονησία, το Βέλγιο, η Νότια Αφρική και το Μεξικό, θεωρούν ότι θα μπορούσαν να τις παροτρύνουν

στο βήμα αυτό; Χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό μαστιγίου και καρότου. Πέρα από το C-TAP, που καλεί τις εταιρείες να παραχωρήσουν οικειοθελώς τα δεδομένα, υπάρχει η επιλογή των αναγκαστικών αδειών (Compulsory licensing) με την οποία οι κυβερνήσεις μπορούν να επιβάλουν το σπάσιμο μιας πατέντας. Την περασμένη εβδομάδα, ο επικεφαλής της αρμόδιας επιτροπής της ολλανδικής κυβέρνησης συνέστησε στα ολλανδικά υπουργεία Οικονομικών και Υγείας να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο αυτό σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο.

Πολλές εταιρείες απορρίπτουν εκ βάθρων τις βασικές παραδοχές που βασίζονται στο C-TAP, υποστηρίζοντας ότι όσο πιο αυστηρή είναι η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο μεγαλύτερο είναι το κίνητρο για έρευνα, άρα και τα οφέλη για όλους. «Παρότι συμμερίζομαστε κάποιους από τους στόχους γύρω από την προσβασιμότητα και τη συνεργασία, διαφωνούμε με ορισμένες παραδοχές, καθώς υπονοείται ότι η πνευματική ιδιοκτησία αποτελεί εμπόδιο για την έρευνα και την ανάπτυξη φαρμάκων, τη συνεργασία δημοσίου και

ιδιωτικού τομέα ή την πρόσβαση στα προϊόντα για την COVID-19» ανέφερε σχετική ανακοίνωση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Φαρμακευτικών Εταιρειών (IFPMA). «Αυτό δεν αντιστοιχεί στη δική μας εμπειρία και μπορεί να αποβεί αντιπαραγωγικό».

Πατέντες φαρμάκων

Για την Ολλανδή δικηγόρο Ελέν Ίτχουν, τα επιχειρήματα αυτά είναι γνώριμα. Τα άκουγε από την αρχή της δεκαετίας του 1990, όταν αγωνιζόταν για την πρόσβαση του παγκόσμιου πληθυσμού στα φάρμακα κατά του έιτς, τα οποία τότε ήταν διαθέσιμα μόνο σε πλούσιους. Οι προσπάθειες αυτές οδήγησαν τελικά στη δημιουργία ενός αποθετηρίου για πατέντες φαρμάκων (MPP) υπό την αιγίδα του ΠΟΥ, στο οποίο παρά τις αρχικές αντιρρήσεις, οι εταιρείες παραχώρησαν όλα τα βασικά φάρμακα του έιτς, καθώς και ορισμένα για τη φυμιατίωση και την ηπατίτιδα, μειώνοντας κατακόρυφα τις τιμές και καθιστώντας τα προσβάσιμα σε όλους. «Το κρίσιμο για την επιτυχία του MPP ήταν η πολιτική στήριξη. Στις ΗΠΑ, το υποστήριξε ο ίδιος ο πρόεδρος

Ομπάμα και ζήτησε από τις εταιρείες να κάνουν το ίδιο» σημειώνει η Ίτχουν στην «Κ». «Όμως η επιτυχία για το MPP ήρθε με είκοσι χρόνια καθυστέρηση. Τώρα δεν έχουμε την πολυτέλεια χρόνου».

Η Ίτχουν, συγγραφέας του βιβλίου «Private patents and public health» και πρώην μέλος του συμβουλίου διαχείρισης του MPP δηλώνει εντυπωσιασμένη από την ταχύτητα με την οποία υιοθετήθηκε η πρόταση για την C-TAP, η οποία πέρα από αποθετήριο πατεντών, περιλαμβάνει μοντέλα ανοικτής καινοτομίας, μεταβίβασης τεχνολογίας, διαφάνειας στις κλινικές δοκιμές και υποχρέωση δημοσίευσης των δεδομένων που προκύπτουν από την αποκωδικοποίηση γονιδιώματος.

Τέλος, εφόσον κάποια από τις εκατοντάδες προσπάθειες που βρίσκονται σε εξέλιξη οδηγήσει στην ανακάλυψη εμβολίου, χρειάζεται να θεθούν παγκόσμιες προτεραιότητες για τη διανομή του. «Πρέπει να συμφωνηθεί ότι το εμβόλιο θα φθάσει στους υγειονομικούς όλου του κόσμου πριν φθάσει στους μη ευάλωτους πληθυσμούς των πλούσιων χωρών», λέει.

Προσπατούμενα

Το «κλειδί» της μελλοντικής συνεργασίας των εταιρειών με το αποθετήριο τεχνολογίας για τον κορωνοϊό είναι η δημόσια χρηματοδότηση. «Τον Ιούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκέντρωσε σχεδόν 10 δισ. ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων για την COVID-19. Εκεί βρίσκεται η δύναμη», λέει η Ελέν Ίτχουν. «Οι κυβερνήσεις μπορούν να βάλουν όρους, λέγοντας χρηματοδοτούμε την ανάπτυξη εμβολίων υπό την προϋπόθεση ότι η γνώση που θα προκύψει θα είναι κοινής διαθέσιμη. Ετσι μπορεί η πολιτική βούληση να μετατραπεί σε πραγματική δράση». Μιλώντας σε στοργική τράπεζα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το θέμα, στα τέλη Ιουνίου, η Ίτχουν διαπίστωσε ότι υπήρχε ευρεία συμφωνία από τους εκπροσώπους χωρών και πολιτικών παρατάξεων γύρω από την ανάγκη να θεθούν προϋποθέσεις για την εκταμίευση των κρατικών κονδυλίων προς την έρευνα. «Να θεθούν προϋποθέσεις» για την εκταμίευση, γιατί, σε αντίθεση με όσα έχουμε συνηθίσει στη μνημονιακή Ελλάδα, ακόμη δεν υπάρχουν. «Σε άλλους τομείς καινοτομίας, όχι στα φάρμακα και τα εμβόλια, βλέπουμε ότι η Κομισιόν θέτει όρους δημόσιας πρόσβασης, κάτι που αποτελεί σημαντική πρόοδο, αλλά ακόμη δεν συμβαίνει αυτό με τα φάρμακα και τα εμβόλια», σημειώνει η Ολλανδή νομικός. «Οποιοι αναπτύξει ένα προϊόν, φυσικά, θα το βγάλει στην αγορά, που στην περίπτωση του κορωνοϊού είναι τερόστια. Αλλά το επικείμενο ότι χρειάζεται να αποκλειστικά δικαιώματα για να πάρουν πίσω τα χρήματα που επένδυσαν, δεν λειτουργεί όταν τα χρήματα βγαίνουν από τις δικές μας τσέπες».

Η «άβολη» αλήθεια για την πανδημία και τα πολιτικά θύματα

Της **ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΒΟΡΙΑΗ**

«Η εξάπλωση της πανδημίας επιταχύνεται και η υφήλιος δεν έχει προσεγγίσει την κορύφωση της υγειονομικής κρίσης». Αυτή την «άβολη αλήθεια» υπογράμμισε, την Τρίτη, ο επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), δρ Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους. Δυστυχώς, οι ψυχροί αριθμοί τον επιβεβαιώνουν. Πολλά κράτη, όπως οι ΗΠΑ, καταρρίπτουν σχεδόν καθημερινά ρεκόρ νέων λοιμώξεων, ενώ άλλα, που αρχικώς είχαν διαχειριστεί με επιτυχία την υγειονομική κρίση, όπως το Ισραήλ, βιώνουν τον επιταχυνόμενο επανέκαμψης του κορωνοϊού και κάνουν βήματα πίσω, επιβιβάζοντας ξανά περιοριστικά μέτρα.

Οι ΗΠΑ, την Τετάρτη, έσπασαν το όριο των τριών εκατομμυρίων επιβεβαιωμένων λοιμώξεων. Δεν είναι κάτι απροσδόκητο, αν λάβει κανείς υπόψη ότι βρίσκονται υπό την καθοδήγηση του «αρνητή Τραμπ» της πανδημίας. Ντόναλντ Τραμπ. Ο Αμερικανός πρόεδρος, επικαλούμενος ψευδοεπιστημονικά επιχειρήματα δικής του επινοήσεως, δήλωσε πρόσφατα, ότι το 99% των κρουσμάτων του κορωνοϊού είναι εντελώς «αβλαβή».

Όμως, η πανδημία, που αρχικά έπληξε τις «γαλάξεις» Πολιτείες –επικράτεις εκλογικά το Δημοκρατικό Κόμμα-, όπως η Νέα Υόρκη, το Νιού Τέξερσ και το Κονέκτικατ, τώρα μετακινήθηκε στις «κόκκινες» Πολι-

τείες, προπύργια των Ρεπουμπλικανών, όπως το Τέξας, η Φλόριδα και η Αριζόνα. Το Τέξας και η Φλόριδα έσπασαν κάθε προηγούμενο ρεκόρ νέων λοιμώξεων, ανακοινώνοντας την Τρίτη, από 10.000 κρούσματα εντός 24 ωρών. Ωστόσο, η μεταστοιχείωση της πανδημίας από τις «γαλάξεις» στις «κόκκινες» Πολιτείες υποδεικνύει και τις διαφορές στη διαχείριση της υγειονομικής κρίσης. Οι Δημοκρατικοί αξιωματούχοι υιοθέτησαν ταχύτερα περισσότερα περιοριστικά και προληπτικά μέτρα, συγκριτικά

Από τον «μεγάλο ασθενή» Μπολσονάρο και τον... αρνητή Τραμπ στον Βούτσιτς και τον Νετανιάχου.

με τους Ρεπουμπλικανούς, που άφισαν τα πράγματα στην τύχη τους.

Ο σύμβουλος του Λευκού Οίκου και επικεφαλής του Εθνικού Ινστιτούτου Αλλεργιών και Λοιμωδών Νόσων, λοιμωξιολόγος δρ Αντονι Φάουτσι, τόνισε ότι «οι ΗΠΑ βρίσκονται στα γόνατα από το πρώτο κύμα της πανδημίας». Παρ' όλα αυτά, το Κέντρο Ελέγχου Λοιμώξεων και Πρόληψης (CDC) αναγκάστηκε έπειτα από ασφυκτικές πιέσεις στελεχών της αμερικανικής κυβέρνησης και του ίδιου του προέδρου, να ανα-

Ο πρόεδρος της Βραζιλίας Ζαΐρ Μπολσονάρο, που υποβλήθηκε τη σοβαρότητα της COVID-19, προσβλήθηκε από τον κορωνοϊό, ενώ περισσότεροι από 67.000 συμπατριώτες του έχουν οδηγηθεί στον θάνατο εξαιτίας του ιού.

θεωρήσει τις συστάσεις σχετικά με το άνοιγμα των σχολείων.

Η «γριπούλα»

Την ίδια στιγμή, ο άλλος «μεγάλος αρνητής» της πανδημίας, που υποβλήθηκε τη σοβαρότητα της COVID-19, χαρακτηρίζοντάς την «γριπούλα», ο πρόεδρος της Βραζιλίας Ζαΐρ Μπολσονάρο, μεταβλήθηκε σε «Μεγάλο Ασθενή», καθώς προσβλήθηκε από τον κορωνοϊό. Ο ιός έχει οδηγήσει στον θάνατο περισσότερους από 67.000 συμπατρι-

ώτες του. Ο Μπολσονάρο, μάλιστα, καυχήθηκε ότι νιώθει καλά επειδή λαμβάνει υδροξυλωροκίνη, το σκεύασμα, που σύμφωνα με σειρά μελετών, δεν έχει καμία αποτελεσματικότητα έναντι του κορωνοϊού, ενώ προκαλεί σοβαρές παρενέργειες.

Δεν βρίσκεται, όμως, μόνο, η αμερικανική ήπειρος στο «μάτι του κυκλώνα». Απειλητικός επανεμφανίστηκε ο κορωνοϊός και στα Βαλκάνια, με τη Σερβία και την Αλβανία να καταγράφουν σημαντική αύξηση των νέων λοιμώξεων. Το Βελγικόραδι,

μάλιστα, στην προσπάθεια επιβολής νέων περιοριστικών μέτρων, βρέθηκε αντιμέτωπο με λαϊκή οργή και βίαια επεισόδια που είχαν ως αποτέλεσμα την υπαναχώρηση του προέδρου Βούτσιτς. Εκτός της Ελλάδας, τα σύνορα στους Σέρβους επισκέπτες έκλεισε και η Ολλανδία, η οποία δεν δέχεται αφίξεις από το Μαυροβούνιο, ενώ η Αυστρία σύστησε στους πολίτες να αποφεύγουν τα ταξίδια προς Ρουμανία, Βουλγαρία και Μολδαβία, όπου καταγράφεται έξαρση της πανδημίας. Στην Αλβανία, τις τελευταίες ημέρες, διπλασιάστηκε ο αριθμός των κρουσμάτων αλλά και ο αριθμός εκείνων που εισήχθησαν στα νοσοκομεία, ενώ καταγράφεται και μείωση της ηλικίας των νοσηλευομένων.

Από επανεμφάνιση της COVID-19 δεν γλίτωσε ούτε το Ισραήλ, που μέχρι πρότινος, θεωρείτο διεθνές «υπόδειγμα» επιτυχούς διαχείρισης της πανδημίας. Τα νέα ημερήσια κρούσματα ξεπέρασαν, την Τρίτη, τα 1.400, και η χώρα βρίσκεται ένα βήμα πριν από το νέο λοκντάουν. Ηδη έκλεισαν μπαρ, νυχτερινά κέντρα και γυμναστήρια, ενώ επιτρέπονται υπό αυστηρούς όρους οι δημόσιες συγκεντρώσεις. Ο σύμβουλος της ισραηλινής κυβέρνησης, καθηγητής Ελι Βάζμαν, του Επιστημονικού Ινστιτούτου Βαΐζμαν, παραδέχθηκε ότι «χάσαμε τον έλεγχο της πανδημίας» και επιτέθηκε με σφοδρότητα εναντίον της κυβέρνησης,

κατηγορώντας την ότι δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξαλείψει τον κορωνοϊό, επιτρέποντας δημόσιες συναθροίσεις, γαμήλιες τελετές, θρησκευτική λατρεία, μπαρ και εστιατόρια. Ο υπουργός Αμυνας Μπένι Γκανζ τέθηκε σε προληπτική καραντίνα έπειτα από επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα, ενώ λίγες ώρες νωρίτερα, παραιτήθηκε ο επικεφαλής της υγειονομικών υπηρεσιών, καθηγητής Σγκάλ Σαντέτσκι, εξαπολύοντας βέλη κατά της κυβέρνησης για τη διαχείριση της πανδημίας και την υπερβολική ταχεία χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων.

Το ευμετάβολο των δεδομένων που χαρακτηρίζει την εξάπλωση του ιού, κυριάρχει και στο επιστημονικό πεδίο. Ο ΠΟΥ, μόλις αυτή την εβδομάδα, και μετά την αγωνιώδη υπόδειξη 239 διαπρεπών επιστημόνων από 32 κράτη, άρχισε να παραδέχεται και να εξετάζει ότι ο κορωνοϊός δεν μεταδίδεται μόνο με μεγάλα σταγονίδια, από φτέρνισμα και βήχα, αλλά και με αερολύματα, που απελευθερώνονται ακόμα και με την ομιλία, το τραγούδι, το γέλιο ή την αναπνοή και παραμένουν στον αέρα επί ώρες. Το νέο επιστημονικό δεδομένο πιθανώς να καταστήσει παρωχημένες τις συστάσεις προστασίας του διεθνούς οργανισμού, που πλέον θα κληθεί να υιοθετήσει πιο θερμά τη χρήση μάσκας και σίγουρα να αποβαρύνει τη συγκέντρωση σε κλειστούς χώρους.

Φράγμα πυρός στον δρόμο της Τουρκίας προς τη Σύρτη

Ρωσία, Γαλλία, Αίγυπτος και Εμιράτα χαράσσουν κόκκινες γραμμές στη λιβυκή έρημο

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Από το πρωί της περασμένης Κυριακής, τα διεθνή ειδησεογραφικά πρακτορεία μετέδιδαν ρεπορτάζ και φωτογραφίες από την Τρίπολη, όπου στρατεύματα της κυβέρνησης Σαράζ ετοιμάζονταν να ξεκινήσουν για τη νέα γραμμή του μετώπου με τελικό στόχο τη Σύρτη και την Αλ Τζούφρα. Οι δύο στρατηγικής σημασίας πόλεις στο κέντρο της Λιβύης εξακολουθούν να βρίσκονται υπό τον έλεγχο του στρατάρχη Χαλίφα Χαφτάρ, που υποστηρίζεται

Αυστηρή προειδοποίηση στην Αγκυρα ο βομβαρδισμός τουρκικών στόχων στην Αλ Ουατίγια, ενώ τα αντίπαλα στρατόπεδα προετοιμάζονται για την αποφασιστική μάχη.

από Αίγυπτο, Εμιράτα και Ρωσία. Λίγες ώρες αργότερα, το γραφείο Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας ανέφερε, μέσω Twitter, ότι η Αγκυρα θα υποστηρίξει ενεργά τις δυνάμεις του Σαράζ σε αυτό που προδιαγράφεται ως η «μπτέρα όλων των μαχών» στον λιβυκό εμφύλιο: η άλωση της Σύρτης θα στερήσει από την ανατολική Λιβύη τον Χαφτάρ τον έλεγχο πολύτιμων κοιτασμάτων, αγωγών και τερματικών σταθμών πετρελαίου, ενώ η απώλεια της αεροπορικής βάσης της Αλ Τζούφρα, όπου σταθμεύουν και ρωσικά μαχητικά αεροσκάφη, θα της αφαιρέσει την από αέρος κυριαρχία στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας.

Ωστόσο, η ρητορική επιδειξισχύος του Ερντογάν δεν υποστηριζόταν από τις εξελίξεις επί του εδάφους, αντίθετα πχούσε ως σπασμωδική αντίδραση σε αυτές. Τη νύχτα του Σαββάτου προς Κυριακή, μαχητικά αεροσκάφη άγνωστων προέλευσης έπληξαν την αεροπορική βάση της Αλ Ουατίγια,

Το βαρύ -πολιτικά και στρατιωτικά- πλήγμα αποτελούσε άμεση απάντηση στην επίσκεψη του Τούρκου υπουργού Αμυνας Χουλουσί Ακάρ (αριστερά) στην Τρίπολη, όπου συναντήθηκε με τον Φαγέζ αλ Σαράζ (δεξιά).

Πρωτοβουλίες στο παρά πέντε

Ο Ερντογάν μπορεί να είναι μεγαλομανής, αλλά δεν είναι, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, τυχοδιώκτης. Ανέναντι σε έναν τόσο ισχυρό συνασπισμό δυνάμεων που συγκλίνουν εναντίον του στη Λιβύη, είναι πιθανό να υποχρεωθεί σε κάποιο είδους συμβιβασμό. Ήδη ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ ανακοίνωσε ότι η χώρα του αναπτύσσει πρωτοβουλία για άμεση συμφωνία κατάπαυσης του πυρός και ότι αναμένει θετική απόκριση από την Αγκυρα. Στη διευρυμένη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ την περασμένη Τετάρτη, όπου συμμετείχε και η Ελλάδα, ο προεδρεύων Γερμανός υπουργός Εξωτερικών Χάικο Μάας πρότεινε άμεση εκκενρία και ανακήρυξη του άξονα Σύρτης - Αλ Τζούφρα σε αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη. Απομένει να δούμε αν η Τουρκία και οι σύμμαχοί της στη Λιβύη θα αποδεχθούν μια τέτοια, προσωρινή λύση. Οι τελευταίες ενδείξεις δεν ήταν ενθαρρυντικές. Ο εκπρόσωπος Τύπου της τουρκικής προεδρίας, Ιμπραχίμ Καλίν, δήλωσε ότι οι διαπραγματεύσεις μπορούν να αρχίσουν μόνο μετά την κατάληψη της Σύρτης και της Αλ Τζούφρα από το στρατόπεδο Φαράζ.

περίπου 140 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Τρίπολης, καταστρέφοντας πυραύλους και ραντάρ του αντιαεροπορικού συστήματος Simgur που εγκατέστησαν εκεί οι Τούρκοι ύστερα από την εκδίωξη των δυ-

νάμενων του Χαφτάρ από τη βάση, τον περασμένο Μάιο. Τις προηγούμενες ημέρες, Τούρκοι αξιωματικοί είχαν επιβεβαιώσει τις προθέσεις της Αγκυρας να δημιουργήσει μόνιμη βάση στην Αλ

Ουατίγια, όπως και στη Μισράτα.

Το βαρύ -πολιτικά και στρατιωτικά- πλήγμα αποτελούσε άμεση απάντηση στην επίσκεψη του Τούρκου υπουργού Αμυνας Χουλουσί Ακάρ και του αρχηγού του γενικού επιτελείου, Γιασάρ Γκιουλέρ, στην Τρίπολη, λίγες ώρες νωρίτερα. Το περίεργο είναι ότι, μία εβδομάδα μετά την επίθεση, κανένα κράτος και καμία εμπόλεμη δύναμη δεν είχε αναλάβει την ευθύνη. Αλλά ούτε η Αγκυρα, που λογικά πρέπει να έχει μια ιδέα για τον δράστη ή τους δράστες, δεν τόλμισε να τους κατονομάσει. Με μεγάλη καθυστέρηση, ο Ιμπραχίμ Καλίν, σύμβουλος και εκπρόσωπος Τύπου του Ερντογάν, έριξε την περασμένη Τετάρτη την ευθύνη στον Λιβυκό Εθνικό Στρατό (LNA) του Χαλίφα Χαφτάρ. Ωστόσο, ο LNA διαθέτει μόνο λίγα Mig-23 και L-39, επομένως δεν ήταν σε θέση να εξαπολύσει τέτοιες ακριβείς πλήγματα, γύρω στα 700 χιλιόμετρα μακριά από τις κοντινότερες βάσεις του.

της Ε.Ε., με τις φαρμακοβιομηχανίες. Σύμφωνα με δημοσίευμα την Πέμπτη, η βρετανική Telegraph εκτιμούσε ότι το Λονδίνο αποφάσισε να μη συμμετάσχει στον σχεδιασμό της Ε.Ε., επειδή ανησυχεί ότι κάτι τέτοιο θα επιφέρει μεγάλες καθυστερήσεις την εξασφάλιση των σκευασμάτων.

Οι υγειονομικές αρχές του Καζακστάν, χθες, διέψευσαν τους ισχυρισμούς της κινεζικής πρεσβείας στη χώρα, ότι μία «μυστηριώδης πνευμονία» άγνωστης αιτιολογίας κάνει θραύση του τελευταίου μήνες. «Η πληροφορία αυτή δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια» ανέφερε στην ανακοίνωσή του το υπουργείο Υγείας στην Νουρ Σουλτάν, επισημαίνοντας ότι τα στατιστικά στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα σχετικά με την αναπνευστική λοίμωξη, αφορούν όλα τα κρούσματα πνευμονίας από οποιαδήποτε αιτία. Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία τα κρούσματα πνευμονίας στο Καζακστάν αυξήθηκαν κατά 55% το πρώτο εξάμηνο του έτους, αλλά οι θάνατοι μειώθηκαν σημαντικά συγκριτικά με την ίδια περίοδο του 2019.

Τέλος, χρυσές δουλειές κάνουν οι πλαστικοί χειρουργοί σε όλο τον κόσμο, λόγω πανδημίας. Οι ασθενείς που διασχίζουν το κατώφλι των κλινικών τους αυξάνονται σημαντικά ειδικά -λόγω lockdown- έχουν περιθώριο χρόνου για ανάρρωση στο σπίτι, ενώ μπορούν εύκολα να κρύψουν τα σημάδια τους πίσω από τη χειρουργική μάσκα.

Η Βρετανία αρχίζει να αντιλαμβάνεται τα όρια του Brexit

Οι αντιφάσεις του οράματος Τζόνσον

Του MARK LANDLER
THE NEW YORK TIMES

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον και οι σύμμαχοί του υπέρ του Brexit υπόσχονται εδώ και καιρό πως μόλις απελευθερωθεί η Βρετανία από την Ε.Ε., θα μπορέσει να διαδραματίσει έναν νέο ρόλο στην παγκόσμια σκηνή - αυτόν της παγκόσμιας Βρετανίας. Για μερικές ημέρες αυτή την εβδομάδα, φάνηκε πως τηρούν την υπόσχεσή τους.

Όταν επέβαλε η Κίνα στο Χονγκ Κονγκ έναν νέο νόμο περί εθνικής ασφάλειας, ο Τζόνσον όχι μόνον καταδίκασε την κινεζική κυβέρνηση, αλλά άνοιξε τις πόρτες για σχεδόν τρία εκατομμύρια κατοίκους της πρώην βρετανικής αποικίας. Ήταν μια ισχυρή, μερικοί είπαν ακόμη και γενναία, αντίδραση. Στο τέλος, όμως, ήταν και ένα σημάδι του μειωμένου κύρους που έχει η Βρετανία: Οι Κινέζοι απείλησαν με αντίποινα, ενώ οι υπουργοί του Τζόνσον παραδέχονταν ότι δεν θα μπορούσαν να κάνουν το παραμικρό εάν απαγορεύσει η Κίνα σε αυτούς τους πολίτες να εγκαταλείψουν το Χονγκ Κονγκ. «Είμαστε μια μεσαιού μεγέθους δύναμη, που πρέπει να συνεργαστούμε με άλλους για να εξασφαλίσουμε αυτά που θέλουμε ανά τον κόσμο», είπε ο Κρις Πάτεν, ο τελευταίος Βρετανός κυβερνήτης του Χονγκ Κονγκ. Η αποχώρηση από την Ε.Ε. στέρχνε από τη Βρετανία τον πιο αυτονόητο σύμμαχό της.

Η σύγκρουση με την Κίνα αποκάλυψε βαρύτερες αντιφάσεις του οράματος του Τζόνσον για μετά το Brexit: Η Βρετανία θέλει να γίνει παγκόσμια σε μια εποχή κατά την οποία η παγκοσμιοποίηση βρίσκεται σε υποχώρηση. Εγκατέλειψε το μεγαλύτερο εμπορικό μπλοκ την εποχή που ο κόσμος είναι περισσότερο διαιρεμένος από ποτέ σε ανταγωνιστικές περιοχές. Και προσπαθεί να βρει έναν ρόλο για τη Βρετανία

στον κόσμο ακριβώς τη στιγμή που η πανδημία του κορωνοϊού έχει συνθλίψει την οικονομία της.

Επιπλέον, το γεωπολιτικό σκηνικό έχει αλλάξει σημαντικά από την εποχή του δημοψηφίσματος για το Brexit και, ακόμη περισσότερο, μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού. Με την αντιπαλότητα και τον ανταγωνισμό μεταξύ της Κίνας και της Δύσης να εντείνεται, η Βρετανία ως ανεξάρτητη θα βρεθεί παγιδευμένη μεταξύ τους, αναγκασμένη συνεχώς να επιλέγει πλευρά στον κόσμο μετά την πανδημία. Κάποτε ο Τζόνσον είχε περιγράψει ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα την ανεξαρτησία της Βρετανίας, λέγοντας ότι θα της επιτρέψει να συνάψει εμπορικές συμφωνίες με την Κίνα, τις ΗΠΑ ή οποιονδήποτε άλλον. Όμως, καθώς επιδεινώνονται οι σχέσεις μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ, ο Τζόνσον έχει παγιδευθεί στη

Την ώρα που το γεωπολιτικό σκηνικό αλλάζει, η αποχώρηση από την Ε.Ε. τής στέρχισε τον πιο αυτονόητο σύμμαχό της.

μέση. Αν ακολουθήσει ψυχρός πόλεμος μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ, η Βρετανία δεν θα έχει την πολυτέλεια να απομακρυνθεί από τον σημαντικότερο σύμμαχό της. Μία άλλη απειλή για τον Τζόνσον είναι ότι πολιτικά τα πράγματα δεν πηγαίνουν καλά για τον Ντόναλντ Τραμπ. Δεν υπάρχει κάτι που να υποδηλώνει ότι ο Τζο Μπάιντεν δεν θα ήθελε να περαστοίσει τη συμφωνία με τη Βρετανία. Ωστόσο, είναι απίθανο να δώσει την ίδια σημασία με τον Τραμπ στη σύναψη εμπορικής συμφωνίας με τη Βρετανία.

Ποιος βρίσκεται πίσω από το χτύπημα;

Τα σενάρια σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ιστοσελίδες της Ευρώπης και του αραβικού κόσμου για το ποιος βρίσκεται πίσω από το χτύπημα οργιάζουν. Ο πρόεδρος της Αιγύπτου, Αμπντελφάτχ αλ Σισί, είχε προειδοποιήσει από καιρό τον Σαράζ και την Αγκυρα ότι ο άξονας Σύρτη - Αλ Τζούφρα είναι «κόκκινη γραμμή» για τη χώρα του. Η αιγυπτιακή αεροπορία, με τα Rafale, τα Mirage-2000 και τα F-16 που διαθέτει, θα μπορούσε θεωρητικά να πραγματοποιήσει το πλήγμα - ενδεχομένως με τη βοήθεια σκαφών αναφοδιασμού είτε των Εμιράτων είτε της Γαλλίας. Είναι αμφίβολο όμως κατά πόσον το παραδοσιακό συντηρητικό πολιτικοστρατιωτικό κατεστημένο της Αιγύπτου θα διακινδύνευε, σε αυτήν τη φάση, μια μετωπική ρήξη με την Τουρκία.

Ακόμη περισσότερο εύκολη, από στρατιωτικές πλευρές, θα ήταν η επιχείρηση για τη Ρωσία, η οποία, εάν πιστέψουμε σχετικό ρεπορτάζ της Washington Post (που δεν διαψεύστηκε) έχει μεταφέρει μαχητικά αεροσκάφη Su-24 και Mig-29 στην Αλ Τζούφρα. Και πάλι, όμως, δυσκολεύεται κανείς να πιστέψει ότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν θα διακινδύνευε, επί του παρόντος, μια ρήξη με την Τουρκία, η οποία, όπως δυσκολίες και αν του προκαλεί σε Συρία και Λιβύη, δεν παύει να βάζει μια όλο και πιο απειλητική σφήνα στην καρδιά του NATO - χθες με τους S-400, σήμερα με τη μετωπική σύγκρουση της με τη Γαλλία, που οδήγησε τον Εμανουέλ Μακρόν να αποσύ-

ρει τη χώρα του από τη νατοϊκή επιχείρηση «Sea Guardian».

Όσο για τη Γαλλία, ναι μεν έχει κάθε λόγο να επικρατεί για το πλήγμα που έκοψε τον αέρα της Τουρκίας σε μια ζώνη ζωτικών γαλλικών συμφερόντων, αλλά πολύ δύσκολα θα άνοιγε πυρ, χωρίς να έχει απειληθεί άμεσα η ίδια, εναντίον μιας άλλης χώρα-μέλους του NATO. Το πολύ που θα μπορούσε να φανταστεί κανείς είναι κάποιο είδους λογιστική βοήθεια της Γαλλίας στον δράστη της επίθεσης.

Διά της εις άτοπον απαγωγής, αρκετοί αναλυτές κλίνουν στην εκδοχή να οργανώθηκε η επίθεση από τα Εμιράτα, από τους πιο σφοδρούς αντιπάλους του Σαράζ, του Ερντογάν και των Αδελφών Μουσουλμάνων. Η πλούσια χώρα του Κόλπου διαθέτει την αεροπορική βάση του Αλ Χαντίμ, έξω από τη Βεγγάζη, όπου σταθμεύουν Mirage-2000, ενώ έχει μεταφέρει και άλλα Mirage στην αιγυπτιακή βάση του Σιντί Μπαράνι. Επιπλέον, διαθέτει πυραύλους ακριβείας που δεν διαψεύστηκαν) έχει μεταφέρει μαχητικά αεροσκάφη Su-24 και Mig-29 στην Αλ Τζούφρα. Και πάλι, όμως, δυσκολεύεται κανείς να πιστέψει ότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν θα διακινδύνευε, επί του παρόντος, μια ρήξη με την Τουρκία, η οποία, όπως δυσκολίες και αν του προκαλεί σε Συρία και Λιβύη, δεν παύει να βάζει μια όλο και πιο απειλητική σφήνα στην καρδιά του NATO - χθες με τους S-400, σήμερα με τη μετωπική σύγκρουση της με τη Γαλλία, που οδήγησε τον Εμανουέλ Μακρόν να αποσύ-

Σε κάθε περίπτωση, το πλήγμα στην Αλ Ουατίγια έδειξε τα όρια του τουρκικού επεκτατισμού στη Λιβύη και στην ευρύτερη περιοχή. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση, το 60% των Τούρκων επικροτεί τη λιβυκή εκστρατεία του Ερντογάν, παρότι η δημοτικότητα του δημοφιλή έχει καταρρεύσει στο 25%.

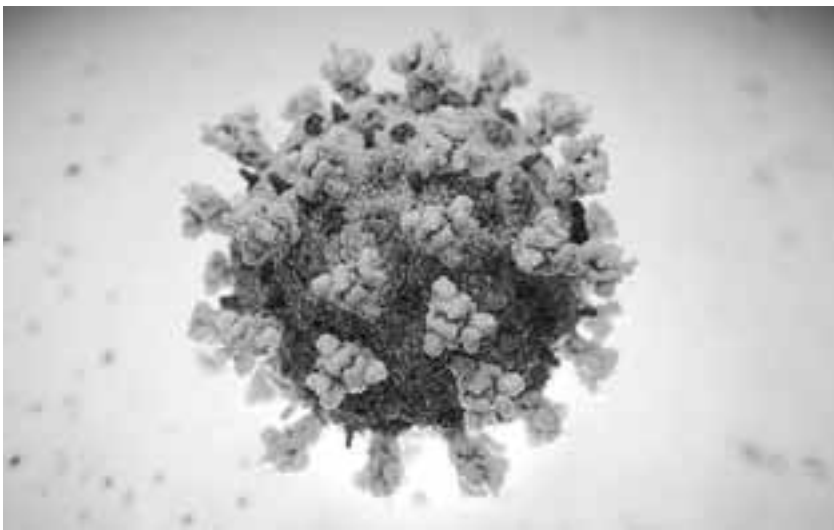
Ντόμινο μέτρων λόγω της πανδημίας

Η έξαρση των κρουσμάτων προκαλεί ανησυχία και οδηγεί πολλά κράτη σε lockdown

Σημαντική αυξητική τάση παρουσιάζουν τα κρούσματα του κορωνοϊού σε όλο τον κόσμο, προκαλώντας σε πολλές περιπτώσεις την εκ νέου λήψη περιοριστικών μέτρων. Πολλά κράτη και πόλεις καταρρίπτουν καθημερινά τα ημερήσια ρεκόρ νέων λοιμώξεων. Ανάμεσά τους, το αρχικά επιτυχημένο στη διαχείριση της υγειονομικής κρίσης Ισραήλ, αλλά και το Τόκιο, όπου πλέον ο κορωνοϊός προσβάλλει κυρίως νέους μεταξύ 20 και 30 ετών. Ανάλογες τάσεις

Στην Κίνα μεταβαίνει ομάδα του ΠΟΥ προκειμένου να αναζητήσει την προέλευση του κορωνοϊού - Το Καζακστάν διαψεύδει τους ισχυρισμούς για «μυστηριώδη πνευμονία».

στη συμπεριφορά του παθογόνου παράγοντα παρατηρείται και στις ΗΠΑ και αλλού. Η νέα έξαρση της πανδημίας ανάγκασε τις Αρχές του Χονγκ Κονγκ να κλείσουν εκ νέου από τη Δευτέρα, νηπιαγωγεία, σχολεία, γυμνάσια και λύκεια. Η ημερήσια αύξηση των ενγύριων κρουσμάτων στην πρώην βρετανική αποικία, είναι κατά πάσα πιθανότητα, η μεγαλύτερη από την αρχή της πανδημίας.

Εξακολουθεί να μεταδίδεται ραγδαία ο κορωνοϊός, προκαλώντας χιλιάδες κρούσματα και θανάτους σε όλη την υφήλιο και επιστρέφοντας σε κράτη τα οποία είχαν διαχειριστεί επιτυχώς την υγειονομική κρίση στο πρώτο της στάδιο.

Ωστόσο, ένα κρούσμα που ανιχνεύθηκε στην πόλη Ιντλίμ της Συρίας, τελευταίο προπύργιο των τζικαντιστών, προκάλεσε εξαιρετικά μεγάλη ανησυχία. Οι ανθρωπιστικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται εκεί προετοιμάζονται για το χειρότερο σενάριο. Όπως έγινε γνωστό, τη λοίμωξη εμφάνισε γιατροί του νοσοκομείου Μπαλ Αλ Χάουα, κοντά στα τουρκοσυριακά σύνορα, που εμφάνισε συμπτώματα και ζήτησε να ελεγχθεί. Προφανώς η κατάσταση είναι εξαιρετικά επικίνδυνη για τα εκατομμύρια κατοίκους του Ιντλίμ, εκ των οποίων το 1,1 εκατ. μένει σε αυτοσχέδιες σκηνές και παραπήγματα.

Στην Κίνα μεταβαίνει ομάδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) προκειμένου να αναζητήσει την προέλευση του κορωνοϊού που προκάλεσε την πανδημία. Οι επιστήμονες του ΠΟΥ, που ειδικεύονται στην κτηνιατρική και την επιδημιολογία, θα συνεργαστούν με τους Κινέζους συναδέλφους τους ώστε να καταστρώσουν το σχέδιο έρευνας. Την ίδια στιγμή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε χθες ότι η ενδεχόμενη μη συμμετοχή της Βρετανίας στο ευρωπαϊκό σχέδιο προκαταβολικής αγοράς εμβολίων που έχουν πιθανότητες να είναι αποτελεσματικά έναντι της COVID-19, δεν θα επηρεάσει τις διαπραγματεύσεις

REUTERS

ΝΕΑ
ΣΕΙΡΑ

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται
με την υπογραφή ενός θρύλου του παγκόσμιου κόμικ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

Από 26 Ιουλίου μαζί με την Καθημερινή

Το Ανώτατο Δικαστήριο στη μάχη του Νοεμβρίου

Αντιπαράθεση στις ΗΠΑ για το μέλλον του

Τη ρητορική περί κυνηγιού μαγισσών και πολιτικών διώξης εις βάρος του επανέφερε ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ μετά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου να δώσει το πράσινο φως για τη δημοσιοποίηση των περιουσιακών του στοιχείων. «Τα δικαστήρια στο παρελθόν έχουν επιδείξει αμέριστο σεβασμό. ΟΧΙ ΣΕ ΜΕΝΑ!», ήταν η πρώτη του αντίδραση μετά την ετυμηγορία, υπονοώντας ότι το Σώμα χρησιμοποεί δύο μέτρα και σταθμά σε σχέση με τους προκατόχους του.

Ο εισαγγελέας του Μανχάταν Σάι Bavs εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία πανηγύρισε για την απόφαση και το γεγονός ότι ο πρόεδρος δεν έχει ασυλία απέναντι σε αιτήματα ορκωτών δικαστηρίων. «Είναι μια μεγάλη νίκη για το δικαστικό σύστημα στη χώρα και την ιδρυτική αρχή πως ουδείς, ούτε καν ο πρόεδρος, είναι πάνω από τον νόμο», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Σε επίπεδο ουσίας η απόφαση αποτελεί δειντή για τον Τραμπ, επειδή οι δικαστές απέρριψαν τα επιχειρήματα της νομικής του ομάδας ότι ο πρόεδρος θα πρέπει να είναι θωρακισμένος από τέτοιες διαδικασίες. Πάντως ο Τραμπ μοιάζει παρ' όλα αυτά να κέρδισε μια επιμέρους νίκη, καθώς οι δικαστές αποφάσισαν μεν ότι ο Bavs θα εξασφαλίσει τη φορολογική του δήλωση, αλλά πιθανότατα θα πρέπει τα στοιχεία να παραμείνουν μυστικά αφού θα παραδοθούν σε ορκωτό δικαστήριο. Έτσι η αμερικανική κοινή γνώμη θα ψηφίσει στις επόμενες προεδρικές εκλογές χωρίς να έχει δει το πιο ακριβοθώρητο εκκαθαριστικό στη χώρα.

«Οι αποφάσεις των τελευταίων ημερών θα πρέπει να μας θυμίζουν την αδιανόητη ισχύ του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τη διαγενεακή επιρροή που μπορεί να έχουν οι

δικαστές. Έχουμε τη δύναμη να διαμορφώσουμε το μέλλον του δικαστηρίου αυτόν τον Νοέμβριο – και δεν πρέπει να το ξεχάσουμε», δήλωσε πρόσφατα ο αντιπάλος του Τραμπ, Τζο Μπάιντεν, επιβεβαιώνοντας ότι οι αποφάσεις και η σύνθεση του Σώματος θα αναδειχθούν στην κορυφή της προεκλογικής αντιπαράθεσης.

Καθώς το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ κατάφερε απανωτά πλήγματα στον Λευκό Οίκο τη στιγμή κατά την οποία η απήχηση του Τραμπ φθίνει, ο Αμερικανός πρόεδρος έχει αρχίσει κατ' ιδίαν αλλά και δημόσια να υιοθετεί τη θέση ότι πρέπει να επανεκλεγεί τον Νοέμβριο για να αλλάξει τη

Δεινή ήττα για τον Τραμπ η απόφαση του δικαστηρίου να δώσει το πράσινο φως για τη δημοσιοποίηση των περιουσιακών του στοιχείων.

σύνθεση του Σώματος προς τα δεξιά. Είναι μια προοπτική, σύμφωνα με ανάλυση του CNN, που θα μπορούσε να αταράξει την πιστή εκλογική του βάση αλλά και να βελτιώσει την επιρροή του μεταξύ των ψηφοφόρων, των οποίων η υποστήριξη φυλλορροεί. Η μερίδα αυτή του εκλογικού σώματος περιλαμβάνει τις γυναίκες, τις οποίες ο Τραμπ θεωρεί ότι θα μπορούσε να εξευμενίσει αν προτείνει μια γυναίκα δικαστή. Σημειώνεται ότι οι γυναίκες τον εγκαταλείπουν μαζικά εξαιτίας της σκληρής στάσης του σε φυλετικά ζητήματα αλλά και την αδράνειά του στο ζήτημα της πανδημίας. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ επιμένει εξάλλου ότι οι

σπασμα της ασθένειας στη Νέα Υόρκη θα έπρεπε να μας είχε ανησυχήσει όλους. Όμως ούτε οι Ρεπουμπλικανοί πολιτικοί ούτε η κυβέρνηση Τραμπ είχαν διάθεση να ακολουθήσουν αυτά τα διδάγματα. Μέχρι τη δεύτερη εβδομάδα του Ιουνίου τα νέα κρούσματα αυξάνονταν σημαντικά στην Αριζόνα και στο Τέξας. Παρ' όλα αυτά οι κυβερνήτες και των δύο Πολιτειών απέρριψαν τις εκκλήσεις για διακοπή του ανοίγματος, επιμένοντας ότι η κατάσταση βρισκόταν υπό έλεγχο. Και φυσικά, στις 16 Ιουνίου η Wall Street Journal είχε δημοσιεύσει άρθρο γνώμης που αντιπροέδρου Μάικ Πενς στο οποίο διακήρυτε ότι δεν υπάρχει ούτε πρόκειται να υπάρξει δεύτε-

Την ώρα κατά την οποία οι Δημοκρατικοί κυβερνήτες λάμβαναν τα απαραίτητα μέτρα, οι Ρεπουμπλικανοί ομόλογοί τους «άνοιγαν» την οικονομία ακολουθώντας τις επιθυμίες του Τραμπ.

ρο κύμα της COVID-19.

Κατά τις τελευταίες τρεις εβδομάδες η κατάσταση πολύ γρήγορα επιδεινώθηκε σοβαρά. Τα νοσοκομεία σε Αριζόνα και σε Τέξας βρίσκονται σε κρίση. Και ναι, γι' αυτό ευθύνεται το πρόωγο άνοιγμα, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα μέσω

Τηλεοπτικά συνεργεία και ένας πολίτης με πλακάτ που γράφει «Ακολουθήστε τα λεφτά» έξω από το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ, την ημέρα που όλη η Αμερική περίμενε την απόφασή του για δημοσιοποίηση ή μη των περιουσιακών στοιχείων του Ντόναλντ Τραμπ.

Οι καλόγριες και η αντισύλληψη...

Δεν ήταν όλες οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου προοδευτικές. Την περασμένη Τετάρτη, με πλειοψηφία επτά υπέρ έναντι δύο κατά, στην υπόθεση «Little Sisters of the Poor v. Pennsylvania», οι δικαστές περιόρισαν για μια ακόμη φορά την πρόσβαση γυναικών «σε δωρεάν υπηρεσίες αντισύλληψης». Περίπου 70.500 έως 126.400 θα χάσουν αμέσως αυτό το δικαίωμα, σημείωσε η δικαστής Γκίνσμπαουγκ στο κείμενο της μειοψηφίας. Οι Little Sisters of the Poor είναι τάγμα καθολικών καλογριών που αντιτάσσονται λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων στην αντισύλληψη, καθώς, όπως σημειώνουν οι New York Times, πολλοί πιστοί επιμένουν να συγκέουν την αντισύλληψη με τις αμβλώσεις. Παράλληλα, εναντιώνονται στην εντολή του συστήματος υγείας που προβλέπει πως οι μεγάλοι εργοδότες πρέπει να συμπεριλαμβάνουν τη δωρεάν αντισύλληψη στα ασφαλιστικά προγράμματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος της αντισύλληψης είναι σημαντικό και πολλές γυναίκες εξαρτώνται από τα χάπια αυτά όχι μόνο για να αποτρέψουν μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, αλλά και γιατί αντιμετωπίζουν ιατρικά προβλήματα.

πιο ηλικιωμένοι ψηφοφόροι θα εκτιμήσουν τις προσπάθειές του να εδραιώσει τις συντηρητικές αποκλίσεις του δικαστηρίου για μια ακόμη γενιά, πιστεύοντας ότι η συγκεκριμένη ομάδα έχει θέσει το δικαστήριο ως ένα από τα βασικά κριτήρια για την επιλογή

προέδρου στις επόμενες εκλογές.

Ο πρόεδρος έχει επανειλημμένα επικαλεστεί μια τρίτη υποψηφιότητα για το Ανώτατο Δικαστήριο ως επαρκή αιτία για την ανάγκη επανεκλογής του. Καθώς όμως εξέπνευσε αυτήν την εβδομάδα η θητεία του Σώματος,

ο Τραμπ άρχισε να εξετάζει πως θα μπορούσε να ενισχύσει την εκστρατεία του ενόψει των προεδρικών εκλογών του Νοεμβρίου μια τρίτη κενή θέση σε περίπτωση που αυτή προκύψει. «Έχουμε δύο δικαστές, τον Γκόρσιτς και τον Κάβανο, που είναι σπουδαίοι», είπε στην ομιλία του στην Τάλας τον περασμένο μήνα. «Έχουμε δύο και θα μπορούσαμε να αποκτήσουμε μερικούς ακόμη. Ναι, θα μπορούσαμε να έχουμε μερικούς ακόμη». Είναι αρκετά απίθανο να αποστρατευτούν τα μέλη του δικαστηρίου που ανήκουν στην αριστερή πτέρυγα –συμπεριλαμβανομένης της Ρουθ Μπέιντερ Γκίνσμπαουγκ και του Στίβεν Μπράιερ– όσο ο Τραμπ παραμένει στην εξουσία. Αυτό δημιούργησε υπόνοιες ότι ο πρόεδρος αναφερόταν στους πιο ηλικιωμένους Ρεπουμπλικανούς δικαστές, τον Κλάρενς Τόμας και τον Σάμουελ Αλίτο, αν και προς το παρόν ουδείς γνωρίζει τις μελλοντικές τους προθέσεις.

Ο Τραμπ έχει επί μακρόν παρουσιάσει τις δύο υποψηφιότητές του για το Ανώτατο Δικαστήριο ως εμβληματικό επίτευγμα της πρώτης

θητείας του. Ακόμη και για τους Ρεπουμπλικανούς που απεχθάνονται τη συμπεριφορά του προέδρου, οι προσπάθειές του να ελέγξει το Ανώτατο Δικαστήριο έκαμψαν κάπως τις αντιδράσεις τους. Ωστόσο, οι προσπάθειες χειραγώγησης του Σώματος από τον Τραμπ δεν έχουν δικαιωθεί ακόμη και μετά τον διορισμό των φίλα προσκείμενων Γκόρσιτς και Κάβανο.

Ο δικαστής Τζον Ρόμπερτς συμπαράταχθηκε τελικά με τους αριστερούς συναδέλφους του σε ορισμένα ζητήματα δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ, μετανάστευσης και αμβλώσεων, τα οποία οι συντηρητικοί ήλπιζαν ότι θα αλλάξουν κατευθυνση λόγω του διορισμού του διδύμου Γκόρσιτς και Κάβανο. Θεωρητικά το προαναφερθέν διδύμο έγειρε την πλάστιγγα του Σώματος προς τα δεξιά αφού εξασφάλισε μια συντηρητική πλειοψηφία πέντε ψήφων έναντι τεσσάρων πιο αριστερών φωνών μετά την αντικατάσταση του Αντονι Κένεντι, ο οποίος είχε συχνά υποστηρίξει πιο φιλελεύθερες απόψεις σε σημαντικά ζητήματα.

CNN, NEW YORK TIMES, GUARDIAN

Πώς έχασε η Αμερική τον πόλεμο κατά της COVID-19

Του **PAUL KRUGMAN**
THE NEW YORK TIMES

Πότε άρχισε να χάνει η Αμερική τον πόλεμο κατά τον κορωνοϊό; Πώς βρεθήκαμε να είμαστε παρίες διεθνώς και να μη μας επιτρέπεται να ταξιδεύουμε καν στην Ευρώπη;

Θα έλεγα πως το σημείο καμπής ήταν στις 17 Απριλίου όταν ο Ντόναλντ Τραμπ είχε γράψει στο Twitter «Ελευθερώστε τη Μινεσότα» και είχαν ακολουθήσει τα μηνύματα «Ελευθερώστε τη Μισισγκαν» και «Ελευθερώστε τη Βιρτζίνια». Πράττοντας αυτό είχε δηλώσει ουσιαστικά ότι ο Λευκός Οίκος υποστηρίζει τους διαδηλωτές που απαιτούσαν τον τερματισμό των περιοριστικών μέτρων που είχαν υιοθετήσει οι κυβερνήτες των Πολιτειών ώστε να καταφέρουν να ελέγξουν την COVID-19. Οι Δημοκρατικοί κυβερνήτες, που αποτελούσαν τον στόχο του Τραμπ, έμειναν σταθεροί στις αποφάσεις τους. Αλλά οι Ρεπουμπλικανοί κυβερνήτες σε Αριζόνα, Φλόριντα, Τέξας και αλλού σύντομα άρχισαν να αίρουν την εντολή παραμονής στο σπίτι και να θέτουν τέλος σε πολλά περιοριστικά μέτρα που εφάρμοζαν επιχειρήσεις. Αρνήθηκαν επίσης ακολουθώντας το παράδειγμα του Τραμπ, να απαιτήσουν να φορούν οι πολίτες μάσκες. Αγνόησαν επίσης τις προειδοποιήσεις ειδικών σε θέματα υγείας που έλεγαν ότι η πρόωπη και ανεύθυνη επαναλειτουργία της οικονομίας θα οδηγούσε σε νέο κύμα μολύνσεων.

Και ο ιός ήρθε. Το αρχικό ξέ-

σπασμα της ασθένειας στη Νέα Υόρκη θα έπρεπε να μας είχε ανησυχήσει όλους. Όμως ούτε οι Ρεπουμπλικανοί πολιτικοί ούτε η κυβέρνηση Τραμπ είχαν διάθεση να ακολουθήσουν αυτά τα διδάγματα. Μέχρι τη δεύτερη εβδομάδα του Ιουνίου τα νέα κρούσματα αυξάνονταν σημαντικά στην Αριζόνα και στο Τέξας. Παρ' όλα αυτά οι κυβερνήτες και των δύο Πολιτειών απέρριψαν τις εκκλήσεις για διακοπή του ανοίγματος, επιμένοντας ότι η κατάσταση βρισκόταν υπό έλεγχο. Και φυσικά, στις 16 Ιουνίου η Wall Street Journal είχε δημοσιεύσει άρθρο γνώμης που αντιπροέδρου Μάικ Πενς στο οποίο διακήρυτε ότι δεν υπάρχει ούτε πρόκειται να υπάρξει δεύτε-

Την ώρα κατά την οποία οι Δημοκρατικοί κυβερνήτες λάμβαναν τα απαραίτητα μέτρα, οι Ρεπουμπλικανοί ομόλογοί τους «άνοιγαν» την οικονομία ακολουθώντας τις επιθυμίες του Τραμπ.

ρο κύμα της COVID-19.

Κατά τις τελευταίες τρεις εβδομάδες η κατάσταση πολύ γρήγορα επιδεινώθηκε σοβαρά. Τα νοσοκομεία σε Αριζόνα και σε Τέξας βρίσκονται σε κρίση. Και ναι, γι' αυτό ευθύνεται το πρόωγο άνοιγμα, τόσο άμεσα όσο και έμμεσα μέσω

«Ελευθερώστε τη Μισισγκαν», «Ελευθερώστε τη Βιρτζίνια» και πάει λέγοντας... Ο Αμερικανός πρόεδρος ουσιαστικά υποστήριζε τους διαδηλωτές οι οποίοι απαιτούσαν τον τερματισμό των περιοριστικών μέτρων που είχαν υιοθετήσει οι κυβερνήτες των πολιτειών.

του σήματος που είχε σταλεί ότι η απειλή έχει περάσει. Γιατί, όμως, τα έκανε θάλασσα η Αμερική;

Πολλοί σχολιαστές έχουν πει ότι η αποτυχημένη αντιμετώπιση της πανδημίας βρίσκεται βαθιά ριζωμένη στην αμερικανική κουλτούρα. Το επιχείρημά τους

είναι πως είμαστε υπερβολικά φιλελεύθεροι, υπερβολικά καχύποπτοι απέναντι στην κυβέρνηση, υπερβολικά απρόθυμοι να δεχτούμε ακόμη και μικρό ξεβόλεμά μας ώστε να προστατεύσουμε άλλους. Σίγουρα υπάρχει κάποιο στοιχείο αλήθειας σε αυτά τα επιχειρήμα-

τα. Δεν νομίζω να υπάρχει άλλη ανεπτυγμένη χώρα (είμαστε ακόμη ανεπτυγμένη χώρα;) όπου τόσο πολλοί άνθρωποι εξαγριώνονται όταν τους ζητείται να φορέσουν μάσκα στο σουπερ μάρκετ. Σίγουρα δεν υπάρχει άλλη ανεπτυγμένη χώρα όπου όσοι διαδηλώνουν κατά των μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας φέρουν όπλα και εισβάλουν σε κτίρια. Και το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα είναι λίγο πολύ μοναδική περίπτωση μεταξύ των μεγάλων δυτικών κομμάτων όσον αφορά την εχθρότητα του γενικά κατά της επιστήμης.

Οι υπεύθυνοι

Αυτό που μου προκαλεί μεγάλη εντύπωση, όταν εξετάζω την ασυνήθιστη αποτυχία της Αμερικής με την πανδημία, είναι πόσο κατευθύνθηκε από την κορυφή προς βάση. Οι διαδηλώσεις κατά των περιοριστικών μέτρων δεν ήταν αυθόρμητες ούτε λαϊκές. Πολλές είχαν διοργανωθεί και συντονιστεί από συντηρητικούς πολιτικούς ακτιβιστές, ορισμένοι είχαν στενούς δεσμούς με την προεκλογική καμπάνια Τραμπ, και είχαν χρηματοδοτηθεί εν μέρει από δεξιούς δισεκατομμυριούχους. Και η βιασύνη για επανέναρχη της οικονομίας στις πολιτείες του νότου ήταν λιγότερο ανταπόκριση σε λαϊκή απαίτηση απ' ό,τι μια περίπτωση κατά την οποία Ρεπουμπλικανοί κυβερνήτες ακολουθούσαν το παράδειγμα του Τραμπ.

Απ' όσο μπορεί να αντιληφθώ, η βασική κινητήριος δύναμη πίσω

από την επανέναρχη της οικονομίας ήταν η επιθυμία της κυβέρνησης Τραμπ να υπάρξει μεγάλη ενίσχυση της απασχόλησης μέχρι τον Νοέμβριο, ώστε να μπορεί να κάνει αυτό που γνωρίζει καλύτερα, να καυχάται για την επιτυχία της οικονομίας. Η ειρωνεία είναι πως η προθυμία του Τραμπ να ανταλλάξει θανάτους με θέσεις εργασίας για να αποκομίσει πολιτικά κέρδη έχει αρνητικό αντίκτυπο για τον ίδιο. Η επαναλειτουργία οδήγησε στη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας το Μάιο και τον Ιούνιο, καθώς περίπου το 30% των εργαζομένων που είχαν απολυθεί εξαιτίας της πανδημίας επαναπροσλήφθηκαν. Ωστόσο, το ποσοστό των Αμερικανών που ενέκρινε τις ενέργειες του Τραμπ εξακολούθησε να μειώνεται και μαζί του οι προοπτικές επανεκλογής του. Η επαναλειτουργία αποτυγχάνει ακόμη και με καθαρά οικονομικούς όρους, καθώς πολλοί βραχυπρόθεσμοι δείκτες υποδηλώνουν επιβράδυνση της ανάπτυξης ή ακόμη και ύφεση, ιδιαίτερα στις Πολιτείες όπου υπάρχει αύξηση των κρουσμάτων.

Σε κάθε περίπτωση, το θέμα είναι πως η Αμερική δεν πτώχευσε από τον κορωνοϊό επειδή ήταν αδύνατη η νίκη. Ούτε επειδή ήμασταν ως έθνος ανίκανοι να ανταποκριθούμε. Οχι, χάσαμε επειδή ο Τραμπ και αυτοί που βρίσκονται γύρω του αποφάσισαν ότι ήταν προς το πολιτικό τους συμφέρον να αφήσουν ανεξέλεγκτο τον κορωνοϊό.

Χωρίς κόσμο στην Ευρώπη!

Διπλή η ζημιά για τους τέσσερεις εκπροσώπους μας σε Champions League και Europa League

Οι συνέπειες από την πανδημία φαίνεται ότι θα επηρεάζουν για καιρό ακόμα το Ποδόσφαιρο. Οι τέσσερεις εκπρόσωποι μας στις δύο Ευρωπαϊκές διασυλλογικές διοργανώσεις, θα δώσουν χωρίς θεατές τους (μονούς) αγώνες τους στην προκριματική φάση των δύο διοργανώσεων για την περίοδο 2020- 2021.

Την Πέμπτη (9/7) η UEFA ανακοίνωσε ότι όσοι αγώνες έχουν απομείνει να γίνουν στο φετινό Champions League και στο Europa League, θα διεξαχθούν χωρίς θεατές όπως επίσης και οι μονοί αγώνες της προκριματικής φάσης των διοργανώσεων για την επόμενη αγωνιστική περίοδο.

Όπως διευκρινίστηκε από την UEFA, η απόφαση αυτή πάρθηκε κατόπιν συνεννόησης με τις εθνικές ομοσπονδίες, καθώς και με τους αρμόδιους φορείς των δύο διοργανώσεων. Αυτό θα ισχύσει

*Οι ομάδες μας θα στερ-
θούν μεγάλα ποσά, αφού
εδώ και πολλά χρόνια οι
ευρωπαϊκοί αγώνες αποτε-
λούν πόλο έλξης και ισχυ-
ρό κίνητρο για την αγορά
εισιτηρίου διαρκείας.*

και για το Champions League γυναικών αλλά και για το UEFA Youth League.

Όπως καταλαβαίνουμε η εξέλιξη αυτή επιπράζει αρνητικά και τις κυπριακές ομάδες που θα αγωνιστούν στα κύπελλα Ευρώπης για τη σεζόν 2020-21. Η Ομόνοια στο Champions League και Ανόρθωση, ΑΠΟΕΛ και Απόλλων στο Europa League θα αγωνιστούν στην προκριματική φάση κεκλεισμένων των θυρών, όπου και αν διεξαχθούν οι αγώνες, αφού θυμίζουμε ότι με εξαίρεση τα πλέι οφ του Champions League τα παιχνίδια θα είναι μονά.

Η απόφαση της UEFA για αγώνες κεκλεισμένων των θυρών στην προκριματική φάση «ζημιώνει» διπλά τις τέσσερεις ομάδες μας, αγωνιστικά και οικονομικά. Δεν θα έχουν αυτή την φορά την υποστήριξη των οπαδών τους ενώ παράλληλα θα στερ-θούν μεγάλα ποσά, αφού εδώ και πολλά χρόνια οι ευρωπαϊκοί αγώνες αποτελούν πόλο έλξης και ισχυρό κίνητρο για την αγορά εισιτηρίου διαρκείας και ειδικά οι δύο «μεγάλοι» σύλλογοι της Λευκωσίας έκαναν πολύ μεγάλα νούμερα.

Θα εξεταστεί ξανά

Η πιθανότητα για παρουσία κόσμου στους αγώνες των πλέι οφ του Cham- pions League και στους ομίλους τόσο της κορυφαίας διασυλλογικής διορ- γάνωσης, όσο και στο Europa League θα εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο. Μια απόφαση που θα έχει τεράστια σημασία για την εκπρόσωπο μας στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση,

Η Ομόνοια, που επιστρέφει στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, θα δώσει τα προκριματικά χωρίς της παρουσία του κόσμου της.

Περιμένοντας καλές κληρώσεις

Η Ομόνοια θα αρχίσει το Ευρωπαϊκό της ταξίδι με στόχο την συμμετοχή της σε ομίλους μιας εκ των δύο διοργανώσεων, από τον Α΄ ή τον Β΄ προκριματικό γύρο του Champions League. Θα γνωρίζουμε στις 8 Αυγούστου, παραμονή της κλήρωσης. Αν αρχίσει από τον Α΄ γύρο, θα μπει στην κλήρωση ως «δυ- νατή». Από τον Β΄ προκριματικό όμως θα είναι στους «αδύνατους». ΑΠΟΕΛ και Απόλλων θα ξεκινήσουν το ευρωπαϊκό τους ταξίδι από τον Α΄ προκριματικό γύρο του Europa League, ο οποίος θα πραγματοποιηθεί στις 27 Αυγούστου. Θυμίζουμε ότι οι αγώνες θα είναι μονοί σε όλους τους γύ- ρους μετά από σχετική απόφαση της UEFA. Οι «γαλαζοκίτρινοι» της Λευκωσίας θα είναι ισχυροί σε όλους τους προκρι- ματικούς γύρους όπως και στα πλέι οφ της διοργάνωσης, εφόσον φτάσουν μέχρι εκεί. Όσο για τον Απόλλωνα, οι «κυανόλευκοι» θα είναι σίγουρα στους ισχυρούς στον Α΄ και στον Β΄ προκριματικό όπως πιθανότατα και στον Γ΄, ωστόσο στα πλέι οφ αναμένεται να τοποθετηθούν στους «αδύνατους». Στον Α΄ προκριματικό θα συμμετάσχουν 94 ομάδες, οι οποίες θα τοποθετη- θούν σε δυο γκρουπ (δυνατοί και αδύνατοι) ανάλογα με τη βαθμολογία που έχουν. Θα γίνει επίσης προκλήρωση, με τις 94 ομάδες να χωρίζονται σε εφτά γκρουπ των 10 ομάδων (5 δυνατές και 5 αδύνατες) και δυο γκρουπ των δώδεκα ομάδων (έξι δυνατές και έξι αδύνατες). Η Ανόρθωση θ΄ αρχίσει από τον Β΄ προκριματικό γύρο και θα είναι στους «αδύνατους» της κλήρωσης.

Ομόνοια. Αντιλαμβανόμαστε ότι αν το «τριφύλλι» καταφέρει να φτάσει στα πλέι οφ του Champions League (θα έχει εξασφαλισμένη θέση στους ομίλους του Europa League, για πρώτη φορά στην ιστορία της), γεγονός που θα δημιουργήσει τέτοιο ενθουσιασμό ικανό να εξασφαλίσει το sold out στον τεράστιας σημασίας αγώνα της στα πλέι οφ αλλά και στην φάση των ομί- λων που θα ακολουθήσει.

Αναλυτικά το σχετικό απόσπασμα από την απόφαση της UEFA:

«Στις 17 Ιουνίου 2020, η Εκτελε-

στική Επιτροπή της UEFA αποφάσισε να αναβάλει την απόφαση για το αν οι αγώνες της UEFA που θα ακολου- θήσουν το επόμενο διάστημα θα μπο- ρούσαν να φιλοξενήσουν κόσμο, ή θα έπρεπε να διεξαχθούν κεκλεισμέ- νων των θυρών προκειμένου να πα- ρακολουθεί την εξέλιξη της κατάστα- σης και τα μέτρα που έλαβαν οι το- πικές αρχές των χωρών για μαζικές συγκεντρώσεις και συμμετοχή σε αθλητικές εκδηλώσεις.

Λήφθηκαν υπόψη διάφορα στοιχεία από την UEFA κατά τη λήψη μιας από-

φασης, όπως η προστασία της υγείας όλων των συμμετεχόντων στους αγώ- νες καθώς και του κοινού γενικότερα. Ευθύνη για την παροχή του ασφαλέ- στερου περιβάλλοντος για αγώνες, προκειμένου να διασφαλιστεί η διε- ξαγωγή των αγώνων καθώς και τη δια- σφάλιση της αθλητικής δικαιοσύνης σε ένα πολύ ρευστό τοπίο.

Κατά συνέπεια, υπό το φως της τρέχουσας κατάστασης, η Εκτελεστική Επιτροπή της UEFA θεώρησε σωστό να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι αγώνες της UEFA θα πρέπει να διε- ξάγονται χωρίς κόσμο έως ότου ενπ- μερωθούν. Αυτή η απόφαση ελήφθη σε συμφωνία με τις εθνικές ενώσεις και αρχές του 2019/20 UEFA Cham- pions League, 2019/20 UEFA Europa League και 2019/20 UEFA Women’s Champions League, οκτώ τελικούς τουρνουά που θα διοργανωθούν στην Πορτογαλία, τη Γερμανία και την Ισπα- νία. Αυτός ο περιορισμός θα ισχύει επίσης για τους υπόλοιπους αγώνες στο Πρωτάθλημα Νέων UEFA 2019/20.

Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από οποιαδήποτε μελλοντική απόφα- ση, για λόγους αθλητικής δικαιοσύνης, καθώς η μορφή των προκριματικών γύρων 2020/21 UEFA Champions Le- ague και 2020/21 UEFA Europa League έχει αλλάξει σε μονούς αγώνες, αυτή η απόφαση θα ισχύει για όλους αυτούς τους αγώνες.

Η UEFA θα παρακολουθεί την εξέ- λιξη της κατάστασης και θα παρέχει συμβουλές για την πλήρη ή μερική άρση των περιορισμών την κατάλληλη στιγμή».

Θέληση αν υπήρχε

Απαιρέτη η επίτευξη συμφωνίας με- ταξύ ΚΟΠ και Υπουργείου Υγείας - επι- δημιολογικής ομάδας και η έγκριση ενός υγειονομικού πρωτοκόλλου για την έναρξη της νέας αγωνιστικής περιόδου. Κάποιες διαφωνίες έχουν ήδη προκύ- ψει, κάποιες διαφορετικές θέσεις έχουν εκφραστεί. Υπάρχει κανείς που αμφιβάλλει πως στο τέλος θα βρεθεί η χρυσή τομή; Υπάρχει κανείς που πι- στεύει πως τίθεται σε κίνδυνο η έναρξη του νέου πρωταθλήματος; Ένα άλλο πρωτόκολλο ετοιμάστηκε από την ΚΟΠ και τέθηκε προς έγκριση τον περασμένο Μάρτιο. Υπήρχαν πολλοί τότε που υπο- στήριζαν ότι μπορούσε να γίνει αποδε- κτό; Και η διαφορά δεν είναι (μόνο) στην καλύτερη προεργασία του δεύτερου πρωτοκόλλου. Απλά τότε, οι περισσότε- ροι δεν ευνοούσαν την επανέναρξη του πρωταθλήματος. Πιο απλά τώρα, επιπα- κτική ανάγκη αποτελεί για όλους να ξα- ναστηθεί η μπάλα στη σέντρα...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ας το δοκιμάσουμε

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

«Για την αγωνιστική περίοδο 2020-2021, δικαίωμα εγ- γραφής στο ρόστερ κάθε σωματείου της ΟΠΑΠ Basket League, θα έχουν κατά το μέγιστο, τρεις μη γηγενείς καλαθοσφαιριστές». Αυτή είναι η πρόσφατη απόφαση της ΚΟΚ, που χαιρετίστηκε θετικά γιατί συμβάλλει στην πρόοδο του κυπριακού υλικού. Τρεις θα είναι τη νέα χρονιά οι ξένοι αντί για τέσσερις όπως είχε αποφασιστεί προηγουμένως. Είναι εμφανές ότι η απόφαση έχει άμεση σχέση με τις οικονομικές επι- πτώσεις που έχει επιφέρει η πανδημία στα σωματεία. Ήταν που ήταν άσχημη η κατάσταση αυτός ο κατα- ραμένος ο covid 19 την έκανε ακόμη χειρότερη.

Ναι η απόφαση είχε θετικό αντίκτυπο... πικητικά αλλά και στη γενικότητα της, ανεξαρτήτως αν σωματεία διαφώνησαν. Το θετικό αντίκτυπο έχει να κάνει με το ότι δίδεται η ευκαιρία σε νεαρούς Κύπριους να αγωνι- στούν και να δείξουν τις ικανότητες τους. Αυτοί βέβαια που τις διαθέτουν. Είναι κατανοητή και η θέση του Κεραυνού και της ΑΕΚ για παράδειγμα που καλλιεργούν το Κυπριακό στοιχείο ενώ ο Κεραυνός στερείται με την απόφαση και δυναμικότητας στις Ευρωπαϊκές του αναμετρήσεις. Με βάση την παρούσα κατάσταση στο σε μεγάλο βαθμό από πλευράς Κυπρίων παικτών απο- ψιλώμενο περιβάλλον θα πρέπει να «φτιαχτούν» παίκτες για τις ανάγκες των ομάδων. Οι προπονητές καταλα- βαίνουν πολύ καλά αυτήν την παράμετρο. και ξέρουν πόσο δυσκολεύει η δουλειά τους.

Όσο για το θέαμα στο νέο πρωτάθλημα που θα είναι μικρότερης διάρκειας σε σχέση με τις προηγούμενες αγωνιστικές περιόδους, (η έναρξη έχει οριστεί για τις 2 Οκτωβρίου 2020 και το τέλος της Β΄ φάσης του πρω- ταθλήματος και τα προημιτελικά του Κυπέλλου μέχρι την 1η Μαρτίου 2021. Μετά θα πραγματοποιηθεί το Final Four κυπέλλου και στην συνέχεια η ημιτελική και τελική φάση των play offs), θα είναι ακόμη καλύτερο από πέρυσι από πλευράς θεάματος. Το γιατί ξεμείναμε από Κύπριους παίκτες είναι αυτό που απασχολεί πάντες συνεχώς εδώ και αρκετό καιρό. Ας σταματήσουμε να ασκούμε μόνο κριτική και να ρίχνουμε ευθύνες κατά δικαιών και αδικών. Άλλωστε όλοι ξέρουμε πως ό,τι γί- νεται δεν ξε-γίνεται. Ας προσπαθήσουμε να παράξουμε παίκτες για να αρχίσουμε να νοιώθουμε όλοι όσοι αγα- πούμε αυτό το άθλημα που όλο και φθερίεται να τελευταία χρόνια κάπως καλύτερα. Πάμε να δοκιμάσουμε και αυτό το... πείραμα. Και βλέπουμε.

Οταν αλλάζει ρούχα ο Μανωλιός...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Με την κυπριακή διατιπσία και τα κατά καιρούς θέματα που προκύπτουν, ποτέ δεν πλήττεις. Ούτε και τώρα, κατακα- λόκαιρα, στην εποχή της πανδημίας, μετρώντας πέντε σχεδόν μήνες αγω- νιστικής απραξίας και ένα σαρανταπ- μερο περίπου μέχρι την έναρξη του νέου πρωταθλήματος. Λίγο το θέμα των ξένων διατιπτών, αν θα (ξανά) έρ- θουν και τότε, σε λιγότερο βαθμό το VAR αφού αργεί ακόμη μέχρι το Δεκέμβριο και πολύ περισσότερο τις τελευταίες μέρες η σύνθεση της...

νέας Επιτροπής Διατιπσίας.

Την περσινή αγωνιστική περίοδο, όσο αυτή διήρκησε, τη λες και καταστροφική για την κυπριακή διατιπσία. Μέχρι και η πάντα σθεναρή θέση των διατιπτών και της εκάστοτε ηγεσίας τους, κατά των ξένων συναδέλφων τους, κάμφθηκε και σχεδόν αδιαμαρτύρητα έδωσαν τη θέση τους σε ξένους διατιπτές στα κρίσιμα παιχνίδια, στο τελικό στάδιο της αγωνιστικής περιόδου. Γίναμε μάρτυρες σοβαρών μέχρι γελοίων λαθών και απορρίψαμε με ορισμούς και γενικότερα τη διαχείριση διατιπτών, οι οποίοι αποδεδειγμένα δεν μπορούσαν να ανταπο- κριθούν. Όταν μια ομάδα δεν έχει την ανάλογη απόδοση, ο προπονητής φυσιολογικά είναι ο πρώτος που ανα- λαμβάνει ή του καταλογίζεται η ευθύνη. Στην προκει- μένη περίπτωση, όταν στην ομάδα των κυπρίων δι- αιτητών (την ομάδα του Γιώργου Κούμα), σχεδόν τίποτα δεν δούλεψε σωστά, φυσιολογικά αναμένεις κάτι σημαντικό να αλλάξει. Και η προδιαγραφόμενη ανανέωση της θητείας του κυρίου Μπερτράντ Λαγιέκ, στη θέση του πρόεδρου της Επιτροπής Διατιπσίας και υπεύθυνου εκπαιδευσης των διατιπτών, σαφώς και δεν συνάδει με τnv... πολυδιαφημιζόμενη τις τελευταίες μέρες αποφασιστικότητα της ΚΟΠ, να προβεί σε κινήσεις για την ανάκαμψη της κυπριακής διατιπσίας.

Πέρσι τέτοια εποχή (3 Ιουλίου 2019) καλωσορίζοντας τον κύριο Λαγιέκ, ο πρόεδρος της ΚΟΠ δήλωνε κα- νονοποιημένος από το επίπεδο της κυπριακής διατιπσίας και χαρακτηριζε στοιχείμα που θα έπρεπε να κερδηθεί το... νέο αίμα στο χώρο. Την ίδια μέρα, ο κύριος Λαγιέκ τόνιζε: «Θέλω διατιπτές που θα νοιώθουν το παιχνίδι, θα το διαβάζουν αλλά και δυνατές προσωπικότητες μέσα στον αγωνιστικό χώρο. Διατιπτές που μπορούν να ελέγξουν ποδοσφαιριστές, προπονητές με έξυπνο τρόπο και κάποιες φορές με δυνατό τρόπο». Λίγους μήνες αργότερα και οι δύο πρόεδροι έψαχναν λύσεις από το εξωτερικό...

Θα έχουν ενδιαφέρον τυχόν τοποθετήσεις και των δύο, στην αναμενόμενη ανακοίνωση της ανανέωσης της συνεργασίας τους.

Παίζει πολύ Βραζιλία

Η απόφαση όπως αυξηθεί ο αριθμός των ξένων από πέντε σε εφτά ως δι- καίωμα στις ομάδες να τους εγγράψουν είναι αλήθεια πως λύνει τα χέρια της επιτροπής προγραμματισμού πολλών ομάδων. Ειδικά σε αγορές όπως της Βραζιλίας, που ένα σωρό παίκτες ψά- νονται να φύγουν μετά την καταστρο- φή από την πανδημία, μας ήρθαν αρκε- τοί και θα έρθουν ακόμα περισσότεροι στη συνέχεια. Θα ‘χουμε και μικρούς κάτω των 22 που εκεί βρίσκεις καρβιές να φέρεις που λέμε. Ούτως ή άλλως τα Πορτογαλικά παίζουν ως γλώσσα στην Κύπρο αμέσως μετά τα Ελληνικά, άρα δε θα έχουμε και πρόβλημα!

* * * * *

Ποσοστό 33%

Και όμως, οι τελευταίες πληροφορίες κατατάσσουν το θέμα του ποσοστού παρουσίας φιλάθλων στα γήπεδα, πο-

λύ πιο κρίσιμο για την έγκριση του πρωτοκόλλου της ΚΟΠ, αντί του θέμα- τος της διαδικασίας για τη διαχείριση ενδεχόμενου κρούσματος κορωνοϊού σε μια ομάδα. Και όμως, παρά τις αντί- θετες εκτιμήσεις, για τις εγκαταστά- σεις σε κάποια γήπεδα και σε σχέση με την τήρηση των οδηγιών για παρου- σία φιλάθλων στις κερκίδες, οι ανησυ- χίες από πλευράς της επιδημιολογικής ομάδας εντοπίζονται περισσότερο για γήπεδα τα οποία θεωρούμε πως πολύ πιο εύκολα μπορούν να ανταποκρι- θούν στα μέτρα (προσέλευση - απο- κώρση κόσμου), αλλά την ίδια ώρα και με βάση τη χωρητικότητα τους, μπορούν να φιλοξενήσουν πολύ πε- ρισσότερο κόσμο...

* * * * *

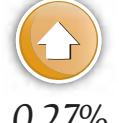
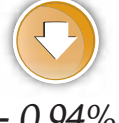
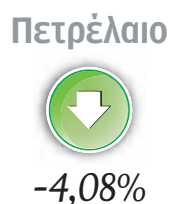
Η κρίσιμη εβδομάδα

Έχει καταντήσει το ανέκδοτο της επο- χής αυτό το «οι επόμενες δυο εβδομά-

δες είναι κρίσιμες» αφού το ακούσαμε τόσες πολλές φορές που έχασε το νόη- μά του. Όμως στην προκειμένη η ανα- παραγωγή του στερεοτύπου επιβάλλε- τα αφού οι αποφάσεις για το πρωτό- κολλο υγείας της ΚΟΠ θα κρίνουν πολ- λά. Οι ομάδες καίγονται στην κυριολε- ξία να εκδώσουν διαρκείας και χωρίς να ξέρουν το μέγιστο αριθμό που θα δι- καιούνται δε γίνεται να προχωρήσουν. Χωρίς τα έσοδα αυτά τα νούμερα των προϋπολογισμών δε βγαίνουν. Ελπί- ζουμε να επικρατήσει η λογική ώστε να μην οδηγήσουμε το ποδόσφαιρό μας στην καταστροφή. Σημαντικό επίσης και το κεφάλαιο διαχείρισης στενών επαφών κρούσματος που φαίνεται να υπάρχει διαφορετική προσέγγιση. Ήδη πλησιάζουμε επικίνδυνα στον Αύγου- στο και την επιστροφή στη δράση και οι εμπλεκόμενοι καλούνται να αναλά- βουν τις ευθύνες τους.

* * * * *

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-2,24%Χ.Α.
-3,88%Dow Jones
0,27%Nasdaq
3,52%Nikkei
0,35%Dax
-0,94%FTSE 100
-3,06%ΗΠΑ
Κολλοσοί
προβλίνουν
σε μαζικές
απολύσεις
Σελ. 10Πετρέλαιο
-4,08%€/€
0,20%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΠΟΣΥΡΟΝΤΑΙ ΤΟ 2021

Αντίστροφη μέτρηση
για πλαστικά καλαμάκια

Μέχρι το 2021 θα πρέπει να αποσυρθούν πλαστικά είδη μιας χρήσης, όπως μαχαιροπίρουνα, καλαμάκια, πιάτα, ποτήρια, σασκούλες και άλλα. Εντός Αυγούστου αναμένεται να ολοκληρωθεί το προσχέδιο νομοσχεδίου, το οποίο θα κατατεθεί ενώπιον της Νομικής Υπηρεσίας τον Οκτώβριο. **Σελ. 6**

ΛΟΓΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

«Πάγωσε» η αγορά
εξοχικών στην Ελλάδα

Με χαμένη χρονιά φαντάζει το 2020 και για την αγορά εξοχικών στην Ελλάδα. Με δεδομένο ότι θα απουσιάσουν φέτος οι επισκέπτες από το εξωτερικό, είναι προφανές ότι η φετινή σεζόν θα συνοδευθεί από αισθητά χαμηλότερο όγκο αγοραπωλησιών, ακόμα και στα δημοφιλέστερα νησιά. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών
ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,93%	0,01%
Γερμανία	-0,46	0,03%
Γαλλία	-0,14%	0,02%
Ιταλία	1,22%	0,01%
Ισπανία	0,40%	0,04%
Ιρλανδία	-0,04%	-0,05%
Ελλάδα	1,08%	-0,08%
Ην. Βασίλειο	0,15%	-0,03%

Βαθμολογία
από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Η πτώση τουρισμού ανεβάζει την ύφεση

Εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 7% το 2020 – Αναμένεται ότι η ανεργία θα κυμανθεί γύρω στο 9%

Ο στόχος του 30% για φέτος σε έσοδα από τον τουρισμό φαίνεται να απομακρύνεται. Πλέον οι εκτιμήσεις για τα έσοδα κάνουν λόγο για ένα πιο ρεαλιστικό ποσοστό του 20% - 25% σε σχέση με τα έσοδα που κατέγραψε η Κύπρος

από τον τουρισμό το 2019. Η εξέλιξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ύφεσης. Οι αρχικές εκτιμήσεις για ύφεση της τάξεως του 5% για φέτος, φαίνεται να αλλάζουν. Όλες πλέον οι εκτιμήσεις είτε από το Υπουργείο

Οικονομικών είτε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είτε από Οίκους Αξιολόγησης και τράπεζες δείχνουν την κατάσταση να είναι ολίγον τι χειρότερη.

Οι τελευταίες εκτιμήσεις αναφέρουν πως το 2020 θα κλείσει

με ύφεση μεταξύ 7,5% - 8%. Το βασικό μακροοικονομικό σενάριο του Υπουργείου Οικονομικών με δεδομένα Ιουνίου μιλά για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ κατά το 2020 της τάξης του -7% σε σύγκριση

με τον προηγούμενο χρόνο. Το ποσοστό ανεργίας το 2020 αναμένεται να σημειώσει αύξηση και να κυμανθεί γύρω στο 9% του εργατικού δυναμικού από το 7,1% του προηγούμενου χρόνου. **Σελ. 3**

Ο φόβος και η άδεια τσέπη αποτρέπουν τα ταξίδια

Το 50% των πολιτών πέντε σημαντικών χωρών για τον ελληνικό τουρισμό δηλώνει ότι φέτος δεν θα ταξιδέψει στο εξωτερικό, ενώ σε ποσοστό άνω του 40% έχουν αναβάλει προγραμματισμένα ταξίδια για διακοπές. Ο φόβος για τον ιό και οι οικονομικές επιπτώσεις αποθαρρύνουν Γερμανούς, Βρετανούς, Αμερικανούς, Γάλλους και Ιταλούς να ταξιδέψουν. Πέραν του φόβου για τον ιό, πολλοί αναφέρουν ότι έχουν πληγεί οικονομικά εξαιτίας της πανδημίας. **Σελ. 8**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του HOLGER SCHMIEDING*

Αργή ανάκαμψη με αστερίσκους

Οι οικονομικές προβλέψεις βασίζονται σε τρεις βασικές προϋποθέσεις: Πρώτον ότι οι μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες δεν θα επιβάλουν ξανά ευρεία περιοριστικά μέτρα, δεύτερον, ότι οι οικονομίες θα ανακάμψουν από την ύφεση του Μαρτίου - Απριλίου και, τρίτον, ότι οι κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις θα αποτρέψουν την επέλαση μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία θα μπορούσε να εντείνει την ύφεση.

Φαίνεται πως η τρίτη προϋπόθεση είναι αυτονόητη αυτή την περίοδο. Οι αξιωματούχοι έχουν υποσχεθεί ότι θα κάνουν «ό,τι χρειαστεί», όπως ακριβώς έκαναν και τον Μάρτιο. Μολονότι υπάρχει μια αβεβαιότητα σχετικά με τα επόμενα μέτρα (το ευρωπαϊκό ταμείο ανάκαμψης 750 δισ. ευρώ,

το νέο αμερικανικό πακέτο στηρίζεται 1 τρις. δολαρίων), φαίνεται πως είναι έτοιμοι να λάβουν περισσότερα μέτρα. Συνεπώς, δεν είναι πιθανή η επέλαση μιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Εξετάζοντας τις άλλες δύο προϋποθέσεις, υπάρχουν αρκετά θετικά οικονομικά στοιχεία. Ωστόσο, η πορεία του ιού στις ΗΠΑ ίσως ανατρέψει τις προβλέψεις. Εάν επιβληθούν ξανά περιοριστικά μέτρα σε μεγάλη εμβέλεια, τότε ενδέχεται να διαταραχθεί η οικονομική δραστηριότητα και να υποχωρήσει η επενδυτική εμπιστοσύνη προς τις ΗΠΑ και προς άλλες μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες. Πολλές αμερικανικές πολιτείες επιβάλλουν ξανά περιοριστικά μέτρα, που όμως σε μεγάλο βαθμό είναι ήπια. Θα πρέπει να περάσουν μία ή δύο

Η έξαρση της πανδημίας στις ΗΠΑ είναι πολύ πιθανό να ανατρέψει τις εκτιμήσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα.

εβδομάδες, ώστε να φανεί εάν τα μέτρα αρκούν για να μειώσουν τον ρυθμό μετάδοσης. Στην Ευρώπη, ο ρυθμός μετάδοσης παραμένει σταθερός, ενώ ορισμένες περιοχές επέβαλαν ήπια και περιορισμένα μέτρα. Αυτό είναι ενθαρρυντικό.

Γενικά, τα οικονομικά στοιχεία και στις δύο πλευρές του Ατλαν-

τικού υποστηρίζουν την πρόβλεψη για ανάκαμψη από τα χαμπλά του Μαρτίου - Απριλίου. Μετά την πρωτοφανή υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας τη συγκεκριμένη περίοδο, η δραστηριότητα ανακάμπτει γρήγορα. Αλλά η παραγωγή ανακάμπτει βραδύτερα σε σχέση με την υποχώρησή της. Σε βάθος χρόνου, ο ρυθμός ανάκαμψης θα σταθεροποιηθεί, καθώς οι καταναλωτές θα διστάσουν να επιστρέψουν πλήρως στις συνήθειες δαπάνες και θα μειώσουν ορισμένες δραστηριότητες μέχρι και το 2021. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις θα επενδύσουν λιγότερο σε σχέση με αυτό που σχεδίαζαν πριν από την επέλαση της κρίσης.

Τα τελευταία οικονομικά στοιχεία οδηγούν σε τρία συμπερά-

σματα. Πρώτον, οι καταναλωτές θα στηρίξουν το πρώτο στάδιο της ανάκαμψης. Ενδεικτικά, τον Μάιο, οι καταναλωτές στην Ευρώπη άνοιξαν τα πορτοφόλια τους περισσότερο από το αναμενόμενο. Δεύτερον, και οι τομείς της μεταποίησης και του παγκόσμιου εμπορίου αργούν να ανακάμψουν και το παράδειγμα της Γερμανίας αποδεικνύει αυτή την τάση. Τρίτον, η αύξηση των νέων κρουσμάτων στις ΗΠΑ και η επιβολή περιοριστικών μέτρων σε ορισμένες περιοχές έχουν καθυστερήσει την ανάπτυξη ορισμένων βασικών δεικτών δραστηριότητας και οδήγησαν σε υποχώρηση του λιανεμπορίου.

*Επικεφαλής οικονομολόγος της τράπεζας Berenberg.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του EDWARD HADAS / REUTERS BREAKINGVIEWS

Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα

Στις αρχές Απριλίου ήταν λογικό να υποστηρίξει κανείς ότι οι κυβερνήσεις και ο χρηματοπιστωτικός κλάδος θα δυσκολεύονταν να διοχετεύσουν αρκετή στήριξη για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις.

Αυτή η ανησυχία έχει πλέον εξαλειφθεί. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι τεράστια και οι τράπεζες έχουν δεσμευθεί να κάνουν «ό,τι χρειαστεί». Ως αποτέλεσμα, οι δαπάνες των καταναλωτών είναι ικανοποιητικές και ο δανεισμός είναι φθηνός και άπλετος.

Με όλες αυτές τις καλές ειδήσεις, γιατί να ανησυχεί κανείς τώρα; Πρώτον, τα μέτρα νομισματικής πολιτικής που συντη-

σημασία για την παγκόσμια οικονομία, βρίσκεται σε κακή κατάσταση. Το ποσοστό ανεργίας εκτοξεύθηκε από 3,5% τον Φεβρουάριο στο 14,7% τον Απρίλιο και βρισκόταν ακόμη στο υψηλότατο 11,1% τον Ιούνιο.

Οι περισσότεροι άνεργοι στις ΗΠΑ θα βρουν τελικά δουλειά, κατά πάσα πιθανότητα στον τελευταίο εργοδότη τους. Ωστόσο, ο χαμένος χρόνος εργασίας πρόκειται να αφήσει σημάδια, ιδίως στους χαμηλόμισθους. Αυτό θα μπορούσε να επιβαρύνει μακροπρόθεσμα την οικονομία και να εντείνει τις ήδη σοβαρές κοινωνικές εντάσεις στη χώρα.

Τρίτον, οι ανησυχίες σχετικές με τον ιό και οι πολιτικές εντάσεις παραδόξως έχουν αυξηθεί σε ορισμένες χώρες, ιδίως στις ΗΠΑ. Οι ειδήσεις στον ιατροφαρμακευτικό κλάδο είναι σχετικά αισιόδοξες και οι κρατικές δαπάνες είναι γενναιόδωρες. Εξάλλου, οι εθνικές κρίσεις προκαλούν συνθήκες ενόττητα και όχι δικασμό, ακόμη και ύστερα από εσφαλμένες κινήσεις των κυβερνήσεων.

Τέλος, η οικονομία του κορωνοϊού έχει αυξήσει αισθητά τον οικονομικό ρόλο των κυβερνήσεων.

Οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν πού θα διοχετευθεί η στήριξη, σχεδιάζουν προγράμματα ενίσχυσης και θέτουν κανόνες για τη λειτουργία των επιχειρήσεων. Θα είναι δύσκολο για τους πολιτικούς να αφήσουν αυτόν τον ενισχυμένο ρόλο τους. Θα μπορούσαν να τον εκμεταλλευθούν για να στηρίξουν την οικονομία. Ωστόσο, οι ηγέτες των περισσότερων ανεπτυγμένων οικονομιών δεν έχουν ούτε ξεκάθαρο στόχο ούτε ευρεία στήριξη από τον λαό.

Γενικά, η διαχείριση της κρίσης ήταν σχετικώς καλή. Η προθυμία των κυβερνήσεων να ξεδιψούν πολύ και γρήγορα δεν μπόρεσε να αποτρέψει την ύφεση, αλλά έχει στρώσει τον δρόμο προς την ανάκαμψη. Τώρα έρχονται τα δύσκολα.

ΔΗΚΤΗΣ

Θέματα αξιοπιστίας

Στο Δημήτρη Συλλούρη επέστρεψε μετά από αρκετό καιρό η «λίστα Γιωρκάτζη», η οποία ως γνωστόν περιλαμβάνει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων. Για τη συζήτηση του θέματος έχει συσταθεί ειδική επιτροπή στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των κομμάτων. Η συζήτηση προς το παρόν εστιάζεται στο αν θα δημοσιοποιηθεί αυτούσια και αν πριν από αυτό πρέπει να μελετηθεί, επικαιροποιηθεί, συμπληρωθεί και αξιολογηθεί. Τίθεται, μάλιστα, και θέμα αξιοπιστίας της ίδιας της λίστας όπως και ζητήματα που έχουν να κάνουν με το αν πιθανή απόφαση δημοσιοποίησης είναι ηθική, δεοντολογικά και νομικά σωστή. Πάντως, σε αυτήν την πρώτη φάση ό,τι είναι να γίνει θα πρέπει να γίνει μέχρι το τέλος του μήνα, προτού διακόψει τις εργασίες της η ολομέλεια για τις κατακαιρινές διακοπές.

• • • •

Ανατροπή προγνωστικών

Νέος πρόεδρος του Eurogroup είναι ο Ιρλανδός Πασκάλ Ντόναχιου, ο οποίος ανέτρεψε όλα τα προγνωστικά που ήθελαν την Ισπανίδα Νάντια Καλβίνο να επικρατεί. Για την ανάδειξη νικητή και την εξασφάλιση των δέκα θετικών ψήφων απαιτήθηκαν δύο γύροι μυστικών ψηφοφοριών. Τον νέο πρόεδρο του Eurogroup συνοδεύουν περγαμηνές αναφορικά με τη συνεισφορά του στην επαναφορά της Ιρλανδίας στο δρόμο της σταθερότητας, μετά τη μεγάλη δημοσιονομική κρίση που πέρασε η χώρα. Στις προτεραιότητες του κ. Ντόναχιου για τη ζώνη του ευρώ, βρίσκεται η διασφάλιση μιας ολοκληρωμένης ανάκαμψης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας.

• • • •

Οχι στον λαϊκισμό

Η Άγγελλα Μέρκελ, στην εναρκτήρια ομιλία της για την ανάληψη της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δήλωσε με τρόπο εμφαντικό ότι η πρόταση των €500δισ., στην οποία κατέληξε με τον Εμμανουέλ Μακρόν τον προηγούμενο Μάιο, θα πρέπει να εγκριθεί αμέσως από τους ηγέτες. Σε αντίθετη περίπτωση, σημείωσε, οι ευρωσkeptικοίς περιμένουν στη γωνία για να χρησιμοποιήσουν την κρίση που θα δημιουργηθεί για να αμφισβητήσουν το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Οι περιοχές, δήλωσε η κα Μέρκελ, που επλήγησαν περισσότερο θα πρέπει να νοιώσουν την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη άμεσα. Η Γερμανίδα καγκελάριος, δίνοντας το στίγμα για την συνέχεια, σημείωσε ότι η Ευρώπη θα πρέπει να συνεχίσει και αυτό θα συμβεί μόνον αν οι ηγέτες επιδείξουν διάθεση για έναν συμβιβασμό. Δεν θα

diktis@kathimerini.com.cy

Αν περιμένουμε να σώσει τη χώρα κύριε Περδίο και κύριε Λοΐζιδη ο εσωτερικός τουρισμός, πληρώνοντας 15 ευρώ σε εστιατόριο γνωστής παραλίας του Πρωταρά για πέντε - κυριολεκτικά- καλαμαράκια, τότε ας αναθεωρήσουμε. Υ.Γ. Οι τρεις πατάτες ήταν προσθήκη, δεν ήταν στο πιάτο.

πρέπει ποτέ, είπε, να επιτρέψουμε στο μίσος και το λαϊκισμό να εξαπλωθούν.

• • • •

Διαχείριση προσδοκιών

Με χαμηλές προσδοκίες ενέδωσε στη Σύνοδο της 18ης Ιουλίου η επικεφαλής της ΕΚΤ, όσον αφορά στο ενδεχόμενο να επέλθει συμφωνία για το Ταμείο Ανάκαμψης. Σε μια προσπάθεια

να προκαταλάβει τις αγορές και να διαχειριστεί τις προσδοκίες των αναλυτών σημείωσε ότι κάποιος θα πρέπει να αναμένει το τέλος Ιουλίου προτού εξαγει συμπεράσματα. Με αυτόν τον τρόπο, η Κριστίν Λαγκάρντ αφήνει ουσιαστικά ανοικτό το ενδεχόμενο σύγκλησης νέας συνόδου εντός του μηνός. Η Γαλλίδα επικεφαλής, ακολουθώντας τους ίδιους τόνους με την Άγγελα Μέρκελ, διαμήνυσε ότι δεν υπάρχει η πολυτέλεια χρόνου για συζητήσεις. Η έγκριση του Ταμείου ανάκαμψης, όπως ανέφερε, αποτελεί σημαντικό συστατικό για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κρίσης σε συνδυασμό με το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης.

• • • •

Μείωση ΦΠΑ

Η πέμπη μεγαλύτερη οικονομία στον πλανήτη αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη ύφεση στη ιστορία της και ο Βρετανός υπουργός οικονομικών έσπευσε να ανακοινώσει πακέτο ύψους 30δισ. στερλινών, για να συγκρατηθεί η ανεργία και να τονωθεί η ζήτηση. Συγκεκριμένα, ο κ. Ρίσι Σουνάκ εξήγγειλε ελάφρυνση ύψους 4δισ. στερλινών, μέσω μείωσης στο φορολογικό συντελεστή ΦΠΑ από 20% σε 5%, για όλες τις υπηρεσίες και αγαθά φιλοξενίας όπως είναι τα εστιατόρια, οι μπυραρίες, τα ξενοδοχεία και τα θεματικά πάρκα. Αίσθηση πάντως προκάλεσε η επισήμανση ότι, σε δυο μήνες, το ΑΕΠ έχει υποστεί συρρίκνωση 25% που αντιστοιχεί στην καθορή αύξηση του ΑΕΠ που έχει καταγραφεί στα τελευταία δεκαοκτώ χρόνια.

Πιθανή αύξηση θερμοκρασίας κατά 1,5° C Θα ξεπεράσει το όριο της Συνθήκης του Παρισιού, σύμφωνα με μελέτη

Αποκαλυπτικό διαφαίνεται το θερμοκρασιακό μέλλον του πλανήτη, καθώς μεγαλώνουν οι πιθανότητες να αυξηθεί η παγκόσμια θερμοκρασία κατά περισσότερο από 1,5 βαθμό Κελσίου, συγκριτικά με την προβιομηχανική περίοδο. Οι πιθανότητες να συμβεί αυτό ανέρχονται πλέον στο 20%, εκτιμούν οι επιστήμονες που παρακολουθούν το φαινόμενο.

Κατά την περίοδο 2020 έως 2024, η παγκόσμια θερμοκρασία αναμένεται να είναι τουλάχιστον κατά ένα βαθμό Κελσίου υψηλότερη από αυτή της προβιομηχανικής περιόδου, αναφέρει η βρετανική Μετεωρολογική Υπηρεσία που εκπόνησε τη μελέτη. Ομως, υπάρχουν 20% πιθανότητες το ορόσημο αυτό να καταρριφθεί και η άνοδος της ετήσιας θερμοκρασίας να υπερβεί τον 1,5 βαθμό Κελσίου, συγκριτικά με την περίοδο πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση.

Τα κράτη που συνυπέγραψαν τη Συνθήκη του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή δεσμεύθηκαν να συγκρατήσουν την άνοδο στις θερμοκρασίες κάτω από τους δύο βαθμούς Κελσίου, ενισχύοντας τις προσπάθειες ώστε η αύξηση να μην υπερβεί τον 1,5 βαθμό Κελσίου και να αποτραπούν οι δυσμενέστερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Παρότι οι επιστήμονες ισχυρίζονται ότι η υπέρβαση του ορίου του 1,5 βαθμού Κελσίου, μία μεμονωμένη χρονιά, δεν σημαίνει παραβίαση των στόχων της συνθήκης, αυτό αποτελεί κώδωνα κινδύνου για τις εξελίξεις στο παγκόσμιο περιβάλλον.

Δραματική θα είναι η αύξηση της θερμοκρασίας στον Αρκτικό Κύκλο. Η επιβίωση πολλών ειδών, όπως οι πολικές αρκούδες, είναι αμφίβολη εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, σύμφωνα με την κλιματική πρόβλεψη, θα καταγραφεί σημαντική αύξηση της θερμοκρασίας στον Αρκτικό Κύκλο, συγκριτικά με τα υπόλοιπα μέρη της υψηλίου, ενώ ενισχύεται και ο κίνδυνος θυελλών και κατα-

γίδων σε ολόκληρο τον Ατλαντικό Ωκεανό. Πολλά τμήματα της Νότιας Αμερικής, Νότιας Αφρικής και Αυστραλίας θα εμφανίσουν περισσότερη ξηρασία από ό,τι στο παρελθόν. Ηδη, στη Σιβηρία, οι θερμοκρασίες τον Ιούνιο πα-

Ενισχύεται και ο κίνδυνος θυελλών και καταγίδων σε ολόκληρο τον Ατλαντικό Ωκεανό.

ρουσίασαν αύξηση 10 βαθμών Κελσίου, πυροδοτώντας μεγάλες δασικές πυρκαγιές, με αποτέλεσμα την άνευ προηγουμένου απελευθέρωση 59 εκατομμυρίων τόνων διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Ο Αρκτικός Κύκλος, άλλωστε, φαίνεται ότι υπερθερμαίνεται με διπλάσια ταχύτητα από τον υπόλοιπο πλανήτη. Η μέση θερμοκρασία του πλανήτη μας έχει ήδη αυξηθεί κατά περισσότερο από ένα βαθμό Κελσίου συγκριτικά με την προβιομηχανική εποχή, ενώ η τελευταία πενταετία ήταν η θερμότερη που έχει καταγραφεί στα αρχεία.Ο γενικός γραμματέας του Παγκόσμιου Οργανισμού Μετεωρολογίας Πέτερ Τσαλός δήλωσε ότι η βρετανική μελέτη υποδεικνύει το μέγεθος της πρόκλησης εκπλήρωσης των δεσμεύσεων στο πλαίσιο της Συνθήκης του Παρισιού και συγκράτησης της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από τους 2 βαθμούς Κελσίου. Τέλος, μία άλλη αυστραλιανή μελέτη που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στην επιθεώρηση Nature Communications, διαπίστωσε ότι αυξάνεται παγκοσμίως η συχνότητα εμφάνισης περιόδων καύσωνα, ενώ τα τελευταία 70 χρόνια γίνεται μεγαλύτερη η διάρκεια τους.

Καθαρότερες θάλασσες λόγω της καραντίνας

ΡΩΜΗ. Τα θαλάσσια οικοσυστήματα «ανάσαναν» στη διάρκεια της καραντίνας, αλλά οι επιπτώσεις του κορωνοϊού παραμένουν σοβαρές, όχι μόνο στη Μεσόγειο αλλά και σε άλλες θάλασσες ανά τον πλανήτη. Χώρις ρύπανση και όχληση από τη ναυσιπλοΐα, η ποιότητα των υδάτων βελτιώθηκε και τα θαλάσσια είδη βρήκαν την ευκαιρία να ανακαταλάβουν τον χώρο που συνήθως καταλαμβάνεται από πλοία και ανθρώπινη δραστηριότητα. Παράλληλα, βέβαια, μια νέα μορφή θαλάσσιας ρύπανσης έκανε την εμφάνισή της: πρόκειται για τη ρύπανση από μάσκες και μπουκάλια αντισηπτικού, ενώ οι προσπάθειες για κατάργηση των πλαστικών μιας χρήσης, που καταλήγουν στον βυθό, δέχθηκαν προσωρινό πλήγμα.

Το lockdown προσέφερε στην ιταλική ακτοφυλακή τη μοναδική ευκαιρία να παρατηρήσει τις επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στη θάλασσα. Τα δεδομένα από τα βαθυσκάφη που κινηματογραφούν τον βυθό και συλλέγουν δείγματα νερού, οι μετρήσεις εντοπισμού σπάνιων ειδών και οι μαρτυρίες των δυτών της ακτοφυλακής συγκλίνουν. «Το θαλάσσιο περιβάλλον και η θαλάσσια ζωή επανεποίκισαν χώρους από τους οποίους είχαν εκδιωχθεί», δήλωσε ο διοικητής της μονάδας δυτών της ακτοφυλακής, Αλεσάντρο Μίνο. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα δημοσιευθούν στα τέλη Ιουλίου, αλλά οι βελτιώσεις ήταν ορατές διά γυμνού οφθαλμού. «Διαπιστώσαμε σημαντική βελτίωση στη διαφάνεια των υδάτων και μείωση των αιωρούμενων υλικών», προσέθεσε ο Μίνο. Στη Σικελία εθεάθησαν ψυτοπύρες, ενώ στη Λιγουρία δελφίνια κολυμπούσαν εκεί όπου συνήθως βρίσκονται τα μεγάλα εμπορικά σκάφη που μεταφέρουν εμπορεύμα-

Φωτογραφία που έδωσε στη δημοσιότητα η ιταλική ακτοφυλακή και απεικονίζει έναν δυτή τη στιγμή που απελευθερώνει μία θαλάσσια χελώνα.

Η ποιότητα των υδάτων βελτιώθηκε και τα θαλάσσια είδη βρήκαν την ευκαιρία να ανακαταλάβουν τον χώρο τους.

τοκιβώτια. Η ιταλική ακτοφυλακή ανέσυρε συνολικά 75 τόνους πλαστικού και 5 τόνους πλαστικών δικτύων τους τελευταίους 12 μήνες, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν μετρήσεις για το τι ποσοστό των απορριμμάτων αυτών αποτελούνταν από μάσκες και μπουκάλια αντισηπτικού. Πάντως, το πρόβλημα είναι παγκόσμιο, όπως διαπίστωσε η μη κυβερνητική οργάνωση OceansAsia, που εντόπισε εκατομμύρια μάσκες μιας χρήσης σε παραλίες των νησιών Σόκο, κοντά στην ακτή του Χονγκ Κονγκ.

REUTERS, TRIBUNE

Στα υψηλά «7άρια» η ύφεση λόγω τουρισμού

Την «παρτίδα» δεν μπορεί να σώσουν οι λιγοστοί επισκέπτες που φτάνουν από τη Γερμανία και την Ελβετία

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στο 30% των περσινών εσόδων και αφίξεων τουριστών ήθελαν να κυμαίνονται οι εκτιμήσεις για το 2020, μετά τη μουδιασμένη –ομολογουμένως– περίοδο που διανύουμε από την πανδημία στον τουρισμό. Από τις αρχικές εκτιμήσεις της ύφεσης της τάξεως του 5% για φέτος, κάθε μία εκτίμηση είτε από το Υπουργείο Οικονομικών είτε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είτε από Οίκους Αξιολόγησης και τράπεζες δείχνουν την κατάσταση να είναι ολίγον τι χειρότερη, με τις τελευταίες εκτιμήσεις να αναφέρουν πως το 2020 θα κλείσει με ύφεση μεταξύ 7,5% - 8%. Αιτία γι' αυτό φαίνεται να είναι οι κακοί τουριστικοί δείκτες. Ο στόχος του 30% για φέτος σε έσοδα φαίνεται πολύ μακρινός και πλέον οι εκτιμήσεις για τα έσοδα από τον τουρισμό δείχνουν ένα πιο ρεαλιστικό ποσοστό του 20% - 25% σε σχέση με τα έσοδα που κατέγραψε η Κύπρος από τον τουρισμό το 2019. Το είχε πει εξάλλου και ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης πολλάκις κατά το τελευταίο τρίμηνο. Συγκεκριμένα, ανέφερε πως μεγάλο ρόλο για την ύφεση που θα καταγραφεί φέτος λόγω της κρίσης –απευχόμενος παράλληλα να είναι μεγάλη– θα διαδραματίσει ο τουρισμός. Είμαστε ήδη στα μέσα Ιουλίου και δεν έχουν φθάσει ακόμα στην Κύπρο τουρίστες από από τις «παραδοσιακές» της αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ρωσία. Τα επιδημιολογικά τους δεδομένα δεν επιτρέπουν ακόμα την είσοδο στη χώρα. Υπενθυμίζουμε επίσης τη δάλωση του υπουργού Υγείας Κωνσταντίνου Ιωάννου στις αρχές Ιουλίου, ότι ο τουρισμός από την Βρε-

Ο στόχος του 30% για φέτος σε έσοδα φαίνεται πολύ μακρινός και πλέον οι εκτιμήσεις για τα έσοδα από τον τουρισμό δείχνουν ένα πιο ρεαλιστικό ποσοστό του 20% - 25% σε σχέση με τα έσοδα που κατέγραψε η Κύπρος από τον τουρισμό το 2019.

τανία θα ξεκινήσει από 1η Αυγούστου υπό προϋποθέσεις. Για τη Ρωσία υπάρχει ακόμα ερωτηματικό. Την «παρτίδα» δεν μπορεί να σώσουν οι λιγοστοί –αλλά και μοναδικοί προς το παρόν– τουρίστες από Γερμανία και Ελβετία που έρχονται στην Κύπρο. Τα δεδομένα που έχουμε ενώπιόν μας δείχνουν πως οι Ελβετοί που ήρθαν πέρυσι στο νησί ξόδεψαν κατά μέσο όρο 1.104 ευρώ για διακοπές. Ο μέσος όρος παραμονής τους στη χώρα ήταν 9 μέρες και ξόδευαν 125 ευρώ ημερησίως οι 10.378 συνολικά Ελβετοί. Από την άλλη, οι 13.452 Γερ-

μανοί που βρέθηκαν στην Κύπρο τον Ιούλιο του 2019 με μέσο όρο διαμονής τις 10 ημέρες, άφησε η κάθε μονάδα 978 ευρώ, ήτοι 92 ευρώ ημερησίως. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται να μειωθεί κατά 7,75% το 2020 και να ανακάμψει το 2021 σε ρυθμό 5,25%». Η Κομισιόν σημείωσε την εβδομάδα που μας πέρασε πως η πανδημία αναμένεται να μειώσει σημαντικά τη διεθνή ζήτηση για τουρισμό. «Ακόμα και αν η αναμενόμενη σταδιακή ανάκαμψη ξεκινήσει τον Ιούλιο, τα έσοδα από τον τουρισμό θα

μπορούσαν να κυμαίνονται γύρω στο 25% του επιπέδου του προηγούμενου έτους», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Το μακροοικονομικό σενάριο

Το βασικό μακροοικονομικό σενάριο του Υπουργείου Οικονομικών με δεδομένα Ιουνίου μιλά για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ κατά το 2020 της τάξης του -7% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Λαμβάνοντας υπόψη και το κόστος του πακέτου μέτρων σε σχέση με την πανδημία του κορωνοϊού το οποίο εκτιμάται

Για την περίοδο 2022-23, πιθανές προσπάθειες για προβλέψεις, τόσο σε σχέση με το μακροοικονομικό πλαίσιο, όσο και για τα δημόσια οικονομικά, ενδέχεται να εμπεριέχουν μεγάλο κίνδυνο πραγματοποίησης λάθους.

να ανέλθει στο 4,4% του ΑΕΠ, το πρωτογενές ισοζύγιο εκτιμάται να είναι αρνητικό ύψους €375 εκ. (-1,8% του ΑΕΠ) το 2020 σε σύγκριση με πλεονασματικό πρωτογενές ισοζύγιο ύψους €1.142,2 εκ. (5,2% του ΑΕΠ) το 2019. Αντίστοιχα, το δημοσιονομικό ισοζύγιο το 2020, εκτιμάται ότι θα είναι ελλειμματικό ύψους €868 εκ. (-4,3% του ΑΕΠ) σε σύγκριση με πλεόνασμα €603 εκ. (2,7% του ΑΕΠ) το 2019. Με βάση το μακροοικονομικό σενάριο (ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ το 2021 εκτιμάται ότι θα είναι της τάξης του 6%), το δημοσιονομικό ισοζύγιο προβλέπεται ότι θα βελτιωθεί κατά 3,9 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Παρόλο που προβλέπεται ότι η οικονομία θα παρουσιάσει σημαντική βελτίωση κατά το 2021, το δημοσιονομικό ισοζύγιο εκτιμάται ότι θα είναι οριακά ελλειμματικό της τάξης του 0,4% του ΑΕΠ, ενώ ο στόχος για το υπό αναφορά έτος που είχε τεθεί κατά την υποβολή του ΣΠΔΠ 2020-2022 για πλεόνασμα ύψους 2,5% του ΑΕΠ, δεν αναμένεται να επιτευχθεί.

Ο λόγος για την εκτίμηση ελλειμματικού δημοσιονομικού ισοζυγίου το 2021, είναι ότι παρόλο που το βασικό μακροοικονομικό σενάριο προβλέπει σημαντική βελτίωση της οικονομίας κατά το υπό αναφορά έτος, το ΑΕΠ εκτιμάται ότι δεν θα φτάσει τα επίπεδα του έτους 2019. Τα δημόσια έσοδα προβλέπεται ότι θα αυξηθούν με ικανοποιητικό ρυθμό σε σύγκριση με το 2020, ενώ ο ρυθμός των δημοσίων δαπανών προβλέπεται να είναι οριακά αρνητικός.

Για την περίοδο 2022-23, πιθανές προσπάθειες για προβλέψεις, τόσο σε σχέση με το μακροοικονομικό πλαίσιο, όσο και για τα δημόσια οικονομικά, ενδέχεται να εμπεριέχουν μεγάλο κίνδυνο πραγματοποίησης λάθους δεδομένης της τρέχουσας αβεβαιότητας που προκύπτει από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19, οπότε και δε δύναται να ποσοτικοποιηθούν. Παράλληλα, είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι, παρόλο που προβλέπεται ότι κατά το 2020 το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης θα είναι ελλειμματικό, ενώ το 2021 προβλέπεται ισοζύγιο «σχεδόν» ισοσκελισμένο, εντούτοις αναμένεται ότι οποιαδήποτε προσωρινή απώλεια πόρων θα ανακτηθεί μεσοπρόθεσμα.

Για το 2020, ο πληθωρισμός (ΕΔΤΚ) αναμένεται να είναι αρνητικός περίπου στο -0,3%, κυρίως λόγω της μείωσης στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου μαζί με προσδοκίες για περαιτέρω μείωση κατά τη διάρκεια της χρονιάς, σχεδόν -40% το 2020 σε σχέση με το 2019.

Το ποσοστό ανεργίας το 2020 αναμένεται να σημειώσει αύξηση και να κυμανθεί γύρω στο 9% του εργατικού δυναμικού από το 7,1% του προηγούμενου χρόνου.

Go Deals!

Ακίνητα από €15.000

Η GoGordian διαθέτει 33 μοναδικά ακίνητα από €15.000 σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου.

Τα GoDeals θα σας ενθουσιάσουν με το μεγάλο εύρος τιμών τους αλλά και το εξίσου μεγάλο εύρος χρήσης, για να υλοποιήσετε κάθε μελλοντικό σας όραμα.

Μπείτε σήμερα στο www.GoGordian.com και βρείτε ακίνητα σε τιμές-έκπληξη για αγορά, ιδιωτική χρήση ή εκμετάλλευση με άμεση και μεγάλη απόδοση.

GoGordian
7777 5656 | gogordian.com

Παρεμβαίνει ο Πρόεδρος για την ρύπανση στο Δάλι

Σε κλείσιμο των δύο εργοστασίων προανατολίζεται η κυβέρνηση

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τον γόρδιο δεσμό που έχει δημιουργηθεί σε σχέση με τη μετακίνηση των δύο οχληρών βιομηχανικών εγκαταστάσεων σε Γέρι και Τσέρι αναμένεται ότι θα αναλάβει να λύσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο υπουργός Περιβάλλοντος Κώστας Καδής ανέφερε ότι μέσα στις επόμενες ημέρες, ο Νίκος Αναστασιάδης αναμένεται να έχει συναντήσεις με υπερασπιστές παράγοντες, αρμόδιους υπουργούς, τη νομική υπηρεσία ώστε να ρυθμιστεί το ζήτημα. Δεν αποκλείεται δε συναντήσεις να γίνουν και με τους ίδιους τους ιδιοκτήτες εργοστασίων, προκειμένου να εξευρεθεί η λύση. Ο στόχος της Κυβέρνησης αφορά ξεκάθαρα στη μετακίνηση των μονάδων από την περιοχή. Μάλιστα αρμόδιες πηγές δήλωσαν στην «Κ» ότι στα χέρια της η κυβέρνηση έχει εργαλεία με τα οποία μπορεί να πείσει τις επιχειρήσεις να συναινέσουν στην πρόταση για απομάκρυνση τους από την περιοχή. Μέχρι στιγμής έχει ληφθεί απόφαση από την μία εκ των δύο μονάδων παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος, η οποία είναι θετική, θέτει ωστόσο συγκεκριμένους όρους. Αναμένεται η απόφαση της δεύτερης εταιρείας. Πρόκειται για την μονάδα η οποία είναι εγκατεστημένη στο Τσέρι, και λειτουργεί χωρίς να διαθέτει άδεια λειτουργίας. Το ένα ζήτημα που προκύπτει είναι πώς εδώ και τόσα χρόνια ο Δήμος Τσερίου δεν έχει επιληφθεί του θέματος. Το σημαντικότερο ζήτημα ωστόσο είναι το πώς, αν και λειτουργεί παράνομα, έχει καταφέρει λόγω διαδικαστικών κενών, να συμμετέχει και να κερδίζει προσφορές για έργα του δημοσίου. Το θέμα έχει τεθεί ενώπιον της Νομικής Υπηρεσίας για εξέταση. Από εκεί και πέρα, η παρανομία στην λειτουργία της μονάδας, δίνει εργαλεία στα χέρια της Κυβέρνησης, η οποία αναμένεται να τα χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης προκειμένου η εταιρεία να συναινέσει στην πρόταση για απομάκρυνση. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η μονάδα θα αποκλείεται πλέον από επόμενες προσφορές του δη-

Ο αποκλεισμός από δημόσιες προσφορές θα χρησιμοποιηθεί ως μοχλός πίεσης προς τη μονάδα που λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας.

μοσίου. Για το θέμα έχει ενημερωθεί σχετικά και η Γενική Λογίστρια. Εξετάζεται παράλληλα και με τη συμβολή του Γενικού Εισαγγελέα, το κατά πόσο υπάρχει άλλος τρόπος να μπει λουκέτο στη μονάδα. Λύσεις πάντως πρέπει να βρεθούν άμεσα και πριν από τον Σεπτέμβριο, ώστε να μπορεί να λειτουργήσει ξανά η σχολική μονάδα Γ' Δημοτικό Σχολείο Ιδαλίου, κατά τρόπο ώστε να τηρεί τα πρωτόκολλα για την πανδημία, χωρίς ωστόσο να εκτίθενται οι μαθητές στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Δύο προτάσεις

Δύο προτάσεις έχουν δοθεί από την ειδική επιτροπή που χειρίζεται το θέμα, προς τις δύο εργοστασιακές μονάδες. Στο πλαίσιο αυτών δίνονται οικονομικά κίνητρα για

Λόγω λανθασμένου πολεοδομικού σχεδιασμού, η κατεύθυνση των ανέμων, η υψομετρική διαφορά, η θερμοκρασία, η υγρασία, η πίεση και η μορφολογία του εδάφους, οδηγούν την οσμή από το καυσάεριο να κατακάθεται στα σπίτια της γειτονικής εννορίας.

να καλυφθεί η μετακίνηση, και προτείνονται διάφορες περιοχές σε λατομικές ζώνες για μετεγκατάσταση τους. Τα οικονομικά κίνητρα και οι περιοχές διαφέρουν για την κάθε μονάδα, και βασίζονται στα δεδομένα και τα χαρακτηριστικά της κάθε μονάδας. Μέχρι στιγμής υπέβαλε την απάντηση του στην πρόταση το ένα εκ των δύο εργοστασίων το οποίο θέτει συγκεκριμένους όρους για τη μετακίνηση του, μεταξύ των οποίων είναι και η απαραίτητη μετακίνηση και της δεύτερης μονάδας.

Αναπνέουν μαζί

Σε διάστημα δέκα ημερών καταγράφηκαν τρεις θάνατοι από καρκίνο στην εννορία Κωνσταντίνου και Ελένης στο Δάλι. Αν και δεν μπορεί να αποδειχθεί η όποια

σχέση των περιστατικών καρκίνου στην περιοχή με τη λειτουργία των εργοστασίων, εντούτοις οι κάτοικοι ανησυχούν. Σημειώνεται ότι έχουν ζητηθεί στοιχεία σε σχέση με τα περιστατικά καρκίνου στην περιοχή, τα οποία ωστόσο ακόμα δεν έχουν δοθεί. Οι κάτοικοι καταγγέλλουν επί σειρά ετών ότι αναπνέουν τοξικό και μολυσμένο αέρα μέσα στα σπίτια τους, με αποτέλεσμα να υποφέρουν από ναυτίες, ζαλάδες και κάψιμο στο λαιμό. Παρόλα αυτά οι μετρήσεις για οξείδια του αζώτου του Τμήματος Επιθεώρησης του αέρα δεν έδειξαν υπερβάσεις των επιπέδων στην ποιότητα του αέρα. Ο πρόεδρος της Κίνησης για Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής Γιώργος Ολυμπίου εξηγεί ότι αν και υπάρχει σχετική απόσταση από την βιομηχανική μονάδα, εντούτοις

υπάρχει λανθασμένος πολεοδομικός σχεδιασμός και οι βιομηχανίες τοποθετήθηκαν σε χαμηλότερο υψόμετρο από την οικιστική περιοχή. Έτσι, η κατεύθυνση των ανέμων, η υψομετρική διαφορά, η θερμοκρασία, η υγρασία, η πίεση και η μορφολογία του εδάφους, οδηγούν την οσμή από το καυσάεριο να κατακάθεται στην κοιλάδα των γειτονιών τους. Ο κ. Καδής χαρακτηρίζει το ζήτημα ρύπανσης στην εννορία Κωνσταντίνου και Ελένης και την ανάγκη μετακίνησης των δύο μονάδων, ως ένα από τα δυσκολότερα θέματα που έχει να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση, καθώς χρειάζεται η εμπλοκή επτά υπουργείων και διηψήσιος αριθμός τμημάτων και υπηρεσιών. Επισημαίνει ωστόσο ότι το θέμα πλησιάζει στην κατάληξη του.

Αντιδρούν στο Σταυροβούνι

Στην σκιά των εξελίξεων στο Δάλι, συνεχίζονται εδώ και δύο χρόνια οι αντιδράσεις των κατοίκων σε Πυργά και Κόρνο για την πρόθεση ανέγερσης μονάδας παραγωγής ασφαλικού σκυροδέματος στην περιοχή του Σταυροβουνίου. Η ομάδα πρωτοβουλίας συνεχίζει τις προσπάθειες για ματαίωση των σχεδίων της εταιρείας, θέτοντας ως βασικό της επιχείρημα, την κατάσταση στο Δάλι και συγκεκριμένα στην εννορία Κωνσταντίνου και Ελένης. Μέχρι στιγμής πάντως η εταιρεία δεν έχει προχωρήσει στην ανέγερση του εργοστασίου. Η αίτηση στην περιβαλλοντική αρχή υποβλήθηκε το 2018, με την Περιβαλλοντική Αρχή

να μην φέρει ένσταση στην υλοποίηση του έργου, υπό την προϋπόθεση τήρησης συγκεκριμένων όρων. Όπως για παράδειγμα, την τοποθέτηση συστήματος απόσπησης για αντιμετώπιση των οσμών που θα εκλύονται από τις διεργασίες παραγωγής, και την υποβολή μετρήσεων ανά εξαήμερο στο Τμήμα Περιβάλλοντος και στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας του ατμοσφαιρικού αέρα στην περιοχή του έργου, ούτως ώστε να διαπιστώνεται το επίπεδο των ατμοσφαιρικών ρυθμών. Η υφιστάμενη μονάδα αφορά κρατικό τεμάχιο σε λατομική ζώνη, και θα καλύπτει έκταση 2.500 m². Η περιοχή βρίσκεται περίπου 2 χλμ

βορειοανατολικά της οικιστικής περιοχής της κοινότητας Πυργά, 1,5 χλμ βορειοδυτικά της οικιστικής περιοχής της κοινότητας Κόρνο και 3 χλμ νοτιοανατολικά του Σταυροβουνίου. Ο προτεινόμενος χώρος εγκατάστασης της μονάδας βρίσκεται σε λατομική ζώνη. Στην

περιοχή υπάρχουν οικιστικές μονάδες, εξοχικές κατοικίες, στρατόπεδο και δύο μοναστήρια. Ανατολικά και σε απόσταση περίπου 2,3 χλμ βρίσκεται ο ποταμός Παναγίας Στάζουσας και το Δάσος του Σταυροβουνίου, που είναι περιοχή NATURA 2000.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΟΛΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ*

Η πανδημία ανέδειξε την ανάγκη για βελτιώσεις στα συστήματα υγείας

Η πανδημία του Covid-19 αποκάλυψε με τον πλέον χαρακτηριστικό τρόπο ότι τα συστήματα υγείας, ανά την υφήλιο, δεν έχουν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις πανδημίες.

Με αυτό το δεδομένο, στην πρώτη φάση διαχείρισης της πανδημίας και των συνεπειών της, επιβλήθηκαν μέτρα υποχρεωτικής καραντίνας με στόχο αφενός τον περιορισμό της μετάδοσης του ιού, και αφετέρου προκειμένου να δοθεί χρόνος στο σύστημα υγείας ώστε να οργανωθεί και να προμηθευτεί εξοπλισμό, φάρμακα και κλίνες ΜΕΘ για να ανταποκριθεί στην πανδημία. Επιπρόσθετα, οι περισσότερες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και της Κύπρου, προχώρησαν σε αναστολή της περιθαλψης και της φροντίδας των μη επειγόντων περιστατικών, με στόχο να απελευθερώσουν εξοπλισμό και προσωπικό για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού.

Οι συνέπειες της πρακτικής που

ακολουθήθηκε στην πρώτη φάση διαχείρισης της πανδημίας αναμένεται να γίνουν ιδιαίτερα αισθητές κατά τους επόμενους μήνες, αφού ο μεγάλος αριθμός επεμβάσεων και προγραμμάτων νοσηλείας που έχουν αναβληθεί, αναμένεται να επιφέρει τεράστιες απώλειες εσόδων στα νοσοκομεία, στους γιατρούς και σε άλλους επαγγελματίες υγείας.

Παράλληλα, οι ακυρώσεις ή οι αναβολές των ιατρικών ραντεβού και των σχετικών διαδικασιών θα επιβαρύνουν σημαντικά την υγεία ορισμένων ασθενών, κυρίως των ευάλωτων ομάδων, όπως οι ασθενείς με χρόνιες παθήσεις και οι ηλικιωμένοι.

Είναι ξεκάθαρο πώς υπό αυτές τις συνθήκες, το σύστημα υγείας αναμένεται να επιβαρυνθεί περαιτέρω στο άμεσο μέλλον. Ως εκ τούτου, χρειάζεται να γίνουν περισσότερα σε ορισμένους τομείς για να είμαστε σε θέση να αντιμετωπίσουμε τις κρίσεις στον τομέα της υγείας, αλλά και τα πιθανά νέα κύματα του

Επιβάλλεται να αντιμετωπίσουμε τις μελλοντικές κρίσεις στον τομέα της υγείας, αλλά και τα πιθανά νέα κύματα του ιού με πιο αποφασιστικό, οργανωμένο και ελεγχόμενο τρόπο.

ιού με πιο αποφασιστικό, οργανωμένο και ελεγχόμενο τρόπο. Προς αυτόν την κατεύθυνση, η μελέτη «Restart Cyprus» της PwC Κύπρου, περιλαμβάνει μια σειρά από εισηγήσεις, με στόχο την ενίσχυση και την καλύτερη διαχείριση των δυνατοτήτων των νοσοκομείων.

Στόχος πρέπει να είναι η βελτίωση της ικανότητας ανταπόκρισης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, αλλά και η καλύτερη αξιοποίηση των υφι-

στάμενων δυνατοτήτων σε συνεχή βάση. Αυτό προϋποθέτει προσπάθεια σε διάφορα επίπεδα και συντονισμένα βήματα στους τομείς των υποδομών, των προμηθειών, του προσωπικού, των διαδικασιών, και του ευρύτερου σχεδιασμού του συστήματος.

Εν πρώτοις είναι εξαιρετικά σημαντικό η προσοχή να επικεντρωθεί στον υπολογισμό των αναγκών και στην προμήθεια αναπνευστήρων και άλλου εξοπλισμού, όπως μάσκες και στολές για το προσωπικό. Παράλληλα, το Υπουργείο Υγείας συνιστάται να συνάψει συμφωνίες με προμηθευτές για να διασφαλίσει την έγκαιρη παραλαβή των σωστών ποσοτήτων όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Μείζονος σημασίας είναι και η παροχή εκπαίδευσης και ψυχολογικής στήριξης σε όλο το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό στις ΜΕΘ.

Για το σκοπό αυτό, το Υπουργείο Υγείας και τα νοσοκομεία θα πρέπει να καθορίσουν από τώρα το ανθρώ-

πινο δυναμικό που θα μπορούσε να συμβάλει στην περίθαλψη κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας και να τους εκπαιδεύσει κατάλληλα για να μπορούν να αντιμετωπίσουν άμεσα μια απότομη αύξηση ασθενών σε περίπτωση κρίσης. Απαραίτητη είναι επίσης η ανάπτυξη της κουλτούρας ποιότητας σε νοσοκομεία και ιατρικά κέντρα με αυστηρά πρωτόκολλα και δείκτες απόδοσης για υγεία και ασφάλεια, αλλά και η δημιουργία εναλλακτικών εξωνοσοκομειακών παροχών όπως για παράδειγμα κοινοτικών κλινικών, κλπ.) Παράλληλα, προτείνεται να προωθηθεί ο επαγγελματισμός του ρόλου των φαρμακείων, μέσω της δημιουργίας online φαρμακείων που θα μπορούν να προσφέρουν κατ' οίκον διανομή προϊόντων και η χρήση δοκιμασμένων τεχνολογιών υγείας και ανάλυσης δεδομένων για εντοπισμό των ατόμων υψηλού ρίσκου με στοχευμένες εκστρατείες πληροφόρησης.

Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην ενδυνάμωση

του ρόλου της ομάδας δημόσιας υγείας του Υπουργείου Υγείας, αφού όπως έχει διαφανεί από τις χώρες που έχουν διαχειριστεί με επιτυχία την πανδημία διατηρώντας χαμηλή την καμπύλη διάδοσης, η επιτυχής διαχείριση προϋποθέτει αποτελεσματικό συντονισμό ανάμεσα στο σύστημα υγείας και στην κοινωνία.

Η παρούσα φάση προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία στην Κύπρο για υλοποίηση αρκετών από τα προτεινόμενα μέτρα. Με όπλο την επιτυχή διαχείριση της πανδημίας και επενδύοντας σε μια αποτελεσματική συνεργασία ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, στο πλαίσιο και της υλοποίησης της δεύτερης φάσης του ΓεΣΥ, δημιουργείται μια χρυσή ευκαιρία για το σύστημα υγείας της Κύπρου, ώστε να βγει πιο ενισχυμένο από ποτέ.

* Ο Πόλυς Διονυσίου είναι Ανώτερος Διευθυντής, Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Τομέα Υγείας, PwC Κύπρου.

7+1 λόγοι

Σπουδάζω στην Κύπρο, Σπουδάζω στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ έχει μια σειρά από πλεονεκτήματα τα οποία τα καθιστούν μια μοναδική επιλογή. Υπάρχουν δεκάδες λόγοι για να το επιλέξετε, λόγοι για τους οποίους οι σπουδές στην Κύπρο είναι πλέον ταυτόσημες με τις σπουδές στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας - εδώ παραθέτουμε 7+1 από αυτούς.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας αποτελεί το πανεπιστήμιο με τον μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών στην Κύπρο και το μεγαλύτερο στη νότια Ευρώπη με κύρια γλώσσα διδασκαλίας την αγγλική. Είναι το πλέον διεθνοποιημένο πανεπιστήμιο στην Κύπρο, καθώς φιλοξενεί περισσότερους από 12.000 φοιτητές από 70 χώρες. Αποτελεί δε την πρώτη επιλογή των εξ Ελλάδος φοιτητών για σπουδές στο εξωτερικό.

Το Πανεπιστήμιο επενδύει στη συνεχή ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών εστιάζοντας στην επαγγελματική σταδιοδρομία των φοιτητών του. Οι πιο πρόσφατες διεθνείς κατατάξεις του από το QS World University Rankings και από το Times Higher Education Impact Rankings είναι δείγμα της υψηλής ποιότητας σπουδών που προσφέρει.

Παράλληλα, η τόσο επιτυχημένη διαχείριση της πανδημίας στην Κύπρο και η άμεση και αποτελεσματική ανταπόκριση του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, που επισφραγίσθηκε με την ολοκλήρωση του εξαμήνου, εμπνέει εμπιστοσύνη για τη διασφάλιση τόσο της απρόσκοπτης διεκπεραίωσης των ακαδημαϊκών σπουδών των φοιτητών όσο και της υγείας τους.

1. Ασφάλεια

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας διαχειρίστηκε παραδειγματικά την κρίση του COVID-19, θέτοντας παράλληλα την εμπειρογνομosούν του στην υπηρεσία της κοινωνίας.

Η πανδημία SARS-CoV-2 προκάλεσε παγκοσμίως πρωτοφανή προβλήματα στη διαχείριση της δημόσιας υγείας και πολλές κοινωνικές προκλήσεις. Η Κύπρος, λαμβάνοντας έγκαιρα μέτρα πρόληψης και προστασίας, κατάφερε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις προκλήσεις των καιρών και να καταστεί ένα από τα πιο ασφαλή κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ανταποκρίθηκε άμεσα αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες της τεχνολογίας και την αντίστοιχη τεχνογνωσία του, προσφέροντας από την πρώτη εβδομάδα επιτυχώς όλα τα μαθήματα εξ αποστάσεως.

Παράλληλα, έθεσε την εμπειρογνομosούν του στην υπηρεσία της κοινωνίας για την καλύτερη αντιμετώπιση και άμβλυνση της κρίσης. Ενδεικτικά, δημιούργησε διαδικτυακή πύλη συνεχούς πληροφόρησης του κοινού για τον COVID-19 (www.unipic.ac.cy/coronavirus/), όπου προσφέρει και σχετικό Διαγνωστικό Εργαλείο το οποίο αναπτύχθηκε από το Κέντρο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας του Πανεπιστημίου. Συγχρόνως, πολλά από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου βρίσκονται στην πρώτη γραμμή για την καταπολέμηση της πανδημίας, μέσω των δημόσιων παρεμβάσεων τους, της ερευνητικής τους δραστηριότητας, αλλά και ως μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ειδικών του Υπουργείου Υγείας.

2. Ετοιμότητα – Σίγουρα Βήματα

Το Νέο Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021 θα αρχίσει κανονικά, καθώς διασφαλίζεται η ομαλή ακαδημαϊκή πορεία των φοιτητών και των φοιτητριών.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ανταποκρίθηκε δυναμικά στην πρόκληση που παρουσιάζει η εξόπλωση του κορονοϊού, αξιοποιώντας αποτελεσματικά την τεχνολογία και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν, διασφάλισαν την ομαλή ακαδημαϊκή πορεία των 12.000 και πλέον φοιτητών. Τα εξαιρετικά μέχρι στιγμής αποτελέσματα στην Κύπρο ως προς τη διαχείριση της εξόπλωσης του ιού, καθώς και η ετοιμότητα, τα σίγουρα βήματα που έκανε το Πανεπιστήμιο αλλά και ο γενικότερος σχεδιασμός του, του επιτρέπουν να προσφέρει το χειμερινό εξάμηνο 2020 στην Πανεπιστημιούπολη του. Δεδομένου ότι δημοφιλείς πανεπιστημιακοί προορισμοί όπως το Ηνωμένο Βασίλειο αντιμετωπίζουν δυσκολίες, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας αποτελεί σήμερα την πιο ασφαλή και αξιόπιστη επιλογή για υφιστάμενους, νεοεισερχόμενους και μετεγγραφόμενους φοιτητές από Κύπρο, Ελλάδα, Ευρώπη και άλλες χώρες.

3. Διεθνώς Αναγνωρισμένη Ακαδημαϊκή Αριστεία

Ψηλά στις κορυφές παγκόσμιες κατατάξεις πανεπιστημίων. Ισχυρή απόδειξη για την ποιότητα του Πανεπιστημίου και τη συνεχή αυξανόμενη διεθνή φήμη του.

Ο διεθνής προσανατολισμός του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, αλλά και η υψηλό επίπεδο τριτοβάθμια εκπαίδευση που παρέχει, έχουν αναγνωριστεί από τον παγκόσμιο οργανισμό QS World University Rankings, ο οποίος κατατάζει τα τελευταία δύο χρόνια το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας στις θέσεις 106 και 91, στην Περιοχή Αναδυόμενης Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας (Emerging Europe and Central Asia – EECA Region). Τα αποτελέσματα αυτά τοποθετούν το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ανάμεσα στα κορυφαία πανεπιστήμια της περιοχής, η οποία αποτελείται από 24 χώρες και στην οποία λειτουργούν περίπου 1.800 πανεπιστήμια.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας κατατάσσεται επίσης στην θέση 42 παγκοσμίως στη κατηγορία της Ποιοτικής Εκπαίδευσης και ανάμεσα στα κορυφαία 301-400 πανεπιστήμια παγκοσμίως με σημαντική ευρύτερη κοινωνική και οικονομική

συνεισφορά, από το Times Higher Education (THE) University Impact Rankings. Η κατάταξη αυτή αποτιμά την επιτυχία των πανεπιστημίων σε παγκόσμιο επίπεδο, ως προς την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UN Sustainable Development Goals), οι οποίοι αναγνωρίζονται ως εξαιρετικά σημαντικοί δεδομένης της πολύτιμης δράσης που προωθούν, σε σχέση με ουσιαστικούς τομείς για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη.

Επιπρόσθετα, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας διακρίνεται με 5 Αστερία QS στον τομέα της Διαδικτυακής Μάθησης/Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, γεγονός που επιτεύχθηκε μέσα από συνεχή επένδυσή στις απαιτούμενες υλικοτεχνικές υποδομές και στο κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Το QS Intelligence Unit επιβεβαίωσε ακόμη μία φορά την υποδειγματική απόδοση του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, μετά από την επιτυχία του 2017, όταν αναδείχθηκε ως το πρώτο πανεπιστήμιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση που έλαβε τη διάκριση 5 Αστερών (QS Stars) για τη Διαδικτυακή Μάθηση/Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, γεγονός ιδιαίτερα τιμητικό, καθώς μόνο 14 πανεπιστήμια στον κόσμο έχουν λάβει ως τώρα την υψηλή αυτή βαθμολογία.

4. Ολοκληρωμένη Φοιτητική Εμπειρία

Βίωσε την πλούσια φοιτητική ζωή που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, ως μέλος της μεγαλύτερης πανεπιστημιακής κοινότητας στην Κύπρο.

Ένα πανεπιστήμιο δεν είναι μόνο ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον, αφού σε αυτό θα ζήσεις τα πιο αξέχαστα χρόνια της ζωής σου. Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας επενδύει στην ευημερία των φοιτητών και των φοιτητριών του προσφέροντας τους μια ολοκληρωμένη φοιτητική εμπειρία.

Στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας δραστηριοποιούνται ενδιαφέροντες φοιτητικοί όμιλοι και αθλητικές ομάδες, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, διοργανώνονται ποικίλες εκδηλώσεις για τη φοιτητική του κοινότητα, οι οποίες δημιουργούν ένα σύνολο αξέχαστων εμπειριών. Προσφέρονται επίσης μεγάλη ποικιλία αθλητικών προγραμμάτων και υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις για άσκηση και άθληση. Το Κέντρο Άθλησης και Ευεξίας (UFIT) του Πανεπιστημίου αποτελεί ένα από τα πιο σύγ-

χρονα εξοπλισμένα κέντρα άσκησης στην Κύπρο και παρέχει στους φοιτητές, σε ειδικές τιμές, υπηρεσίες υπό την επιστημονική παρακολούθηση εξειδικευμένων επαγγελματιών.

Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο διαθέτει υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας στελεχωμένες από άρτια καταρτισμένους επαγγελματίες όπως το Κέντρο Επιτυχημένης Σταδιοδρομίας που παρέχει συνεχή υποστήριξη μέσα από συμβουλευτικές υπηρεσίες και σεμινάρια, καθώς και η Ομάδα Στήριξης Φοιτητών που παρέχει στήριξη στους φοιτητές για οποιονδήποτε θέμα, είτε αυτό αφορά ακαδημαϊκό ή άλλο ζήτημα.

5. Η Σύγχρονη Πανεπιστημιούπολη UNIC CITY

Το UNIC CITY αποτελεί την πιο δυναμικά αναπτυσσόμενη πανεπιστημιούπολη της Κύπρου, με πιο πρόσφατη προσθήκη τις κορυφαίες φοιτητικές εστίες UNIC Residences.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας επενδύει στην ποιότητα ζωής των φοιτητών του επενδύοντας περισσότερα από €160 εκατομμύρια τα τελευταία χρόνια σε υποδομές και εγκαταστάσεις για τη δημιουργία μιας σύγχρονης πανεπιστημιούπολης.

Το UNIC CITY, η πιο δυναμικά αναπτυσσόμενη πανεπιστημιούπολη της Κύπρου, αποτελείται από 20 ειδικά οικοδομημένα ή ανακαινισμένα κτήρια διάσπαρτα στην πολυσύχναστη περιοχή της Έγκωμης, η οποία φιλοξενεί παράλληλα περισσότερα από 70 εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ, υπεραγορές, πολυκαταστήματα και το εμπορικό κέντρο Mall of Engomi, όλα σε κοντινή απόσταση. Η ευρύτερη περιοχή γύρω από την πανεπιστημιούπολη αναπτύσσεται λαμβάνοντας υπόψη τον φοιτητή, προσφέροντας τη δυνατότητα για μια μοναδική κοινωνική και μαθησιακή εμπειρία.

Οι νέες εστίες για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, UNIC Residences, είναι η πιο πρόσφατη προσθήκη στη σύγχρονη και σύζυρα από ζωή πανεπιστημιούπολη (UNIC CITY). Αποτελούν τη μεγαλύτερη επένδυση σε πανεπιστημιακή υποδομή στην Κύπρο και συνάδουν με τη φιλοσοφία του Πανεπιστημίου για συνεχή αναβάθμιση. Αποτελούνται από τρία ξεχωριστά κτηριακά συγκροτήματα (SIX, U και TRIANGLE) και συγκαταλέγονται στις πιο εντυπωσιακές και αρχιτεκτονικά πρωτοποριακές φοιτητικές εστίες

της Ευρώπης. Πέρα από μια καλοίστητη και προσή επιλογή στέγασης, οι νέες εστίες προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες ψυχαγωγίας, με εστιατόρια και καφετέριες, υπαίθρια αιωρούμενη πισίνα, γυμναστήρια, χώρους μελέτης και αναψυχής και σύνταγμα το UNIC Clubhouse, επαναπροσδιορίζοντας έτσι τη φοιτητική εμπειρία.

6. Σπουδάσε Την Πρώτη σου Επιλογή

Δυνατότητα έναρξης/συνέχισης σπουδών ή μετεγγραφής σε ένα διεθνές πανεπιστήμιο που παρέχει επιλογή στη γλώσσα διδασκαλίας ανάμεσα σε 100+ προγράμματα σπουδών.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας προσφέρει περισσότερα από 100 συμβατικά (διά ζώσης) και εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών, προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου. Συγκριτικό πλεονέκτημα κατέχουν οι κλάδοι της Ιατρικής, των Επιστημών Υγείας, του Blockchain, της Νομικής, της Λογιστικής, της Αρχιτεκτονικής, των Διεθνών Σχέσεων, της Εκπαίδευσης, της Πληροφορικής, της Μηχανικής και των Καλών Τεχνών. Πολλά από τα Τμήματα και προγράμματα σπουδών του υπήρξαν τα πρώτα στο είδος τους στην Κύπρο και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Σημειώνεται ότι στα περισσότερα προγράμματα σπουδών, υπάρχει η επιλογή της γλώσσας διδασκαλίας (ελληνική ή αγγλική), μεγάλο πλεονέκτημα για φοιτητές που ενδιαφέρονται να μετεγγραφούν είτε από την Ελλάδα ή το Ηνωμένο Βασίλειο. Προσφέρειται επίσης επιλογή πλήρης ή μερικής φοίτησης, καθώς και επιλογή ανάμεσα σε πρωινά, απογευματινά και βραδινά μαθήματα για τα διά ζώσης προγράμματα.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας δέχεται τώρα αιτήσεις για μετεγγραφές στα προγράμματα σπουδών που προσφέρει. Η πρακτική μεταφορά πιστωτικών μονάδων εφαρμόζεται από την ίδρυση του Πανεπιστημίου και πολλοί φοιτητές έχουν μετεγγραφεί από ιδρύματα του εξωτερικού και έχουν αποφοιτήσει επιτυχώς. Όλα τα προγράμματα σπουδών συμβαδίζουν με τα διεθνή πρότυπα.

Η διεθνοποίηση αποτελεί κομβική πτυχή της στρατηγικής του. Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας ίδρυσε και λειτουργεί την πρώτη και μεγαλύτερη Ιατρική Σχολή στην Κύπρο, προσφέροντας σε συνεργασία με το St

George's, University of London, τη δεύτερη αρχαιότερη Ιατρική Σχολή στην Αγγλία, το Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery (MBBS) του. Παράλληλα, προσφέρει μία σειρά άλλων καινοτόμων διανεπιστημιακών προγραμμάτων σε συνεργασία με κορυφαία πανεπιστήμια, όπως το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, καθώς και τα Πανεπιστήμια της Πάδοβα, του Ζάγκρεμπ και του Δυτικού Σίδνεϊ.

7. Προετοιμασία για μια Επιτυχημένη Σταδιοδρομία και μια Διεθνή Καριέρα

Ξεκίνα τη διεθνή σταδιοδρομία σου σε ένα πανεπιστήμιο που σε εφοδιάζει με τις δεξιότητες και την τεχνογνωσία που απαιτεί η σύγχρονη αγορά εργασίας.

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας σε προετοιμάζει για μία επιτυχημένη σταδιοδρομία στον τομέα της επιλογής σας, παρέχοντάς σας όλα τα αναγκαία εφόδια για να διαπρέψετε επαγγελματικά μετά την αποφοίτησή σας. Οι διδάσκοντες του είναι ιδιαίτερα δραστήριοι στο αντικείμενό τους και διατηρούν στενούς δεσμούς με αντίστοιχες εταιρείες τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς, γεγονός που σας δίνει πρόσβαση σε κορυφαίους εργοδότες και, κατά συνέπεια, ένα ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε ό,τι αφορά τις ευκαιρίες πρακτικής άσκησης και εξασφάλισης εργασίας.

Πολλοί απόφοιτοι του βρίσκονται σε θέσεις παγκόσμιας επιρροής, σε πληθώρα επαγγελματιών και σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Πολλοί εργάζονται για γνωστές πολυεθνικές εταιρείες εντός κι εκτός Κύπρου, ενώ άλλοι ανέπτυξαν με επιτυχία τις δικές τους επιχειρηματικές δραστηριότητες. Σ' αυτούς συγκαταλέγονται και οι πρώτοι ειδήμονες στα Ψηφιακά Νομίσματα και την τεχνολογία Blockchain, οι οποίοι, αφού ολοκλήρωσαν με επιτυχία το μεταπτυχιακό τους στο Ψηφιακό Νόμισμα, έγιναν περιζήτητοι από παγκόσμιους οργανισμούς. Οι απόφοιτοι της Ιατρικής Σχολής του, επίσης, χαιρούν άμεσης εργοδότησης με ποσοστό 99%, σε κορυφαία νοσοκομεία, όπως της Οξφόρδης, του Cambridge, του Χάρβαρντ και του Mount Sinai.

Μέσω του Γραφείου Σταδιοδρομίας και Απασχολησιμότητας του Πανεπιστημίου, οι φοιτητές και οι απόφοιτοι του έχουν πρόσβαση σε πολλές θέσεις εργασίας και πρακτικής άσκησης σε κορυφαίους οργανισμούς ανά τον κόσμο. Το Πανεπιστήμιο συνεργάζεται στενά με εξωτερικούς εταίρους για τη διασύνδεση φοιτητών, καθηγητών και ερευνητών με τον επιχειρηματικό κόσμο, με στόχο τη σύναψη συνεργασιών που περιλαμβάνουν ερευνητικά προγράμματα, εσωτερική πρακτική άσκηση και προοπτικές πλήρους απασχόλησης. Το Πανεπιστήμιο βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου ταλέντου σε όλους τους τομείς. Στόχος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές του με τις δεξιότητες και την τεχνογνωσία που απαιτεί η εποχή μας, ενισχύοντας έτσι τη θέση τους στην αγορά εργασίας.

7+1. Η Έξυπνη Επένδυση για το Μέλλον Σας

Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλους δημοφιλείς προορισμούς σπουδών και όσον αφορά την οικονομική πτυχή.

Ενώ το επίπεδο σπουδών είναι εφάμιλλο κορυφαίων πανεπιστημίων του εξωτερικού, το κόστος των σπουδών στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, λαμβάνοντας υπόψη τα διδάκτρα, το κόστος διαμονής και διατροφής, καθώς και άλλα βασικά έξοδα ζωής, είναι συγκριτικά χαμηλότερο.

Ενδεικτικά, αν κάποιος συγκρίνει το κόστος των σπουδών στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας με το κόστος σπουδών σε άλλους δημοφιλείς προορισμούς, εύκολα θα αντιληφθεί πως είναι κατά 30% με 50% λιγότερο από αντίστοιχες σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο και είναι χαμηλότερο ακόμη και από το κόστος των σπουδών στην Ολλανδία, καθώς ακόμα και στην περίπτωση που τα διδάκτρα στην Ολλανδία είναι χαμηλότερα, το γενικότερο κόστος ζωής είναι υψηλότερο. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το υψηλό επίπεδο διδασκαλίας και μάθησής του, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας αποτελεί μια άριστη επιλογή για όσους επιθυμούν να παραμείνουν ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Κύπρο.

Γίνε σήμερα μέλος της μεγαλύτερης πανεπιστημιακής κοινότητας στην Κύπρο.

Ξεκίνα τις σπουδές σου δυναμικά στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας αυτό το Φθινόπωρο.

Ενημερωθείτε έγκαιρα. Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας δέχεται ήδη αιτήσεις από υφιστάμενους, νεοεισερχόμενους και μετεγγραφόμενους φοιτητές για το νέο Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021.

Τα μαθήματα του Χειμερινού Εξαμήνου αρχίζουν στις 28 Σεπτεμβρίου 2020.

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τα προγράμματα σπουδών, τα κριτήρια και τη διαδικασία εισδοχής και μετεγγραφής, καθώς και για την υποβολή αιτήσεων ηλεκτρονικά, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου: www.unipic.ac.cy/el/fall2020/.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να επικοινωνούν με το Τμήμα Εισδοχής Φοιτητών τηλεφωνικά στο 22841528 ή μέσω email στην ηλεκτρονική διεύθυνση: admissions@unipic.ac.cy

Πλησιάζει το τέλος και για τα καλαμάκια

Μέχρι το 2021 θα πρέπει να αποσυρθούν πλαστικά είδη μιας χρήσης, ετοιμάζει νομοσχέδιο το Υπουργείο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Στην γειτονική Ελλάδα είναι έτοιμοι να αποσύρουν δέκα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης, όπως μαχαιροπίρουνα, καλαμάκια, πιάτα, ποτήρια, συσκευασίες φαγητού και ποτού από φελιζόλ, μπατονέτες και σπτηρίγματα για μπαλόνια. Πρόκειται για νομοσχέδιο το οποίο βασίζεται στην ευρωπαϊκή οδηγία για μείωση των επιπτώσεων των πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, βάσει του οποίου από τον Ιούλιο του 2021 τα πιο πάνω προϊόντα θα αποσυρθούν από την ελληνική αγορά.

Στην Κύπρο, η Βουλή είναι στο περίμενε για ανάλογη κίνηση από την κυβέρνηση. Βρίσκεται δηλαδή

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Ευρώπη ανακυκλώνεται λιγότερο από το 1/3 των πλαστικών απορριμμάτων ενώ περισσότερο από το 80% των θαλασσίων απορριμμάτων είναι πλαστικά. Αν δεν ληφθούν μέτρα, μέχρι το 2050 θα υπάρχουν περισσότερα πλαστικά παρά ψάρια στους ωκεανούς.

Εντός Αυγούστου αναμένεται να ολοκληρωθεί το προσχέδιο για την απόσυρση των πλαστικών μίας χρήσης. Το νομοσχέδιο αναμένεται να κατατεθεί ενώπιον της Νομικής Υπηρεσίας τον Οκτώβριο.

στον ίδιο παρονομαστή με αυτόν που βρισκόταν ακριβώς πριν από ένα χρόνο.

Τα χρονοδιαγράμματα πάντως στενεύουν, αφού η χώρα έχει μόνο μερικούς μήνες στη διάθεσή της για να εναρμονιστεί με την ευρωπαϊκή οδηγία που θέτει ως ορόσημο το 2021.

Κάτι που σημαίνει ότι μέσα σε ένα χρόνο θα πρέπει να κατατεθεί, να συζητηθεί, να ψηφιστεί και να δοθεί και ο απαραίτητος χρόνος συμμόρφωσης του κοινού με τα νέα δεδομένα. Σύμφωνα πάντως με τον Υπουργό Περιβάλλοντος ετοιμάζεται σχετικό νομοσχέδιο το οποίο θα εναρμονίζει την νομοθεσία με την οδηγία. Σύμφωνα με ενημέρωση από το Τμήμα Περι-

βάλλοντος, αναμένεται ότι εντός του Αυγούστου θα ολοκληρωθεί το προσχέδιο του νομοσχεδίου, και το τελικό κείμενο του νομοσχεδίου θα κατατεθεί στη Νομική Υπηρεσία τον Οκτώβριο για νομοτεχνικό έλεγχο.

Οριστικό τέλος

Στο πλαίσιο της μείωσης των επιπτώσεων στο περιβάλλον, εντάσσεται και το τέλος στις πλαστικές σακούλες. Ξεκάθαρες είναι πάντως οι προθέσεις του αρμόδιου Υπουργείου για οριστική κατάργηση της πλαστικής σακούλας στα ταμεία, οι οποίες θα προωθηθούν μέσω σχετικού νομοσχεδίου. Το κείμενο έχει ολοκληρωθεί από το Τμήμα Περιβάλλοντος και αναμέ-

Η εικόνα της Κύπρου το 2017

Παρήχθησαν 82.000 τόνοι πλαστικών απορριμμάτων	Κατά κεφαλή παραγωγή 95 kg	Ανακυκλώθηκαν 9.850 τόνοι (12%)
--	---	--

νεται ο νομοτεχνικός έλεγχος από τη Νομική Υπηρεσία, προκειμένου να κατατεθεί στη Βουλή.

Υπενθυμίζεται ότι από την 1η Ιουλίου 2018 η διάθεση της πλαστικής σακούλας στα ταμεία των υπεραγορών και των καταστημάτων συνοδεύεται από ένα τέλος έξι σεντ. Δύο χρόνια μετά την εφαρμογή του νόμου, τα αποτελέσματα κρίνονται ως ικανοποιητικά, καθώς

έχει μειωθεί η χρήση της πλαστικής σακούλας περίπου κατά 80% σε σχέση με το 2018. Ωστόσο, οι επιφυλάξεις από μερίδα βουλευτών εξακολουθούν να υπάρχουν για το κατά πόσο τα ποσά που συγκεντρώνονται αξιοποιούνται με τον δέοντα τρόπο. Σημειώνεται ότι οι μεγάλοι πωλητές, στο πλαίσιο της νομοθεσίας, θα πρέπει να αξιοποιούν το συγκεντρωθέν ποσό είτε

επιχορηγώντας σακούλες πολλαπλής χρήσης, είτε με εκστρατείες υπέρ της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του κοινού. Το θέμα επρόκειτο να συζητηθεί εκ νέου ενώπιον της Βουλής τους προηγούμενους μήνες, ωστόσο μπήκε και αυτό στο συρτάρι, μαζί με σειρά άλλων θεμάτων ένεκα πανδημίας.

Στόχοι και χρονοδιαγράμματα

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα μέχρι το 2021. Μέχρι το 2025 θα πρέπει να λάβουν μέτρα ώστε να διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή για ανακύκλωση του 77% των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης που

Μέχρι το 2025 τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα ώστε να διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή για ανακύκλωση του 77% των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης που διατίθενται στην αγορά.

διατίθενται στην αγορά και μέχρι το 2029 το 90% της ποσότητας αυτής. Σύμφωνα με την οδηγία είναι υποχρεωτική η χρήση τουλάχιστον 25% ανακυκλωμένου PET στην κατασκευή νέων μπουκαλιών από PET από το 2025, ενώ το ποσοστό αυξάνεται σε 30% από το 2030.

Τα δεδομένα για την Κύπρο

Στην Κύπρο, υπολογίζεται ότι σχεδόν το 80% των σκουπιδιών που συλλέγονται από τις παραλίες της Κύπρου είναι πλαστικά απορρίμματα και σύμφωνα με το Παγκόσμιο Ταμείο Άγριας Ζωής (WWF) υπολογίζεται ότι σε περιόδους τουριστικής αιχμής στην Μεσόγειο τα θαλάσσια απορρίμματα αυξάνονται κατά 40%. Σύμφωνα με τα τελευταία καταγεγραμμένα στοιχεία, ποσο-

τικά δεδομένα για τα οποία υπάρχουν επίσημα στοιχεία από τη Στατιστική Υπηρεσία όσον αφορά τη συνολική παραγόμενη ποσότητα των δημοτικών αποβλήτων, για το έτος 2017 από το σύνολο των 547,36 εκ. τόνων δημοτικών αποβλήτων που παράχθηκαν στην Κύπρο, τα απόβλητα πλαστικού αποτελούν περίπου το 15%, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 82.000 τόνους. Από το σύνολο των 82.000 τόνων παραγόμενων αποβλήτων πλαστικού ανακυκλώθηκαν περίπου οι 9.850 τόνοι που αντιστοιχούν σε ποσοστό 12%.

Από το σύνολο των δημοτικών αποβλήτων υπολογίζεται ότι η κατά κεφαλή παραγωγή αποβλήτων ανέρχεται σε 636 kg/άτομο ενώ στην τελευταία κατάταξη η χώρα ήταν στις πρώτες θέσεις μεταξύ των κρατών μελών στην κατά κεφαλήν παραγωγή αποβλήτων. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του πληθυσμού και την υπολογιζόμενη παραγόμενη ποσότητα αποβλήτων πλαστικού, η ετήσια κατά κεφαλή παραγωγή ανέρχεται σε 95 kg/άτομο.

Θάλασσες γεμάτες πλαστικό

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Ευρώπη ανακυκλώνεται λιγότερο από το 1/3 των πλαστικών απορριμμάτων ενώ περισσότερο από το 80% των θαλασσίων απορριμμάτων είναι πλαστικά. Τα προϊόντα, τα οποία καλύπτονται από την καινούρια νομοθεσία, αποτελούν το 70% των συνολικών θαλάσσιων απορριμμάτων.

Εξαιτίας του αργού ρυθμού αποσυμπίεσης, το πλαστικό συσσωρεύεται σε θάλασσες, ωκεανούς και παραλίες στην ΕΕ και παγκοσμίως. Τα πλαστικά υπολείμματα εντοπίζονται σε θαλάσσια είδη, όπως οι θαλάσσιες χελώνες, οι φώκιες, οι φάλαινες και τα πουλιά, αλλά επίσης στα ψάρια και τα οστρακοειδή και ως εκ τούτου στην ανθρώπινη τροφική αλυσίδα. Εκτιμάται μάλιστα ότι αν δεν ληφθούν μέτρα, μέχρι το 2050 θα υπάρχουν περισσότερα πλαστικά παρά ψάρια στους ωκεανούς.

Καταγγελίες για κατάχρηση της επιδότησης των στεγαστικών

Επесαν πάνω στην αλλαγή των επιτοκίων οι πελάτες ή υπήρξε συγκεκριμένο σχέδιο από τράπεζες;

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το σχέδιο επιδότησης επιτοκίων για νέα στεγαστικά δάνεια, έχει ως στόχο τη στήριξη των νοικοκυριών για σύναψη δανείων για σκοπούς ιδιοκατοίκησης. Βρίσκεται σε ισχύ από τις 29 Ιουνίου, δεν χρειάζεται οποιαδήποτε έγκριση από πλευράς Υπουργείου Οικονομικών για να συμμετάσχει ένας δανειολήπτης στο Σχέδιο και αυτή παραχωρείται αυτόματα με την έγκριση του δανείου από την τράπεζα. Ένα δεκάμηρο που βρίσκεται μόνο σε εφαρμογή και το μεγάλο ενδιαφέρον για συμμετοχή συνόδευσε καταγγελίες. Καταγγελίες για τις οποίες το ΑΚΕΛ, το ΔΗΚΟ και η ανεξάρτητη βουλευτής Άννα Θεολόγου ήταν αρκετές για εγγραφή του θέματος στην Επιτροπή Οικονομικών και το οποίο θα συζητηθεί στη συνεδρία της 13η Ιουλίου. Ο λόγος: Υπήρξαν συγκεκριμένες καταγγελίες από υποψήφιους δανειολήπτες πως αμέσως μετά την ανακοίνωση του Σχεδίου επιδότησης επιτοκίου για στεγαστικά οι τράπεζες αύξησαν τα επιτόκια τους, κάνοντας λόγο για κατάχρησή του. Και πολύ ορθά έκαναν τα παραπάνω κόμματα να εγγραφούν το θέμα. Που εδράζονται όμως οι καταγγελίες που έφτασαν στα κόμματα και εν συνεχεία στο Υπουργείο Οικονομικών για τέτοιες πρακτικές από συγκεκριμένες τράπεζες; Πρώτον, να ξεκαθαρίσουμε πως είναι πραγματικές. Όπως είναι εις θέση να γνωρίζει η «Κ», τουλάχιστον μία τράπεζα ενώ είχε δώσει σε ένα πελάτη τιμή στεγαστικού στις αρχές Ιουνίου «x», όταν πήγε να συζη-

Αναμένεται να συνεχισθεί και αυτή την εβδομάδα η πολιτική αντιπαράθεση με πεδίο αρένας το τραπεζικό το οποίο κάθε τόσο βρίσκεται στο επίκεντρο.

Κάθε τρεις μήνες τα επιτόκια των τραπεζών είτε αλλάζουν, είτε μένουν σταθερά αναλόγως των συνθηκών της οικονομίας.

τήσει ξανά για το ίδιο στεγαστικό η τιμή που του είπαν από την ίδια τράπεζα, από το ίδιο κατάστημα ήταν κατά 300 - 350 μονάδες βάσης αυξημένο. Πέραν τούτου, για το δάνειο εκείνο την πρώτη φορά που

συζητήσε με την τράπεζα, του είχε βάλει και κάποιες χρεώσεις παραπάνω για τις οποίες δεν θα έπρεπε να γίνει καν λόγος. Εν συνεχεία, για τις συγκεκριμένες χρεώσεις η συγκεκριμένη τράπεζα τον πήρε τηλέφωνο και τις απέσυρε, δικαιολογώντας πως είχε γίνει κάποιο λάθος. Για το επιτόκιο όμως που εντέλει παρουσιάστηκε αυξημένο τη δεύτερη φορά στον εν λόγω πελάτη για τη σύναψη του δανείου, δεν υπήρξε η όποια αλλαγή και γι' αυτό προχώρησε και στην καταγγελία. Ποια είναι όμως η εξήγηση;

Κάθε τρεις μήνες

Κάθε τρεις μήνες τα επιτόκια

των τραπεζών είτε αλλάζουν, είτε μένουν σταθερά αναλόγως των συνθηκών της οικονομίας. Τραπεζικές πηγές αναφέρουν πως ήταν θέμα χρόνου να αλλάξουν τα επιτόκια λόγω του κορωνοϊού, αφού έχει αλλάξει το ρίσκο που αναλαμβάνει πλέον η τράπεζα. Υπάρχει το ρίσκο της ανεργίας, υπάρχουν τα υφιστάμενα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, η εκτίμηση για αύξηση τους από τον Ιανουάριο του 2021 και όλα αυτά στη βάση μιας κορεσμένης μικρής αγοράς όπως η κυπριακή. Όπως αναφέρει στα επίσημα έγγραφα της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, «τα επιτόκια αναφοράς είναι επιτόκια τα οποία

επικαιροποιούνται τακτικά και είναι διαθέσιμα στο ευρύ κοινό. Χρησιμοποιούν σε όλα τα είδη χρηματοοικονομικών συμβολαίων όπως ενυπόθηκα δάνεια, τραπεζικές υπερεναλήψεις και άλλες πιο πολύπλοκες χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Ο υπολογισμός των επιτοκίων αναφοράς γίνεται από ένα ανεξάρτητο όργανο, τις περισσότερες φορές για να αποτυπώνεται το κόστος δανεισμού χρήματος σε διάφορες αγορές. Για παράδειγμα, τα επιτόκια αναφοράς μπορεί να αντανακλούν το κόστος το οποίο επιωμίζονται οι τράπεζες όταν δανείζονται κεφάλαια η μία από την άλλη. Εναλλακτικά, μπορεί να αντανακλούν πόσο στοικίζει στις τράπεζες να αποκτούν κεφάλαια από άλλες πηγές, όπως συνταξιοδοτικά ταμεία, ασφαλιστικές εταιρείες και αμοιβαία κεφάλαια αγοράς χρήματος. Τα επιτόκια αναφοράς διαδραματίζουν καίριο ρόλο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, στο τραπεζικό σύστημα και στην οικονομία συνολικά».

Επесε πάνω στην αλλαγή;

Το αποτέλεσμα της καταγγελίας που –πολύ καλώς– έφεραν στο φως της δημοσιότητας τα κόμματα και προχώρησαν στην εγγραφή και εξέταση του θέματος στην Επιτροπή Οικονομικών, θα βγουν εν ευθέτω χρόνω. Οι τράπεζες ισχυρίζονται πως οι πελάτες αυτοί «έπесαν» πάνω στην αλλαγή των επιτοκίων, οι πελάτες και τα κόμματα υποστηρίζουν πως πηλημένα οι τράπεζες αύξησαν τα επιτόκια για να επιωφεληθούν. Όπως μεταφέρθηκε στην «Κ» από τραπεζικές πηγές, το ζήτημα με όλη αυτή την αναστάτωση

είναι πως στο τέλος της ημέρας γίνεται ζημιά στο Σχέδιο και στο Υπουργείο Οικονομικών, σαν να προσπαθούν άθελά τους με τέτοιες πρακτικές κάποιες τράπεζες να υπονομεύσουν την επιτυχία του. Καλώς ή κακώς η αλήθεια θα διαφανεί τις επόμενες ημέρες. Η εβδομάδα που μπαίνει είναι άλλη μια εβδομάδα πολιτικής αντιπαράθεσης με πεδίο αρένας το τραπεζικό που κάθε τόσο βρίσκεται στο επίκεντρο.

Οι πρόνοιες του Σχεδίου

Από τη Δευτέρα 29 Ιουνίου οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τράπεζες για το σχέδιο επιδότησης επιτοκίων για στεγαστικά δάνεια τα οποία συνάφθηκαν από την 1η Μαρτίου του 2020, αλλά και θα συναφθούν μέχρι και το τέλος του 2020. Αφορά νέα δάνεια για σκοπούς ιδιοκατοίκησης (πρώτης κατοικίας). Καλύπτει δάνεια που εγκρίθηκαν ή θα εγκριθούν από την 1/03/2020 – 31/12/2020, από οποιοδήποτε συμμετέχοντα στο Σχέδιο Αδειοδοτημένο Πιστωτικό Ίδρυμα (ΑΠΙ) – 10 πιστωτικά ιδρύματα. Σημειώνεται ότι εξαιρούνται στεγαστικά δάνεια των οποίων το επιτόκιο επιχορηγείται με άλλα ειδικά σχέδια της Κυβέρνησης. Το ύψος του δανείου του οποίου το επιτόκιο θα επιχορηγείται δεν πρέπει να υπερβαίνει τις €300.000. Η διάρκεια της επιδότησης του επιτοκίου θα είναι για περίοδο τεσσάρων ετών, και θα επιδοτείται το επιτόκιο μέχρι 1,5 ποσοστιαίες μονάδες (150 μονάδες βάσης). Το δάνειο δύναται να εκταμιευθεί εντός 2 ετών από την ημερομηνία έγκρισης του δανείου από το ΑΠΙ.

Κροίσοι μεταφέρουν στην Ελλάδα τη φορολογική τους κατοικία

Εχουν κατατεθεί 21 αιτήσεις, εκ των οποίων οι 18 έχουν ήδη εγκριθεί

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Μέχρι πρότινος αποτελούσε... όνειρο θερινής νυκτός, όμως, πλέον, το εγχείρημα της προσέλκυσης στην Ελλάδα πολυεκατομμυριούχων με όφελος την εξασφάλιση ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης μοιάζει να στέφεται με επιτυχία. Σύμφωνα με τον Ν. 4646/2019, φυσικά

Θα καταβάλουν ετήσιο φόρο 100.000 ευρώ για το σύνολο των εισοδημάτων τους και υποχρεούνται να επενδύσουν 500.000 ευρώ εντός τριετίας.

πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα (non-dom) έχουν τη δυνατότητα να καταβάλουν ανώτατο κατ' αποκοπήν φόρο, ύψους 100.000 ευρώ, για το σύνολο των εισοδημάτων, ανεξαρτήτως αξίας, που αποκτούν στο εξωτερικό. Απαιτείται βέβαια, να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως η υλοποίηση επένδυσης στη χώρα μας με ελάχιστη αξία 500.000 ευρώ. Στη νομοθετική αυτή ρύθμιση, ύστερα και από την αποτελεσματική διαχείριση της πανδημικής κρίσης από την Ελλάδα, επιδίδουν να ενταχθούν ολοένα και περισσότεροι ευρωπαίοι του κόσμου.

Σύμφωνα με στοιχεία που εξασφάλισε η «Κ», έως σήμερα έχουν κατατεθεί στη ΔΟΥ κατοίκων εξωτερικού, συνολικά 21 αιτήσεις από ισάριθμους κροίσους που επιθυμούν να μεταφέρουν τη φορολογική κατοικία τους στη χώρα μας. Κατά πληροφορίες, για 18 από τις 21 αιτήσεις έχουν, ήδη, εκδοθεί αποφάσεις έγκρι-

Ομογενείς από τις ΗΠΑ και αλλοδαποί από την Ευρώπη και τη Ρωσία ανήκουν στους βαθύπλουτους που αναζητούν... καταφύγιο στην Ελλάδα. Όσον αφορά τις επενδύσεις που υποχρεούνται να υλοποιήσουν, ξεχωρίζουν οι υπερπολυτελείς κατοικίες άνω του 1 εκατ. ευρώ.

σης, με τις υπόλοιπες να βρίσκονται στο τελικό στάδιο αξιολόγησης. Ομογενείς από τις ΗΠΑ και αλλοδαποί από την Ευρώπη και τη Ρωσία ανήκουν στους βαθύπλουτους που αναζητούν... καταφύγιο στην Ελλάδα, ενώ το ενδιαφέρον που δέχονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως αυτό εκφράζεται μέσω τηλεφωνημάτων και μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από πληρεξούσιους δικηγόρους είναι ισχυρό.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών εξετάζουν το ενδεχόμενο νέας παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υπαγωγής στο καθεστώς non-dom (άρθρο 5Α ΚΦΕ). Οι διατάξεις του νόμου προβλέπουν την υποβολή αίτησης από τα ενδιαφερόμενα φυσικά πρόσωπα μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους, ημερομηνία που, ήδη, παρατάθηκε μία φορά, έως τα τέλη Ιουνίου, λόγω των έκτακτων συνθηκών που δημιουργήσε ο κορωνοϊός.

Αυτό που είναι σημαντικό είναι ότι καθένας από τους κροίσους που μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στη χώρα μας, θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει εντός τριών ετών, από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, επένδυση 500.000 ευρώ σε ακίνητα, κινητές αξίες κ.τ.λ.

Όσοι παρακολουθούν τις σχετικές διαδικασίες αναφέρουν ότι στην πρώτη προτίμηση των επενδυτών βρίσκονται οι πολυτελείς και υπερπολυτελείς –με αξία άνω του 1 εκατ. ευρώ– κατοικίες. Μέσα στο πρώτο έτος υπαγωγής και για μέχρι 15 χρόνια, θα πρέπει να καταβάλουν τον ετήσιο κατ' αποκοπήν φόρο των 100.000 ευρώ, ο οποίος προσαυξάνεται κατά 20.000 ευρώ για κάθε εξαρτώμενο μέλος της οικογένειάς τους που υπάγεται στο καθεστώς non-dom.

Αρμόδιες κυβερνητικές πηγές αναφέρουν στην «Κ» ότι το καθεστώς του ειδικού φορολογικού κατοίκου αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου «καμβά» για την

προσέλκυση στη χώρα μας ευρωπαίων φυσικών προσώπων, στόχος που επιδιώκεται να επιτευχθεί μέσω και των κινήτρων που σχεδιάζεται να δοθούν σε εύπορους συνταξιούχους και στελέχη επιχειρήσεων του εξωτερικού. «Στρατηγικός σκοπός είναι η ενίσχυση του τουρισμού που συνδέεται με τη μόνιμη κατοικία και είναι λιγότερο εύαλτος σε μεταβολές» εξηγούν, με τη μητροπολιτική παρέμβαση στο Ελληνικό, που προβλέπει την ανάπτυξη ενός μεγάλου αριθμού πολυτελών κατοικιών και διαμερισμάτων να υπηρετεί τον συγκεκριμένο σχεδιασμό.

Ένα από τα εργαλεία προσέλκυσης ευρωπαίων επενδυτών που φέρεται να εξετάζεται, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες, είναι και η χορήγηση ιθαγένειας. Ωστόσο, το συγκεκριμένο εγχείρημα απαιτεί ολοκληρωμένο, ιδιαίτερα προσεκτικό σχεδιασμό και τη θέσπιση εξαιρετικά αυστηρών κριτηρίων, όπως εξηγούν οι επαίοντες.

Η Αθήνα καλεί ξένους συνταξιούχους να γίνουν «Έλληνες» φορολογούμενοι

Πρόσκληση στους συνταξιούχους της Ευρώπης να μετακομίσουν φορολογικά στην Ελλάδα απευθύνει η ελληνική κυβέρνηση μέσω του νομοσχεδίου που βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση (το θέμα είχε αποκαλύψει η «Κ» στις 7/11/2019). Το δέλεαρ για τους συνταξιούχους είναι η ιδιαίτερα χαμηλή φορολόγηση των εισοδημάτων τους με συντελεστή 7%.

Επί τς ουσίας, για μια περίοδο 10 ετών, όσοι συνταξιούχοι μετακομίσουν στην Ελλάδα και έχουν εισοδήματα στο εξωτερικό από σύνταξη ή από επιχειρηματικές δραστηριότητες ή διάφορες επενδύσεις ή έσοδα από μίσθωση ακινήτων θα καταβάλλουν πολύ χαμηλό φόρο.

Η ελληνική οικονομία αναμένεται να έχει πολλαπλά οφέλη από την προσέλκυση συνταξιούχων. Και αυτό καθώς θα καταναλώνουν στην Ελλάδα τη σύνταξη τους, ενώ ενδεχομένως να προθούν σε αγορά ακινήτου, αλλά και οχήματος. Μάλιστα, είναι εξαιρετικά πιθανό να τονωθούν οι οικονομίες της περιφέρειας και των νησιών, όπου τον χειμώνα η κίνηση είναι πολύ περιορισμένη. Ειδικότερα και σύμφωνα με τη σχετική διάταξη:

– Με συντελεστή 7% θα φορολογείται αυτοτελώς κάθε χρόνο και για 10 χρόνια το εισόδημα που αποκτούν στο εξωτερικό οι αλλοδαποί συνταξιούχοι οι οποίοι θα επιλέξουν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα.

Με την καταβολή του φόρου αυτού, εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου για το εισόδημα αυτό. Για να υπαχθεί ο αλλοδαπός συνταξιούχος σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης, για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, θα πρέπει να ισχύουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) Να μην ήταν φορολογικός κάτοικος Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε από τα έξι έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα.

β) Να μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.

Ο φόρος με συντελεστή 7% καταβάλλεται κάθε φορολογικό έτος σε μία δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα του προσώπου που έχει υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης.

Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή

Δέλεαρ η ιδιαίτερα χαμηλή φορολόγηση των εισοδημάτων τους με συντελεστή 7%.

στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη φορολογική διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο συνταξιούχο μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους. Εντός εξήντα ημερών από την υποβολή της αίτησης, η φορολογική διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει.

Ειδικά για τις αιτήσεις μεταφοράς φορολογικής κατοικίας που θα υποβληθούν εντός του έτους 2020, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται στις 30.09.2020. Οι διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Στην περίπτωση αυτή, ο φόρος καταβάλλεται εντός 30 ημερών από την έγκριση της αίτησης του φορολογουμένου.

Η εφαρμογή του μέτρου αρχίζει από το επόμενο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις και λήγει μετά το πέρας δέκα φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να παραταθεί πέραν των 10 ετών.

NP. KATZHNHKOΛAΟΥ

Κερδισμένοι και χαμένοι από τις αλλαγές στα τέλη ταξινόμησης

Αλλάζει ριζικά ο τρόπος υπολογισμού των τελών ταξινόμησης Ι.Χ. αυτοκινήτων με το σχέδιο νόμου που δόθηκε από το υπουργείο Οικονομικών προς δημόσια διαβούλευση. Σύμφωνα με το υπουργείο Οικονομικών, η ρύθμιση εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης κυβερνητικής πολιτικής για την ανανέωση του υφιστάμενου στόλου αυτοκινήτων και την προώθηση μη ρυπογόνων οχημάτων νέας τεχνολογίας. Ειδικότερα, καθιερώνεται νέο σύστημα προοδευτικής φορολόγησης επιβατικών αυτοκινήτων και αναμορφώνονται σε συνάρτηση με την παλαιότητα του οχήματος αναλογικότερα οι προσαυξήσεις, οι οποίες επιβάλλονται με βάση την αντιρροπτική τεχνολογία EURO. Συγκεκριμένα, το νομοσχέδιο αλλάζει τον τρόπο υπολογισμού του τέλους ταξινόμησης στα καινούργια και εισαγόμενα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, ενώ ελκυστικά θα γίνουν τα υβριδικά μοντέλα, στα οποία η έκπτωση του τέλους ταξινόμησης φθάνει στο 75% εφόσον εκπέμπουν έως 50 γραμμάρια CO₂. **Καινούργια αυτοκίνητα.** Αλλάζει ο τρόπος υπολογισμού των τελών ταξινόμησης. Πλέον, με βάση τη νέα κλίμακα, ο υπολογισμός τους θα γίνεται όπως και στη φορολογία εισοδήματος προοδευτικά. Για αυτοκίνητα με αξία λιανικής προ φόρων έως 14.000 ευρώ, ο συντελεστής παραμένει στο 4%. Πάνω από τις 14.001 ευρώ, οι συντελεστές αλλάζουν και φορολογείται μόνο το υπερβά-

λον ποσό για κάθε κλίμακα και όχι ολόκληρο το ποσό της αξίας λιανικής προ φόρων που ισχύει σήμερα. Ειδικότερα:

- Για αξίες λιανικής προ φόρων από 14.001 ευρώ έως και 17.000 ευρώ ο συντελεστής είναι 26%.
- Για αξίες λιανικής προ φόρων από 17.001 ευρώ έως και 20.000 ευρώ ο συντελεστής είναι 53%.
- Για αξίες λιανικής προ φόρων από 20.001 ευρώ έως και 25.000 ευρώ ο συντελεστής είναι 62%.
- Για αξίες λιανικής προ φόρων από 25.001 ευρώ έως και 30.000 ευρώ ο συντελεστής είναι 71%.
- Για αξίες λιανικής προ φόρων πάνω από 30.001 ευρώ ο συντελεστής είναι 30%.

Για παράδειγμα, το τέλος ταξινόμησης σε ένα καινούργιο αυτοκίνητο με αξία λιανικής προ φόρων 20.000 ευρώ, με το τωρινό καθεστώς εκτελωνισμού θα ανερχόταν σε 3.200 ευρώ. Με το νέο καθεστώς, το τέλος ταξινόμησης υπολογίζεται για τις πρώτες 14.000 ευρώ με συντελεστή 4%, γεγονός που μεταφράζεται σε 560 ευρώ, τα επόμενα 3.000 ευρώ θα υπολογιστούν με συντελεστή 26%, γεγονός που μεταφράζεται σε 780 ευρώ, και τα υπόλοιπα 3.000 ευρώ με 53%. Δηλαδή, το συνολικό κόστος εκτελωνισμού θα ανέλθει σε 2.930 ευρώ.

Υβριδικά. Τα υβριδικά επιβατικά αυτοκίνητα με εκπεμπόμενα μικρότερα από 50 γρ./κλμ. απαλλάσσονται από το 50% των τελών ταξινόμησης, ενώ τα αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα δεν υπόκεινται σε τέλος ταξινόμησης. **Μεταχειρισμένα.** Προσαυξημένα από 50% έως και 200% θα είναι τα τέλη ταξινόμησης για τα

Οι αλλαγές εντάσσονται στο πλαίσιο της κυβερνητικής πολιτικής για ανανέωση του υφιστάμενου στόλου αυτοκινήτων και την προώθηση μη ρυπογόνων οχημάτων νέας τεχνολογίας.

Για τα μεταχειρισμένα με ημερομηνία πρώτης ταξινόμησης έως και 31.8.2018 τα τέλη ταξινόμησης αυξάνονται από 50% έως 200%.

τελών ταξινόμησης. Τα υβριδικά αυτοκίνητα με εκπεμπόμενα μικρότερα από 50 γρ./κλμ. απαλλάσσονται από το 75% των τελών ταξινόμησης, ενώ τα αμιγώς ηλεκτρικά αυτοκίνητα δεν υπόκεινται σε τέλος ταξινόμησης. **Μεταχειρισμένα.** Προσαυξημένα από 50% έως και 200% θα είναι τα τέλη ταξινόμησης για τα

μεταχειρισμένα αυτοκίνητα με ημερομηνία πρώτης ταξινόμησης έως και 31.8.2018. Σύμφωνα με τη διάταξη, για τα επιβατικά αυτοκίνητα που:

α) Πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 6, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης ως προς την πρώτη ταξινόμηση έως και 31.8.2018, τα τέλη που αναφέρονται παραπάνω προσαυξάνονται κατά 50%.

β) Πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 6 και 5b, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης έως και 31.8.2015, τα τέλη προσαυξάνονται κατά 100%.

γ) Πληρούν εκ κατασκευής τις προδιαγραφές ορίων εκπομπών EURO 5a, με τελευταία ημερομηνία ταξινόμησης έως και 31.12.2012, προσαυξάνονται κατά 200%.

Ανοίγει ξανά η πλατφόρμα χορήγησης κρατικού δανείου για διορθώσεις σε αιτήσεις

Τη δυνατότητα σε περίπου 20.000 επιχειρήσεις να ολοκληρώσουν τη διαδικασία της αίτησης για τη δεύτερη φάση της επιστρεπτέας προκαταβολής δίνει το υπουργείο Οικονομικών. Σύμφωνα με πληροφορίες, 17.000 επιχειρήσεις ενώ συμπλήρωσαν τα έσοδά τους όπως προβλέπει η απόφαση, ξέχασαν όπως φαίνεται να ολοκληρώσουν τη διαδικασία υποβάλλοντας τη σχετική αίτηση ενδιαφέροντος. Για τις επιχειρήσεις αυτές το σύστημα θα ανοίξει τις επόμενες μέρες έτσι ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να «κλικάρουν» και να ενταχθούν στον δεύτερο κύκλο της επιστρεπτέας προκαταβολής άρα και να λάβουν τα σχετικά ποσά που δικαιούνται.

Επίσης, νέα αίτηση μπορούν να υποβάλουν περισσότερες από 3.000 επιχειρήσεις οι οποίες απορρίφθηκαν καθώς δεν πληρούσαν τα κριτήρια. Όπως τονίζουν από το υπουργείο Οικονομικών, το θέμα έχει ήδη επιλυθεί και ήδη γίνονται οι σχετικές τροποποιήσεις στη υπουργική απόφαση για να μπορέσουν να ενταχθούν στη δεύτερη φάση της επιστρεπτέας προκαταβολής οι ανωτέρω επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι όσες επιχειρήσεις δεν είχαν υποβάλει καθόλου ενδιαφέρον για τη δεύτερη φάση δεν θα μπορέσουν να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής. Υπενθυμιζε-

ται ότι το ύψος του ελάχιστου δανείου διαμορφώνεται σε:

- 2.000 ευρώ για επιχειρήσεις που δεν απασχολούσαν κανέναν εργαζόμενο κατά την 1η Ιουνίου.
- 4.000 ευρώ αν απασχολούσαν 1-5 εργαζομένους.
- 8.000 ευρώ για επιχειρήσεις με 6-20 εργαζομένους.
- 15.000 ευρώ για επιχειρήσεις με 21-50 εργαζομένους.

Αφορά περίπου 20.000 επιχειρήσεις που δεν υπέβαλαν σωστά την αίτηση συμμετοχής στον β΄ κύκλο της επιστρεπτέας προκαταβολής.

– 30.000 ευρώ για πάνω από 50 εργαζομένους με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Το μέγιστο ποσό μπορεί να φτάσει στις 350.000 έως 500.000 ευρώ. Ωστόσο, όσοι μετείχαν και στην πρώτη φάση της επιστρεπτέας προκαταβολής αφαιρείται το ποσό που ήδη έλαβαν στον πρώτο κύκλο, αλλά, σε κάθε περίπτωση, η ελάχιστη ενίσχυση δεν μπορεί να είναι κάτω από 2.000 ευρώ.

Η πανδημία αύξησε την ανεργία τον Απρίλιο έναντι του Μαρτίου

Στο 15,5% από 14,5%, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη μηνιαία μεταβολή από το 2013

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Συνεχίζονται τα στατιστικά παράδοξα που χαρακτηρίζουν την εγκώρια αγορά εργασίας, με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής να δείχνουν αφενός την αύξηση κατά μία μονάδα της ανεργίας τον Απρίλιο, σε σύγκριση με τον αμέσως προηγούμενο μήνα, Μάρτιο, κυρίως λόγω των μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας εν μέσω την πανδημίας του κορωνοϊού, αφετέρου τη μείωση του ποσοστού κατά δύο μονάδες σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019, με παράλληλη όμως μείωση του αριθμού των απασχολούμενων.

Η αναστολή της λειτουργίας των επιχειρήσεων σε πολλούς τομείς της οικονομίας, κυρίως στον κλάδο των υπηρεσιών, καθώς επίσης και οι περιορισμοί στις μετακινήσεις του πληθυσμού επηρέασαν, σε μεγάλο βαθμό, πέρα από την κανονική λειτουργία της αγοράς και τον τρόπο συλλογής των στοιχείων της έρευνας, διευκρινίζει η Στατιστική Υπηρεσία.

Ετσι, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Απρίλιο του 2020 ανήλθε σε 15,5% έναντι 17,5% τον Απρίλιο του 2019 και τον διορθωμένου προς τα άνω 14,5% τον Μάρτιο του 2020. Το σύνολο των απασχολούμενων τον Απρίλιο του 2020 εκτιμάται πως ανήλθε σε 3.858.588 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 708.655 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός εκτιμήθηκε σε 3.331.748 άτομα.

Τον Απρίλιο οι άνεργοι ανήλθαν σε 708.655 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός εκτιμήθηκε σε 3.331.748 άτομα.

Η μεγάλη υποχώρηση της ανεργίας σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2019 (17,5%) αποδίδεται στη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων.

Πρόκειται για τον πρώτο μήνα από τα μέσα του 2013 και μετά, κατά τον οποίο η ανεργία αυξάνεται τόσο πολύ, σε σύγκριση βέβαια με τον αμέσως προηγούμενο. Μάλιστα, οι ειδικοί εκτιμούν ότι τους επόμενους μήνες τα στοιχεία θα είναι ακόμη πιο ανησυχητικά και ενδεικτικά της πραγματι-

κής κατάστασης που επικρατεί στην ελληνική αγορά εργασίας, καθώς ακόμη τον Απρίλιο ήταν σε πλήρη ισχύ τα μέτρα της κυβέρνησης, που στην πράξη απαγόρευαν τις μαζικές απολύσεις, την ίδια στιγμή που περισσότεροι από 900.000 μισθωτοί είδαν τις συμβάσεις τους να τίθενται σε αναστολή.

Βέβαια, συγκριτικά με τον Απρίλιο του 2019, όταν η ανεργία ήταν στο 17,5%, παρατηρείται σημαντική αποκλιμάκωση. Οι χωρίς... παράδοξα. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα στον έναν αυτό χρόνο οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 52.221 άτομα (μείωση 1,3%). Όπως μειώθηκαν σε σχέση με τον Μάρτιο, όταν βέβαια το ποσοστό ανεργίας ήταν χαμηλότερο, στο 14,5%. Σύμφωνα

με τις κατευθύνσεις της Eurostat για την έρευνα εργατικού δυναμικού στα κράτη-μέλη, λόγω της πανδημίας COVID-19, τα άτομα που τίθενται σε αναστολή συμβάσεων εξακολουθούν να θεωρούνται απασχολούμενα, εφόσον η διάρκεια της αναστολής είναι μικρότερη από 3 μήνες ή αν λαμβάνουν περισσότερο από το 50% των αποδοχών τους.

Συνεπώς, η λύση του γρίφου αναζητείται τόσο στην πλασματική εικόνα που εμφανίζει η αγορά λόγω των έκτακτων και πρωτόγνωρων μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση, όσο και στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, που μέσα στο εξεταζόμενο 12μηνο (Απρίλιος 2019 - Απρίλιος 2020) αυξήθηκε κατά 133.523 άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2019 (αύξηση 4,2%) ενώ μειώθηκαν κατά 30.720 άτομα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2020 (μείωση 0,9%).

Η στατιστική αρχή «έσβησε» από τη λίστα των ανέργων όσους ερωτηθέντες, λόγω του lockdown, απάντησαν τηλεφωνικά (και όχι διά ζώσης) ότι δεν είναι διαθέσιμοι να αναλάβουν δουλειά, οπότε, αντί για άνεργοι, χαρακτηρίστηκαν ως «οικονομικά μη ενεργοί».

Συνολικά, οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 123.571 άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2019 (μείωση 14,8%) και αυξήθηκαν κατά 52.717 άτομα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2020 (αύξηση 8,0%). Και η μείωση του αριθμού των ανέργων σε σχέση με τον Απρίλιο του 2019 κατευθύνθηκε κυρίως προς τους οικονομικά μη ενεργούς.

Μειωμένες κατά 33% οι πωλήσεις Ι.Χ. το πρώτο εξάμηνο

Πτώση έως και 24,7% στις πωλήσεις αυτοκινήτων (καινούργια και μεταχειρισμένα εξωτερικού) σημειώθηκε τον φετινό Ιούνιο, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για πρώτη φορά κυκλοφόρησαν 16.170 αυτοκίνητα έναντι 21.464 την ίδια περίοδο πέρυσι. Αντίθετα, τον περυνό Ιούνιο οι πωλήσεις καινούργιων ή μεταχειρισμένων οχημάτων του εξωτερικού κατέγραψαν αύξηση της 4,9% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2018.

Δραματική μείωση της τάξεως του 37,9% σημείωσαν τον φετινό Ιούνιο κυρίως οι πωλήσεις των καινούργιων Ι.Χ., με τον αριθμό όσων κυκλοφόρησαν να ανέρχεται σε 8.678 έναντι 13.980 που κυκλοφόρησαν τον αντίστοιχο μήνα του 2019. Η πανδημία του κορωνοϊού αλλά και οι επιπτώσεις του σε διαφόρους τομείς της οικονομίας «πάγωσαν» και την αγορά του αυτοκινήτου. Πιο συγκεκριμένα, η μείωση αυτή αποδίδεται και στην υποχώρηση των πωλήσεων αυτοκινήτων προς τις εταιρείες ενοικίασης, οι οποίες πληττονται —όπως και ο όλος ο κλάδος του τουρισμού— από την πανδημία.

Παράλληλα, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, η κυκλοφορία νέων μοτοσυκλετών κυβισμού άνω των 50 cc (καινούργιων και μεταχειρισμένων εξωτερικού) κατά τον μήνα Ιούνιο του 2020, ανήλθε σε 5.306 έναντι 5.471 τον αντίστοιχο μήνα του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 3%. Οι καινούργιες μοτοσυκλέτες που κυκλοφόρησαν φέτος τον Ιούνιο ανέρχονται σε 4.889 έναντι 5.041 τον αντίστοιχο μήνα του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 3,0%.

Καθοδικά κινήθηκαν επίσης οι πωλήσεις αυτοκινήτων καθ' όλη τη διάρκεια του πρώτου εξαμή-

νου, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Ετσι, συνολικά την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2020 κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά 79.338 αυτοκίνητα (καινούργια ή μεταχειρισμένα του εξωτερικού) έναντι 118.525 που κυκλοφόρησαν την αντίστοιχη περίοδο του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 33,1%. Τα καινούργια αυτοκίνητα που κυκλοφόρησαν τη συγκεκριμένη περίοδο ανέρχονται σε 39.455 έναντι 70.006 που κυκλοφόρησαν την αντίστοιχη περίοδο του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 43,6%.

Τον Ιούνιο κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά 16.170 αυτοκίνητα έναντι 21.464 πέρυσι.

Τέλος, η κυκλοφορία νέων μοτοσυκλετών άνω των 50 cc (καινούργιων και μεταχειρισμένων του εξωτερικού) κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2020 ανήλθε σε 17.055 έναντι 29.912 που κυκλοφόρησαν την αντίστοιχη περίοδο του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 18,4%. Οι καινούργιες μοτοσυκλέτες που κυκλοφόρησαν την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2020 ανέρχονται σε 15.552 έναντι 18.959 που κυκλοφόρησαν την αντίστοιχη περίοδο του 2019, παρουσιάζοντας μείωση 18 %. Σε ό,τι αφορά τα μερίδια αγοράς ως προς τις πωλήσεις καινούργιων επιβατικών, το μνηνο έκλεισε με την Toyota να προηγείται με 14,9%, ακολουθούν η Peugeot (9,5%), η Volkswagen (9,1%), η Hyundai (7,1%), η Opel (6%) και η Nissan (5,8%).

«Παγώνει» η πληρωμή δόσεων δανείων για όσους πλήττονται από την κρίση

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

«Παγώνουν» έως τα τέλη του έτους οι δόσεις των δανείων για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά που πλήττονται από την κρίση, ύστερα από απόφαση της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών.

Σύμφωνα με στοιχεία της «Κ», το μέτρο καλύπτει έως σήμερα περίπου 280.000 φυσικά και νομικά πρόσωπα, για τα οποία είχε ανασταλεί η υποχρέωση καταβολής των δόσεων των δανείων που έχουν προς τις τράπεζες έως και τον Σεπτέμβριο, και έπειτα από απόφαση των τραπεζών η αναστολή παρατείνεται έως και τον Δεκέμβριο του 2020.

Το περαιτέρω «πάγωμα» αυτών των οφειλών κρίθηκε επιβεβλημένο λόγω της γενικευμένης ύφεσης στην οικονομία και των προβλέψεων για άνοδο της ανεργίας και, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, επιβεβαιώνει την ενεργό και αποτελεσματική στήριξη της οικονομίας από το τραπεζικό σύστημα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασαν οι τράπεζες στους θεσμούς στη συνάντηση που είχαν τη Δευτέρα, τα δάνεια που έχουν «παγώσει» ανήλθαν έως τα τέλη Μαΐου στα 18 δισ. ευρώ και τον Ιούνιο παρουσίασαν μικρή αυξητική τάση.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, από το σύνολο των 18 δισ. ευρώ που έχουν «παγώσει», η συντριπτική πλειοψηφία είναι δάνεια νοικοκυριών, καθώς και τοκοχρεολύτια μικρών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, περί τα 12-13 δισ. ευρώ αφορούν στεγαστικά, καταναλωτικά δάνεια ιδιωτών και μικρών επιχειρήσεων, ενώ τα 5 δισ. ευρώ είναι τα δάνεια των μικρομεσαίων και των μεγάλων επιχειρήσεων που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα αναστολής καταβολής κεφαλαίου.

Να σημειωθεί ότι η αναστολή για τα φυσικά πρόσωπα και τις μικρές επιχειρήσεις καλύπτει το σύνολο της μηνιαίας δόσης, ενώ

Η αναστολή αφορά δάνεια ύψους 18 δισ. ευρώ.

Η αναστολή για φυσικά πρόσωπα και μικρές επιχειρήσεις καλύπτει το σύνολο της δόσης, ενώ για νομικά πρόσωπα αφορά τα χρεολύσια.

για τα νομικά πρόσωπα αφορά τα χρεολύσια, δηλαδή το κεφάλαιο. Προϋπόθεση για να ενταχθεί μια επιχείρηση στα προγράμματα αναστολής δόσεων είναι να πληττείται αποδεδειγμένα από την οικονομική κρίση, δηλαδή να ανήκει σε κλάδο που έχει υποστεί μείωση του τζίρου της. Αντίστοιχα για τα φυσικά πρόσωπα, πρέπει είτε να έχουν χάσει την εργασία τους είτε να έχει μειωθεί ο μισθός τους λόγω προβλημάτων που παρουσιάζει η επιχείρηση στην οποία εργάζονται.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις από τις τράπεζες, τα δάνεια για τα οποία αναστέλλεται η υποχρέωση πλη-

ρωμής δόσεων θα αυξηθούν το προσεχές διάστημα, καθώς ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων, παρά την άρση του lockdown, βρίσκεται αντιμέτωπος με την πτώση ή ακόμη και την καθίζηση του τζίρου του. Εκτός από τον ξενοδοχειακό κλάδο, δραματική θα είναι η μείωση για τις εμπορικές επιχειρήσεις, αλλά και τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, είτε αυτές στηρίζονταν στην εσωτερική ζήτηση είτε στις εξαγωγές. Οι διευκολύνσεις που παρέχουν οι τράπεζες θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην αγορά προκειμένου να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της ύφεσης, που θα κορυφωθεί το τρίτο τρίμηνο του έτους.

Το «πάγωμα» των οφειλών συνδυάζεται με τα μέτρα χορήγησης ρευστότητας για τις επιχειρήσεις μέσω κεφαλαίων κίνησης και υποστηρίζεται από τις εποπτικές αρχές, παρέχοντας ευελιξία στις τράπεζες ως προς την απεικόνιση αυτών των δανείων στους ισολογισμούς τους.

Αναβάλλει τα ταξίδια το 50% των πολιτών πέντε βασικών για τον τουρισμό χωρών

Σε δεύτερη προτεραιότητα τίθενται οι δαπάνες για διακοπές και ταξίδια λόγω της πανδημικής κρίσης, σύμφωνα με διαδικτυακή έρευνα που πραγματοποίησε η εταιρεία GlobalWebIndex (GWI) σε 14 χώρες, της οποίας τα ευρήματα επεξεργάστηκε το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ). Πώς διαμορφώνονται οι τάσεις των εν δυνάμει ταξιδιωτών σε Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Γαλλία και Ιταλία, δηλαδή στις πέντε βασικές αγορές του εισερχόμενου τουρισμού της Ελλάδας;

Όπως προκύπτει από την έρευνα, από το σύνολο των ερωτηθέντων, το ποσοστό αυτών που αναφέρει ότι ανέβαλε λόγω του κορωνοϊού τις δαπάνες για διακοπές διαμορφώνεται σε 40% στη Γερμανία, 44% στη Μεγάλη Βρετανία, 47% στις ΗΠΑ, 41% στη Γαλλία και 50% στη γειτονική Ιταλία.

Με την απειλή της COVID-19 να παραμένει έντονη, τουλάχιστον ένας στους δύο ερωτηθέντες στις πέντε κορυφαίες για την Ελλάδα τουριστικές αγορές αναφέρει ότι δεν προτίθεται να ταξιδέψει εκτός χώρας.

Στη Γερμανία, το 38% δηλώνει ότι θα κάνει διακοπές στη χώρα του, ενώ το 16% θα παραμείνει στην περιοχή του (staycation), δηλαδή δεν θα διανυκτερεύσει σε κάποιο κατάλυμα. Ανάλογη είναι η εικόνα στη Γαλλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το 25% προτίθεται να ταξιδέψει σε άλλη χώρα, ενώ το 29% των ερωτηθέντων δεν σχεδιάζει διακοπές. Στην Ιταλία, το 47% αναφέρει ότι θα κάνει διακοπές στη χώρα του, ενώ το 20% στην περιοχή του, ενώ στις ΗΠΑ, όπου ένας στους τρεις αναφέρει ότι δεν θα οργανώσει διακοπές, το 46% δεν πρόκειται να ταξιδέψει εκτός συνόρων.

Οι απαντήσεις που δίνουν οι εν δυνάμει τουρίστες στα ερωτήματα της έρευνας έχουν ως κοινό παρονομαστή το γεγονός ότι η

Οι σημαντικές αγορές για τον ελληνικό τουρισμό

		ΕΣΟΔΑ (εκατ. ευρώ)		ΑΦΙΞΕΙΣ (χιλιάδες)	
		2019	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	2019	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ	Γερμανία	2.959	17%	4.026	13%
	Ην. Βασίλειο	2.564	15%	3.499	11%
	Γαλλία	1.090	6%	1.542	5%
	Ιταλία	1.009	6%	1.553	5%
	Ρουμανία	483	3%	1.378	4%
	Βέλγιο	453	3%	588	2%
	Πολωνία	416	2%	852	3%
	Ισπανία	203	1%	283	1%
	Ιρλανδία	108	1%	138	0%
ΗΠΑ	1.189	7%	1.179	4%	
Αυστραλία	371	2%	339	1%	
Καναδάς	343	2%	321	1%	

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος, επεξεργασία: INSETTE Intelligence

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Φόβος για τον ιό και οικονομικές επιπτώσεις αποθαρρύνουν Γερμανούς, Βρετανούς, Αμερικανούς, Γάλλους και Ιταλούς να ταξιδέψουν.

οικονομική κρίση που συνδέεται με την πανδημία έχει επηρεάσει την προσωπική και οικογενειακή κατάσταση σε ποσοστό άνω του 60% του πληθυσμού, που ξεπερνάει το 90% σε ορισμένες χώρες.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ανεμπρόεστο από την οικονομική κρίση στις 14 χώρες της έρευνας παρέμεινε ένα ποσοστό του πληθυσμού που κυμαίνεται από 4% έως 29%, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό (1% έως 15%) δεν είναι σίγουρο για το αν θα επηρεαστεί ή όχι. Όσοι, δηλαδή, δεν έχουν δεχτεί επιπτώσεις

λόγω της κρίσης του κορωνοϊού αποτελούν μειοψηφία.

Παρ' όλα αυτά, όταν η κοινωνικότητα αποκατασταθεί, η πιο συχνή απάντηση που λαμβάνουν οι ερευνητές στην ερώτηση «Ποιες από τις ακόλουθες δαπάνες θα αποτελέσουν προτεραιότητα αγοράς για εσάς» περιλαμβάνει το ταξίδι.

Ωστόσο, οι απαντήσεις κινούνται σε σχετικά περιορισμένα επίπεδα, μεταξύ του 20% και του 30% του πληθυσμού, χαμηλότερα σε σχετικά περιορισμένα των καταναλωτών που ανέβαλαν τη σχετική δαπάνη, ένδειξη που συνάδει και με τις προσδοκώμενες επιπτώσεις στην οικονομική τους κατάσταση αλλά και με τις ανησυχίες για την υγεία τους. Πάντως, η «αίσθηση ασφάλειας», ακολουθούμενη από τη «καλάρωση» για όλες τις χώρες της έρευνας —πλην της Γερμανίας, όπου υπερτερεί ελαφρώς η «καλάρωση»— αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες επιλογής ενός προορισμού για διακοπές.

Κρατική συμμετοχή σε ΜμΕ προωθεί η Ε.Ε.

Με αντάλλαγμα μερίδιο σε μελλοντικά κέρδη θα παρέχεται χρηματοδότηση

Η συμμετοχή των κυβερνήσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι το νέο σχέδιο που εξετάζουν οι Ευρωπαίοι πολιτικοί καθώς αναζητούν τρόπους να στηρίξουν τις οικονομίες τους και να τις ανορθώσουν μετά το πλήγμα της πανδημίας.

Η ιδέα εξετάζεται για να αποτρέψει μια αλυσίδα πτωχεύσεων που θα μπορούσε να ανακόψει την ανάκαμψη των ευρωπαϊκών οικονομιών. Τέινει, έτσι, να αντικαταστήσει ή τουλάχιστον να αναπληρώσει τα μέτρα που έχουν έως τώρα αποφασιστεί και βασίζονται κυρίως στη χορήγηση φθηνών δανείων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Έχει προηγηθεί η απόφαση των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, έπειτα από σχετική ενθάρρυνση της Κομισιόν, να εξαγοράζουν εφεξής μερίδια σε μεγάλες, ιδιαιτέρως σε στρατηγικής σημασίας επιχειρήσεις τους. Στόχος αυτής της πολιτικής είναι να παραμείνουν οι σημαντικές επιχειρήσεις σε ευρωπαϊκά χέρια και να προστατευθούν, ώστε να μην γίνουν λεία ξένων επιχειρήσεων που τις επιβουλεύονται.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, τόσο η Κομισιόν όσο και η Τράπεζα της Αγγλίας έχουν παρουσιάσει την ιδέα και ήδη την εξετάζει το υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας αλλά και το

υπουργείο Οικονομικών της Γερμανίας. Όσον αφορά ειδικότερα τη Γερμανία, η ένωση γερμανικών επιχειρήσεων DİHK τάσσεται ανοιχτά υπέρ της ιδέας αυτής, καθώς αναφέρει πως σχεδόν τα μισά από τα μέλη της έχουν δει τα κεφάλαιά τους να εξαντλούνται και τους επενδυτές να τα εγκαταλείπουν.

Οι ενέσεις κεφαλαίου στις εθνικές επιχειρήσεις δεν αποτελούν, βέβαια, καινοτομία. Στη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης οι κυβερνήσεις χορήγησαν κρατικές ενισχύσεις στις τράπεζές τους, ενώ το γερμανικό κράτος ελέγχει περισσότερο από το 15% της δεύτερης σε μέγεθος τράπεζας της Γερμανίας, της Commerzbank.

Όλη αυτή η προσπάθεια, όμως, που επικεντρώθηκε στη διάσωση των μεγάλων εταιρειών, προκάλεσε την αντίδραση της κοινής γνώμης κατά των Αρχών, που επικρίθηκαν δριμύτητα ότι αδιαφόρησαν για τις χειμαζόμενες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ενώ αυτές προσφέρουν εργασία στην πλειονότητα του εργατικού δυναμικού.

Και, βέβαια, η πανδημία και η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας έχει φέρει πολλές από τις μικρές επιχειρήσεις στα πρόθυρα της πτώχευσης ακριβώς επειδή

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Κομισιόν, μόνο μέσα στο τρέχον έτος θα χρειαστούν γύρω στα 720 δισ. ευρώ για να διασφαλιστεί η επιβίωση επιχειρήσεων της Ε.Ε. που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν απολύτως βιώσιμες.

Στόχος είναι η αποτροπή αλυσίδας πτωχεύσεων που θα μπορούσε να ανακόψει την ανάκαμψη.

έχουν μείνει χωρίς ρευστότητα.

Όπως τονίζει το Bloomberg, αν η ιδέα για κρατική συμμετοχή στις μικρές επιχειρήσεις λάβει σάρκα και οστά, το κράτος θα έχει αναλάβει ισχυρότατο και καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση της οικονομίας. Στην περίπτωση αυτή, αναπόφευκτα, οι κυβερνήσεις θα γίνουν αποδέκτες της κριτικής ότι επιλέγουν ποιες επιχειρήσεις θα επιβιώσουν και ποιες θα χαθούν.

Οι οικονομολόγοι που υποστηρίζουν αυτή την ιδέα, πάντως, επιμένουν πως αν χορηγηθούν νέα δάνεια, τότε θα επιβαρυνθούν du-

σανάλογα οι επιχειρήσεις και τελικά η βοήθεια θα αποβεί εις βάρος της οικονομίας. Σύμφωνα με τον Γιαν Κράνεν, διευθυντή του Ινστιτούτου Οικονομικών Ερευνών Λάιμπνιτς στη Φρανκφούρτη, που προωθεί την ιδέα σε επίπεδο Ε.Ε., «αν χορηγηθούν νέα δάνεια, οι επιχειρήσεις θα κινδυνεύσουν να συσσωρεύσουν τόσα χρέη, ώστε στη συνέχεια θα είναι απίθανο να προχωρήσουν σε επενδύσεις». Γι' αυτό και επιμένει πως το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί με μια άλλη μορφή χρηματοδότησης.

Από την πλευρά της, η Κομισιόν προειδοποίησε μέσα στην εβδομάδα για τον κίνδυνο μιας μεγάλης αύξησης των πτωχεύσεων επιχειρήσεων, «που θα μπορούσε να διευρύνει και να επιμυκύνει το σοκ της πανδημίας και παράλληλα να αυξήσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια». Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Κομισιόν, μόνο μέσα στο

τρέχον έτος θα χρειαστούν γύρω στα 720 δισ. ευρώ για να διασφαλιστεί η επιβίωση επιχειρήσεων της Ε.Ε. που υπό άλλες συνθήκες θα ήταν απολύτως βιώσιμες.

Μαζί με άλλους πέντε οικονομολόγους, ο Κράνεν ζητεί τη θέσπιση ενός «Ευρωπαϊκού Ταμείου Κεφαλαίων κατά της Πανδημίας», που θα χορηγεί ενέσεις κεφαλαίου με αντάλλαγμα προκαθορισμένο μερίδιο στα μελλοντικά κέρδη της επιχείρησης. Οι εν λόγω οικονομολόγοι ζητούν να είναι το εν λόγω Ταμείο ανοιχτό σε επιχειρήσεις κάθε μεγέθους, που θα έχουν το δικαίωμα να επαναγοράσουν τα μερίδιά τους σε μια προκαθορισμένη τιμή.

Τα στελέχη της έχουν προτείνει τη θέσπιση «ενός εργαλείου στήριξης της φερεγγυότητας των επιχειρήσεων» στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης που θα έχει έναν μικρό προϋπολογισμό και θα κινητοποιήσει 300 δισ. ευρώ από

επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα. Όπως, άλλωστε, δήλωσε ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο κορυφαίος οικονομολόγος του ΟΟΣΑ Λόρενς Μπουν, «εισερχόμαστε σε μια φάση που μπορεί να δούμε να κλονίζεται η φερεγγυότητα των επιχειρήσεων αν οι κυβερνήσεις αρχίσουν να περιορίζουν τη στήριξή τους».

Ο ίδιος τόνισε πως, αντιθέτως, «οι επιχειρήσεις θα είναι πιο ανθεκτικές όπου οι κυβερνήσεις χορηγήσουν κρατικές ενισχύσεις υπό τη μορφή ενέσεων κεφαλαίου». Όπως ακριβώς και η αντίστοιχη πρόταση της Κομισιόν, η πρόταση του Κράνεν και των άλλων πέντε οικονομολόγων προβλέπει έναν μικρό προϋπολογισμό για το εν λόγω Ταμείο, που όμως θα αντλεί παράλληλα κεφάλαια εκδίδοντας ομόλογα. Θα ενισχύεται, άλλωστε, από θεσμικούς επενδυτές, όπως είναι, για παράδειγμα, τα συνταξιοδοτικά ταμεία και οι ασφαλιστικές.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Ενοικιάζεται διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου στην Αγλαντζιά, επιπλωμένο, κοντά στην Πανεπιστημιούπολη, χώρος στάθμευσης, σύστημα κλιματισμού και αποθήκη. Για πληροφορίες στο τηλ. 99330981.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών

Τα μέλη του Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών καλούνται να παραστούν στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση του συνδέσμου που θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 27 Ιουλίου 2020 στις 5.30 μμ στο κέντρο «Γεωργία» στη Χοιροκοττία. Η παρουσία όλων των μελών του συνδέσμου είναι απαραίτητη. Πληροφορίες τηλ. 22426969 (9 π.μ.-4 μ.μ.)

Κυριάκος Θεοδωρίδης

Υποψήφιος Πρόεδρος Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου

Την υποψηφιότητά του για τη θέση του Προέδρου του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (ΠΔΣ) στις ερχόμενες εκλογές ανακοίνωσε ο δικηγόρος Κυριάκος Θεοδωρίδης.

Όπως αναφέρει ο κύριος Θεοδωρίδης, την απόφασή του να υποβάλει υποψηφιότητα την έχει λάβει μετά από πολλή σκέψη και προβληματισμό, έχοντας γνώση του βάρους της ευθύνης και της δουλειάς που απαιτείται, και είναι βέβαιος ότι είναι σε θέση να ανταποκριθεί με επάρκεια στα καθήκοντα του Προέδρου του ΠΔΣ. Οι γνώσεις και η εμπειρία που έχει αποκτήσει από τη συμμετοχή του στο Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και της θέσης του ως εκπροσώπου του ΠΔΣ στο Συμβούλιο Ευρωπαίων Δικηγόρων (CCBE) τα τελευταία χρόνια, του δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζει καλά τα θέματα που απασχολούν τον δικηγορικό κόσμο.

Κάποιες από τις προτεραιότητες που έχει θέσει ο κύριος Θεοδωρίδης εστιάζονται στα ακόλουθα:

- Στην ενίσχυση και προστασία του δικηγορικού επαγγέλματος με την αύξηση της δικηγορικής ύλης και τη λήψη μέτρων ώστε να ενταχθούν στη δικηγορική ύλη εργασίες που διεκπεραιώνονται από μη δικηγόρους.
- Στη συμμετοχή και προβολή του δικηγορικού επαγγέλματος στο εξωτερικό σε συνδυασμό με επαγγελματικούς και κυβερνητικούς

φορείς και αποστολές που προωθούν την Κύπρο ως αξιόπιστο Διεθνές Κέντρο Παροχής Υπηρεσιών.

- Στην ενεργή συμμετοχή του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου στις διαδικασίες που προωθούνται για τη μεταρρύθμιση στη Δικαιοσύνη.
- Στην υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων προς τη βελτίωση και αναβάθμιση των κτιριακών εγκαταστάσεων των Δικαστηρίων, κάτι το οποίο είναι απαραίτητο ώστε να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης.
- Στην ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του Ταμείου Συντάξεως Δικηγόρων, με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των δικηγόρων μελών του Ταμείου, καθώς και τη βιωσιμότητα του Ταμείου σε βάθος χρόνου.
- Στην αναβάθμιση της εικόνας και του κύρους του δικηγορικού επαγγέλματος στην Κύπρο και στο εξωτερικό μέσω της υιοθέτησης των Κανόνων Δεοντολογίας για τους Ευρωπαίους δικηγόρους, όπως αυτοί έχουν καθοριστεί από το Συμβούλιο Ευρωπαίων δικηγόρων (CCBE), καθώς και στην αναβάθμιση του Τμήματος της Εποπτείας και Συμμόρφωσης του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου.

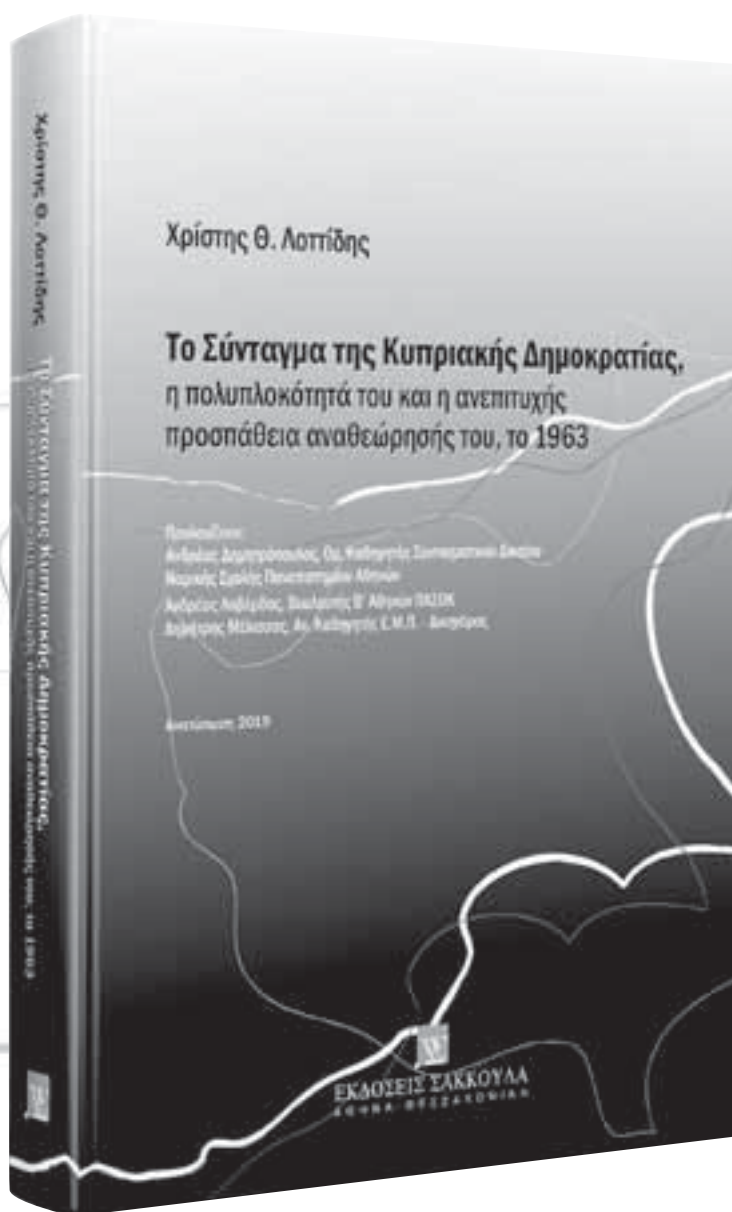
Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανακλά στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύφος σερνό, απέρριπτο, κατανονικό, αλλά παράλληλα αυστηρό επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε πείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας ασυμβίβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος
Οπ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα: Ιπποκράτους 23 • Τ.Κ. 106 79 • Τηλ: 210 33 87 500 • Fax: 210 33 90 075 • Θεσσαλονίκη: Φορτώνη 1 • Τ.Κ. 546 26 • Τηλ: 2310 535 381 • Fax: 2310 546 812
Εθνικής Αμύνης 42 • Τ.Κ. 546 21 • Τηλ: 2310 244 228, 9 • Fax: 2310 244 230 • www.sakkoulas.gr • info@sakkoulas.gr

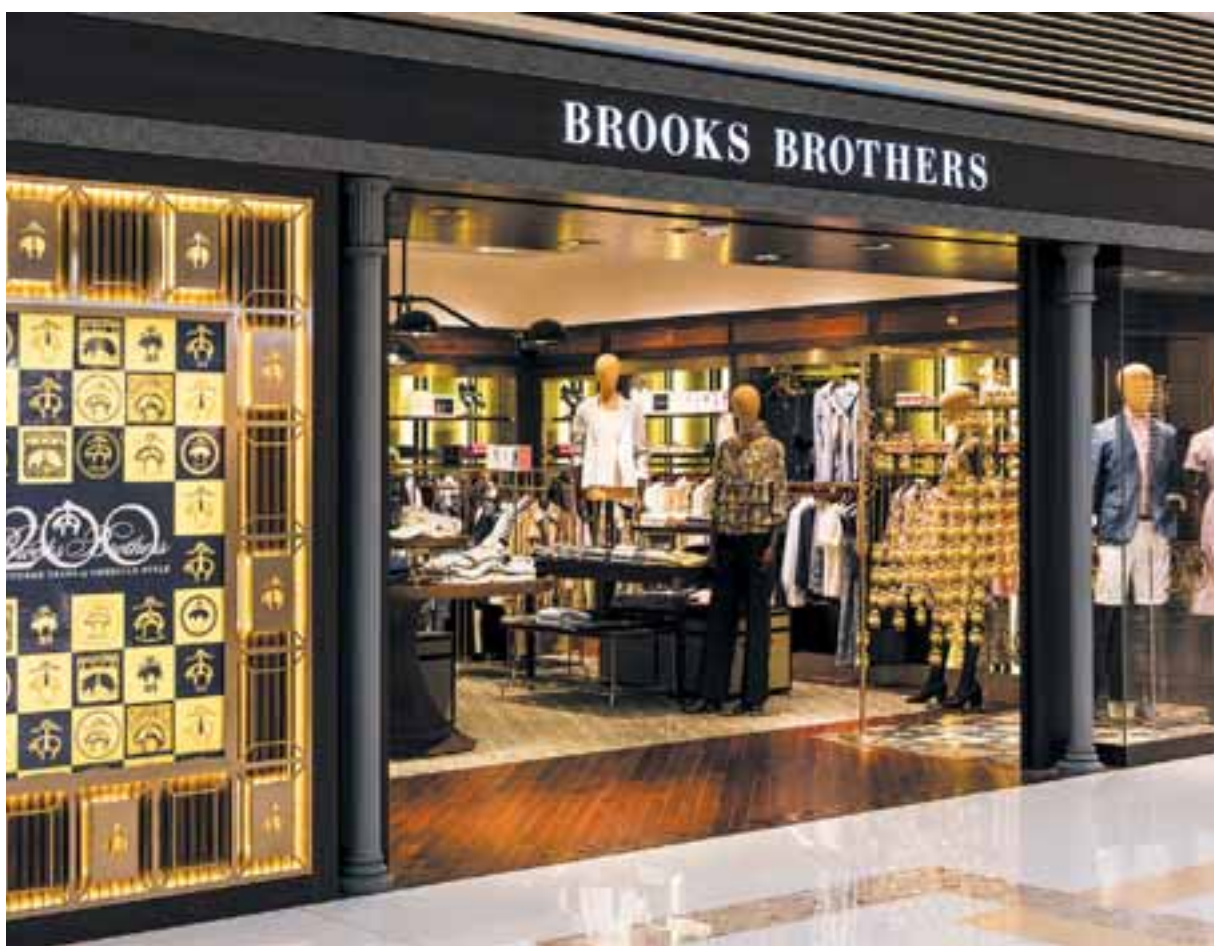
Πτώχευσε ο οίκος Brooks Brothers που έντυσε 40 προέδρους των ΗΠΑ

Είχε ιδρυθεί το 1818, αλλά τα τελευταία χρόνια αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα

Στον μακρύ κατάλογο των αμερικανικών επιχειρήσεων που πτώχευσαν, εν μέρει τουλάχιστον εξαιτίας της πανδημίας, προστέθηκε χθες ένας ιστορικός οίκος ανδρικού ρουκισμού. Ο ηλικίας άνω των δύο αιώνων οίκος Brooks Brothers, φημισμένος γιατί έντυσε 40 προέδρους των ΗΠΑ, προσέφυγε χθες στο άρθρο 11 του αμερικανικού πτωχευτικού κώδικα ζητώντας προστασία από τους πιστωτές του. Εξακολουθεί, πάντως, να αναζητεί αγοραστή, αλλά η αίτηση πτώχευσης σημαίνει πως κινδυνεύουν οι θέσεις εργασίας των 4.025 υπαλλήλων που απασχολεί η εταιρεία σε διάφορες χώρες.

Ο εν λόγω οίκος ανδρικής μόδας με τα τουλάχιστον 200 υποκαταστήματα στη Βόρεια Αμερική και συνολικά 500 ανά τον κόσμο είχε πέρυσι πωλήσεις ύψους 991 εκατ. δολαρίων. Με την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας, όμως, αναγκάστηκε να ακολουθήσει τη μοίρα άλλων αμερικανικών εταιρειών ειδών ένδυσης όπως οι Neiman Marcus, J.C. Penney και J. Crew. Προτού προσφύγει πάντως στο άρθρο 11, είχε ήδη αποφασίσει να κλείσει 51 καταστήματά του επικαλούμενος τον αντίκτυπο της πανδημίας.

Ο Ιταλός βιομήχανος Κλάουντιο ντελ Βέκιο, γιος του Λεονάρντο ντελ Βέκιο, ιδιοκτήτη της βιομηχανίας οπτικών Luxottica, έχει αγοράσει τη φίρμα από το 2001. Δεδωμένου, όμως, του νέου πλήγματος που δέχθηκε από την πανδημία, ο Κλάουντιο ντελ Βέκιο έχει από τον Μάιο αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο πτώχευσης της εταιρείας στο πλαίσιο συνέντευξης του στους New York Times. Η πανδημία υπήρξε απλώς η χαριστική βολή για την εταιρεία, καθώς η Brooks Brothers κατέγραφε συνεχή πτώση πωλήσεων επί χρόνια, αφού η πελατεία της στρεφόταν όλο και περισσότερο σε φίρμες με πολύ

Η εταιρεία Brooks Brothers, με τα τουλάχιστον 200 υποκαταστήματα στη Βόρεια Αμερική και συνολικά 500 ανά τον κόσμο, είχε πέρυσι πωλήσεις 991 εκατ. δολαρίων.

Προτού προσφύγει στον πτωχευτικό κώδικα, έκλεισε 51 καταστήματα εξαιτίας των επιπτώσεων της πανδημίας.

πιο καθημερινό ρουκισμό όπως και στις εταιρείες που πουλούν online. Σημειωτέον, είχε ιδρυθεί το 1818 στη Νέα Υόρκη, όπου και διατηρούσε την έδρα της. Η συνεχής πτώση των πωλήσεων και των κερδών της εταιρείας κατέστησε δυσβάσταχτα τα έξοδα για τα ενοίκια των καταστημάτων της, ενώ η πανδημία και η αναστολή της οικονομικής δραστη-

ριότητας υπονόμευσαν τη διαδικασία πώλησής της, που είχε αρχίσει από το περασμένο έτος.

Το αποτέλεσμα ήταν να μείνει χωρίς αγοραστή η Brooks Brothers, το Δ.Σ. της οποίας όπως και τα ηγετικά στελέχη της και οι οικονομικοί και νομικοί σύμβουλοί της αναζητούσαν εδώ και περισσότερο από ένα χρόνο λύσεις για να διασφαλίσουν τη μελλοντική λειτουργία της. Ανάμεσά τους και η προοπτική πώλησής της.

Η εταιρεία είχε προσελκύσει το ενδιαφέρον πολλών επιδοξων αγοραστών όπως, για παράδειγμα, η Authentic Brands. Σύμφωνα, πάντως, με πηγές της εταιρείας που μίλησαν στο αμερικανικό δίκτυο CNBC, οι περισσότεροι από τους επιδοξους αγοραστές είχαν εκφράσει την επιθυμία να

την αγοράσουν αφοτου μειωθεί ο αριθμός των υποκαταστημάτων της. Ως εκ τούτου, από τις αρχές Απριλίου η εταιρεία διερευνούσε ποια από τα καταστήματά της στη Βόρεια Αμερική θα ήταν καλύτερα να κλείσει.

Είχε ήδη αρχίσει να κλείνει ορισμένα καταστήματα και μετέφερε τα αποθέματά τους από τις αποθήκες τους σε κέντρα διανομής. Μέχρι τις 15 Αυγούστου σκοπεύει να έχει διακόψει την παραγωγή στα εργοστάσια που διατηρεί στη Μασαχουσέτη, στη Βόρεια Καρολίνα και στη Νέα Υόρκη. Πρόκειται για τα εργοστάσια που αντιπροσωπεύουν το 7% των προϊόντων της και στα οποία παράγονται τα φημισμένα ανδρικά κοστούμια, οι γραβάτες και ορισμένα πουκάμισα του οίκου.

Προμήθειες 24,6 δισ. σε δάνεια του πακέτου στήριξης των ΗΠΑ

Οι δύο μεγαλύτερες τράπεζες των ΗΠΑ, οι JPMorgan Chase & Co. και Bank of America Corp, θα αντλήσουν από τις προμήθειες στα δάνεια που χορήγησαν σε αμερικανικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος στήριξης της κυβέρνησης Τραμπ (PPP). Οι δύο τράπεζες χορήγησαν περισσότερα δάνεια από οποιαδήποτε άλλη αμερικανική τράπεζα στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το αμερικανικό υπουργείο Οικονομικών και η Διοίκηση Μικρών Επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα δύο αμερικανικών πανεπιστημίων, της Νομικής Σχολής του Stanford και της Νομικής Σχολής Επιχειρηματικής Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, συνολικά περισσότερα από 4.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των ΗΠΑ θα μοιραστούν άθροισμα προμηθειών από 14,3 έως 24,6 δισ. δο-

λάρια. Σημειωτέον ότι, στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος στήριξης των αμερικανικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, χορηγήθηκαν δάνεια συνολικής αξίας 520 δισ. δολαρίων. Τα δάνεια αυτά μπορούν κυριολεκτικά να χαριστούν στις επιχειρήσεις αν αυτές απο-

Στο πρόγραμμα στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δόθηκαν χορηγήσεις 520 δισ. δολ.

δείξουν ότι διέθεσαν τα κεφάλαια που πήραν για την κάλυψη μισθών του προσωπικού τους. Σύμφωνα, πάντως, με όσα δηλώνουν έως τώρα τα στελέχη των αμερικανικών επιχειρήσεων, οι όροι που πρέπει να πληρούν για κάτι τέτοιο είναι ασάφεις και ενδέχεται να μην μπορέσουν να επωφεληθούν, ακόμη κι αν το δικαιούνται.

Μαζικές απολύσεις από μεγάλους ομίλους στις ΗΠΑ

Μολονότι οι αιτήσεις για παροχή επιδόματος ανεργίας ήταν χαμηλότερες σε σχέση με τις προβλέψεις αυτή την εβδομάδα, η αμερικανική αγορά εργασίας εξακολουθεί να δέχεται ισχυρά πλήγματα από την πανδημία του κορωνοϊού. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα από το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, οι αιτήσεις ανήλθαν στο 1,3 εκατ. την εβδομάδα που έληγε στις 4 Ιουλίου. Την προηγούμενη εβδομάδα ο αριθμός των αιτήσεων ανερχόταν στο 1,4 εκατ.

Από τα στοιχεία του υπουργείου Εργασίας φαίνεται πως οι Αμερικανοί επιστρέφουν στα πόστα εργασίας τους, παρότι ο ρυθμός μετάδοσης του κορωνοϊού έχει αυξηθεί κατακόρυφα τις τελευταίες ημέρες στις ΗΠΑ. Ο αριθμός των αιτήσεων μειώνεται σταθερά από τα υψηλά του Απριλίου, ωστόσο πρόκειται για τη 15η συναπτή εβδομάδα, κατά την οποία οι αιτήσεις ξεπερνούν το ένα εκατομμύριο. «Εχουμε ακόμα πολύ δρόμο μπροστά μας. Είναι σίγουρα καλά τα νούμερα, αλλά θα είναι μακρύς και δύσκολος δρόμος», τόνισε στο αμερικανικό δίκτυο CBN η Λιζ Άν Σόντερς της Charles Schwab.

Οι περισσότεροι οικονομολόγοι θεωρούν πως η μείωση των αιτήσεων είναι μόνον παροδική και εκτιμούν πως η αμερικανική αγορά εργασίας εξακολουθεί να είναι ασταθής. Μάλιστα, το ποσοστό ανεργίας είναι υπερδιπλάσιο σε σχέση με αυτό που είχε διαμορφωθεί στην τελευταία ύφεση.

Εξάλλου, πολλές εταιρείες ανακοινώνουν αυτή την περίοδο μαζικές απολύσεις. Ενδεικτικά, η United Airlines ανακοίνωσε αυτή την εβδομάδα πως 36.000 υπάλληλοί της ενδέχεται να απολυθούν, καθώς ο αερομεταφορέας προσαρθεί να επιβιώσει από την κρίση. Η

Wells Fargo, που απασχολεί τους περισσότερους εργαζομένους σε σχέση με τις υπόλοιπες αμερικανικές τράπεζες, προετοιμάζεται να περικόψει χιλιάδες θέσεις εργασίας μέχρι το τέλος του έτους.

Αναλύοντας τα στοιχεία των επιμέρους Πολιτειών, στο Τέξας υπήρξε η μεγαλύτερη εβδομαδιαία αύξηση του αριθμού των αιτήσεων και στη Φλόριδα η μικρότερη. Ωστόσο, και οι δύο Πολιτείες καθυστέρησαν την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας της μεγάλης αύξησης των κρουσμάτων του κορωνοϊού.

Για 15η συναπτή εβδομάδα οι αιτήσεις για επίδομα ανεργίας ξεπερνούν το ένα εκατομμύριο.

Αξίζει να σημειωθεί πως το κρατικό πρόγραμμα στήριξης ανεργίας πρόκειται να λήξει σε λίγες μόλις εβδομάδες. Μέσω αυτού, εκατομμύρια Αμερικανοί άνεργοι λαμβάνουν την αποζημίωσή τους και επιπλέον 600 δολάρια ανά εβδομάδα. Το αμερικανικό Κογκρέσο και ο Λευκός Οίκος εξετάζουν το ενδεχόμενο παράταξης του προγράμματος, ωστόσο ενδέχεται να αλλάξουν ορισμένους όρους. Συνεπώς, δεν έχει ακόμη καθοριστεί η τελική μορφή του επόμενου προγράμματος.

Σε διαφορετική έκθεση, η οποία κοινοποιήθηκε χθες, φαίνεται ότι η καταναλωτική εμπιστοσύνη στις ΗΠΑ υποχώρησε για πρώτη φορά μετά επτά εβδομάδες, με αποτέλεσμα να πιθανολογείται ακόμα μεγαλύτερη καθυστέρηση στη ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας.

Δωρεές 2,9 δισ. από τον Γουόρεν Μπάφρετ

Σε δωρεές αξίας 2,9 δισεκατομμυρίων δολαρίων προέβη το τελευταίο έτος ο Αμερικανός επιχειρηματίας και μεγαλοεπενδυτής Γουόρεν Μπάφρετ, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωσή του. Από το 2006 ο Μπάφρετ, ο οποίος δημιούργησε μια επιχειρηματική αυτοκρατορία γύρω από την εταιρεία συμμετοχών Berkshire Hathaway, είχε υποσχεθεί ότι θα παραχωρεί κάθε χρόνο ένα μεγάλο μέρος των μετοχών του από την εταιρεία σε φιλανθρωπικά ιδρύματα και τελικά πως θα δωρίσει το 99% της περιουσίας του.

Συνολικά το τελευταίο έτος παραχώρησε 15,9 εκατομμύρια μετοχές της Berkshire Hathaway, των οποίων η αξία εκτιμάται πως ανέρχεται σε 2,9 δισεκατομμύρια δολάρια. Από το 2006, οι δωρεές του αγγίζουν τα 37 δισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με πληροφορίες του αμερικανικού δικτύου CNBC.

Ένα μεγάλο μέρος των φιλανθρωπικών συνεισφορών του — και συγκεκριμένα περίπου τα τέσσερα πέμπτα αυτών — καταλήγει στο ίδρυμα Bill and Melinda Gates Foundation. Το υπόλοιπο μέρος των δωρεών διοχετεύεται στο Susan Thompson Buffett Foundation, το οποίο είχε ιδρύσει η γυναίκα του, καθώς και στα Howard G. Buffett Foundation, Sherwood Foundation και NoVo Foundation, τα οποία διοικούν τα τρία παιδιά του, ο Χάουαρντ, η Σούζαν και ο Πίτερ Μπάφρετ. Βέβαια, ένα μέρος της περιουσίας του καταλήγει και σε άλλα φιλανθρωπικά ιδρύματα.

Οι δωρεές του Μπάφρετ στο Bill and Melinda Gates Foundation, καθώς και στα υπόλοιπα ιδρύ-

Από το 2006, οι δωρεές του Γουόρεν Μπάφρετ αγγίζουν τα 37 δισ. δολ., με τους επικριτές του να υποστηρίζουν ότι προβαίνει σε αυτές με στόχο να μειώσει τη φορολογία του.

Το τελευταίο 12μηνο, μέσω παραχώρησης μετοχών της εταιρείας του, Berkshire Hathaway.

ματα των μελών της οικογένειάς του, αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους.

Ακόμα και μετά τη φετινή συνεισφορά του στα φιλανθρωπικά ιδρύματα, η περιουσία του Γουόρεν Μπάφρετ, γνωστού και ως «σοφού της Ομάχα», περιλαμβάνει 248.734 μετοχές κατηγορίας Α (ανώτατης επενδυτικής βαθμίδας), των οποίων η αξία ανέρχεται σε περίπου 67,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Ωστόσο, προτού αρχίσει να διοχετεύει τα μερίδιά του σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, ο Αμερικανός επιχειρηματίας κατείχε 474.998 μετοχές της

Berkshire Hathaway. Σύμφωνα με το δίκτυο CNBC, η αξία αυτών των μετοχών θα ανερχόταν σε περίπου 129 δισεκατομμύρια δολάρια σήμερα. Η μεγαλύτερη ετήσια φιλανθρωπική συνεισφορά του Μπάφρετ ήταν το 2018, όταν είχε διοχετεύσει 3,4 δισεκατομμύρια δολάρια σε δωρεές.

Ο Γουόρεν Μπάφρετ παραμένει ο τέταρτος πλουσιότερος άνδρας σε ολόκληρο τον κόσμο, σύμφωνα με τη λίστα των δισεκατομμυριούχων του περιοδικού Forbes. Ο διευθύνων σύμβουλος της Amazon, Τζεφ Μπέζος, βρίσκεται στην κορυφή της λίστας, με εκτιμώμενη περιουσία ύψους 180,2 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Αξίζει να σημειωθεί πως η Berkshire Hathaway του Μπάφρετ επένδυσε για πρώτη φορά στην Amazon μόλις στις αρχές του 2019.

Ο Μπάφρετ δέχεται συχνά κριτική για τις φιλανθρωπικές συνεισφορές του. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι προβαίνει σε αυτές μόνο για να μειώσει τη φορολογία του. Σύμφωνα με το CNBC, φέτος ο ίδιος ο επιχειρηματίας κοινοποίησε τις φοροελαφρύνσεις που δικαιούται λόγω των δωρεών του. Συνολικά, βάσει των ελαφρύνσεων που δέχεται στην κρατική φορολογία και στη φορολογία της πολιτείας της Νεμπράσκα, η φορολογία εισοδήματός του έχει μειωθεί κατά περίπου 43 σεντ του δολαρίου ανά 1.000 δολάρια που δωρίζει σε φιλανθρωπικά ιδρύματα. Στα στοιχεία αυτά συνυπολογίζονται οι προβλέψεις για ολόκληρο το 2020 και περιλαμβάνουν συνολικά τις δωρεές που έχει πραγματοποιήσει τα τελευταία 15 χρόνια.

Η αεροπορική εταιρεία United Airlines ανακοίνωσε αυτή την εβδομάδα πως 36.000 υπάλληλοί της ενδέχεται να απολυθούν.

Νέες τάσεις στην αγορά εργασίας μετά την πανδημία

Το 74% των διευθυντικών στελεχών, υπέρ της μείωσης των ωρών απασχόλησης

Το 74% των εργαζομένων θεωρεί ιδεώδες πρότυπο εργασίας για το μέλλον ένα συνδυασμό εργασίας στο γραφείο και τηλεργασίας, ενώ πάνω από τα 2/3 τάσσονται πλέον υπέρ της αξιολόγησης της εργασίας τους βάσει της αποτελεσματικότητάς τους και όχι βάσει του χρόνου που διέθεσαν στην εργασία τους. Αυτά είναι, μεταξύ άλλων, τα σημαντικότερα πορίσματα έρευνας που εκπόνησε ο όμιλος Adecco και από τα οποία αναδύεται το νέο τοπίο στην αγορά εργασίας μετά τις μεταβολές που επέφερε η πανδημία του κορωνοϊού.

Πρόκειται για έρευνα με θέμα «Επαναπροσδιορίζοντας την κανονικότητα: ορίζοντας τη νέα εποχή της εργασίας» μετά την πανδημία και την εξαναγκαστική στροφή στην τηλεργασία. Διεξήχθη τον Μάιο μεταξύ 8.000 εργαζομένων σε οκτώ χώρες εντός και εκτός Ευρώπης και συγκεκριμένα σε Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Βρετανία, ΗΠΑ, Ιαπωνία και Αυστραλία.

Όπως προκύπτει από τα πορίσματά της, οι εργαζόμενοι ανά τον κόσμο είναι πλέον έτοιμοι για το νέο υβριδικό μοντέλο, με το 51% των ερωτηθέντων να προτιμά ακόμη την εργασία στο γραφείο και το 49% να προτιμά την τηλεργασία.

Τα σχετικά ευρήματα υπερβαίνουν γεωγραφικές περιοχές, ηλικιακές κατηγορίες εργαζομένων καθώς και τις διαφορές στην οικογενειακή και προσωπική τους κατάσταση.

Παράλληλα, από τα πορίσματα της ίδιας έρευνας διαφαίνεται πως επικείται το τέλος του οκταώρου, υπό την έννοια ότι το 69% των ερωτηθέντων στην ίδια έρευνα τάσσεται υπέρ της αξιολόγησης της εργασίας με κριτήριο την επίτευξη των στόχων και όχι τις ώρες που εργάστηκε. Και το σημαντικότερο είναι ότι το 74% των υψηλόβαθμων και διευθυντικών στελεχών των επιχειρήσεων συμφωνεί ότι πρέπει να επανεξεταστεί μια ενδεχόμενη μείωση του αριθμού των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας.

«Ο κόσμος της εργασίας δεν θα επιστρέψει ποτέ στην κανονικότητα που γνωρίζαμε έως τώρα», σχολίασε σχετικά κατά την παρουσίαση της έρευνας ο διευθυνών σύμβουλος του ομίλου Adecco, Αλέν Ντεάζ. Όπως επισήμανε ο ίδιος, η ξαφνική και δραματική αλλαγή που επέφερε η πανδημία στον χώρο της εργασίας έχει επισπεύσει τάσεις που αναδύονταν, όπως η ευέλικτη εργασία, η ηγεσία με βάση τη συναισθηματική νοημοσύνη και η επανειδίκευση.

Το 69% των ερωτηθέντων στην έρευνα της Adecco τάσσεται υπέρ της αξιολόγησης με κριτήριο την επίτευξη των στόχων και όχι τις ώρες εργασίας.

Το 74% των εργαζομένων θεωρεί ιδεώδη ένα συνδυασμό εργασίας στο γραφείο και τηλεργασίας.

Πρόκειται για παραμέτρους που καθίστανται πλέον θεμελιώδεις για την επιτυχία κάθε εταιρείας.

Σημειώτέον ότι το 77% των διευθυντικών στελεχών εκτιμά πως θα αποβεί προς όφελος των επιχειρήσεων αν αυτές επιδείξουν ευελιξία και προσαρμοστικότητα όσον αφορά τον χώρο της εργασίας.

Η ίδια έρευνα κατέδειξε, άλλωστε, την ανάγκη για αναβάθμιση των δεξιοτήτων παγκοσμίως. Οι έξι στους δέκα ερωτηθέντες υποστήριξαν ότι βελτίωσαν τις δεξιότητές τους κατά την περίοδο που

είχε ανασταλεί η οικονομική δραστηριότητα και είχαν στραφεί αναγκαστικά στην τηλεργασία. Το 69% δήλωσε, πάντως, ότι επιθυμεί περαιτέρω ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων του.

Ανάμεσα στις δεξιότητες στις οποίες έδωσαν έμφαση οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού εξ αποστάσεως, στην οποία αναφέρθηκε το 65%, η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, στην οποία αναφέρθηκε το 63%, και η δημιουργική σκέψη, την οποία ανέφερε το 55%.

Τα ευρήματα υπογραμμίζουν τη σημασία της διατήρησης της εμπιστοσύνης που κέρδισε ο επιχειρηματικός κόσμος. Οι εταιρείες κατάφεραν να αντεπεξέλθουν στις προκλήσεις κατά τη διάρκεια της κρίσης αυτής και, ως εκ τούτου, η εμπιστοσύνη των εργαζομένων προς αυτές αυξήθηκε, καθώς το

88% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι ο εργοδότης τους ανταποκρίθηκε στις ανάγκες που προέκυψαν στην περίοδο της πανδημίας.

Η αυξημένη εμπιστοσύνη, όμως, συνεπάγεται και αυξημένες απαιτήσεις. Το μέλλον της εργασίας εξαρτάται από τη συλλογική προσπάθεια και την αίσθηση ευθύνης. Το 80% των εργαζομένων πιστεύει ότι ο εργοδότης του είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση ενός καλύτερου εργασιακού κόσμου, το 73% δηλώνει ότι η πολιτεία έχει την ευθύνη αυτή, το 72% συμφωνεί ότι αποτελεί και ατομική ευθύνη και το 63% πιστεύει ότι οι συνδικαλιστικές ενώσεις μπορούν να επηρεάσουν το μέλλον της εργασίας.

Σχολιάζοντας τα πορίσματα της έρευνας, ο Κωνσταντίνος Μυλωνάς, υπεύθυνος του ομίλου Adecco για Ελλάδα και Βουλγαρία, τόνισε πως «οι προσαρμοσμένες πολιτικές

εργασίας με βάση τις ανάγκες που προέκυψαν λόγω COVID-19 ταιριάζουν στους εργαζομένους που ανησυχούν για την επιστροφή τους στα γραφεία, δίνοντας ταυτόχρονα ανάσα στις εταιρείες που θέλουν να εισαγάγουν μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης. Τόσο η λύση της εργασίας από το σπίτι όσο και η ασφαλής εργασία στο γραφείο επικροτούνται από τους ειδικούς σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού».

Πρόσθεσε δε ότι «ταυτόχρονα, ένα υβριδικό μοντέλο εξ αποστάσεως εργασίας και εργασίας στο γραφείο μπορεί να ενισχύσει την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, και να είναι επωφέλες τόσο για τον εργαζόμενο όσο και για τον επιχειρηματικό κόσμο. Για να ισχύσει όμως κάτι τέτοιο, το νέο μοντέλο εργασίας θα πρέπει να βασίζεται σε ένα σωστό πλαίσιο με γνώμονα τον σεβασμό στον εργαζόμενο».

Πρόσθετα μέτρα 33 δισ. για την ενίσχυση της απασχόλησης στη Βρετανία

Μέτρα αξίας 33 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση της κρίσης στη βρετανική αγορά εργασίας και για την ενίσχυση των επιχειρήσεων ανακοίνωσε, χθες, ο υπουργός Οικονομικών της Βρετανίας, Ρίσι Σουνάκ. Μία εβδομάδα μετά την ομιλία του πρωθυπουργού της χώρας, Μπόρις Τζόνσον, ο Σουνάκ διευκρίνισε τις λεπτομέρειες σχετικά με το σχέδιο της κυβέρνησης για την ανάκαμψη της βρετανικής οικονομίας και για την εξοδό της από την κρίση του κορωνοϊού.

Επικεντρο των μέτρων θα είναι η ενίσχυση της αγοράς εργασίας και ιδίως η εύρεση δουλειάς από νέους κάτω των 25 ετών. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι εργοδότες θα λαμβάνουν 1.000 στερλίνες (περίπου 1.110 ευρώ) για κάθε επαναπροσληφθέν εργαζόμενο που έχει τεθεί σε διαθεσιμότητα υπό το κρατικό πρόγραμμα. Σημειώνεται πως το κρατικό πρόγραμμα στήριξης εργαζομένων λήγει τον Οκτώβριο και συνεπώς η ενίσχυση των εργοδωτών θα ξεκινήσει μετά την καταλη-

Οι εργοδότες θα λαμβάνουν 1.000 στερλίνες για κάθε επαναπρόσληψη.

κτική ημερομηνία του. Δεδομένου ότι το τρέχον πρόγραμμα στηρίζει περισσότερους από 9 εκατομμύρια υπαλλήλους, το κόστος των νέων μέτρων θα υπερβαίνει τα 9 δισ. στερλίνες, που ισοδυναμεί σχεδόν με 10 δισ. ευρώ. «Θέλω κάθε άτομο σε αυτό το Κοινοβούλιο και στη χώρα να ξέρει πως δεν θα αποδεχθώ ποτέ ότι η ανεργία είναι αναπόφευκτο αποτέλεσμα», τόνισε ο Σουνάκ χθες ενώπιον του βρετανικού Κοινοβουλίου. Βάσει του σχεδίου του υπουργείου Οικονομικών, 2 δισ. στερλίνες, δηλαδή περίπου 2,2 δισ. ευρώ, θα διοχετευθούν σε εξάμηνια προγράμματα εργασίας και πρακτικών για νέους ηλικίας από 16 έως 24 ετών.

Εκτός αυτού, ο υπουργός Οικονομικών

Ο υπουργός Οικονομικών της Βρετανίας, Ρίσι Σουνάκ, ανακοίνωσε πως ο ΦΠΑ των επιχειρήσεων στον κλάδο της φιλοξενίας και του τουρισμού θα μειωθεί από 20% σε 5% για έξι μήνες.

νομικών της Βρετανίας ανακοίνωσε πως ο ΦΠΑ των επιχειρήσεων στον κλάδο της φιλοξενίας και του τουρισμού θα μειωθεί από 20% στο 5% για έξι μήνες. Η μείωση οφείλε-

ται, βέβαια, στην πανδημία, η οποία γονάτισε τις εταιρείες των εν λόγω κλάδων. Επιπλέον, ο Σουνάκ ανακοίνωσε εκπτώσεις για τους καταναλωτές που επιλέγουν να τρώνε

έξω σε εστιατόρια της χώρας. Συγκεκριμένα, ολόκληρο τον Αύγουστο από Δευτέρα έως Τετάρτη κάθε πελάτης εστιατορίου θα δικαιούται έκπτωσης έως και 10 στερλίνες (περίπου 11 ευρώ). Οι απώλειες των επιχειρήσεων θα καλύπτονται εκ των υστέρων από την κυβέρνηση σε σχετικό αίτημα. «Πρέπει να εμπνεύσουμε εμπιστοσύνη σε αυτές τις επιχειρήσεις, ώστε να γνωρίζουν ότι εάν ανοίξουν, επενδύσουν στη διατήρηση της ασφάλειας στους χώρους τους και προστατεύσουν τους υπαλλήλους τους, τότε η ζήτηση θα είναι εκεί και μάλιστα σύντομα», επισήμανε χθες ο Σουνάκ.

Σύμφωνα με το σχέδιο της βρετανικής κυβέρνησης, περίπου 3,3 δισ. ευρώ θα δρομολογηθούν για τη βελτίωση των ενεργειακών υποδομών σε σπίτια και δημόσια κτίρια. Μέσω του μέτρου αυτού, πρόκειται να διατηρηθούν ή να δημιουργηθούν περισσότερες από 100.000 θέσεις εργασίας στη Βρετανία. Επίσης, ο Σουνάκ κοινοποίησε την αύξηση του ανώτατου ορίου για τον φόρο

αγοράς ακίνητης περιουσίας από 125.000 λίρες σε 500.000 λίρες. Το μέτρο θα ισχύσει άμεσα και μέχρι το τέλος του Μαρτίου του επόμενου έτους.

Τα περιοριστικά μέτρα για την καταστολή της μετάδοσης του κορωνοϊού έχουν αρθεί στη Βρετανία εδώ και τρεις εβδομάδες. Ωστόσο, η ζήτηση στα καταστήματα λιανικής εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και συγκεκριμένα έχει υποχωρήσει κατά 50% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Όπως και οι δαπάνες σε επιχειρήσεις φιλοξενίας και ψυχαγωγίας έχουν υποχωρήσει κατά 50%.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΔΝΤ, η βρετανική οικονομία θα διολισθησει σε ύφεση 10% φέτος. Μέχρι το τέλος του έτους, ο Σουνάκ θα κληθεί να αντιμετωπίσει και την επίπτωση του Brexit στη βρετανική οικονομία. Ωστόσο, έχει καθυστερήσει τις προβλέψεις του προϋπολογισμού, τις οποίες θα ανακοινώσει κατά πάσα πιθανότητα το φθινόπωρο.

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω του QE

Στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής θα εστιάζουν εφεξής οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τόνισε η πρόεδρος της Κριστίν Λαγκάρντ σε συνέντευξη που παραχώρησε στους Financial Times. Η ίδια σημείωσε πως όλες οι δραστηριότητες της ΕΚΤ, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος αγοράς ομολόγων ύψους 2,8 τρις. ευρώ, θα κινούνται γύρω από τον άξονα της κλιματικής αλλαγής. «Θέλω να εξετάσω κάθε διαθέσιμη δίοδο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Είναι κάτι που υποστηρίζω εντονότατα», δήλωσε χαρακτηριστικά η κ. Λαγκάρντ στη βρετανική εφημερίδα.

Εφόσον η ΕΚΤ πράγματι υιοθετήσει πράσινες πολιτικές σε όλες τις λειτουργίες της, θα πρόκειται για την πρώτη κεντρική τράπεζα η οποία θα αξιοποιήσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλα-

Οι αγορές ομολόγων 2,8 τρις. από την ΕΚΤ θα υποστηρίξουν πολιτικές για την προστασία του περιβάλλοντος.

γής. Εξάλλου, η τράπεζα έχει δεχθεί έντονες πιέσεις, ώστε να αυξήσει τις αγορές πράσινων ομολόγων και να πουλήσει τα «καφέ» ομόλογα που κατέχει. Πρόκειται για τα ομόλογα των εξαιρετικά ρυπογόνων επιχειρήσεων. Βέβαια, πολλοί επισημαίνουν ότι αυτές οι αποφάσεις ανήκουν στην αρμοδιότητα των πολιτικών και όχι των τραπεζών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αντίστοιχη πίεση για ενίσχυση των περιβαλλοντικών μέτρων έχουν δεχθεί πολλές κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο. Ενδεικτικά, ο κεντρι-

κός τραπεζίτης της Τράπεζας της Αγγλίας, Αντρίου Μπέιλι, ανέφερε τον περασμένο μήνα ότι θα λάβει υπόψη του την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής στο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων. Επισήμανε, βέβαια, ότι τα σχετικά μέτρα θα τεθούν σε εφαρμογή μόνο μετά το τέλος της κρίσης του κορωνοϊού. Αντιθέτως, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) δεν έχει δεσμευτεί αναφορικά με το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής.

Όσον αφορά την ΕΚΤ, οποιαδήποτε απόφαση ληφθεί σχετικά με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω των δραστηριοτήτων της θα εντάσσεται στη διαδικασία της στρατηγικής αναθεώρησης. Η διαδικασία είχε τεθεί σε εφαρμογή στην αρχή του έτους, διεκόπη εξαιτίας της κρίσης του κορωνοϊού και τώρα έχει επανεκκινήσει.

Αξίζει να σημειωθεί πως η πρόεδρος του Διεθνούς Νομισματικού

Ταμείου, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, απηύθυνε χθες έκκληση προς πολιτικούς και αξιωματούχους σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Συγκεκριμένα, η κ. Γκεοργκίεβα ζήτησε από διεθνείς φορείς και κυβερνήσεις να προσαρμόσουν τα πακέτα για την οικονομική αντιμετώπιση του κορωνοϊού ανάλογα με τις περιβαλλοντικές ανάγκες του πλανήτη. «Κοιτώντας στο μέλλον, τα μέτρα πολιτικής πρέπει να θέτουν ως βάση τη χαμηλή εκπομπή αερίων ρύπων, την αειφόρο ανάκαμψη, η οποία θα δημιουργήσει εκατομμύρια θέσεις εργασίας, ενώ παράλληλα θα βοηθάει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής», τόνισε η κ. Γκεοργκίεβα στο πλαίσιο συνεδρίου της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. «Ανσυχούμε διότι η κρίση θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη σημαντική εξέλιξη που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια», συμπλήρωσε.

«Θέλω να εξετάσω κάθε διαθέσιμη δίοδο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Είναι κάτι που υποστηρίζω εντονότατα», δήλωσε στους Financial Times η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ.

Προβλέπεται ότι τα ενοίκια εμπορικών ακινήτων στην Αθήνα θα ανακάμψουν γρηγορότερα από ό,τι σε άλλες αγορές της Νότιας Ευρώπης το 2021

Ταχεία ανάκαμψη για τα ενοίκια των καταστημάτων

Αισιόδοξη για την πορεία του κλάδου εμπορικών ακινήτων της Ελλάδας εμφανίζεται η Capital Economics, εκτιμώντας πως παρά το «κτύπημα» λόγω πανδημίας οι επιδόσεις του θα είναι οι καλύτερες στην περιφέρεια της Ευρώπης.

Όπως σημειώνει, τα τελευταία στοιχεία υποδηλώνουν ότι η ελληνική οικονομία είναι πιθανό να έχει καλύτερες επιδόσεις φέτος από ό,τι αναμενόταν, ενώ, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της,

Φέτος αναμένεται να υποχωρήσουν κατά 5%, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Capital Economics.

η δραστηριότητα επανήλθε περίπου στο 90% των «φυσιολογικών επιπέδων» στα τέλη του Ιουνίου.

Επιπλέον, οι δείκτες του λιανικού εμπορίου υποδηλώνουν απότομη αύξηση της δραστηριότητας των καταναλωτών στα τέλη Ιουνίου, από τα ταχύτερα ριπάδουν στη Ζώνη του Ευρώ. Έτσι, εκτιμάται πως το ελληνικό ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 8% φέτος (έναντι της προηγούμενης εκτιμήσεως της για ύφεση 15%), προτού ανακάμψει κατά 7% το 2021.

Η Capital Economics εξακολουθεί, πάντως, να αναμένει ότι η κατανάλωση θα μειωθεί κατά περίπου 7% φέτος, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής περιόδου έχει χαθεί και η ανά-

καμψη θα επιβραδυνθεί μόλις παύσουν τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης που έχουν δοθεί από την κυβέρνηση.

Έτσι, εκτιμά ότι τα ενοίκια για πρώτης κατηγορίας (prime) εμπορικά ακίνητα στην Αθήνα θα μειωθούν κατά 5% το 2020, σε αντίθεση με την ετήσια μέση αύξηση περίπου 10% τα τελευταία πέντε χρόνια.

Ωστόσο, ο κλάδος εμπορικών ακινήτων της Ελλάδας αναμένεται να έχει πολύ καλύτερη πορεία σε σχέση με τους υπόλοιπους στη Νότια Ευρώπη, όπως εκτιμά. Και αυτό γιατί, εκτός του ότι η οικονομική δραστηριότητα φαίνεται να έχει αυξηθεί ταχύτερα, τα μέτρα μείωσης ενοικίων στα οποία προχώρησε η κυβέρνηση (έκπτωση 40%) είναι πολύ πιο γενναιόδωρα από τα αντίστοιχα άλλων κυβερνήσεων της περιοχής.

Αν και δεν είναι αρκετά για να αποφευχθεί η πτώση των ενοικίων φέτος, θα μπορούσαν να παρέχουν στήριξη στα περιθώρια κέρδους στο λιανεμπόριο –τα οποία είναι πιθανό να έχουν πληγεί σοβαρά– και θα βοηθήσουν την ανάκαμψη το επόμενο έτος.

Συνεπώς, ο οίκος προβλέπει ότι τα ενοίκια εμπορικών ακινήτων στην Αθήνα θα ανακάμψουν γρηγορότερα από ό,τι σε άλλες αγορές της Νότιας Ευρώπης το 2021, ενώ «βλέπει» αύξηση της ενοικίασης περίπου 1,6% ετησίως το 2022-2024, με τα ενοίκια να κινούνται υψηλότερα μέχρι το τέλος του 2024, σε αντίθεση με άλλες αγορές της Νότιας Ευρώπης, όπου αναμένεται μείωση ή σταθεροποίηση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η πανδημία «πάγωσε» την αγορά των εξοχικών

Σταθερές οι τιμές, με τους ιδιοκτήτες να μη «ρίχνουν» τις απαιτήσεις τους

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Με χαμένη χρονιά φαντάζει το 2020 και για την αγορά εξοχικών κατοικιών, όπου οι τιμές πώλησης είχαν αρχίσει να ακολουθούν ανοδική πορεία τόσο πέρυσι όσο και κατά τους πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους. Με δεδομένο ότι θα απουσιάσει φέτος ο σχεδόν αποκλειστικός κινητήριος μοχλός της ζήτησης, δηλαδή οι επισκέπτες από το εξωτερικό, είναι προφανές ότι η φετινή σεζόν θα συνοδεύεται από αισθητά χαμηλότερο όγκο αγοραπωλησιών, ακόμα και στα δημοφιλέστερα νησιά. Το πώς αυτή η εξέλιξη θα επιδράσει στις τιμές είναι πάντως υπό διερεύνηση, καθώς επί του παρόντος, δεν φαίνεται διάθεση «εκπτώσεων» από την πλευρά των πωλητών. Σύμφωνα με το νέο Παρατηρητήριο Τιμών Παραθεριστικών Κατοικιών, που επιμελήθηκε η εταιρεία εκτιμήσεων ακινήτων Geoaxis Property & Valuations Services, η μέση αύξηση των τιμών πώλησης

Η απουσία των ξένων από την αγορά είναι έντονη και εκτιμάται ότι θα περιορίσει δραστικά τις αγοραπωλησίες ακόμα και στα δημοφιλή νησιά.

εξοχικών κατοικιών κατά τη διάρκεια του φετινού πρώτου εξαμήνου, διαμορφώθηκε σε 1,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Σημειωτέον ότι οι παραπάνω μεταβολές αφορούν πέντε αντιπροσωπευτικά νησιά και συγκεκριμένα την Μύκονο, τη Σαντορίνη, την Πάρο, την Κέα (Τζια) και την Κύθνο. Σε σχέση με το 2013, οι τιμές πώλησης εξοχικών κατοικιών παραμένουν χαμηλότερες κατά 10,3%. Το μικρότερο μεταβολή σε σχέση με πριν από επτά χρόνια καταγράφει η Μύκονος, όπου οι αξίες έχουν αναπληρώσει μέρος του χαμένου εδάφους και είναι σήμερα μόλις 6,9% χαμηλότερες. Στον αντίποδα, οι τιμές στην Κύθνο παραμένουν

Αν και οι πωλητές δεν εμφανίζονται διατεθειμένοι να κάνουν «εκπτώσεις», η μεγάλη μείωση του εισοδήματος από τις τουριστικές μισθώσεις των ακινήτων είναι πιθανό να επιφέρει πιέσεις στις τιμές τους επόμενους μήνες.

15,3% χαμηλότερες, καθώς το 2013 ανέρχονταν σε 1.600 ευρώ/τ.μ., από 1.360 ευρώ/τ.μ. σήμερα.

Μικρές μεταβολές

Η ανάλυση της Geoaxis σημειώνει ότι οι θερινές εξοχικές κατοικίες παρουσιάζουν μια σημαντική σταθερότητα, τόσο στη φάση της πτώσης όσο και σε εκείνη της ανόδου. Δηλαδή, σε αντίθεση με άλλες κατηγορίες ακινήτων, η διακύμανση των τιμών είναι πολύ ηπιότερη. Σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Συλά, διευθυνόντα σύμβουλο της Geoaxis και επικεφαλής του τομέα Valuation Professional Group του τομέα RICS Hellas, «κατά τους επόμενους μήνες του 2020, οι τιμές των ακινήτων ανα-

μένεται να δεχθούν πιέσεις, το μέγεθος των οποίων θα εξαρτηθεί κυρίως από τη διάρκεια των τρεχουσών ειδικών συνθηκών. Η ταχύτητα της αποκατάστασης της επενδυτικής ζήτησης από το εξωτερικό και της βελτίωσης της χωρίας ζήτησης θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα επαναφοράς της ομαλότητας».

Κατά τον ίδιο, η αβέβαιη φετινή τουριστική περίοδος, η πιθανότητα νέας εξάρσης του ιού από το φθινόπωρο και η τυχόν θετική επίδραση των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης στην πραγματική οικονομία, θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει τελικά ο νέος κορωνοϊός

στην αγορά ακινήτων. Πάντως, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι μέχρι πρότινος, οι πωλητές εξοχικών κατοικιών είχαν την πολυτέλεια να τις εκμεταλλεύονται μέσω και των βραχυχρόνιων μισθώσεων. Με τον τρόπο αυτό, είχαν το απαιτούμενο εισόδημα, ώστε να μην πιέζονται να πωλήσουν τα ακίνητά τους σε τιμές χαμηλότερες, προσδοκώντας σε πλήρη ανάκαμψη και της αγοράς εξοχικών κατοικιών. Κατά τη φετινή καλοκαιρινή περίοδο, αυτή η δυνατότητα θα απουσιάζει. Ως εκ τούτου, είναι πιθανό κατά τους επόμενους μήνες, να υπάρξουν περιπτώσεις χαμηλότερων ζητούμενων τιμών από μερίδα πωλητών.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Λαϊκή αγορά Στροβόλου

Υπάρχει αφθονία φρέσκων φρούτων και λαχανικών, ξηρών καρπών, μελιού και άλλων γνήσιων παρασκευών όπως χαλούμιου, αναρής, μέχρι και μπουρέκια παντός είδους θα βρεις.

δεν νομίζω να υπάρχουν πολλοί που να τρώνε πρόγευμα με σαρδέλες ή ρέγγες για να θέλουν να πουν κόκα - κόλα από τις επτά το πρωί! Φυσικά, αρχίσαμε τα πειράγματα προς τον Δήμαρχο λέγοντας του, «...μα καλά μας έφερες σε τόπο που δεν έχει ένα φρέντο ή έστω ένα macchiato;;;»

Εκεί λοιπόν είναι μαζεμένοι όσοι κύπριοι παραγωγοί το επιθυμούν. Προϋπόθεση είναι πρώτον, να έχουν σχετική πιστοποίηση παραγωγού από το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και δεύτερον να εξασφαλίσουν άδεια χρήσης εκθεσιακού χώρου από τον Δήμο Στρο-

βόλου. Εκεί λοιπόν δεν θα δεις μη πιστοποιημένους ή τυχαίους πλανοδιοπώλες να πουλούν αμφιβόλου ποιότητας και προέλευσης προϊόντα. Έτυχε να δούμε κάποιους να προσπαθούν να μπουν να πουλήσουν μια – δυο τσάντες δικά τους προϊόντα, αλλά με ευγένεια απομακρύνθηκαν. Δεν ήταν εξάλλου δίκαιο ως προς τους άλλους παραγωγούς που ακολουθήσαν και ακολουθούν όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες και καταβάλλουν και το αντίτιμο της άδειας χρήσης χώρου.

Υπάρχει αφθονία φρέσκων φρούτων και λαχανικών, ξηρών καρπών, μελιού και άλλων γνήσιων παρασκευών όπως χαλούμιου, αναρής, μέχρι και μπουρέκια παντός είδους θα βρεις. Με την εμπειρία που αποκτάς ξέρεις πού θα ψάξεις το κάθε τι: κάπου θα βρεις τέλειες cherry- tomatoes, από αλλού θα βρεις γλυκύτατο σταφύλι, από αλλού φορμώζες, δαμάσκηνα, χρυσόμυλα και λοιπά εποχιακά. Διαλέγεις περιοχή παραγωγής χαλούμιου και συγκρίνεις. Εμείς κανονίσαμε την πάρτη μας και οργανωθήκαμε. Παίρνουμε το χαλούμι μας, το φρέσκο ψωμί, τις ντομάτες μας, τα τεμαχίζουμε σε ένα δίσκο εκεί στο καφενείο και την κάνουμε... αμπέλι.

Προχθές την Παρασκευή ήταν παρούσες και οι «Αλκυονίδες» των οποίων τα συνολικά έσοδα από την πώληση των προϊόντων τους διατίθενται για φιλανθρωπικό σκοπό. Και μιλάμε για ωραίες συσκευασίες από μαρμελάδες, μέλι, μπικκότα κ.λπ όλα από τοπικές παραγωγές. Μια αξιόπαινη προσπάθεια που ελπίζω να συνεχιστεί στον χώρο αυτό.

Η όλη εμπειρία δίνει μια ξεχωριστή νότα στην καθημερινότητά μας. Το γεγονός ότι είναι Παρασκευή βοηθά τα μέγιστα. Παρόλα αυτά, είναι κοινή μας διαπίστωση πως αυτό είναι η μαγία για εξέλιξη του όλου κόνσεπτ της αγοράς σε κάτι πιο μεγάλο και πιο σύνθετο. Θα θέλαμε να δούμε επέκταση της γκάμας προσφερόμενων προϊόντων, θα θέλαμε να βλέπουμε μεγαλύτερη βιοβούρα από τους παραγωγούς, όπως λεκτικό «πόλεμο» μάρκετινγκ των προϊόντων τους και ανταγωνισμό τιμών έτσι ώστε να θυμίζει το παλιό – καλό πάτωμα χρηματιστηρίου, αλλά θα θέλαμε να βλέπουμε και περισσότερο κόσμο ιδιαίτερα νεαρούς και expats που ζούνε Κύπρο. Ιδού πεδίων δόξης λαμπρόν. Άμα αποφασίσετε να επισκεφθείτε, εμάς ξέρετε που θα μας βρείτε!

Εδώ και κάποιες βδομάδες, αμέσως μετά την καλάρωση των μέτρων περιορισμού, μια εξίσου χαλαρή ομάδα φίλων που συκνάζουμε τα πρωινό για τον πρωινό μας καφέ σε γνωστή καφετέρια στο βορειοανατολικότερο άκρο του Δήμου Στροβόλου, ανακαλύψαμε τη Λαϊκή Αγορά Στροβόλου.

Ομολογουμένως, πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξε ο Δήμαρχος Στροβόλου ο οποίος γνωρίζοντας τα «κουμιά» μας, μας το έθεσε υπό τύπο πρόκλησης ότι καλά εμείς οι μαθημένοι στα νυκτερινά outings της Λευκωσίας και όχι μόνον, σιγά μην εκτιμήσουμε τους κόπους και τους μόχθους του Κύπριου αγρότη και των γνήσιων και φρέσκων προϊόντων δικής του παραγωγής.

Μόνο και μόνο που διανοήθηκε να μας την πει έτσι ξερά, ήταν αρκετός λόγος να τον διαψεύσουμε. Και το ραντεβού δόθηκε για την ερχόμενη μετά την πρόσκληση Παρασκευή. Για όσους δεν γνωρίζετε, από τον Ιανουάριο του 2019 η Λαϊκή Αγορά Στροβόλου λειτουργεί στον βορειοδυτικό χώρο στάθμευσης του νέου ΓΣΠ. Αν με ρωτάτε, ήταν μια πολύ καλή στρατηγική κίνηση από το Δημαρχείο Στροβόλου με πολλαπλά οφέλη.

Εκεί λοιπόν δεν θα δεις μη πιστοποιημένους ή τυχαίους πλανοδιοπώλες να πουλούν αμφιβόλου ποιότητας και προέλευσης προϊόντα.

Πρώτον, όλοι γνωρίζουν το ΓΣΠ και οι προσβάσεις από και προς αυτό είναι πολύ εύκολες τόσο για τους ίδιους τους παραγωγούς που έρχονται από όλη την Κύπρο, όσο και για τον κόσμο που θέλει να αγοράσει φρέσκια πράγματα. Δεύτερον, υπάρχει άπλετος χώρος στάθμευσης οχημάτων. Τρίτον, ο χώρος που οι παραγωγοί εκθέτουν τα προϊόντα τους είναι στεγασμένος με μεταλλικά σκέπαστρα αφού πρόκειται για τον χώρο VIP πάρκιγκ του σταδίου. Τέταρτον, υπάρχουν χώροι υγιεινής γυναικών, ανδρών, ΑΜΕΑ και ένα μικρό καφενείο, το οποίο θα ανέμενε να προσφέρει και... ζιβανία, αλλά από ροφήματα προσφέρει μόνο κυπριακό καφέ, φραπέ και νερό. Simple, να μη ζορίζομαι. Μπορεί να υπάρχουν και αναψυκτικά, αλλά

Το κύκνειο άσμα των «Σκαθαριών»

Πενήντα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από την περιπετειώδη κυκλοφορία του τελευταίου δίσκου των Beatles, «Let It Be»

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Σκεδόν κάθε φορά που ακούω τραγούδι των Beatles θυμάμαι τη φωτογραφία τους με τον θρυλικό μαξιλαροπόλεμο. Υπό ποιες συνθήκες τραβήχτηκε μου το είχε αφηγηθεί ο ίδιος ο Βρετανός φωτογράφος, ο Χάρι Μπένσον, σε συνέντευξή του πριν από λίγα χρόνια. «Ήμασταν νέοι, γεμάτοι όνειρα και ενθουσιασμό. Βρισκόμασταν όλοι μαζί στο ξενοδοχείο «George V» του Παρισιού, μια και τους ακολουθούσα στην ευρωπαϊκή και στη συνέχεια στην αμερικανική περιοδεία τους. Κουβεντιάσαμε και πίναμε, όταν η πόρτα άνοιξε και μπήκε ο μάντζέρ τους, Μπράιαν Επστάιν, για να τους ανακοινώσει ότι το “I want to hold your hand” ήταν Νο 1 στα τσαρτ των ΗΠΑ. Έκαναν σαν μικρά παιδιά: χοροπιδούσαν, αγκαλιάζονταν. Κι έπειτα άρχισαν να παίζουν μαξιλαροπόλεμο – τον οποίο, φυσικά, και φωτογράφισα». Ήταν Ιανουάριος του 1964 και τρεις λέξεις από την αφήγηση του 90χρονου σήμερα Μπένσον σχηματίζουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο τα «Σκαθάρια» ζούσαν και δημιουργούσαν από το 1960, που είχαν ξεκινήσει την κοινή πορεία τους από το Λίβερπουλ: νιάτα, όνειρα, ενθουσιασμός.

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '60, όμως, σε λίγα αλλά εξαιρετικά πυκνά χρόνια, τα πράγματα είχαν αλλάξει δραματικά: ο ενθουσιασμός τους είχε χαθεί, τα όνειρά τους δεν ήταν πια συλλογικά. Το «εμείς» είχε γίνει «εγώ»... Το αποδεικνύει μια άλλη φωτογραφία εκείνης της εποχής, και συγκεκριμένα του 1968: το γκρουπ είναι στο στούντιο, ηχογραφούν τα τραγούδια του «Let It Be» και η

Ήταν μια παρέα παιδιών, που ξεκίνησαν την πορεία τους στη μουσική το 1960 από το Λίβερπουλ, γεμάτα όνειρα και ενθουσιασμό. Σταδιακά όμως το «εμείς» έγινε «εγώ».

παγωμάρα, η έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσά τους δεν κρύβονται. Ο Ρίνγκο είναι συνοφρυωμένος και κατηφής, ο Τζορτζ, βυθισμένος στις σκέψεις του κοιτάει αλλού και, ανάμεσα στον Τζον και τον Πολ, που κάτι λέει σε έντονο ύφος, κάθεται η Γιόκο Ονο.

Οι Beatles δεν ήταν πλέον μόνοι. Και δεν ήταν ίδιοι. Ήταν αφοσιωμένοι στις συντροφίες, τις οικογένειες και τα προσωπικά τους σχέδια. Ο κύκλος είχε μεγαλώσει πολύ και οι δεσμοί ανάμεσά τους αναπόφευκτα είχαν αρχίσει να χαλαρώνουν. Οι καλλιτεχνικές διαφορές τους εντεινόνταν. Ο Ρίνγκο Σταρ είχε παντρευτεί τη Μορίν Κοξ και ήταν πατέρας. Ο Τζορτζ Χάρι-

Εικόνα διάλυσης: Ο Ρίνγκο είναι συνοφρυωμένος και κατηφής, ο Τζορτζ κοιτάει αλλού και ανάμεσα στον Τζον και στον Πολ παρεμβάλλεται (και παρεμβαίνει) η Γιόκο Ονο...

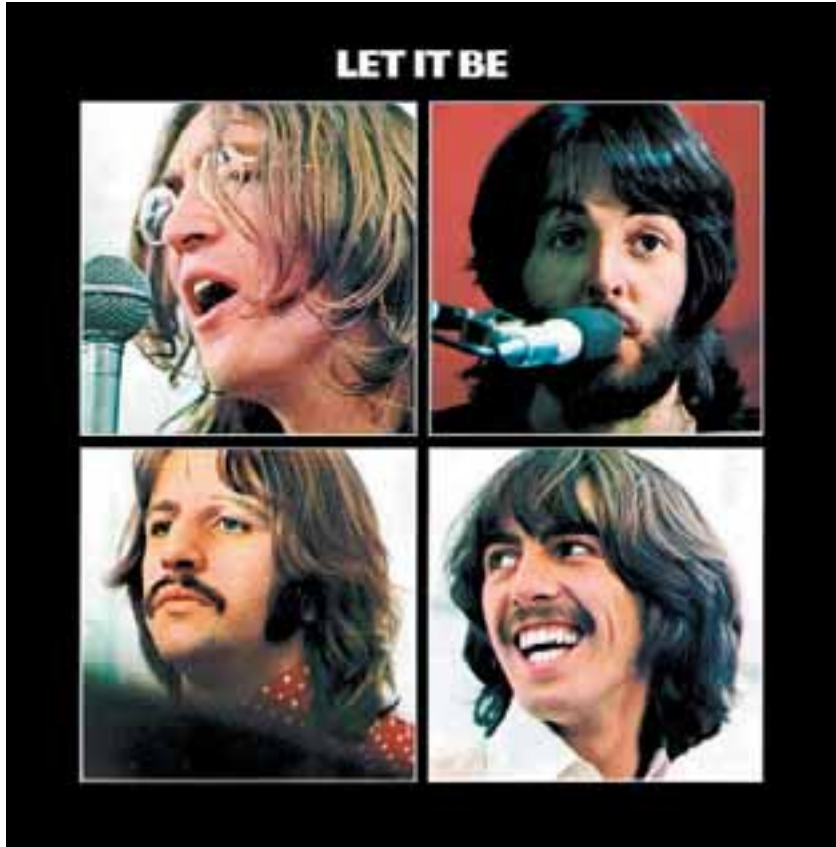
σον ζούσε έναν παράφορο έρωτα με την Πάτι Μπόιντ και ο Πολ Μακάρτνεϊ με τη Λίντα Ισμαν – είχαν μάλιστα εγκατασταθεί σε μια φάρμα στη Σκωτία. Ο Τζον Λένον, εθισμένος πια στα ναρκωτικά, έδειχνε να έχει αφεθεί άνευ όρων στα χέρια της Γιόκο, η οποία προσπαθούσε να πάρει και τον έλεγχο της μπάντας: ήθελε να τους δίνει οδηγίες ακόμα και για τον τρόπο που τραγουδούσαν. Και, επιπλέον, ο άνθρωπος που τους είχε φέρει στην κορυφή και κατάφερε να διατηρεί τις ισορροπίες, ο Μπράιαν Επστάιν, είχε πεθάνει από υπερβολική δόση υπνωτικών χαπιών το 1967. Ο νέος τους μάντζερ, Αλεν Κλάιν, ήταν επιλογή του Τζον, ο Πολ

διαφωνούσε κι αυτό αποτελούσε διαρκή πηγή έντασης και δυναμίτιζε την άλλοτε βαθιά φιλία τους.

Προβλήματα όμως υπήρχαν και με τον Ρίνγκο, που ένιωθε υποτιμημένος μέσα στο γκρουπ, καθώς και με τον Τζορτζ Χάρισον που επίσης θεωρούσε ότι δεν αναγνωριζόταν η προσφορά του και «θάβονταν» τα δικά του τραγούδια. Επιπλέον, η σχέση του τελευταίου με τον Τζον Λένον, με τον οποίο ανέκαθεν ήταν πιο κοντά, είχε ανεπανόρθωτα διαρραγεί: δεν άντεχε να τον βλέπει πάντα κουρασμένο, χαμένο στα ναρκωτικά και προσκολλημένο μέχρι απτίας στον Γιόκο. «Θα βρεθούμε σε κάποιο κλαμπ», τους είπε ο Χάρισον ένα βράδυ, φεύγοντας από το

στούντιο όπου ηχογραφούσαν τα τραγούδια για το «Let It Be», έπειτα από έναν θυελλώδη καβγά. Τελικά, λίγες μέρες μετά, πείστηκε να γυρίσει. Αλλά το γυαλί είχε ραγίσει. Από το ξεκίνημά τους, η μουσική πάντα τους ένωνε, ό,τι κι αν συνέβαινε ανάμεσά τους. Μόλις άρχιζαν να παίζουν, ήταν αδέρφια. Οχι πια.

Είναι Ιανουάριος του 1968. Μετά την επιστροφή του Τζορτζ, τα πνεύματα κάπως ηρεμούν και οι τέσσερις μπαίνουν ξανά στο στούντιο για να ηχογραφήσουν τα τραγούδια του άλμπουμ. Στην παρέα προστίθεται ο Αμερικανός κιμπορντίστας Μπιλι Πρέστον για να παίξει μαζί τους. Ως εκ θαύματος, η παρουσία του αλλάζει εντελώς το

Ακόμη και το εξώφυλλο του άλμπουμ μαρτυρούσε την έλλειψη επικοινωνίας: τέσσερα ξεχωριστά πορτρέτα σε μαύρο φόντο.

Μία από τις τελευταίες ομαδικές φωτογραφίες, στα τέλη της δεκαετίας του 1960.

Ο Τζον Λένον, εθισμένος πια στα ναρκωτικά, έδειχνε να έχει αφεθεί άνευ όρων στα χέρια της Γιόκο, η οποία προσπαθούσε να πάρει και τον έλεγχο της μπάντας.

κλίμα. Ο Λένον βρίσκει και πάλι την καλή του διάθεση, γελάει και κάνει αστεία στους άλλους – αν και αργότερα, σε συνεντεύξεις του, θα χαρακτηρίζει αυτές τις ηχογραφήσεις «εβδομάδες της δυστυχίας»...

Οι επόμενοι μήνες κυλούν σχετικά ομαλά, όχι μόνο δουλεύουν με όρεξη, αλλά και σκέφτονται το ενδεχόμενο μιας ακόμα συναυλίας. Έχουν, άλλωστε, να παίξουν ζωντανά από το 1966. Αποφασίζουν, λοιπόν, να ανέβουν στην ταράτσα του κτιρίου της Apple Records, στο Λονδίνο, και να παίξουν μερικά τραγούδια στις 30 Ιανουαρίου 1969. Αυτή θα είναι η τελευταία φορά που θα μοιραστούν την ίδια συγκίνηση. Το θάυμα δεν θα διαρκέσει πολύ.

Αναμνήσεις

Το 2003 κυκλοφόρησε το άλμπουμ «Let It Be... Naked» με ανέκδοτες εκδόσεις κάποιων τραγουδιών, αλλά και διαφορετικές ενορχηστρώσεις, πιο λιτές και καθαρές, σε αντίθεση με τις υπερβολικά «φτιασιδωμένες» που είχε κάνει ο Φιλ Σπέκτορ. Με αυτή την αφορμή, οι εναπομείναντες από τους πρωταγωνιστές εκείνης της εποχής θυμήθηκαν τις μέρες των ηχογραφήσεων αλλά και τις ένδοξες εποχές. «Μεταξύ μας υπήρχε πάντα τηλεπάθεια. Ήταν απίστευτο όταν δουλεύαμε στο στούντιο. Είτε ήμασταν τέσσερις είτε μόνο ο ένας, οι καρδιές μας χτυπούσαν στον ίδιο ρυθμό», είπε ο Ρίνγκο Σταρ. «Το παίξιμο του Ρίνγκο ήταν εκπληκτικό. Πολλοί ντράμερ τον μιμούνταν σήμερα, αλλά δεν ξέρω αν θα καταφέρει ποτέ κανείς να τον φτάσει. Ήταν ο συνδυασμός κρίκων στο συγκρότημα. Αυτό το άλμπουμ αποδεικνύει ότι οι Beatles ήταν απολύτως κι ότι δεν είχαν ανάγκη καμία βοήθειας», σχολίασε η Γιόκο Ονο. «Η παραγωγή του “Let It Be” και οι εντάσεις εκείνης της εποχής μου έχουν αφήσει μια μικρή ανάμνηση. Χαραμόνι έδινε βέβαια η μουσική. Πέρα όμως από τις καλές στιγμές, υπήρχε ένα συγκρότημα που διαλυόταν – το δικό μου συγκρότημα – και δεν υπήρχε τίποτα το χαρούμενο σ’ αυτό», έκλεισε τη συζήτηση ο Πολ Μακάρτνεϊ.

Επί 54 εβδομάδες στο αμερικανικό τσαρτ παρά τις αρνητικές κριτικές

Μετά το λάιβ, ο ενθουσιασμός τους εξαφανίζεται και πάλι. Στο μεταξύ, τα τραγούδια του «Let It Be» έχουν μπει στο... ψυγείο, μια και το συγκρότημα έχει βάλει στόχο να κυκλοφορήσει άλλο άλμπουμ, το «Abbey Road», το οποίο ολοκληρώνεται και βγαίνει στην αγορά το φθινόπωρο του 1969. Τον Μάρτιο του 1970, ενώ οι εντάσεις έχουν κορυφωθεί ξανά και η ατμόσφαιρα ανάμεσά τους είναι πολεμική, έστω και με μισή καρδιά, μια και όλοι ετοιμάζουν τα σόλο άλμπουμ

τους, «επιστρέφουν» σ’ εκείνες τις αναξιοποίητες ηχογραφήσεις και ζητούν από τον Φιλ Σπέκτορ να αναλάβει την παραγωγή. Οι ίδιοι απέχουν από όλη τη διαδικασία. Ο Σπέκτορ κάνει μόνος του το μισό άλμπουμ και την ενορχήστρωση και στα τέλη της άνοιξης του 1970 το ξεχασμένο «Let It Be» ολοκληρώνεται και κυκλοφορεί.

«Είναι το άλμπουμ μιας νέας εποχής για τους Beatles» αναγράφεται στο οπισθόφυλλο του δίσκου. Δεν ήταν, όμως. Κάθε προσπάθεια να

Ήδη από το 1968 οι καβγάδες ήταν συχνό. Το «εμείς» είχε χαθεί.

μεινούν ενωμένοι ο Πολ, ο Τζον, ο Τζορτζ και ο Ρίνγκο ήταν πλέον α priori καταδικασμένοι. Ακόμη και το εξώφυλλο, αυτό μαρτυρούσε: τέσσερα ξεχωριστά πορτρέτα από τον φωτογράφο Ιθαν Ράσελ σε μαύρο φόντο. Στις 8 Μαΐου το «Let It Be» βγαίνει στα δισκοπωλεία σ’ ολόκληρο τον κόσμο. Οι κριτικές είναι αποκαριδιωτικές. «Χάρτινη ταφόπλακα» το ονομάζει το New Musical Express, ενώ το περιοδικό Rolling Stone κάνει δριμεία κριτική στον παραγωγό του, Φιλ Σπέ-

κτορ, και αποκαλεί το «The Long and Winding Road» «καταθλιπτικό χυλό». Παρ’ όλα αυτά, μέσα στις πρώτες κιόλας μέρες πουλάει εκατομμύρια αντίτυπα, καταρρίπτοντας το ένα ρεκόρ μετά το άλλο, και μένει στο αμερικανικό τσαρτ για 54 εβδομάδες!

Ήταν το δωδέκατο και τελευταίο άλμπουμ των Beatles. Ίσως το τέλος ήταν αναμενόμενο, προδιαγεγραμμένο. Είχαν πλέον κατακτήσει τα πάντα. Τι άλλο μπορούσαν να περιμένουν; Λίγο πριν το «Let

It Be» βρεθεί στις προθήκες των δισκοπωλείων, η Apple Records είχε ήδη εκδώσει ανακοίνωση για τη διάλυση του γκρουπ: «Η άνοιξη ήρθε, η Λίντς παίζει αύριο με την Τσέλσι, ο Ρίνγκο, ο Τζον, ο Τζορτζ και ο Πολ είναι όλοι τους καλά και γεμάτοι ελπίδα. Η Γη εξακολουθεί να γυρίζει, όπως κι εμείς, όπως κι εσείς. Μόνο όταν σταματήσει να γυρίζει θα πρέπει να ανησυχούμε, όχι πριν. Μέχρι τότε, οι Beatles είναι ζωντανοί και είναι καλά και η μουσική συνεχίζεται...».

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

12 - 18.7.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΣΙΝΕΜΑ

«Μικρά Λευκά
Φακελάκια»

Το καλοκαιρινό πρόγραμμα του Θεάτρου Ριάλτο κάτω από τον γενικό τίτλο Rialto Open Air προσφέρει μια μοναδική εμπειρία Drive-In σινεμά, στον χώρο στάθμευσης, που τα τελευταία χρόνια διοργανώνει το θερινό του σινεμά. Οι προβολές περιλαμβάνουν βραβευμένες ταινίες Κυπρίων δημιουργών και σύγχρονες ταινίες που έχουν διακριθεί για την πρωτοτυπία, την τρυφερότητα και την καλλιτεχνική τους ποιότητα ενώ διατρέχονται παράλληλα από χιούμορ και κωμικά στοιχεία. Την Παρασκευή 17 Ιουλίου 2020 θα προβληθεί η ταινία «Μικρά Λευκά Φακελάκια» σε σενάριο και σκηνοθεσία του Σωτήρη Χρίστου. Παίζουν οι ηθοποιοί: Χριστόδουλος Μαρτάς, Αντώνης Καταρής, Πολυξένη Σάββα, Πόπη Αβραάμ, Κωνσταντίνος Λύρας Θεόδωρος Μιχαηλίδης, Μάρινος Χατζηβασιλείου, Μάριος Μεττής, Βαλεντίνος Κόκκινος. Την Παρασκευή 17 Ιουλίου 2020 στις 9:00 μ.μ. στον χώρο στάθμευσης της ΣΕΚ (πίσω από Ριάλτο).

Πληροφορίες τηλέφωνο 7777745.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Βαγγέλης Γέττος σόλο με λαούτο και φωνή

Μόνος με το λαούτο και τη φωνή του, ο Βαγγέλης Γέττος πραγματοποιεί μια αναδρομή σε αγαπημένες του μουσικές κοτίδες, από την Κρήτη ως την Κύπρο και από τον Θανάση Παπακωνσταντίνου στους Χαϊνίδες στο Καφενείο 11. Ο Βαγγέλης Γέττος θα ερμηνεύσει τραγούδια που τον εišήγαγαν στο σύμπαν του λαούτου, αλλά και κομμάτια με τα οποία εξέλιξε την τεχνική και το ρεπερτόριό του. Μία μουσική περιδιάβαση που συνδυάζει το επικό στοιχείο με το λυρισμό και τις στιβαρές μελωδικές γραμμές με την έγχορδη ατμοσφαιρικότητα. Πέμπτη 16 Ιουλίου, 8:00 μ.μ. Καφενείο 11, γωνία Σούτσου και Πειραιώς, πίσω από το χαμάμ, Παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες και κρατήσεις τηλέφωνο 97843347.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Odysseas Toumazou Trio

Το Odysseas Toumazou Τρίο είναι ένα σχήμα που δημιουργήθηκε στην Κύπρο από τον κιθαρίστα και συνθέτη Οδυσσέα Τουμάζου. Πρόσφατα ολοκλήρωσε την ηχογράφιση του πρώτου του άλμπουμ με τίτλο Enstictio. Το έργο έχει χαρακτηριστεί «πραγματικά αυθεντικό και ισχυρό, με προσωπικό ήχο μέσα σε ένα γνήσιο τρίο κιθάρας». Ο Οδυσσέας Τουμάζου

(κιθάρα) συνοδεύεται από τον Γιώργο Κούλα στα τύμπανα και τον Αντρέα Ροδοσθένους στο ηλεκτρικό μπάσο, με συνοδοιπόρους τον Μιχάλη Κουλουμή στο βιολί και τον Βασίλη Φιλίππου στα κρουστά και τη φωνή. Την Πέμπτη 16 Ιουλίου 2020 στις 9:00 μ.μ. Χώρος στάθμευσης ΣΕΚ, 9:00 μ.μ. (πίσω από Ριάλτο) Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 7777745.**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αφιέρωμα στον Κυπριακό Κινηματογράφο

Συνεχίζεται το αφιέρωμα στον Κυπριακό Κινηματογράφο από τον κινηματογράφο Pantheon σε συνεργασία με την STS events. Τη Δευτέρα 13 Ιουλίου στις 10:00 μ.μ. θα προβληθεί η ταινία Family Member σε σκηνοθεσία Μαρίνου Καρτίκκν. Παίζουν οι ηθοποιοί: Γιόλα Κλείτου, Κρίστοφερ Γκρέκο, Φοίβος Γεωργιάδης, Ντόρα Μακρουγιάννη και Ιωάννης Μελέκκης. Υπόθεση του έργου: Ο Γιώργος και η Σοφία, ιδιοκτήτες ενός μικρού μπακάλικου, προσπαθούν σκληρά να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να αναθρέψουν τα δυο παιδιά τους. Όταν όμως ο παππούς πεθαίνει ξαφνικά, οι γονείς αποφασίζουν να το αποκρύψουν για όσο καιρό μπορούν ούτως ώστε να συνεχίσουν να εξαργυρώνουν τη σύνταξη του. Σκαλί Αγλαντζιάς, Αγίου Γεωργίου 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22675787.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«arte-facts»

Η Point Centre for Contemporary Art παρουσιάζει την έκθεση «arte-facts». Το «arte-facts» είναι μια εικαστική έκθεση και έκδοση της Θεοπίστης Στυλιανού-Λάμπερτ, αναπληρώτριας καθηγήτριας Φωτογραφίας και Μουσειολογίας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και συντονίστριας του Museum Lab στο ερευνητικό κέντρο RISE. Η έκθεση περιλαμβάνει κυρίως φωτογραφίες, μεταξοτυπίες και ένα έργο εικονικής πραγματικότητας (VR). Τη σειρά έργων συμπληρώνει το φωτογραφικό βιβλίο «arte-facts» που θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο της έκθεσης. Η έκθεση περιλαμβάνει κυρίως φωτογραφίες, μεταξοτυπίες και ένα έργο εικονικής πραγματικότητας (VR). Τη σειρά έργων συμπληρώνει το φωτογραφικό

βιβλίο «arte-facts» που θα παρουσιαστεί στο πλαίσιο της έκθεσης. Point Centre for Contemporary Art, λεωφόρος Ευαγόρου 2, Λευκωσία, μέχρι 17 Ιουλίου 2020. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22662053.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**Αναζητώντας
έναν ρόλο

Ο Γάλλος φιλόσοφος Μπερνάρ-Ανρί Λεβί επισκέφθηκε τη Μόρια και έγραψε ένα εκτενές κείμενο/οδοιπορικό στο Paris Match, το οποίο αναδημοσίευσε η «Κ» την περασμένη Κυριακή. Δεν είναι ο πρώτος διανοούμενος, συγγραφέας, δημιουργός, καλλιτέχνης που ταξιδεύει στο νησί για να βρεθεί στον προσφυγικό καταυλισμό, κάνοντας, στη συνέχεια, δηλώσεις και εκκλήσεις στους Ευρωπαίους ηγέτες. Κατά καιρούς, έχουν περάσει από την «κόλαση της Μόριας» διάφοροι επώνυμοι, μεταφέροντας το μήνυμα για τις απάνθρωπες συνθήκες σε όλον τον κόσμο, ώστε να πιέσουν, με τον τρόπο τους, τα κέντρα που παίζουν αποφασιστικό ρόλο στην έκβαση του προβλήματος. Κατορθώνουν ή όχι να ευαισθητοποιήσουν, πέρα από την πρόσκαιρη οργή και ανατριχίλα που προκαλούν οι εικόνες και οι περιγραφές, κανείς δεν μπορεί να πει με βεβαιότητα.

Αλλά, όπως είχε υπογραμμίσει και ο Μπερνάρ-Ανρί Λεβί σε συνέντευξή του στην «Κ» (τον Μάρτιο του 2019) με αφορμή την παράσταση που είχε δώσει στην Αθήνα, στο «Παλλάς», με το έργο του «Looking for Europe»: «Τι ρόλο μπορεί να παίξει ένας συγγραφέας; Δεν γνωρίζω. Ωστόσο, η κατάσταση είναι τόσο σοβαρή, που ορείλει κανείς να προσπαθήσει. Να προσπαθήσει στιγμιότυπο. Καθένας και καθεμιά μας οφείλει να πράξει ό,τι μπορεί». Βέβαια, το αντικείμενο της πολύ ενδιαφέρουσας εκείνης συνέντευξης (του Πέτρου Παπακωνσταντίνου) δεν ήταν το προσφυγικό αλλά το μέλλον της ευρωπαϊκής ιδέας, που απειλείται από τους ανερχόμενους εθνικισμούς. Όταν ρωτήθηκε μάλιστα εάν συνδέεται το κύμα του εθνικισμού με τη μετανάστευση, απάντησε: «...Γενικότερα, πρέπει να πάψουμε να συνδέουμε τη μετανάστευση με την άνοδο του λαϊκισμού ή του φασισμού. (...) Πρέπει να συνθησίσουμε την ιδέα ότι η αιτία του φασισμού είναι ο φασισμός. Θρφεεται από τον εαυτό του. Με διαφορετικούς οικονομικούς και ιδεολογικούς καταλύτες κάθε φορά».

Να, όμως, που άρκεσε η επίσκεψή του στη Λέσβο, όχι για πρώτη φορά, την οποία επαίνει διαρκώς για το κάλλος και την ιστορία της, για να μιλήσει για τον φασισμό αλλιώς. Συναντήθηκε με «καμιά εικοσαριά επιφανεείς» κατοίκους του νησιού, «κάποιους ψαράδες, άλλους εμπόρους ή καθηγητές, που δεν έχουν άλλο πράγμα στο μυαλό τους παρά μόνο τους μετανάστες». Δεν αμφιβάλλουμε ότι άκουσε αυτά που καταγράφει, από συνωμοσιολόγους, ισλαμοφοβικούς, «ελληνιστές», που απωθούν τους «εισβολείς» που αποβιβάζονται στο νησί και «παίρνουν τα πράγματα στα χέρια τους». Λίγο-πολύ, έχουμε παρακολουθήσει παρόμοιες σκηνές στα δελτία ειδήσεων. Η Λέσβος, ένα νησί-πυριτιδαποθήκη, εύφλεκτο και ευδλωτό, ταλαιπωρημένο, σκληρή και στοργική, δεν διαφέρει από άλλα μέρη του κόσμου όπου παρατηρείται μεγάλη συσσώρευση μεταναστών-προσφύγων. Χρόνια τώρα, ιστορίες που δεν τιμούν ούτε χώρες, ούτε ανθρώπους, ούτε πολιτικές ηγεσίες κάνουν έναν άλλον γύρο του κόσμου. Στην ίδια μανιαστική ευκολία κατέρρυξε και ο Ανρί Λεβί.

Το ρεπορτάζ του Γάλλου συγγραφέα είναι συναρπαστικά όσο και ενοχλητικά γραμμένο, εξοργιστικά, όμως, εικονογραφημένο. Ο φροντισμένος εμφανισιακά φιλόσοφος, με ρεντιγκότα, περιφέρεται σε χαλάσματα, τρώγλες, απόβλητα, ανθρώπους εξαντλημένους από την εξαθλίωση ή εξαθλιώμενους από την εξάντληση, περιβάλλεται από δεκάδες παιδιά με τεταμένα χέρια για να πάρουν μια μάσκα από αυτές που ο ίδιος μοιράζει. Η απόλυτη αισθητικοποίηση μιας αδιανόητης «ανθρώπινης» συνθήκης. Από τη μια, λοιπόν, η ικανότητα του ασκημένου στη γραφή κοσμοπολίτη διανοούμενου, να αποτυπώνει και να αφηγείται μια, συνταρακτική, ούτως ή άλλως, πραγματικότητα. Από την άλλη, ο ναρκισσισμός που δεν κρύβεται, η υπογραφή που δεν είναι μόνο αλλά πρέπει και να φαίνεται.

Παρά τους αρουραίους, τις αυτοκτονίες, τα μαχαίρωματα, την έλλειψη νερού και σαπουνιού, την αποφορά, τον ζόφο που μόνο σε πολέμους μπορεί να συναντήσει κάποιος: παρά τις «ταπεινές παρακλήσεις προς τις ηγετίδες και τους ηγέτες που μπροστά σε αυτήν τη φρίκη, που μετατρέπει ανθρώπους σε απόβλητα, δεν έχουν πια δικαίωμα να αναλώνονται σε ατελείωτες συζητήσεις περί διαλογής μεταναστών ή γενικότερα μεταναστευτικής πολιτικής». Παρά τον πλούτο του περιεχομένου, η καταγραφή αυτή του Ανρί Λεβί έχει μια, μοιραία ίσως, «επιδερμικότητα». Το μπες-βγες ενός επωνύμου σε μια φωτογενή αθλιότητα. Επιπρεάζουν παρόμοια δημοσιεύματα πολιτικές αποφάσεις ή μόνο το προφίλ του υπογράφοντος; Αναρωτιέμαι.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Πολιτισμός χωρίς συντάκτες

Ομολογώ ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της περασμένης εβδομάδας για τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού με χαροποίησε ιδιαίτερα, διότι φαίνεται ότι κατάλαβαν εκεί στην κυβέρνηση ότι το ζήτημα είναι σημαντικό. Τα καλά να τα λέμε, άργησαν; Άργησαν. Έπρεπε να είχε γίνει εδώ και χρόνια; Έπρεπε. Τώρα, λοιπόν, που το εξήγγειλαν θα πρέπει και να το κάνουν και να μη γίνει κι αυτό μια μεταρρύθμιση που δεν ήλθε ποτέ. Εδώ θα είμαστε και θα σας πελεκούμε, εμείς οι πολιτιστικοί συντάκτες, διότι είναι να μη μας τάξετε... αλλά τι λέω; Ποιοι πολιτιστικοί συντάκτες; Πόσο μείναι; Νομίζω μπορώ να μάς μετρήσω στα δάκτυλα του ενός χεριού και πάλι θα περισσέψουν δάκτυλα!

Ας πάρω, όμως, τα πράγματα από την αρχή: Πριν από μερικές ημέρες ο κ. Προδρόμου επισκέφθηκε τη ΣΠΕΛ και ξεναγήθηκε από τον δρ Γιάννη Τουμαζή στην έκθεση των 219 έργων που επιστράφησαν στην ε/κ πλευρά... εκεί βρεθήκαμε οι πολιτιστικοί συντάκτες... ευάριθμοι, η αλήθεια είναι, αλλά και κάποιοι συνάδελφοι άλλοι, περισσότεροι

από εμάς... μου έκανε αρχικά εντύπωση η ευρεία κάλυψη, αλλά είπα, τέτοιο γεγονός εννοείται πως θα το καλύψουν, έχει ενδιαφέρον, καλλιτεχνικό, πολιτικό, έχει τη σημειολογία του το πράγμα... καλά κάνουν, τουλάχιστον το κοινό θα μάθει για τη ΣΠΕΛ, την Πινακοθήκη δηλαδή, τα έργα τέχνης του Γ. Πολ. Γεωργίου που επιστράφησαν, και άλλων... σύντομα όμως αυτή η ωραία εικόνα, που ροζμπομπόνιζε στο μυαλό μου κατέρρευσε ως πύργος από τραπουλόχαρτα... οι συνάδελφοι ήταν εκεί για να ρωτήσουν το υπουργό για το ομολογουμένως φλέγον ζήτημα των αποφοιτήσεων, και πως θα γίνουν, θα επιτραπούν, δεν θα επιτραπούν, τι θα γίνει τέλος πάντων, θα καταμαρλώσουν οι γονείς τους βλαστούς τους να παίρνουν απολυτήρια...

Είπα, δεν πειράζει, άλλοι για τα γράμματα και άλλοι για τα άρματα, που έλεγε και ο παππούς μου. Μερικές ημέρες αργότερα, έγινε η διαδήλωση των καλλιτεχνών, εκεί τα πράγματα έγιναν ακόμη πιο σκούρα, οι ευάριθμοι συνάδελφοι έγιναν ακόμη πιο ευάριθμοι, σχεδόν αμελητέες ποσότητες... αλλά επειδή είναι πορεία

και έχει νταβαντούρι, υπήρξε τηλεοπτική κάλυψη... Πάλι καλά, είπα.

Έπειτα, έγινε η συνέντευξη Τύπου στον ΘΟΚ για την ανακοίνωση των δύο έργων που κέρδισαν τον διαγωνισμό που είχε προκηρύξει ο Οργανισμός, εφαρμόζοντας τον Νόμο του 1%! Γεμάτη η Νέα Σκηνή... όχι από συναδέλφους, όχι αλλά από καλλιτέχνες που ήθελαν να μάθουν τον νικητή, από τα μέλη της επιτροπής, από τους εργαζόμενους του ΘΟΚ και οι πολιτιστικοί συντάκτες... μετρημένοι στα δάκτυλα του ενός χεριού, με περισσότερα δάκτυλα να περισσεύουν... Είναι κρίμα, πραγματικά είναι κρίμα... που δεν ενδιαφέρεται κανείς. Τώρα θα μου πείτε και δικαίως, τι να κάνουμε που ο τομέας δεν είναι ενδιαφέρον, που δεν ενδιαφέρει; Τον πόνο σου μάς λες; Ναι, πρώτον διότι η επαγγελματική μοναξιά δεν είναι καλός σύμβουλος, δεν υπάρχει ώσμωση, δεν γίνεται παιχνίδι. Δεύτερον είναι σύμπτωμα μιας κοινωνίας που φαίνεται να μην ενδιαφέρεται για κάτι περισσότερο από τα προφανή, από τα δελτία Τύπου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τώρα θα μου πεις οι ίδιοι οι φορείς δεν έχουν ανθρώπους που να προωθούν

το καλλιτεχνικό τους έργο, και δεν μιλάω για τις μικρές γκαλερί και τις ολιγάριθμες θεατρικές ομάδες, αλλά για όσους έχουν τη δυνατότητα να εντάξουν στο δυναμικό τους ανθρώπους που θα γεφυρώσουν το χάσμα του πολιτισμού με τον πολιτισμό. Δεν ξέρω πόσοι το έχουν καταλάβει, μάλλον όχι πολλοί... Είναι πραγματικά αποκαρδιωτικό να έχουμε Υφυπουργείο και να μην έχουμε πολιτιστικούς συντάκτες, και όπως τα βλέπω τα πράγματα κατά κει πάμε. Κι εδώ δεν φταίει καμία κυβέρνηση και κανένα κόμμα, φταίει η κοινωνία και φυσικά τα Μέσα, τα οποία θεωρούν τα πολιτιστικά τον φτωχό συγγενή, είμαστε –τρομάρα μας– οι κουλτουριάρηδες για συναδέλφους και φίλους, είμαστε κάτι τύποι που ασχολούνται με τα θέατρα και τις περφομάνς... και δεν κάνουν τίποτα για να αναπληρώσουν τις θέσεις που χάθηκαν... που δεν τα ενδιαφέρει να έχουν πολιτιστικό τμήμα, και είναι κρίμα!

Σε προηγούμενο άρθρο μου έγραφα ότι ζητείται αρμόδιος... σε λίγο θα υπάρχει, και τότε εκείνος θα ζητεί συνομιλητές και επικριτές και δεν θα βρίσκει, να μου το θυμηθείτε!

«Ο θάνατος ήταν αναπόφευκτος»

Φως στις μέρες νοσηλείας του Γρηγόρη Λαμπράκη ρίχνει ο τότε ειδικευόμενος γιατρός Γεώργιος Τουμπανάκης μιλώντας στην «Κ»

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

«Την ώρα 1.22 νυχτερινή της 27ης Μαΐου το ηλεκτροκαρδιογράφημα έδειξε ισοηλεκτρική γραμμή, πιστοποιώντας τον θάνατο του αειμνηστού Γρηγόρη Λαμπράκη. Αυτό έλαβε χώρα στο οκτάωρο μου», λέει στην «Κ» ο Γεώργιος Τουμπανάκης, άμισθος επίκουρος καθηγητής της Χειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πενήντα επτά χρόνια έπειτα από εκείνη τη νύχτα ο 83χρονος σήμερα Γεώργιος Τουμπανάκης φέρνει στο φως την προσωπική του μαρτυρία σχετικά με τη νοσηλεία του Γρηγόρη Λαμπράκη, συμπληρώνοντας σημαντικές ψηφίδες στο παζλ των τελευταίων ημερών του βουλευτή της ΕΔΑ. Από τη μαρτυρία του τότε ειδικευόμενου ιατρού φαίνεται πως στη διάρκεια των τεσσάρων ημερών της νοσηλείας του Λαμπράκη, η κλινική του κατάσταση, αν και διαπιστώθηκε από νωρίς ότι ήταν μη αναστρέψιμη, εξετάστηκε όχι μόνο από Έλληνες ιατρούς αλλά και από τέσσερις ξένους νευροχειρουργούς που ήρθαν στην Ελλάδα ειδικά για την περίπτωσή του.

Ο κ. Τουμπανάκης ήταν τότε ειδικευόμενος γιατρός της Χειρουργικής Κλινικής του πανεπιστημιακού νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ, το οποίο ήταν νοσοκομείο αναφοράς για περιστατικά κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων. Ήταν ανάμεσα στους γιατρούς που φρόντισαν τον Λαμπράκη και μάλιστα ενημέρωνε τον φάκελο του ασθενούς. «Κατά καιρούς έχουν δημοσιευθεί αρκετά ρεπορτάζ για τον τρόπο της δολοφονικής επιθέσεως και του τραυματισμού του», αναφέρει στην «Κ», «ωστόσο, καθ' όσον

Ο Γ. Τουμπανάκης σήμερα. Δεξιά, το δολοφονικό χτύπημα στον βουλευτή της ΕΔΑ από την ταινία «Ζ» του Κώστα Γαβρά.

μπορώ να γνωρίζω, καμία μαρτυρία δεν έχει ληφθεί από τους ιατρούς της κλινικής έως σήμερα. Για τον λόγο αυτό θεώρησα επιβεβλημένο καθήκον, τόσο στον εαυτό μου όσο και στους άλλους συναδέλφους μου που έχουν φύγει από τη ζωή, να αναφερθώ λεπτομερώς σχετικά με τη νοσηλεία του αειμνηστού Γ. Λαμπράκη, από τη στιγμή που εισήλθε στο νοσοκομείο μέχρι τη στιγμή που απεβίωσε».

Ο κ. Τουμπανάκης περιγράφει τη διακομιδή του Λαμπράκη στις 22 Μαΐου και ώρα 10.30 μ.μ. στα εξωτερικά ιατρεία του νοσοκομείου. Ο τραυματίας δεν είχε τις αισθήσεις του και παρουσίαζε «θλαστικό τραύμα στη δεξιά βρεγματική χώρα της κεφαλής» μήκους 5 εκατοστών, ενώ η πίεση και η αναπνοή του ήταν κατά την εισαγωγή φυσιολογικές.

Στην εφημερία του νοσοκομείου

ήταν ο επιμελητής Πιέρος Καλακώνας και οι ειδικευόμενοι γιατροί Στυλιανός Μιχαλόπουλος και ο κ. Τουμπανάκης. Η ακτινογραφία κεφαλής, μετά τη συρραφή του τραύματος, έδειξε «κάταγμα στο δεξιό βρεγματικό οστό» και ο Λαμπράκης οδηγήθηκε στο χειρουργείο και μετά στον θάλαμο 158, στο ισόγειο του νοσοκομείου. «Ο θάλαμος αυτός ήταν τετράκλιнос και μετατράπηκε σε μονόκλινο, βρισκόταν δε απέναντι από το γραφείο της προϊσταμένης και των νοσηλευτριών της κλινικής για την αμεσότερη επίβλεψη του ασθενούς», σημειώνει ο κ. Τουμπανάκης.

Οι γιατροί άρχισαν να εφαρμόζουν τα θεραπευτικά πρωτόκολλα που προβλέπονταν προκειμένου να παρακολουθείται η καρδιακή λειτουργία και για να τεθεί ο ασθενής σε «χειμερία νάρκη», κάτι που, όπως επισημαίνει ο κ. Τουμπανά-

κης, εφαρμόζονταν στο ΑΧΕΠΑ σε περιπτώσεις βαρέων κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων. «Στο νοσοκομείο επικρατούσε έντονη συγκίνηση για την άδικη επίθεση και βαρύτατο τραυματισμό μιας τέτοιας προσωπικότητας. Ημασταν όλοι αποφασισμένοι να δώσουμε μαζί με τον ασθενή τη δύσκολη μάχη», μας λέει.

Είναι γνωστό ότι εκείνο το βράδυ ειδοποιήθηκε και κατέφτασε στο ΑΧΕΠΑ ο διευθυντής της κλινικής Νικόλαος Καβαζαράκης, όπως και το ότι εκλήθη από την Αθήνα ο νευροχειρουργός Δώρος Οικονόμου, ο οποίος έφτασε στη Θεσσαλονίκη το ίδιο βράδυ. Ο κ. Τουμπανάκης επισημαίνει ότι με εντολή του διευθυντή της κλινικής στο πλευρό του ασθενούς ήταν πάντα ένας από τους τρεις ειδικευόμενους ιατρούς με οκτάωρες βάρδιες και μία νοσηλεύτρια.

Όλοι τους κοιμούνταν στο νο-

σοκομείο. Οι Καβαζαράκης και Οικονόμου, όμως, έφτασαν στο ίδιο συμπέρασμα. Το οίδημα, απότοκο της κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης, απέτρεπε την αιμάτωση του εγκεφάλου με αποτέλεσμα «ο εγκέφαλος να έχει νεκρωθεί». Η κατάσταση του Λαμπράκη έγινε γνωστή στους συγγενείς του και σε παράγοντες της ΕΔΑ την επόμενη μέρα, όπως και το ότι δεν υπήρχε θεραπευτική αγωγή που θα μπορούσε να ανατρέψει το μοιραίο.

Γιατροί από το εξωτερικό

«Τότε», τονίζει ο κ. Τουμπανάκης, «ζητήθηκε από τον κ. Καβαζαράκη εάν ήταν δυνατόν να κληθούν νευροχειρουργοί από το εξωτερικό, για παροχή δεύτερης γνώμης». Ο διευθυντής της κλινικής δεν είχε αντίρρηση και κλήθηκαν οι καθηγητές Αλεξής Σιλκόφ από την τότε Σοβιετική

Ενωση, Λάζλο Ζόλνταν από την Ουγγαρία, Ιωσήφ Παβλόφσκι από την Τσεχία και ο κ. Ντοτ από τη Σκωτία. «Πρώτος κατέφθασε ο κ. Ζόλνταν. Ενθυμούμαι τη στιγμή της άφιξής του στο προαύλιο του νοσοκομείου, όπου πλήθος οπαδών της ΕΔΑ και φίλοι του Λαμπράκη, τον σήκωσαν στους ώμους τους και τον μετέφεραν εντός του νοσοκομείου», λέει ο κ. Τουμπανάκης. Ο νευροχειρουργός διενέργησε κρανιοανάτρηση για ιστολογική εξέταση που επιβεβαίωσε τη νέκρωση του εγκεφάλου. Τις επόμενες μέρες διενεργήθηκαν δύο ιατρικά συμβούλια με τους Έλληνες και ξένους ιατρούς που έφτασαν στο ίδιο συμπέρασμα, «δηλαδή ότι η θεραπευτική αγωγή του ασθενούς ήταν η ενδελεγειμένη και δυστυχώς ο θάνατος ήταν αναπόφευκτος». Οι ξένοι νευροχειρουργοί υπέγραψαν τα πρακτικά των συμβουλίων και αποχώρησαν, ενώ συνεχίστηκε η θεραπευτική αγωγή του Λαμπράκη.

«Δυστυχώς, σε καμία στιγμή της νοσηλείας του δεν παρατηρήσαμε κλινικά σημεία βελτίωσης», μας λέει ο παλιός καθηγητής Χειρουργικής και ο ίδιος και οι συνάδελφοί του περίμεναν από στιγμή σε στιγμή τη μοιραία κατάληξη, η οποία ήρθε τα ξημερώματα της 27ης Μαΐου, στη βάρδια του κ. Τουμπανάκη. Αμέσως ειδοποιήθηκαν ο διευθυντής της κλινικής και οι Αρχές για να διαλυθεί το πλήθος των οπαδών της ΕΔΑ ώστε να ανακοινωθεί ο θάνατος του Λαμπράκη στους οικείους του χωρίς να δημιουργηθεί αναστάτωση. «Ενιωσα για δεύτερόλεπτα ότι "πάγωσε" ο χρόνος. Απίστευτη θλίψη. Αυτή τη στιγμή δεν θα την ξεχάσω ποτέ στη ζωή μου».

**ΤΟ Νο1 ΠΡΩΙΝΟ
ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ**

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
06:00 - 10:00

**ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ**

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

cyta mobile | Vodafone

11.3% LOVE FM 100.7

10.1% ANT1
9.8% SFERA
9.2% SUPER
7.9% MIX

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΗΛΙΚΙΕΣ 13-80 ΕΤΩΝ ΣΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΜΑΤΗΜΑ 1/1/2020 - 31/3/2020 (ΓΥΝΕΤΑΣΙΑ SYMMETRON MARKET RESEARCH & CONREAD RESEARCH BUREAU)

The Classics

ME ΤΟΝ ANTHONY 642

you say it, we play it

DEEJAY 93.5 RADIO

60's
70's
80's
90's

08:00-10:00
ΣΑΒΒΑΤΟ & ΚΥΡΙΑΚΗ

Το φλάουτο και η ανύψωση προς το φως

Η Εύα Σταύρου και ο Δημήτρης Γιασεμίδης συμμετέχουν στο Μουσικό Χωριό Φέγγαρος, στον Κάτω Δρυ και μιλάνε στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στο πλαίσιο του μεγάλου μουσικού φεστιβάλ Φέγγαρος διοργανώνονται και τα εργαστήρια του ομίωμου Μουσικού Χωριού. Για το 2020, δυστυχώς, το φεστιβάλ αναβλήθηκε, εξαιτίας της πανδημίας και των συνεπακόλουθων δυσκολιών. Ωστόσο, το Μουσικό Χωριό θα διεξαχθεί κανονικά από τις 23 έως τις 28 Ιουλίου, με τους διοργανωτές του να έχουν φροντίσει ώστε όλα να γίνουν όπως ορίζουν τα υγειονομικά πρωτόκολλα ασφαλείας. Ο Δημήτρης Γιασεμίδης και η Εύα Σταύρου είναι δύο νέοι μουσικοί, οι οποίοι θα λάβουν μέρος στα εργαστήρια που γίνονται στο Μουσικό Χωριό, στον Κάτω Δρυ κάθε χρόνο. Το δικό τους εργαστήριο θα έχει τον τίτλο: «The Art of the Winds. Καινοτόμες και καλλιτεχνικές τεχνικές για τα πνευστά όργανα». Τόσο ο Δημήτρης όσο και η Εύα έχουν αποκτήσει μεγάλη εμπειρία, ωστόσο, η σχέση τους με το φλάουτο και τη μουσική έχει περάσει σε επίπεδο πέραν του επαγγελματικού, είναι μια ανάγκη ζωής για να μπορούν να αναπνέουν ελεύθερα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΣΕΜΙΔΗΣ

—Δημήτρη, μίλησέ μου για το εργαστήριό σας με την Εύα, πώς έχετε σκεφτεί να το οργανώσετε;

—Αρχικά να πούμε ότι αυτό το εργαστήριο απευθύνεται σε μαθητές και φοιτητές μουσικής καθώς και σε επαγγελματίες ή ερασιτέχνες μουσικούς όλων των επιπέδων. Μόνη προϋπόθεση για τους σπουδαστές είναι να έχουν κάποιες βασικές γνώσεις σε οποιοδήποτε πνευστό μουσικό όργανο. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου θα μελετηθούν η βελτίωση της ποιότητας του ήχου, η παραγωγή ήχου, η άρθρωση, η αναπνοή, καθώς και η ενθάρρυνση της δημιουργικότητας σε κάθε όργανο. Θα ασχοληθούμε επίσης με μεθόδους που κάνουν καλύτερη την αξιοποίηση του χρόνου που έχει ο μουσικός με σκοπό την αποτελεσματική μελέτη, καθώς επίσης θα συζητηθούν ζητήματα που αφορούν τη συναυλιακή παρουσία, όπως τρόποι διακρίσεως του άγχους, σωστή προετοιμασία πριν τη συναυλία κ.ά. Επίσης, θα έχουμε την ευκαιρία να μοιραστούμε μουσικές ιδέες και εμπειρίες και να παίξουμε μουσική σε διάφορα σύνολα πνευστών.

—Τι σε τράβηξε στα πνευστά και ειδικότερα στο φλάουτο;

—Από μικρή ηλικία είχα ιδιαίτερη αγάπη για τις συμφωνικές ορχήστρες και θυμάμαι μικρός να κάθομαι μπροστά από την τηλεόραση και να θαυμάζω όλους τους μουσικούς και ιδιαίτερα αυτούς που έπαιζαν πνευστά. Κάπως έτσι αποφάσισα να ξεκινήσω τα μαθήματα φλάουτου και αργότερα να αναπτύξω ενδιαφέρον και για άλλα πνευστά. Η εμπειρία μου στη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου μου έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσω και άλλα παιδιά με παρόμοιο τρόπο σκέψης καθώς και να έρθω σε επαφή με άλλα πνευστά. Υπάρχουν πολλά ηχοχρώματα που μπορούν να παραχθούν μέσω των πνευστών αλλά θα έλεγα ότι συγκεκριμένα το φλάουτο χωρίς να χρησιμοποιεί κάποιο είδους καλαμιού (όπως το σαξόφωνο ή το κλαρίνο) ή επιστομίου, έχει την ιδιότητα να λειτουργεί σαν μια πολύχρωμη προέκταση της φωνής μας.

—Η συμμετοχή σου στους **Monsieur Doumani** πόσο έχει επηρεάσει τη μουσική σου διαδρομή; Έχεις σκεφτεί να δώσεις προσωπικό δίσκο;

—Η συμμετοχή μου στους **Monsieur Doumani** είχε καθοριστική σημασία στην πορεία μου

«**Είναι** πραγματικά κρίμα να κυκλοφορούν τόσες κυπριακές παραγωγές με τόσες θυσίες και οι τοπικοί ραδιοσταθμοί (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) να σφυρίζουν αδιάφορα και να προβάλλουν οτιδήποτε άλλο», τονίζει ο Δημήτρης Γιασεμίδης.

“
«**Στην πορεία συνειδητοποίησα τη σημασία του να είσαι ανοικτός και δεκτικός σε διαφορετικά είδη μουσικής και να μπορείς να αναπροσαρμόζεις τον ήχο σου και γενικότερα το παίξιμό σου ανάλογα με τους μουσικούς που έχε**

ως μουσικού. Η φίλια μου με τον Αντώνη Αντωνίου στα φοιτητικά μας χρόνια οδήγησε στη δημιουργία του γκρουπ που ενώ στην αρχή ξεκίνησε με αρκετή χαλαρότητα και μια δόση αφέλειας, στη συνέχεια μας οδήγησε στα πιο σημαντικά φεστιβάλ και μουσικέ σκηνές της Ευρώπης. Οι ατέλειωτες ώρες προβών και γενικά η συναναστροφή μου με τα παιδιά στο γκρουπ έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τόσο τον τρόπο που παίζω όσο και τη γενικότερη αισθητική μου στη μουσική. Ο στόχος τώρα είναι ο τέταρτος δίσκος με **Monsieur Doumani** και κάποια άλλα πρότζεκτ. Οι προσωπικές φιλοδοξίες είναι πολλές αλλά προς το παρόν μπορούν να περιμένουν. Να είμαστε καλά και όλα θα γίνουν.

—**Ποιες είναι οι επιρροές σου; Έχει ταυτότητα ο ήχος σου;**

—Η μουσική μου παιδεία είναι κλασική και οι μεγάλοι φλαουτίστες όπως οι Jean Pierre Rimpal και Emmanuel Pahud ήταν πάντα οι «ήρωές» μου. Στην πορεία φυσικά ανακάλυψα τον Ian Anderson στην Jethro Tull, τον Roland Kirk αλλά και πάρα πολλούς μουσικούς από διάφορες μουσικές κοινότητες. Άκουσα το ινδικό bansuri, το shakukachi, το νένου και άρχισα να αναθεωρώ αρκετά πράγματα όσον αφορά τον ήχο μου αλλά και τη γενικότερή μου αισθητική μουσικού. Επίσης, στην πορεία συνειδητοποίησα τη σημασία του

να είσαι ανοικτός και δεκτικός σε διαφορετικά είδη μουσικής και να μπορείς να αναπροσαρμόζεις τον ήχο σου και γενικότερα το παίξιμό σου ανάλογα με τους μουσικούς που έχεις απέναντί σου. Π.χ. ο ήχος και η άρθρωση που θα χρησιμοποιήσω στο φλάουτο ή στο τρομπόνι σε ένα ensemble κλασικής μουσικής είναι εντελώς διαφορετικά από αυτά που χρησιμοποιώ με τους **Monsieur Doumani**.

—**Τι λείπει πιστεύεις από τη μουσική σήμερα στην Κύπρο, αλλά και διεθνώς; Ιδέες, όραμα, ή στήριξη;**

—Σίγουρα τα τελευταία δέκα χρόνια έχουν γίνει τεράστια άλματα προόδου στη μουσική σκηνή της Κύπρου. Θυμάμαι στην εφηβεία μου να γυρεύουμε «διψασμένους» να ακούσουμε ζωντανή μουσική και οι επιλογές να είναι ελάχιστες και ποιοτικά μέτριες. Σήμερα στην Κύπρο ζουν και εργάζονται πάρα πολλοί αξιόλογοι μουσικοί. Υπάρχουν εξαιρετικές μπάντες σε πολλά και διάφορα είδη μουσικής και επίσης κυπριακές δισκογραφικές εταιρείες όπως η Λουβάνα Δίσκοι που παράγουν εξαιρετικό έργο. Επίσης, υπάρχουν αξιόλογα τοπικά φεστιβάλ μουσικής που λειτουργούν σαν πλατφόρμες για τις κυπριακές μπάντες. Αυτό που ίσως λείπει και θα ήθελα να δω θα ήταν περισσότερες μπάντες να παράγουν αυθεντική μουσική παρά να αναλώνονται στην άρτια εκτέλεση προϋπάρχουσας μουσικής. Δηλαδή να ρισκάρουν, να πειραματίζονται και να αφιερώσουν χρόνο με σκοπό να δημιουργήσουν μια μουσική ταυτότητα με δικά τους αυθεντικά κομμάτια. Επίσης, θα ήθελα να δω το κράτος να αναλάβει περισσότερες πρωτοβουλίες για προώθηση του Πολιτισμού στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό και να υπάρχει πιο ενεργή στήριξη στους Κύπριους μουσικούς. Τέλος, είναι πραγματικά κρίμα να κυκλοφορούν τόσες κυπριακές παραγωγές με τόσες θυσίες και οι τοπικοί ραδιοσταθμοί (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) να σφυρίζουν αδιάφορα και να προβάλλουν οτιδήποτε άλλο.

—**Είσαι από τους τυχερούς που βιοπορίζεσαι από την τέχνη σου;**
—Ναι, ανήκω σε αυτή την ομάδα ανθρώπων!

—**Θα μπορούσες να είσαι μόνο καθηγητής μουσικής ή μόνο μουσικός;**

—Αυτό είναι κάτι που με προβληματίζει ιδιαίτερα στο παρελθόν. Τα τελευταία χρόνια νιώθω πως βρήκα μια ισορροπία μεταξύ των δύο. Η αλήθεια είναι ότι απολαμβάνω τη διδασκαλία και πάντα προσπαθώ να αναπτύσω σχέσεις αμοιβαίας εκτίμησης και αγάπης με όλους τους μαθητές μου. Ο ενθουσιασμός και η πρόοδος που παρατηρώ σε μαθητές μου προσφέρουν τεράστια ικανοποίηση. Παρ' όλα αυτά η ανάγκη να παίζω μουσική είναι αδιαπραγμάτευτη και δεν θα μπορούσα ποτέ να με φανταστώ να λειτουργώ μόνο ως καθηγητής.

ΕΥΑ ΣΤΑΥΡΟΥ

—**Τι θα ήθελες ιδανικά να συμβεί στο εργαστήριο που έχετε αναλάβει μαζί με τον Δημήτρη;**

—Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε ένα πλούσιο σε μουσικά ερεθίσματα περιβάλλον, όπου ο/η κάθε συμμετέχωντας/ουσα θα μπορέσει να αναθεωρήσει τον τρόπο που προσεγγίζει το πνευστό μουσικό όργανο και να αναπτύξει νέες δεξιότητες. Απώτερος στόχος μας είναι να δοθεί η ευκαιρία σε όλους/ες να συμμετέχουν σε διάφορα σχήματα μουσικής δωματίου, να εκτελέσουν ποικίλα είδη μουσικής (κλασική, τζαζ, σύγχρονη κτλ.), να πειραματιστούν, να δημιουργήσουν ως ομάδα και να παρουσιάσουν ένα ολοκληρωμένο έργο στην τελική συναυλία του Μουσικού Χωριού, ένα έργο που ευελπιστούμε ότι θα τους χαρίσει τη χαρά της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

—**Τι σε έλκυσε στο φλάουτο τελικά; Μάλιστα, έκανες και μεταπτυχιακό στο φλάουτο...**

—Το φλάουτο είναι για μένα, αυτό που τόσο εύστοχα διατύπωσε η συνθέτρια Doina Rotaru, ένα όργανο που συνδέεται με το Φως (ως φυσικό φαινόμενο αλλά και ως πνευματική ανύψωση). Το μαγικό του άσμα πηγάζει από την οξύτητα, την καθαρότητα και την ομορφιά του ήχου του. Δεν είναι

Αυτή η συνύπαρξη του δικού μου ήχου με τον ήχο των άλλων προσέδιδε και εξακολουθεί να προσδίδει για μένα νόημα στη Μουσική, αφού δημιουργεί γέφυρες επικοινωνίας με τον Άλλο.

“
Το φλάουτο είναι για μένα, αυτό που τόσο εύστοχα διατύπωσε η συνθέτρια **Doina Rotaru**, ένα όργανο που συνδέεται με το Φως (ως φυσικό φαινόμενο αλλά και ως πνευματική ανύψωση). Το μαγικό του άσμα πηγάζει από την ομορφιά του ήχου του.

το φλάουτο θεωρήθηκε, σε αρκετές παραδόσεις, ως ο διαμεσολαβητής μεταξύ ανθρώπων και θεών. Παράλληλα, το φλάουτο μου έδωσε την ευκαιρία να συμμετέχω σε ορχήστρες, μπάντες και άλλα μουσικά σχήματα από νεαρή ηλικία. Αυτή η συνύπαρξη του δικού μου ήχου με τον ήχο των άλλων προσέδιδε και εξακολουθεί να προσδίδει για μένα νόημα στη Μουσική, αφού δημιουργεί γέφυρες επικοινωνίας με τον Άλλο.

—**Απ' όσο ξέρω, σε ενδιαφέρει η αλληλεπίδραση με άλλες τέχνες, πώς σε βοηθάει αυτό στη μουσική;**

—Πιστεύω πως δεν υπάρχουν στεγανά μεταξύ των Τεχνών. Η κάθε Τέχνη δέχεται και ασκεί επιδράσεις και συνυπάρχει αρμονικά με τις άλλες. Αρκετές φορές, προσωπικά βρήκα απαντήσεις και νέους δρόμους έκφρασης μέσα από άλλες μορφές Τέχνης και, θα μπορούσα να πω, αυτό είναι που με ολοκληρώνει ως μουσικό. Συνεχώς το συναπάντημα μεταξύ των Τεχνών καθιστά το έργο μας πιο προσιτό και κατανοητό στο ευρύτερο κοινό.

—**Η μουσική ως τέχνη σήμερα μπορεί να είναι βιοποριστικό επάγγελμα;**

—Η ενασχόληση με τη Μουσική και τις Τέχνες γενικότερα δύσκολα διασφαλίζει τα απαραίτητα προς το ζην στους ανθρώπους των Τεχνών

στην Κύπρο. Ως πολιτεία θα πρέπει να επενδύσουμε περισσότερο στις Τέχνες, έτσι ώστε οι καλλιτέχνες να μπορούν να ζουν μία αξιοπρεπή ζωή και να προστατεύουν την ποιότητα της δουλειάς τους. Η ανάπτυξη των Τεχνών αποτελεί την πεμπτουσία του πολιτισμού ενός τόπου και η πολιτεία οφείλει να τις προστατεύει. Σε χώρες όπως η Γαλλία και το Βέλγιο υπάρχουν εδώ και καιρό νομοθεσίες που προστατεύουν την καλλιτεχνική δημιουργία, επιτρέποντας στους καλλιτέχνες να έχουν το «statut d'artiste» - δηλαδή αφού συμπληρώσουν συγκεκριμένες ώρες συναυλιών και παραστάσεων, μπορούν να αποκτήσουν την ιδιότητα του καλλιτέχνη και το κράτος επιχορηγεί το έργο τους.

—**Τι σημαίνει για εσένα σύγχρονος ήχος;**

—Ο σύγχρονος ήχος είναι αλληλένδετος με την εξέλιξη της τεχνολογίας, η οποία εμπλούτισε τις τεχνικές εκτέλεσης ενός μουσικού κομματιού. Οι νέες αυτές τεχνικές διευρύναν τις δυνατότητες του εκτελεστή να ερμηνεύσει μία μουσική σύνθεση. Παράλληλα, παρατηρούμε ότι πολλά σύγχρονα κομμάτια είναι εμπνευσμένα από το θρόισμα των φύλλων, τον αέρα, το πέταγμα ή το κελάντισμα των πουλιών αλλά και από τον ήχο παραδοσιακών οργάνων, όπως το νένου ή το shakuhachi. Θεωρώ ιδιαίτερα πρωτότυπο αυτό το πάντρεμα των ήχων της φύσης με τα παραδοσιακά ακούσματα.

—**Ποιοι είναι οι μουσικοί σου στόχοι;**

—Στόχος μου είναι, ως φλαουτίστρια/περφόρμερ και ως καθηγήτρια φλάουτου, να δώσω σε όσους περισσότερους ανθρώπους μπορούν τη δυνατότητα να καταλάβουν και να βιώσουν την εμπειρία της Μουσικής. Πιστεύω πως όλοι μπορούν να αγαπήσουν τις Τέχνες, αν τους δοθεί η ευκαιρία να τις γνωρίσουν.

Πληροφορίες

Μουσικό Χωριό Φέγγαρος, 23-28 Ιουλίου, Κάτω Δρυς Λάρνακας, www.fengaros.com/MusicVillage | <https://www.facebook.com/FengarosMusicVillage/>

«Σήκω επάνω, Τζάκο» και άλλα σεφαραδίτικα

Συγκινητικά ντοκουμέντα μιας παράδοσης που φθίνει

«**Ηχογραφώ** την κυρία Μπιενβενίδα Μάνο στο γηροκομείο “Σαούλ Μοδιάνο”, 23 Μαρτίου 1996 / αριθμός στρατοπέδου 3886». Αρχές της δεκαετίας του '90, ο Αλμπέρτος Ναρ με ένα απλό κασετόφωνο, ηχογραφεί επιζώντες του Ολοκαυτώματος να τραγουδούν σεφαραδίτικα τραγούδια. Οι ερμηνείες τους a capella είναι συγκλονιστικές. Ο Δαβίδ Σαλτιέλ στις 11 Ιουνίου του '90 με στεντόρεια φωνή πίνει το Γεντί Κουλέ και το Alevanta Jako «Σήκω επάνω, Τζάκο». Η καλλιφωνη Μπιενβενίδα Μάνο, μεταξύ άλλων, αποδίδει το σκωπτικό ο «Ασπριτζής» (el encalador). Ο Μωύς Εσκενάζη / αριθμός στρατοπέδου 111260, ερμηνεύει «το Γελεκάκι» (Quien te v aver kon katsaras). Ο Μωύς Χαλέγουα / αρ. στρατοπέδου 137034 διασώζει τη σεφαραδίτικη εκδοχή της «Πριγκιπέσσας». Ο Ιακώβ Χαλέγουα / αριθμός στρατοπέδου 113108, τραγουδάει τον «Μποχώρη» (Bohor) και άλλες μελωδίες. «Να ζήσει η Μακεδονία!» αναφωνεί ενθουσιασμένος κλείνοντας την τελευταία στροφή από το τραγούδι «Δίνω μια ζωή για το ρακί» (La vida do por la racki).

Συγκινητικά ντοκουμέντα εγκιβωτίζει η τρίγλωσση (ελληνικά, αγγλικά, ισπανοεβραϊκά) έκδοση «I REMEMBER... ΘΥΜΑΜΑΙ» με ένα CD που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις ΙΑΝΟΣ, φέρνοντας στο ευρύτερο κοινό αυθεντικά ακούσματα της σεφαραδίτικης μουσικής. Το βιβλίο/CD σε επιμέλεια Λέων Α. Ναρ, ανθολογεί 22 από τα σεφαραδίτικα τραγούδια που πρόλαβε να διασώσει ο Αλμπέρτος Ναρ, σε μια εποχή

Η τρίγλωσση έκδοση (με CD), που φέρνει στο ευρύτερο κοινό αυθεντικά ακούσματα της σεφαραδίτικης μουσικής.

και σε μια πόλη «σκληρή και άσπληχνη», όπως την περιέγραφε, όπου πτυχές του σεφαραδίτικου πολιτισμού ήταν καταδικασμένες σε λήθη. Οι επιβιώσαντες και οι επιβιώσασες ηλικιωμένοι συμπολίτες του Ναρ, οι περισσότεροι φίλοι των γονιών του, αποθησαυρίζουν τη συγχωνευμένη με τοπικά δάνεια μουσική παράδοση του ισπανοεβραϊκού πολιτισμού διασώζοντας ταυτόχρονα το γλωσσικό ιδίωμα που σταδιακά χάνεται στην πληθυσμιακά συρρικνωμένη Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης.

Μια γλώσσα που χάνεται

«Τούτα τα τραγούδια τα 'λεγαν ως προχτές στη Σαλονίκη οι κοπέλες, καθώς συγύριζαν την κάμαρά τους, οι εργάτες στα καπνομάγαζα,

οι βαρκάρηδες στο λιμάνι. [...] Μανάδες που νανούριζαν τα μικρά τους, παλικάρια που παίνευαν της αγαπημένης τους τα κάλλη, λεβέντες που έπνιγαν τον καπνό τους στο κρασί, κορίτσια που σιγοψιθύριζαν τους μύχιους πόθους της καρδιάς τους, γερόντια που αναμετρούσαν το βάρος της μέρας» σημειώνει ο Αλμπέρτος Ναρ στον πρόλογο του βιβλίου του «Οι Συναγωγές της Θεσσαλονίκης - τα Τραγούδια μας (πρόλογος: Γιώργος Ιωάννου, εκδ. Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, 1985). Και αναρωτιέται: «Πώς έσβησε άραγε τούτος ο κόσμος; Πού πνίγηκαν τόσα μεράκια; Τι απόμεινε στους ελάχιστους που γύρισαν πίσω; Είναι στιγμές που τούτη η πολιτεία φαντάζει σκληρή κι άσπληχνη για εκείνους που επιμένουν να θυμούνται». Χάρη στην επιμονή του να... θυμάται, δημιούργησε το πολύτιμο μουσικό αρχείο που δώρισε η οικογένειά του στο ΕΛΙΑ του ΜΙΕΤ Θεσσαλονίκης, έξι χρόνια μετά τον θάνατό του (2011).

Το αρχείο, ψηφιοποιημένο, περιλαμβάνει 46 κασέτες ήχου με εβραϊκή μουσική και τραγούδια, ηχογραφήσεις από ερασιτέχνες τραγουδιστές αλλά και εμπορικές που πραγματοποιήθηκαν τόσο εντός (ζωντανές και σε στούντιο) όσο και εκτός Ελλάδος (Ισπανία, Τουρκία, Ισραήλ κ.α.) και αφορούν είτε τη Θεσσαλονίκη, είτε τη γενικότερη σεφαραδίτικη μουσική. Διασώζει σπάνια ντοκουμέντα και τραγούδια (λαϊκά, θρησκευτικά, κάποια που σχετίζονται με το Ολοκαύτωμα) τουλάχιστον σε πέντε γλώσσες (λαντίνο,

Στιγμές χαράς σε γιορτινές συγκεντρώσεις, όπου τα σεφαραδίτικα τραγούδια κρατούσαν δεμένα τα μέλη της συρρικνωμένης μετά τον αφανισμό ισραηλιτικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης.

εβραϊκά, αραμαϊκά, ελληνικά και τουρκικά). Μέρος αυτού, αξιοποιεί το νέο βιβλίο/cd που κινητοποιεί την πρώτη ερευνητική προσέγγιση του αρχείου από τον μουσικολόγο Νίκο Ορδουλίδη, επιστημονικό συνεργάτη του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. «Είναι μια μοναδική καταγραφή της μουσικής μας παράδοσης. Αν ο Αλμπέρτος Ναρ δεν διέσωζε αυτό το υλικό, θα είχε χαθεί για πάντα. Σκεφτείτε ότι από τους επιζώντες που τραγουδούν, μόνο ο Δαβίδ Σαλτιέλ βρίσκεται εν ζωή. Οι σπάνιες ηχογραφήσεις, οι χειρόγραφες σημειώσεις ακόμη και οι αφηγήσεις ορισμένων για τη ζωή στην πόλη και το ολοκαύτωμα, ανοίγουν συζητήσεις για την αξιοποίηση του υλικού που επιφυλάσσει στο μέλλον πολλές εκπλήξεις», λέει στην «Κ» ο Λέων Ναρ, φιλόλογος και συγγραφέας που υπογράφει το κείμενο στο βιβλίο.

«Η αξία του αρχείου είναι πολυαπλή», συμπληρώνει. Πέρα από τη μουσικολογική οπτική, στο επίκεντρο της μελέτης μπαίνει και η γλώσσα. «Η δική μας γενιά είναι

εξοικειωμένη, βαθύτερα μυημένη από τους παππούδες μας –θυμάμαι ακόμα τη γιαγιά μου να τραγουδάει με τις φίλες της σεφαραδίτικα τραγούδια σε γιορτές– αλλά στις νεότερες γενιές το γλωσσικό ιδίωμα φθίνει. Αυτονόητο εφόσον τα παιδιά δεν έχουν καν ακούσματα».

Τόσο η μουσική όσο και η γλώσσα είναι χαρμάνι παραδόσεων της ευρύτερης Μεσογείου, εξηγεί ο Λέων Ναρ. Οι σεφαραδίτες της Θεσσαλονίκης αγαπούσαν την ελληνική μουσική. Στα τραγούδια τους ενσωμάτωσαν τοπικά στοιχεία και δάνειες μελωδίες, έγραψαν δικά τους που περιγράφουν γεγονότα (π.χ. «La cantiga de fuego» το τραγούδι της πυρκαγιάς (1890,1917). Ελληνικά τραγούδια προσαρμοσμένα στην τραγική κατάσταση σιγοτραγουδούσαν στο Αουσβιτς («Τσοπανάκος», «Στης Σαλονίκης τα στενά» (Β.Τσιτσάνη). «Είχαν αφομοιώσει εξάλλου γρήγορα τα ρεμπέτικα όπου βρήκαν κοινά σημεία της κοινωνικής τους συνείδησης», όπως σημειώνει στον πρόλογο του βιβλίου ο κ. Ορδουλίδης.

Τα πιο δημοφιλή κυκλοφορούσαν σε πολλές σεφαραδίτικες εκδόσεις («Μικρός αρραβωνιάστηκα» - «Los ocho dias de hura» (Οκτώ μέρες μετά τον γάμο), «Πού να βρω γυναίκα να σου μοιάζει», «Μισιρλού», «Ξανθή Εβραιοπούλα», μόνο που στην ισπανοεβραϊκή εκτέλεση «Non seas capritsioza» (μην είσαι παράξενη) μιλάει για μια μελαχρινή). Εβραίοι ήρωες υπάρχουν και στα ελληνικά τραγούδια όπως ο αφελής «Μποχώρης» (σημαίνει πρωτότοκος γιος).

Ενα από τα πολλά αντιδάνεια του αρχείου είναι ο «Άγιος Βασίλης Κουμαρτζής». Το τραγουδάει η Μπιενβενίδα Μάνο. Η μελωδία του προέρχεται από τα γνωστά κάλαντα «Άγιος Βασίλης έρχεται», ωστόσο οι στίχοι του αναφέρονται στην απεργία των καπνεργατών το 1936 που ξεκίνησε από τη Θεσσαλονίκη. Η σημασία του, όπως και άλλων τραγουδιών, είναι βαθύτερη και το αρχείο του Ναρ μπορεί να συμπληρώσει πολλά κομμάτια που παζλ στην ιστοριογραφία που θα εικονογραφήσει τη μουσική ταυτότητα της πόλης με όλες τις κοινωνικές της διαστάσεις.

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

 www.kanali6.com.cy
 www.facebook.com/kanali6
 twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

#HellenicBankMASTERS

Μελέτη διάρκειας ενός έτους έδειξε ότι 30 λεπτά μέτριας άσκησης την ημέρα μειώνουν τα κρυολογήματα στο μισό. Επίσης, οι αθλούμενοι είχαν τρεις φορές λιγότερες πιθανότητες να αρρωστήσουν.

Για περισσότερες πληροφορίες:
E-mail: info@tennismasteracademy.com.cy
Τηλέφωνο: 22105929 / 96400086

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Το πλησιέστερο άστρο

Ένα μικροσκοπικό κόκκινο διπλό αστρικό σύστημα μας προσπέρασε μόλις πριν από 70.000 χρόνια, την εποχή δηλαδή κατά την οποία ο τότε ανθρώπινος πληθυσμός άρχισε να μεταναστεύει από την Αφρική προς την Ευρασία, όπου συναντήθηκε με τους Νεάντερταλ. Το καίδευτικό του όνομα είναι «Άστρο του Scholz».

Υπάρχει ένα άστρο, το Gliese 710, το οποίο φαίνεται πως θα βρεθεί πάρα πολύ κοντά στη Γη μας σε 1,4 εκατ. χρόνια, με απρόβλεπτες συνέπειες.

56.000 έως 86.000 χρόνια).

Ως γνωστόν το Νέφος του Οόρτ είναι μια σφαιρική περιοχή με τρισεκατομμύρια κομήτες και άλλα παγωμένα υλικά που είναι τα απομεινάρια της δημιουργίας του πλανητικού μας συστήματος. Το Νέφος αυτό των υλικών εκτείνεται σε απόσταση από 0,03 έως 1,6 έτη φωτός από τον Ήλιο, ή από 2.000 έως 100.000 Αστρονομικές Μονάδες (Α.Μ.), όπου μια Αστρονομική Μονάδα είναι ίση με την απόσταση Γης-Ήλιου, δηλαδή 150.000.000 χιλιόμετρα. Υπολογίζεται ότι 10 περίπου άστρα διαπερνάνε το Νέφος του Οόρτ κάθε ένα εκατομμύριο χρόνια, τα περισσότερα όμως είναι πάρα πολύ μικρά και δεν επηρεάζουν σχεδόν καθόλου τα αντικείμενα του Νέφους. Αντίθετα, κάθε

100 εκατομμύρια έως ένα δισεκατομμύριο χρόνια έχουμε την επίσκεψη ενός μεγαλύτερου άστρου που διαπερνά το Νέφος με μεγάλη ταχύτητα ανατατώνοντας έντονα τα παγωμένα αντικείμενα της περιοχής, με αποτέλεσμα την περιοδική επιδρομή μικρών και μεγάλων κομητών προς το εσωτερικό του ηλιακού συστήματος με αντίστοιχες συγκρούσεις των αντικειμένων αυτών με τους πλανήτες και τους δορυφόρους τους.

Όπως είπαμε, όμως, το άστρο του Scholz δεν είναι το μοναδικό άστρο που μας πλησίασε στο παρελθόν ή θα μας πλησιάσει στο μέλλον σε απόσταση μικρότερη από τον Εγγύτατο του Κενταύρου.

Πάρτε για παράδειγμα το άστρο HIP 85605, το οποίο ορισμένοι είχαν αποκαλέσει και «Άστρο του Θανάτου», και το οποίο υπολογιζόταν ότι βρίσκεται σε απόσταση 22 ετών φωτός με κατεύθυνση προς την περιοχή μας. Οι πρώτες εκτιμήσεις δηλαδή υπολόγιζαν ότι σε 300.000 περίπου χρόνια το άστρο αυτό θα μας πλησίαζε σε απόσταση 0,33 ετών φωτός, σε απόσταση δηλαδή 21.000 Αστρονομικών Μονάδων. Πιο ακριβείς υπολογισμοί όμως εκτιμούν την απόσταση του

άστρου αυτού στα 200 έτη φωτός, ενώ η πλησιέστερη απόσταση από τον Ήλιο θα φτάσει το πολύ τα 10 έτη φωτός.

Υπάρχει όμως κι ένα ακόμη άστρο, το Gliese 710, σε απόσταση σήμερα 63 ετών φωτός προς την κατεύθυνση του αστερισμού του Οφφ το οποίο φαίνεται πως θα βρεθεί πάρα πολύ κοντά στη Γη μας σε 1,4 εκατ. χρόνια από σήμερα. Το άστρο αυτό έχει μάζα 60% της μάζας του Ήλιου και θα μας πλησιάσει σε απόσταση 20.000 Αστρονομικών Μονάδων, αν και ορισμένες εκτιμήσεις υπολογίζουν ότι θα μας πλησιάσει ακόμη περισσότερο σε απόσταση γύρω στις 10.000 Αστρονομικές Μονάδες. Η προσέγγιση αυτή θα αναταράξει έντονα το Νέφος του Οόρτ και θα εκσφενδονίσει έναν τεράστιο αριθμό κομητών προς τη Γη και τους άλλους πλανήτες και δορυφόρους του ηλιακού μας συστήματος με απρόβλεπτες προς το παρόν επιπτώσεις για το μέλλον της Γης και των τότε κατοίκων της. Μέχρι τότε, όμως, έχουμε καιρό!

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Το «θερμοκήπιο πολιτισμού» που λεγόταν Σμύρνη

ΙΩΑΝΝΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
Η Σμύρνη των βιβλίων. Συγγραφείς, μεταφραστές, εκδότες, τυπογράφοι. 1764-1922
εκδ. Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών
σελ. 204

Καθώς πλησιάζει η συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή, το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών προτείνει την ευκαιρία ανάκτησης της Σμύρνης μέσα από τη βιβλιογραφική παραγωγή της. Κυκλοφορεί σε ψηφιακό δίσκο η «Σμυρναϊκή βιβλιογραφία 1764-1922» και μαζί τη γονιμότητα της περιπέτειας των βιβλίων στην ιωνική πρωτεύουσα από την ιστορική Ιωάννα Πετροπούλου – την έκδοση, την ανάγνωση, τη διάδοση, αλλά και την κατοπινή μάχη για την απογραφή τους. Με αυτό τον τρόπο, παρατηρεί προλογικά ο Πασχάλης Κιτρομυλίδης του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, εξασφαλίζεται ένας διάλογος ανάμεσα στους θρύλους που περιστοιχίζουν την πόλη, πολυπολιτισμική, πολυπαθή Σμύρνη και την επιστημονική έρευνα έτσι ώστε να αποκτήσουμε μια ιστορικότερη εικόνα του παρελθόντος.

Προϊόν συνεργασίας του Κέντρου με το Βιβλιολογικό Εργαστήριο «Φίλιππος Ηλιού», ο ψη-

φιακός δίσκος της βιβλιογραφίας περιλαμβάνει 2.537 λήμματα βιβλίων, φυλλαδίων, μονόφυλλων, εφημερίδων και περιοδικών στα ελληνικά, τα φραγκοχιώτικα και τα καραμανλίδικα. Αρχικό κομμάτι της εργασίας αποτέλεσε, όπως εξηγεί η συγγραφέας, η πολύτιμη καταγραφή του ιατρού συλλέκτη Αθανασίου Χατζηδήμου (1910-1967), μιας εμβληματικής προσωπικότητας που γεννήθηκε στο Αϊδίνι, ενγλυκίσθηκε στη Μυτιλήνη, σπούδασε ιατρική στο Παρίσι, έλαβε μέρος στον ισπανικό εμφύλιο και στον ελληνικό πόλεμο, εργάστηκε στην Αθήνα ως ιδιωτικός ιατρός και διευθυντής νευρολογίας στην Πολυκλινική Αθηνών, υπήρξε συνεργάτης της Επιθεώρησης Τέχνης και συλλέκτης σπάνιων βιβλίων. Η δική του εργασία κατέγραψε 940 βιβλία αντλημένα από δέκα ιδιωτικές και δημόσιες βιβλιοθήκες. Τη βιβλιογραφική συγκομιδή Χατζηδήμου τριπλασίασαν η Σάντρα Βρέττα και η Πόπη Πολέμη εκμεταλλευ-

όμενες την εργασία του Βιβλιολογικού Εργαστηρίου έτσι ώστε να επεκτείνουν την έρευνά τους στους καταλόγους 264 ελληνικών και ξένων βιβλιοθηκών.

Η «Βιβλιογραφία», εξηγεί η Ιωάννα Πετροπούλου, δεν συνιστά απλό άθροισμα λημμάτων αλλά απομνημονεύει την ιστορία της πόλης στην εξελικτική πορεία της. Μέσα από την εκδοτική παραγωγή παρακολουθούμε τη διαδικασία ανάπτυξης της πόλης, την άνοδο των μεσαιώνων στρωμάτων –εμπόρων, δικηγόρων, δημοσιογράφων, δασκάλων και γιγάντων– την άνοδο της παιδείας, τον όψιμο νεωτερισμό της ανάγνωσης, τη διάδοση της ελληνικής εθνικής ιδέας. Η πόλη έτσι που συγκροτήθηκε από μεταναστευτικά πληθυσμιακά ρεύματα, αρχίζει από τα μέσα του 19ου αιώνα να σημειώνει αλματώδη πρόοδο, αφήνοντας πίσω το πρώτο στάδιο της λάσπης και της ρυπαρότητας για να μετατραπεί σε κοσμοπολίτικο «θερμοκήπιο

πολιτισμού» και συγχρόνως σε λικνό της ιδέας του ελληνικού εθνισμού. Το πρώτο γνωστό ελληνικό βιβλίο που τυπώθηκε στη Σμύρνη καταγράφεται το 1764. Μεσολαβεί εβδομήντα χρόνων σιωπή για να φτάσουμε στη δεύτερη καταγραφή το 1832 – και κατοπιν στο δεύτερο μισό του αιώνα, όπου πραγματοποιήθηκε μια τόσο αλματώδης ανάπτυξη οικονομίας, παιδείας και θεσμών, ώστε, σύμφωνα με τα σημερινά στοιχεία να προκύπτει πως στη διάρκεια του 19ου αιώνα εκδόθηκε στη Σμύρνη το 3,7% της εκ 47.600 τόμων παραγωγής ελληνικών βιβλίων της εποχής.

Η «Βιβλιογραφία» αποτελεί κι αλλιώς εργαλείο ιστορικής γνώσης. Διότι παρακολουθώντας μέσα από τα βιβλία την κοινωνική φυσιογνωμία των Σμυρναίων, η σύγχρονη ιστοριογραφία κατόρθωσε, σύμφωνα με τη συγγραφέα, να αντιληφθεί τις αποσιωπώσεις που έλαβαν χώρα όσον αφορά την αρχαϊκή πρώτη φάση της πόλης. Επρόκειτο για μια αναμενόμενη φυσική αντίδραση των πρώτων νοσταλγικών μαρτυριών αλλά και της ιστοριογραφίας μετά την καταστροφή, οι οποίες συγκάλυψαν τη δύσκολη πραγματική εικόνα του τόπου για να καλλιεργήσουν τον μύθο μιας αδιαιρέτως ανθοφορούσας Σμύρνης.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΠΑΝΟΥ

Η Αγγελική Σπανού γεννήθηκε στην Αθήνα το 1971. Σπούδασε ελληνική φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή της Αθήνας και νομικά στη Νομική Σχολή της Αθήνας. Από το 1993 εργάζεται ως δημοσιογράφος. Έχει γράψει τα βιβλία «Απαράτηρτοι» (Πόλις) και «Ματιέ» (Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις). Πρόσφατα κυκλοφόρησε η «Dysrnea» (Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις) που γράφτηκε στην περίοδο της καραντίνας.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
«Το θέατρο του Σάμπαθ», γιατί είναι το μοναδικό βιβλίο του Φίλιπ Ροθ που δεν έχω διαβάσει. Με συναρπάζει ο βαθιά αντρικός τρόπος με τον οποίο ερμηνεύει τη ζωή. Και τον «Αόρατο Λεβιάθαν» του Κωνσταντίνου Τσουκαλά, γιατί είναι ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους διανοούμενους και γιατί προσπαθώ να καταλάβω τι συμβαίνει γύρω μου.

Ποιος/α ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Φερμίνια Δάσα στο «Ο έρωτας στα χρόνια της χολέρας» του Μαρκέζ, γιατί αγαπήθηκε όσο πιο πολύ γίνεται.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Μίλαν Κούντερα και τον Φερνάντο Πεσόα. Ακαταμάχητος συνδυασμός. Κι αν έπιναν και λίγο...

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τη «Δυσφορία μέσα στον πολιτισμό» του Φρόιντ. Είχα διαβάσει αποσπάσματα, αλλά στην καρνατίνα έκλεισα μια παλιά εκκρεμότητα.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τα ποιήματα του Τάσου Λεβιδίτη.

Τι προσφέρει η δημοσιογραφία στη συγγραφέα – και το ύμνημα;
Η δημοσιογράφος προσφέρει στη συγγραφέα μια δεξιότητα στην παρατήρηση. Η συγγραφέας προσφέρει στη δημοσιογράφο μια υπαρκτική διέξοδο.

«Απαράτηρτοι», «Ματιέ» και τώρα «Δύσπνοια»: υπάρχει κοινός παρονομαστής στα τρία βιβλία σας;
Είναι κοινή η μέθοδος: μυθολογία πάνω στη σύγχρονη πραγματικότητα και λογοτεχνική μετουσίωση γεγονότων που συνέβησαν λίγο πριν. Οι «Απαράτηρτοι» (ο ντελιβεράς, η ταμία στο σουπερ μάρκετ κ.ο.κ.) είναι το σύγχρονο προλεταριάτο, οι πτηνένοι στο παιχνίδι του παγκοσμιοποιημένου μετακαπιταλισμού. Ξαφνικά απέκτησαν αληθινή ειδική ήταν έξω όταν οι υπόλοιποι ήμασταν μέσα, αλλά αυτό δεν τους βγάζει από το περιθώριο. Ο «Ματιέ» είναι ο Ζακ του μέλλοντος, λιγότερο άγρια έχοντας μπλέξει με μια ομάδα ολιγαρχοκρατίας. Και η «Δύσπνοια» είναι αυτό που ένιωσαν πολλοί ερωτευμένοι μέσα στη δοκιμασία της αναγκαστικής απόστασης ή εγγύτητας.

Πώς φαντάζεστε τον κόσμο μας στη μετά κορωνοϊό εποχή;
Δυστυχώς όχι πολύ διαφορετικό. Ξέρουμε ότι ο κόσμος συνταράσσεται από μια ζωνοσκόπηση. Ότι η αιτία του κακού βρίσκεται στις φρικτές αγορές αγρίων ζώων και στην αλόγιστη επέκταση του αστικού περιβάλλοντος, σε βαθμό βίαιου του οικοσυστήματος. Κλονίστηκε η παγκόσμια οικονομία, αλλάξε ο τρόπος ζωής μας, αλλά η ελίτ δεν μιλάει για το έγκλημα. Δεν θα μας σώσει το εμβόλιο, ακόμη κι αν βρεθεί. Υπονοούμε προς την επόμενη πανδημία.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1 «Το δώρο 2»
του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

2 «Το βιβλίο που θα ήθελες να έχουν διαβάσει οι γονείς σου»
της Φιλίππα Πέρρυ (Διόπτρα)

3 «Ελλάδα - Βιογραφία ενός σύγχρονου έθνους»
του Ρόντρικ Μπίτον (Πατάκν)

4 «Sapiens - Μια Σύντομη Ιστορία του Ανθρώπου»
του Γιουβάλ Νόα Χαράρι (Αλεξάνδρεια)

5 «Η συμφωνία που “γκρίζαρε” το Αιγαίο»
των Μιχάλη Ιγνατίου, Νίκου Μελέτη (Πεδίο)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Πλάντες»
της Ολγκα Τοκάρτσουκ (Καστανιώτη)

2 «Εκεί που τραγουδάνε οι καραβίδες»
της Ντέλια Ουενς (Δώμα)

3 «Οι κόρες της Σελήνης»
της Τζόχα Αλκάρθι (Gutenberg)

4 «Δεν κατοικούν όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο με τον ίδιο τρόπο»
του Ζαν-Πωλ Ντυμπούα (Δώμα)

5 «Ο καστανάνθρωπος»
του Σόρεν Σβάιτρουπ (Διόπτρα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ευριπίδης» (Α. Παπαδόπουλου 11, Χαλάνδρι και Κηφισίας 310, Κηφισιά)

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

NATIONAL GALLERIES SCOTLAND

NATIONAL MUSEUMS LIVERPOOL

ALTE PINAKOTHEK

ALBERTINA

VILLA MASSIMO

ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ

Κοινωνική ιστορία

Η Εθνική Πινακοθήκη της Σκωτίας προσκαλεί το κοινό να βοηθήσει στην ταυτοποίηση των χιλιάδων φωτογραφιών που συγκροτούν τη Συλλογή Μακίνον. Η συλλογή, γνωστή και ως «Οι φωτογραφίες της Σκωτίας», περιλαμβάνει σκηνές δρόμου, πορτρέτα, κτίρια και τοπία από την περίοδο 1840-1940. Με τη σταδιακή ανάρτηση των φωτογραφιών στην ιστοσελίδα και στα κοινωνικά δίκτυα της Πινακοθήκης, υπάρχει η ελπίδα ότι θα συγκεντρωθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες.

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ

Αναθεώρηση

Το κίνημα «Black Lives Matter» οδήγησε τα μουσεία του Λίβερπουλ να δημιουργήσουν μια νέα σελίδα όπου θα παρουσιάζεται η ιστορία των κοινοτήτων των μαύρων της πόλης. Η ιστοσελίδα διαρκώς εμπλουτίζεται με νέο υλικό, μαρτυρίες και φωτογραφίες. Το Λίβερπουλ, κέντρο του δουλεμπορίου, είναι η πιο ενδεξιμένη πόλη για το Διεθνές Μουσείο με θέμα τους δρόμους και τις ιστορίες της δουλείας, όπως λέει η Μισέλ Τσάρτερς, μέλος του Δ.Σ. των μουσείων της πόλης.

ΜΟΝΑΧΟ

Εκθεση Ραφαήλ

Εως τις 8 Νοεμβρίου θα παραμείνει ανοικτή η έκθεση «Ραφαήλ, 1520-2020» για τον μεγάλο Ιταλό της Αναγέννησης στην Παλιά Πινακοθήκη του Μονάχου. Η επέτειος των 500 χρόνων από τον θάνατό του σηματοδοτεί πλήθος εκθέσεων και εκδηλώσεων παγκοσμίως. Ο Λουδοβίκος Α΄ της Βαυαρίας τον αγνούσε ιδιαίτερα, και η έκθεση στο Μόναχο οργανώνεται γύρω από τη συλλογή της Πινακοθήκης με έργα του Ραφαήλ και συγχρόνων του καθώς και με ορισμένα δάνεια.

ΒΙΕΝΝΗ

Τέχνη στην Αυστρία, 1945-1980

Ενα πανόραμα της εικαστικής δημιουργίας στην Αυστρία, στη διάρκεια των μεταπολεμικών δεκαετιών, παρουσιάζεται στο Albertina Modern στη Βιέννη, έως τις 8 Νοεμβρίου. Όλα τα καλλιτεχνικά ρεύματα, από τον ρεαλισμό ως την ποπ αρτ και την αφάιρεση, και όλα τα είδη και οι τεχνικές εκπροσωπούνται, συγκροτώντας μια έκθεση - καλειδοσκόπιο που προκαλεί σκέψη παρέχοντας παράλληλα συγκριτικά εργαλεία για το τι συνέβαινε στην εικαστική σκηνή άλλων χωρών την ίδια περίοδο, 1945-1980.

ΡΩΜΗ

Βίλα Μάσιμο

Η διευθύντρια της Γερμανικής Ακαδημίας Βίλα Μάσιμο στη Ρώμη είναι η Τζούλια Ντραγκάνοβιτς, που είχε αναλάβει τα καθήκοντά της ένα χρόνο πριν από το λοκντάουν. Όλα της τα σχέδια ναυάγησαν και η Βίλα που παρέχει στέγη ως υποτροφία σε δημιουργούς με έδρα τη Γερμανία άλλαξε ζωή. Οι εξωτερικοί της τοίχοι έγιναν καμβάδες για την «τέχνη των γειτόνων» ή οθόνες προβολής. Σε κάθε περίπτωση, λέει η Ντραγκάνοβιτς, η εμπειρία μας άλλαξε και συνεχίζουμε πλουσιότεροι.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

MUSEE D'ORSAY / DIST. RMN-GRAND PALAIS / PATRICE SCHMIDT

Ξαναβλέποντας τον 19ο αιώνα του Τισό

ΠΑΡΙΣΙ

Στο Μουσείο Ορσέ, στο Παρίσι, που από μόνο του είναι, ως οικοδόμημα, ένας φόρος τιμής στην αισθητική και στην καινοτόμο τεχνολογία του 19ου αιώνα, η έκθεση για τον Γάλλο ζωγράφο Τισό, περισσότερο γνωστό ως Τζέιμς Τισό (από τη λονδρέζικη περίοδό του) συνεχίζεται ως τις 13 Σεπτεμβρίου. Ο Ζακ Ζοζέφ Τισό (1836-1902) φωτίζεται τώρα ως μεζών ζωγράφος του 19ου αιώνα, κυρίως για τον ελκυστικό ρεαλισμό του (ήταν μαθητής του μεγάλου Ενγκρ) και για τον αισθα-

ντικό χειρισμό των θεμάτων του. Επιπλέον προβάλλεται ως ένας πρόδρομος μοντερνιστής, παρότι δεν ακολούθησε τα νεωτερικά ρεύματα από τον Ιμπρεσιονισμό και ρεαλισμό, και παρέμεινε πιστός στον ρεαλισμό κατά τη στέρεη δυτική παράδοση της αστικής ζωγραφικής. Είναι η πρώτη μεγάλη έκθεση για τον Τισό στο Παρίσι μετά την έκθεση στο Πτι Παλέ το 1985. Ο μοντερνισμός του Τισό ήταν ηθικός. Είχε αποσπαστεί από τους συντηρητικούς κύκλους του ακαδημαϊσμού και ήδη από τη δεκαετία του 1850,

σε πολύ νεαρή ηλικία, είχε ακολουθήσει τις νέες συσπειρώσεις της κοινωνίας γύρω από αυτό που γεννιόταν, με τον Μποντλέρ και τη νέα ποίηση, τη γενιά των συνουμπλικών του ζωγράφων, όπως τον Μανέ, τη διάχυση της φωτογραφίας, την επιτάχυνση των μετακινήσεων. Ο Τισό ήταν ένας ιδιαίτερα προικισμένος ζωγράφος, που είχε ταλέντο στις πυκνές αφηγήσεις και τις στέρεες συνθέσεις, κατά τρόπο αντίστοιχο του γαλλικού ρεαλιστικού μυθιστορήματος, του Μπαλζάκ και του Φλομπέρ. Είχε δράμα και

η αισθητική είχε δύναμη ιδρυτική, δεν ήταν διακοσμητική. Είχε την ιδέα μέσα στην ανάπτυξή της, δεν ήταν το «επιπλέον». Το εικονιζόμενο έργο του από το 1868, π.χ., είναι ένα καλό παράδειγμα της αφηγηματικότητάς του, της ανάπτυξης των χαρακτήρων του και της απόδοσης των δώδεκα πρώων, που αποτελούν τον «Κύκλο της οδού Ρουαγιάλ». Δείχνει το σφρίγος της αστικής κοινωνίας κατά τα τελευταία (τραγικά) έτη της πομπώδους αλλά και εν πολλοίς ριζοσπαστικής και οξυμωρα αυτοκαταστροφικής Δεύτερης Αυτο-

κρατορίας. Ο Τισό μετά την πτώση του καθεστώτος του Ναπολέοντος Γ', την ταπεινωτική ήττα από τους Πρώσους και την Παρισινή Κομμούνα (μετά δηλαδή την ανατροπή της πρότερης κοινωνίας) διέφυγε στο Λονδίνο όπου έζησε και δούλεψε για περίπου 12 χρόνια. Εκεί, έγινε ο «Τζέιμς Τισό». Η έκθεση στο Μουσείο Ορσέ έχει τη θεατρικότητα και την αισθητική αφοσίωση που ταιριάζει στον κόσμο του Τισό. Λίγο λίγο ξεδιπλώνεται η δυνατότητα να δει κανείς εκ νέου έναν διαχρονικά δημοφιλή ζωγράφο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ταξιδεύοντας με την ατμοσφαιρική «Αποστολή» του Ενιο Μορικόνε

Ο κύριος Γκρι αγαπούσε τις μουσικές του Ενιο Μορικόνε, από το «Chi mai» και το «Σινεμά ο Παράδεισος» έως το «Κάποτε στην Αμερική» και το προσωπικό του αγαπημένο, τη μουσική που συνέθεσε για την «Αποστολή» το 1986.

«Δεν μένει τίποτα για εμάς εδώ να πούμε», σχολιάζει ο κύριος Γκρι με φανερή ικανοποίηση. «Τα λέει όλα για τη μουσική του Μορικόνε ο ειδήμων Γιώργος Χαριώντης στην τελευταία σελίδα του σημερινού ενθέτου».

Ετσι ακριβώς είναι, ωστόσο, η μουσική της «Αποστολής» έχει κάτι τόσο «στοικειωτικό» που είναι δύσκολο να μη σταθείς λίγο ακόμη σε αυτό το πυκνό μα και λεπτών αποχρώσεων μείγμα παραδοσιακής ινδιάνικης μουσικής, κρουστών της ζούγκλας του Αμαζονίου, υποψίας γρηγοριανού μέλους, καθώς και βιβλάντειου κοντσέρτου για όμποε και έγχορδα. Από το θεσπέσιο «Όμπος

Μουσικές γεμάτες όνειρα και εφιάλτες πολύ πριν μπορέσεις να αποκοιμηθείς.

του Γκάμπριελ» έως τους «Καταρράκτες» και το εισαγωγικό «Ως εν ουρανώ και επί της γης», που στην ταινία, όπως και στο άλμπουμ, ακούγεται σε διάφορες, εξαιρετικές παραλλαγές, η μουσική υπόκρουση της «Αποστολής» υπερβαίνει τις αντοχές της ίδιας της ταινίας μέσα στον χρόνο.

Ο κύριος Γκρι στέκεται σε παρόμοιες δυνάμεις και ατμόσφαιρας κινηματογραφικές μουσικές: η πρώτη που του έρχεται στον νου είναι η αριστουργηματική μουσική που συνέθεσε ο Γερμανός Χανς Τσίμερ το 1998 για τη «Λεπτή κόκκινη γραμμή» του Τέρνερ Μάλικ: εδώ, μεταφερό-

Ο Τζέρεμι Αΐρονς, στον ρόλο του ιεραπόστολου Γκάμπριελ, παίζει όμποε στους Ινδιάνους του Αμαζονίου. Σκηνή από την «Αποστολή», που ο Ρόλαντ Τζόφι γύρισε το 1986.

μαστε στις νήσους του Σολομώντα, στον νότιο Ειρηνικό, και πιο συγκεκριμένα στη νήσο Γκουανταλκανάλ, θέατρο μιας από τις πλέον φονικές μάχες μεταξύ Ιαπώνων και Αμερικανών το 1942-43. Και στη «Γραμμή» συνδυάζεται η κλασική συμφωνική ορχήστρα με τον παραδοσιακό ήχο, καθώς και με τον θρησκευτικό, χριστιανικό για την ακρίβεια, ψαλμό. Εμπνευσμένος από τα εκπληκτικά συνδυάζονται η κλασική συμφωνική ορχήστρα με τον παραδοσιακό ήχο, καθώς και με τον θρησκευτικό, χριστιανικό για την ακρίβεια, ψαλμό. Εμπνευσμένος από τα εκπληκτικά συνδυάζονται η κλασική συμφωνική ορχήστρα με τον παραδοσιακό ήχο, καθώς και με τον θρησκευτικό, χριστιανικό για την ακρίβεια, ψαλμό.

Μια δεύτερη σπουδαία κινηματογραφική μουσική, που θα μπορούσε να ακουστεί ως μακρινή συγγενής της μορικονικής «Αποστολής», είναι

η σειρά των μικρών διαμαντιών που συνέθεσαν οι Αυστραλοί Νικ Κέιβ και Ουόρεν Ελνις, γνώριμοι από τη θρυλική μπάντα των Bad Seeds, για την αζεπέραςτη «Δολοφονία του Τζέσε Τζέιμς από τον δειλό Ρόμπερτ Φορντ» (2007). Μακριά από τις τροπικές ζούγκλες και τις τελετουργίες των ιθαγενών ή τη χριστιανική πίστιν των δυτικών που τις επισκέπτονται, ο «Τζέσε» ακουμπά πάνω στην κάντρι γουέστερν του 19ου αιώνα – λοζά όμως: όπως στην «Αποστολή» και στη «Γραμμή», έτσι κι εδώ οι Κέιβ - Ελνις απορροφούν μέσα στην έξοχα υπνωτιστική μουσική τους τη μοναδική εσωτερικότητα του φιλμ. Οχι τυχαία, στο σπουδαίο διπλό άλμπουμ τους «Λευκή Σελήνη» (2009), οι δύο φίλοι και συνεργάτες συμπεριέλαβαν κομμάτια του «Τζέσε».

Μουσικές γεμάτες όνειρα και εφιάλτες πολύ πριν μπορέσεις να αποκοιμηθείς.

Ιδιωτικές πρωτοβουλίες στον πολιτισμό

Μεγάλες εταιρίες και οργανισμοί τα τελευταία χρόνια ολοένα και περισσότερο επενδύουν στον πολιτισμό και σε έργα Τέχνης

Της **ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ**

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο αριθμός των μεγάλων εταιρειών, οργανισμών και ομίλων που σχηματίζουν σημαντικές συλλογές τέχνης έχει αυξηθεί. Οι εταιρείες που έχουν συλλογές από έργα τέχνης πιθανότατα αναγνωρίζουν τον σημαντικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει η τέχνη στη βελτίωση της καθημερινής ευημερίας των υπαλλήλων τους. Η τέχνη μπορεί να βοηθήσει στο να προσελκύσει και να διατηρήσει υπαλλήλους, να εμπνεύσει, ίσως ακόμη και να βελτιώσει την παραγωγικότητά τους. Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, η επίπλωση και η αισθητική των χώρων μιας εταιρίας ή ενός οργανισμού μπορεί να δώσει το μήνυμα της ταυτότητάς τους.

Επιπρόσθετα, πολλές συλλογές προέρχονται από ιδρυτές που αγαπούν την τέχνη, όπως ο David Rockefeller, ο οποίος το 1959 ξεκίνησε τη συλλογή της Chase Manhattan Bank. Ο Rockefeller, ήταν επίσης μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης στη Νέα Υόρκη. Η Chase έγινε υπόδειγμα προς μίμηση για άλλες εταιρείες παγκοσμίως. Η δημιουργία μιας συλλογής από έργα τέχνης μπορεί να θεωρηθεί ως επέκταση των προσπαθειών μάρκετινγκ και επικοινωνίας, βελτιώνοντας ή διαμορφώνοντας τη δημόσια εικόνα μιας εταιρείας, με την πάροδο του χρόνου. Η αγορά και η χρηματοδότηση του πολιτισμού από εταιρείες και όμιλους μπορεί να είναι ένας ακόμη τρόπος για να λάβουν την υποστήριξη της κοινότητάς τους. Έχοντας την τέχνη και χρηματοδοτώντας τη δημιουργία της, η εταιρεία φαίνεται ότι δεν είναι απλά πιο αξιόπιστη, αλλά και πιο ανθρώπινη.

Όλο και περισσότερες εταιρείες θεωρούν τις συλλογές τους ως μέρος της κοινωνικής ευθύνης τους. Πολλές συλλογές διατίθενται στο κοινό μέσω χώρων, που η ίδια η εταιρεία έχει διαμορφώσει ή βάζοντας τα έργα τέχνης που έχουν αγοραστεί σε κοινή θέα, ή χρηματοδοτώντας κάποιου είδους τέχνη σε δημόσιο χώρο, ή ακόμη εκθέτοντας τα έργα σε μουσεία.

Είναι πολύ σημαντικό να προωθείται η τέχνη και οι φορείς δημιουργίας της και πώς μεγάλες εταιρίες αξιοποιούν την καλλιτεχνική δημιουργία, συμβάλλοντας με τον δικό τους τρόπο στα πολιτιστικά πράγματα. Η «Κ» μίλησε με ανθρώπους σε τρεις ομίλους στην Κύπρο που προωθούν τον πολιτισμό μέσω αγοράς έργων τέχνης ή μέσω χρηματοδότησης πολιτιστικών δρώμενα. Θεωρούμε σημαντικό να αναπτυχθεί ένας δημόσιος διάλογος σχετικά με την αξιοποίηση του δημόσιου χώρου, αλλά και του ιδιωτικού χώρου, όταν αυτός λειτουργεί ως κοινόχρηστος.

Eurobank Cyprus

Στηρίζει τον πολιτισμό

Μιλώντας με τη Eurobank Cyprus για το θέμα και πώς ενισχύει η Τράπεζα ενισχύει τον πολιτισμό και τους Κύπριους καλλιτέχνες, μας ειπώθηκε ότι στο πλαίσιο της στρατηγικής εταιρικής κοινωνικής ευθύνης της Eurobank Cyprus Ltd αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες που προωθούν τις αξίες και τις αρχές του Ομίλου Eurobank και της Τράπεζας, εστιάζοντας σε τομείς που αντικατοπτρίζουν τόσο την οικονομία όσο και την κοινωνία της Κύπρου, τονίζοντας πως μέσα σε αυτά υπάγεται και ο τομέας του πολιτισμού και της τέχνης, ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του κοινωνικού ιστού μας, «Από την ίδρυσή της, η Eurobank Cyprus ως ενεργός εταιρικός πολίτης στηρίζει τον πολιτισμό μέσω διοργανώσεων και χορηγίας πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων αλλά και αγοράς έργων Κύπριων και ξένων καλλιτεχνών», όσο για την τοποθέτηση σε δημόσιο χώρο ή σε δημοσία θέα σημειώθηκε από

EUROBANK Cyprus, έργο Κώστα Νεοφυτίδης.

την Τράπεζα ότι βεβαίως η αγορά έργων Τέχνης και η τοποθέτησή τους σε δημόσιο χώρο και κυρίως σε δημόσια θέα είναι κάτι που ενδιαφέρει την Τράπεζα, λέγοντας, «Ήδη στα νέα κεντρικά γραφεία της Τράπεζάς μας υπάρχουν έργα Κυπρίων και ξένων καλλιτεχνών που κοσμούν το κτίριο και είναι προς δημόσια θέα».

Η στήριξη της κοινωνίας στα τοπικά εικαστικά δρώμενα και στους καλλιτέχνες είναι πολύ σημαντική, αφού, όπως μας λένε, χωρίς την υποστήριξη μεγάλων οργανισμών, ο πολιτισμός που παράγουν θα ακολουθούσε μια πορεία παρακμής και θα έπαυε να έχει την εγγενή αξία του. «Ως οργανισμοί είμαστε μέλη αυτής της κοινωνίας και όταν υποστηρίζουμε την τοπική κοινότητα καλλιτεχνών, μέσω αγοράς έργων τέχνης, για δημόσια τοποθέτηση η ακόμμη και αγορά για τοποθέτηση σε ανοικτό δημόσιο χώρο, ταυτόχρονα υποστηρίζουμε όλη την αντίστοιχη δημιουργική μας ελευθερία, δίνοντας πρόσβαση σε έργα που μπορεί να θαυμάσει η κοινωνία στο σύνολο της». Τονίζει εκ μέρους της Τράπεζας ότι η Τέχνη μπορεί να επιφέρει προσωπική απόλαυση, διανοητική διέγερση, ενώ ταυτόχρονα παρέχει δημόσια συμμετοχή. «Η τέχνη και γενικά πολιτισμός είναι η ψυχή μιας κοινωνίας. Και ως μην ξεχνάμε ότι το τι θα αφήσουμε στις επόμενες γενιές, ειδικά εμείς που είμαστε από μια μικρή χώρα, δεν είναι τίποτα άλλο παρά η συνεισφορά μας στον πολιτισμικό κύριως μέσω της Τέχνης».

Hermes Airports

Να δηλώνεται η ταυτότητά μας

Από την πλευρά της Hermes Airports μάς ειπώθηκε ότι ως οργανισμός ανέκαθεν είχαν στην κουλτούρα και τη φιλοσοφία τους την ανάδειξη της σύγχρονης κυπριακής τέχνης στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου με στόχο την προώθηση Κύπριων καλλιτεχνών σε ένα πολυσύχναστο χώρο όπως είναι το αεροδρόμιο. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια εμπλουτίζεται η συλλογή τους, με έργα τα οποία εντάσσονται στο "Sense of Place" (Αίσθηση του Χώρου). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα

“

Είναι πολύ σημαντικό να προωθούμε την αυτο-σχολία τέχνη και τη δημιουργία της, όπως εξίσου σημαντικό είναι να αναγνωρίζουμε τους οργανισμούς που βοηθούν με τον δικό τους τρόπο τον πολιτισμό.

της Hermes Airports, το οποίο στοχεύει σε μια πολυεπίπεδη αισθητηριακή προβολή της κυπριακής κουλτούρας, δίνοντας στον επισκέπτη την πρώτη και τελευταία εικόνα της χώρας. Ένα τέτοιο δείγμα ολοκληρώθηκε πρόσφατα στο Αεροδρόμιο Πάφου. Πρόκειται για ένα εντυπωσιακό γκράφιτι από τους Κύπριους καλλιτέχνες Amaya.3400, το οποίο αντικατοπτρίζει σκηνές της πόλης συνδέοντας με ένα ιδιαίτερο τρόπο το παρελθόν με το σήμερα. «Επίσης», μας λένε, «έχουμε διαμορφώσει μια από τις σκάλες του αεροδρομίου Λάρνακας, με την αποτύπωση των ψηφιδωτών της Πάφου όπως παρουσιάζονται στο πάτωμα της Οικίας του Διόνυσου. Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη σχεδιασμοί με προσθήκες κι άλλων έργων τέχνης».

Η Hermes Airports, όπως τονίζουν, θεωρεί πολύ σημαντική τη στήριξη του πολιτισμού και είναι κάτι που εντάσσεται στην ευρύτερη έννοια της εταιρικής ευθύνης και ευφορίας. «Στη δική μας αντίληψη αυτό συνάδει με

Eurobank Cyprus, έργο γλυπτό Βαλεντίνος.

οργανισμούς που επιθυμούν να έχουν ρόλο στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Η αγορά και η έκθεση έργων στον δημόσιο χώρο είναι ο πιο άμεσος τρόπος ώστε η τέχνη να γίνει κτήμα των πολλών. Ιδιαίτερως στην «πύλη» μιας χώρας, το αεροδρόμιο, η πολιτιστική δημιουργία δεν πρέπει να είναι διακοσμητική αλλά να δηλώνει την ταυτότητά μας».

Τράπεζα Κύπρου

Διαχρονική μας προτεραιότητα

Η Τράπεζα Κύπρου θεωρεί διαχρονική της προτεραιότητα τη στήριξη των δημιουργών, αλλά και τη προώθηση του πολιτισμού γενικότερα: «Στην Τράπεζα Κύπρου διαθέτουμε πολλά έργα τέχνης. Ορισμένα έχουν δημιουργηθεί συγκεκριμένα γι' αυτό τον σκοπό, αλλά αρκετά είναι και μέρη των συλλογών μας τα οποία έχουν διατεθεί για τους δημόσιους χώρους. Όταν θα ολοκληρωθεί η ψηφιακή μεταμόρφωση και ο μετασχηματισμός του δικτύου καταστημάτων, θα είμαστε σε θέση να κάνουμε απτές κινήσεις, πέρα από

την αξιοποίηση των υφιστάμενων συλλογών μας».

Σχετικά με τους χώρους δημόσιας χρήσης, είτε αυτοί είναι πλατείες είτε χώροι μεγάλων επιχειρήσεων, αποτελούν σημαντικά κομμάτια του πολιτισμού μιας χώρας, για την Τράπεζα Κύπρου, «Μέσα από τη διαμόρφωση αυτών των χώρων περνούν οι βασικές αξίες μιας κοινωνίας. Σε αντίθεση με τους παραδοσιακούς χώρους έκθεσης τέχνης, οι δημόσιοι χώροι μπορούν να κτίσουν οικειότητα προς τον πολιτισμό, να δώσουν το μήνυμα πως η Τέχνη είναι μέρος της ζωής μας και πως απευθύνεται σε όλους».

Όπως χαρακτηριστικά τονίζεται οι δημόσιοι χώροι μπορούν να λειτουργήσουν αντισταθμιστικά προς το δημοκρατικό έλλειμμα της τέχνης και προς την τάση που συχνά υπάρχει για αποκλεισμό, περιορισμό και αυτοαναφορικότητα στον χώρο του πολιτισμού, «Γι' αυτό και είναι σημαντική η διαμόρφωση των δημόσιων χώρων, όπου ο επισκέπτης βιώνει την τέχνη και τον πολιτισμό, συχνά χωρίς να το συνειδητοποιεί. Η παρουσία τέχνης και πολιτιστικών ερεθισμάτων σε αυτούς τους χώρους κτίζει και οικειότητα προς την τέχνη και την αναδεικνύει σαν αξία. Μειώνει το δημοκρατικό έλλειμμα και βοηθά στην εισαγωγή του πολιτισμού σαν μέρος των καθημερινών μας βιωμάτων και όχι σαν κάτι απόμακρο και εξειδικευμένο».

Φυσικά, υπάρχουν περισσότερες μεγάλες εταιρείες και όμιλοι που έχουν αρχίσει να ανταλλάτουν την σημαντικότητα της τέχνης στην ευημερία του ανθρώπου και εδώ τίθεται το ερώτημα, αν ο ιδιωτικός τομέας κατάλαβε την αξία της Τέχνης και πώς αυτή μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά για το άτομο, γιατί οι κυβερνήσεις δεν μπορούν; Πρόσφατα, μάλιστα, ο ΘΟΚ ενεργοποίησε τον Νόμο του 1% και προχώρησε στην αγορά δύο εικαστικών έργων, που θα κοσμήσουν την είσοδο του κτιρίου και τον εσωτερικό του χώρο. Είναι σημαντικό, λοιπόν, τόσο η Πολιτεία όσο και οι ιδιωτικοί φορείς και εταιρείες να αντιληφθούν την αξία της Τέχνης και πώς αυτή μπορεί να επιδράσει σημαντικά στο κοινωνικό σύνολο.

Hermes Airports, λεπτομέρειες από το εντυπωσιακό γκράφιτι των Amaya.3400 στο αεροδρόμιο Πάφου.

Μια αλήθεια κρυμμένη και άπιαστη

Ένα εξαιρετικό βιβλίο του J.A. Molina Foix για τη γέννηση του αστυνομικού μυθιστορήματος και την εξέλιξή του μέσα στον χρόνο

Το σώμα του εγκλήματος - Ανθολογία κλασικών αστυνομικών διηγημάτων
Εισαγωγή και ανθολόγηση:
J.A. Molina Foix
εκδ. Αγρα, σελ. 376

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

«Η αέναη περιέργεια είναι βασικό χαρακτηριστικό της ανθρωπίνης κατάστασης... Πρόκειται απλώς για μια εγγενή ανάγκη της ανθρωπίνης φαντασίας να ξέρει ή να προσπαθεί να ανακαλύψει ό,τι μας αφορά ή και ό,τι κανονικά δεν θα έπρεπε να μας ενδιαφέρει... Σε κάθε περίπτωση, εκείνη η ασίγηστη ανάγκη έχει διατηρηθεί αρκούντως σταθερή από καιρούς παμπάλαιους και ουσιαστικά σε όλους τους πολιτισμούς παίρνοντας διάφορες μορφές – ως επί το πλείστον τη μορφή αφηγήσεων ή ιστοριών λίγο πολύ φανταστικών, όπου το αίνιγμα ή το μυστήριο επιλύεται βασικά μέσω της πονηρίας ή της ευφυΐας». Με το μεράκι, τη μεθοδικότητα και τη μαστοριά ενός παραμυθού ο Juan Antonio Molina Foix χαρτογραφεί σε αυτό το βιβλίο τη γέννηση και την εξέλιξη του αστυνομικού μυθιστορήματος από τους βιβλικούς γρίφους, τον μύθο του Οιδίποδα και της Σφίγγας και τα ανατολίτικα παραμύθια που περιλαμβάνονται στις «Χίλιες και μία νύχτες» ως τους πρώτους κλασικούς της αστυνομικής λογοτεχνίας.

Ήδη, αιώνες πριν εντοπίζει ιστορίες που προαναγγέλλουν την έλευση του αστυνομικού αφηγήματος ως αυτόνομου λογοτεχνι-

Η ανθολογία περιλαμβάνει δεκατρία διηγήματα κορυφαίων του είδους, όλα τους συναρπαστικά.

κού είδους επισημαίνοντας, στην εισαγωγή του βιβλίου, ότι «το θέμα είναι η δοκιμασία της ευφυΐας προκειμένου να επιλυθεί μια σπαζοκεφαλιά... Η προσπάθεια του μυαλού να λύσει το αίνιγμα είναι εκείνο που δίνει στις ιστορίες αυτές τον αδιαμφισβήτητο ψυχαγωγικό τους χαρακτήρα... Αυτό συνιστά και τη βάση της αστυνομικής ιστορίας: να ερευνηθεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη και η επιθυμία του να μαντέψει μια αλήθεια κρυμμένη και άπιαστη».

Εντοπίζει ότι από τον 16ο αιώνα, στην Αγγλία αλλά και στην Ισπανία, αναγνώσματα με περιπέτειες κατεργαριών, μικροαπατεώνων, τσαρλατάνων και κακούργων ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή στις μεγάλες πόλεις, ενώ στην Κίνα δημοσιεύθηκαν «Αρχαία δικαστικών υποθέσεων» της δυναστείας

Γλυπτό του Εντγκαρ Αλαν Πόε με το θρυλικό του κοράκι (από το ομώνυμο ποίημα) στη Βοστώνη. «Οι φόννοι της οδού Μοργκ» του Πόε είναι το πρώτο αστυνομικό διήγημα και αυτό που συνέβαλε πιο αποφασιστικά στην καθιέρωση του είδους.

Μινγκ. Στα τέλη του 17ου αιώνα μεταφέρονται σε σελίδες διηγημάτων τα πρακτικά του Ολντ Μπέιλι, του δικαστηρίου του Λονδίνου, όπου περιγράφονται τα κατορθώματα των κακοποιών με πλούσιες λεπτομέρειες για τη δράση τους και τις συνθήκες της σύλληψής

τους, και παράλληλα ο εφημέριος της φυλακής του Νιούγκεϊτ ξεκινά να δημοσιεύει τις ομολογίες ή τα τελευταία λόγια των καταδικασμένων.

Το πρώτο αστυνομικό μυθιστόρημα της ιστορίας θεωρείται το «Things are as they are» του Ου-

Από τον 16ο αιώνα, στην Αγγλία αλλά και στην Ισπανία, αναγνώσματα με περιπέτειες κατεργαριών και μικροαπατεώνων ήταν ιδιαίτερα δημοφιλή.

ίλιαμ Γκόντουνι, που δημοσιεύθηκε το 1794, ενώ το «Οι φόννοι της οδού Μοργκ» του Εντγκαρ Αλαν Πόε είναι το πρώτο αστυνομικό διήγημα και αυτό που συνέβαλε πιο αποφασιστικά στην καθιέρωση του είδους. Στις αρχές του 19ου αιώνα έκανε την εμφάνισή του και το στοιχείο που έγινε το κατεξοχήν –και πολύ δημοφιλές– χαρακτηριστικό της αστυνομικής πλοκής, η ενδελεχής έρευνα για την εξιχνίαση του εγκλήματος και παγιώθηκε το πρότυπο της διαλευκάνσης του μυστηρίου μέσω μιας διαδικασίας διανοητικής από κάποιον ικανό ερευνητή. Το είδος έγινε δημοφιλές σε όλο τον κόσμο τις δεκαετίες του 19ου αιώνα, οπότε προστέθηκαν οι υπογραφές των Κάρολου Ντίκενς, Ουίλκι Κόλινς, Αρθουρ Κόναν Ντόιλ και αργότερα της Αγκάθα Κρίστι, του Ρέιμοντ Τσάντλερ, του Ζορζ Σιμενόν, που συμπλήρωσαν, μαζί με πολλούς άλλους, τη dream team της χρυσής εποχής του αστυνομικού.

Η ανθολογία του J. A. Molina Foix, όπως διευκρινίζει και ο ίδιος, «δεν επιχειρεί να αποτελέσει εξαντλητική, αλλά τουλάχιστον αντιπροσωπευτική παρουσίαση του

αστυνομικού είδους στις αναρίθμητες παραλλαγές του, από τις προδρομικές μορφές και την καθιέρωσή του ως τη δεκαετία του 1920, σημείο καμπής που οριοθετεί τη γέννηση του “νουάρ”, όπου η λύση του αινίγματος δεν είναι πια ο μοναδικός λόγος ύπαρξης του κειμένου και του κεντρικού χαρακτήρα και ο ερασιτέχνης ερευνητής... αρχίζει να εκλείπει παραχωρώντας τη θέση του στον επαγγελματία».

Η ανθολογία περιλαμβάνει δεκατρία διηγήματα, των Ναθάνιελ Χόθορν, Εντγκαρ Αλαν Πόε, Κάρολου Ντίκενς, Γουίλκι Κόλινς, Μαρκ Τουέιν, Οσκαρ Γουάιλντ, Αρθουρ Κόναν Ντόιλ, Βαρόνη Ορτσι, Τζακ Λόντον, Μορίς Λεμπλάν, Ζακ Φουτρέλ, Ρίτσαρντ Οστιν Φρίμαν και Τζ. Κ. Τσέστερτον, κάποια κλασικά, άλλα λιγότερο γνωστά, όλα απολαυστικά ωστόσο. Η αγάνωσή τους είναι μια ευχάριστη περιπλάνηση σε διαφορετικές εποχές, ποικίλα εκφραστικά μέσα και τρόπους γραφής, ιδιαίτερους –κάποιους εμβληματικούς– ήρωες και συναρπαστικούς περιφερειακούς χαρακτήρες. Υπάρχουν ιστορίες που συνδυάζουν την αστυνομική ματιά με το σκωπτικό χιούμορ, άλλες που αποθεώνουν τον ερευνητή και άλλες που διασκεδάζουν με τις επιτυχίες και τις αποτυχίες του, κάποιες που δεν έχουν καν ερευνητή, αλλά έναν –γνώστο ή άγνωστο– χαρισματικό αφηγητή, αυτές όπου ο κακοποιός εντοπίζεται και τιμωρείται και κάποιες όπου δεν εντοπίζεται ποτέ ή δεν τιμωρείται. Όλες τους συναρπαστικές.

PIKO

ΠΡΩΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΡΙΚ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η κυπριακή κοινή γνώμη απέναντι στην πανδημία του κορονοϊού

- Πώς αξιολογούνται τα μέτρα κατά της πανδημίας στην Κύπρο;
- Ποια η γνώμη των Κυπρίων για την προέλευση του κορονοϊού;
- Ποιες οι εκτιμήσεις για τη διάρκεια των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας στην Κύπρο;

Παρουσιάζει ο πολιτικός επιστήμονας, Πρόεδρος της εταιρίας Public Issue, Πάννης Μαυρής.

Σχολιάζουν ο Καθηγητής Βιολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου, Λεόντιος Κωστρίκης, και ο Αν. Καθηγητής Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου, Αντώνης Ελληνας.

Συντονίζει ο Πάνικος Χατζηπαναγής.

Έρευνα: CMRC Cyronetwork

Δείγμα: 1000 ατόμων

Σκηνοθεσία: Μαρία Χαρή

Δευτέρα, 13 Ιουλίου
9.10 μ.μ.
PIK 1

Οιαντο
open air

2020
Ιούλιος

Μουσικές του Κόσμου

16/7 Odysseas
Toumazou Trio Feat.
Kouloumis, Philippou

19/7 Ermis Michail
- Electric World

22/7
RIALTO Residency

24/7 Larva

31/7 Monsieur
Doumani

www.cypusrialtoworldmusic.com

Θεσμικός Χορηγός:

Μεγάλοι Χορηγοί:

Με τη στήριξη:

Χορηγοί Επικοινωνίας:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE 103.1

#physical
#notsocialdistancing

Πόσο απέχει το Τενεσί από τη μουντάδα της Γλασκώβης;

Η ιστορία ενός μουσικού ονείρου

Wild Rose ★★ ★
ΔΡΑΜΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Τομ Χόπερ
Ερμηνείες: Τζέσι Μπάκλεϊ,
Τζούλι Γουόλτερς, Τζέιμς Χάρκνες,
Μορίν Καρ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ακολουθώντας τα ίχνη του οσκαρικού «A Star is Born», δίχως όμως το ρομάντζο και με μπόλικο σκληρό ρεαλισμό στη θέση του, το βρετανικό φιλμ του Τομ Χόπερ («War and Peace», «Peaky Blinders») αφηγείται την ιστορία ενός μουσικού ονείρου.

Η Ρόουζ-Λιν, μια νεαρή μπτέρα, βγαίνει από τη φυλακή αποφαρισμένη να ακολουθήσει την φιλοδοξία της να γίνει τραγουδίστρια της κάντρι. Το Νάσβιλ του Τενεσί, ωστόσο, βρίσκεται πολύ μακριά από τα φτωχικά προάστια της Γλασκώβης, όπου εκείνη ζει μαζί με τη μάνα και τα δύο παιδιά της. Τα πράγματα παίρνουν διαφορετική τροπή όταν πιάνει δουλειά ως καθαρίστρια στο σπίτι μιας πλούσιας (και φιλόμουσας) γυναίκας, η οποία θα βαλθεί να τη βοηθήσει. Η ταλαντούχα Τζέσι Μπάκλεϊ τα δίνει όλα και αποκαλύπτεται πραγματικά, ερμηνεύοντας μια κοπέλα-σίφουνα, η οποία ξεχειλίζει από ταλέντο και ζωτάνια, την ίδια στιγμή όμως βρίσκεται αντιμέτωπη και με ένα βουνό ευθυνών.

Αδιέξοδες αποφάσεις

Το σενάριο της Νικόλ Τάιλερ δεν περιγράφει απλώς μια δύσκολη ενταλκίωση, αλλά το πορτρέτο μιας ολοκληρής τάξης ανθρώπων, των οποίων τα όνειρα συνθίωσ

θολώνουν νωρίς και η άγρια ωρίμανση έρχεται υποχρεωτικά.

Εγκλωβισμένη ανάμεσα στον έρωτα για το τραγούδι και στην αγάπη για τα παιδιά της, η Ρόουζ-Λιν παίρνει την μια αδιέξοδη απόφαση μετά την άλλη ώπου οι περιστάσεις θα την οδηγήσουν σε μια τελική επιλογή.

Το δεύτερο σημαντικό κομμάτι της ταινίας είναι φυσικά η ίδια η μουσική. Το μότο «Τρία ακόρντα και η αλήθεια» που η πρωταγωνίστρια έχει χαραγμένο στο χέρι της, χαρακτηρίζει τους ύμνους της κάντρι, η οποία εκ πρώτης όψεως μοιάζει αρκετά παράταιρη στη μουντάδα της Σκωτίας.

«Η κάντρι είναι το πάθος μου από τότε που ήμουν δώδεκα και ίσως είναι αυτό που ξέρω καλύτερα σε αυτόν τον κόσμο. Η συναισθηματικότητα της βοηθά τους ανθρώπους να ανοικτούν, ειδικά σε μέρη όπως η Γλασκώβη. Είμαι από τη Γλασκώβη και όλη μου τη ζωή είχα εμμονή με το είδος. Είναι δημοφιλές σε μέρη όπου οι άνθρωποι δεν μιλάνε για το πώς νιώθουν. Αλλά όταν ακούν αυτή τη μουσική, που είναι συναισθηματική, νιώθουν μια κάθαρση», δηλώνει σχετικά η σεναριογράφος.

Η Τζέσι Μπάκλεϊ από την πλευρά της είναι εξαιρετική και σε αυτόν τον τομέα, τραγουδώντας ακόμα και α καπέλα ενώ – το πιο σημαντικό – πετυχαίνει να αποδώσει τον βαθύ λυρισμό της συγκεκριμένης μουσικής.

Δίπλα της έχει την επίσης πολύ καλή Τζούλι Γουόλτερς στον χαμηλότονο αλλά καθοριστικό ρόλο της μπτέρας.

Η ταλαντούχος Τζέσι Μπάκλεϊ τα δίνει όλα ερμηνεύοντας μια κοπέλα-σίφουνα (Ρόουζ-Λιν), η οποία ξεχειλίζει από ταλέντο και ζωτάνια.

HOME CINEMA

Ανάπηρος «εκδικητής» και καλόγριες πολεμίστριες

Πάνω, ο Λεονάρντο Σμπαράλια στον ρόλο του ανάπηρου μηχανικού υπολογιστών στην ταινία που παρουσιάζεται στο Cínobio. Κάτω, η Αλμπα Μπαπτίστα στη σειρά του Netflix.

ΣΤΟ ΤΈΛΟΣ ΤΟΥ ΤΟΥΝΕΛ ΘΡΙΛΕΡ (2016)

Σκηνοθεσία: Ροντρίγκο Γκράντε
Ερμηνείες: Λεονάρντο Σμπαράλια, Κλάρα Λάγκο, Πάμπλο Εκάρι

Από την πλατφόρμα του Cínobio επιλέγουμε ένα κλασικό ισπανόφωνο θρίλερ, το οποίο διαδραματίζεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στο εσωτερικό ενός σπιτιού. Ο σαραντάρης Χοακίν είναι ένας καθηλωμένος στο αναπηρικό καροτσάκι μηχανικός υπολογιστών, που ζει μόνος μετά το δυστύχημα που του στόιχισε την οικογένειά του. Πιεσμένος από τα χρέη, αποφασίζει να νοικιάσει τον πάνω όροφο του σπιτιού του σε μια όμορφη στρίπερ, η οποία εμφανίζεται ξαφνικά μαζί με την δχρονη κόρη της. Παράλληλα, ενώ δουλεύει στο υπόγειο, εντοπίζει περιέργους θορύβους, οι οποίοι, όπως αποδεικνύεται, προέρχονται από μια ομάδα διαρρηκτών που σκάβει τούνελ για να ληστέψει τη γειτονική τράπεζα.

Ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Ροντρίγκο Γκράντε ελέγχει πολύ αποτελεσματικά τον ρυθμό της ταινίας, αποτιμώντας φόρο τιμής

στο «Rear Window» του Χίτσκοκ και κατασκευάζοντας ένα σφιχτοδεμένο θρίλερ με τα ελάχιστα δυνατά μέσα. Η ιδέα του ανάπηρου «εκδικητή» είναι βέβαια γοπευτική, δεν θα δούλευε όμως ποτέ χωρίς τα έξυπνα τρικ που τη συνοδεύουν. Κατά τα λοιπά, όλοι οι «κλασικοί» χαρακτήρες είναι εδώ: ο σκληρός κακοποιός, ο διεφθαρμένος μπάτσος, η μοιραία γυναίκα κ.ο.κ. Κυρίως υπάρχει εκείνο το συναρπαστικό συναίσθημα που προκύπτει όταν η ένταση και οι ανατροπές έρχονται ακριβώς στην ώρα τους.

Πολεμίστρια μοναχή ΘΡΙΛΕΡ (2020)

Δημιουργός: Σάιμον Μπάρι
Ερμηνείες: Αλμπα Μπαπτίστα, Τόγια Τέρνερ, Κριστίνα Τοντέρι-Γιανγκ

Η πιο δημοφιλής σειρά των ημερών στην πλατφόρμα του Netflix είναι ένα κομίστικο θρίλερ φαντασίας, με πρωταγωνίστρια μια... μοναχή. Η Εύα, μια δεκαεννιάχρονη κοπέλα, ζητιανύ στο τραπέζι ενός νεκροτομείου, για να ανακαλύψει πως έχει αποκτήσει υπερφυσικές δυνάμεις. Αυτές οφείλονται σε ένα πανίσχυρο

στεφάνι, το οποίο τοποθετήθηκε στο σώμα της δίχως να το ξέρει, καθιστώντας την τρομερό όπλο μιας μυστικής οργάνωσης που κυνηγά δαίμονες. Οι πολεμίστριες που την απαρτίζουν είναι επίσης νεαρές καλόγριες, με την Εύα να πρέπει πια να πάρει τη θέση της ανάμεσά τους, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει ψυχικά τραύματα από την παιδική της ηλικία.

Ο πρώτος κύκλος των οκτώ επεισοδίων αποτελεί επί της ουσίας μια εναλλακτική ιστορία ενταλκίωσης, διανθισμένη με σκοτεινούς δαίμονες, ιερά αντικείμενα και αρκετό μυστήριο που κρατά (αρχικά) και το ενδιαφέρον του θεατή. Η συνέχεια, ευτυχώς, έχει ακόμα μεγαλύτερη ποικιλία, όταν στο παιχνίδι μπαίνουν η θρησκευτική πίστη, τα θηικά διλήμματα αλλά και η επιστήμη, η οποία βάζει σε... πειρασμό την εναλλακτική μοναχή μας. Η ταλαντούχα Αλμπα Μπαπτίστα τα καταφέρνει καλά στον πρωταγωνιστικό ρόλο, σε μια σειρά δίχως κάποια αξιοσημείωτη πρωτοτυπία, που βλέπεται όμως ευάριστα και γίνεται καλύτερη καθώς τα επεισόδια προχωρούν.

PIK1 ΘΛΑ.: 22862000 21.15 Παραδοσιακή βραδιά 07.30 Θεία Λειτουργία Απευθείας μετάδοσης. 10.00 Καμώματα τζι αρρώματα, V - (Ε) Κωμική σειρά εποχής. EU4U, II - (Ε) 11.00 Με τη Βίβλη Κανάρη. Στην άκρη του Παράδεισου - (Ε) 13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 14.15 Art Café - (Ε) Πολιτιστική εκπομπή. 15.15 Σπίτι στη φύση, III - (Ε) 15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε) (8ος κύκλος). Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος. 17.00 Μαζί / Birlikte Δικονοτική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική) 18.20 Η κυρά του μεταξίου - (Ε) Δραματική σειρά. 18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.25 Οι γενιές της σιωπής - (Ε) Δραματική σειρά. 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 21.15 Παραδοσιακή βραδιά στο PIK - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη. 23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 23.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε) 23.45 Μαζί / Birlikte - (Ε) 00.30 Τετ - Α - Τετ - (Ε) 01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 02.45 Παραδοσιακή βραδιά στο PIK - (Ε)	PIK2 ΘΛΑ.: 22862000 21.10 Ο Κροίσος και ο ζωγράφος 07.30 Το βαρελάκι με το μέλι - (Ε) Παιδική θεατρική παράσταση. 09.00 Παιδική ζώνη Μάγια η μέλισσα Το θαυμαστό ταξίδι του Νίλς Χόλγκερσον Ο μικρός Χνουδιωτός Γουίσιπερ Μπόμπι και Μπιλ 11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα. 11.30 Παιδική ζώνη 16.00 Ιστορίες του χωριού - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 16.30 Μανώλης και Κατίνα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά. 17.50 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 18.30 Μονόλογι - (Ε) Σειρά πολιτιστικών εκπομπών. 19.05 Για μια πράσα που δεν βρέθηκε ποτέ - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 19.30 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Αγγλική) 19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στην Τουρκική) 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική) 21.10 Ο κροίσος και ο ζωγράφος - (Ε) Σειρά εποχής. 22.00 A Life Without Limits Παράσταση. 23.30 Ευθιώς - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή. 00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)	OMEGA ΘΛΑ.: 22477777 21.10 OMEGA Troll Show 05.30 Τώρα ό, τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη. 09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή. 13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη. 15.00 Εικόνες - (Ε) Τοξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση. 16.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κωμική σειρά. 18.00 OMEGA NEWS 18.10 Travel Time - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Χάρη Αριστείδου. 19.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά. 20.10 OMEGA NEWS 21.10 OMEGA Troll Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή. 22.00 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής. 23.00 Απόλυτη δύναμη (Absolute power) Θρίλερ, με τους Κλιντ Ίσγουντ, Τζιν Χάκμαν. 01.00 Έλα χαμογέλα - (Ε) 03.30 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά. 04.30 UNA Fatsa - (Ε) A Life Without Limits, με τους Γιώργο Ρούσσο, Ελένη Σιδερά. 05.30 Dansing Junior - (Ε) Παιδικός διαγωνισμός.	ANT1 ΘΛΑ.: 22200200 21.20 Πέτα τη φορτέζα 06.00 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή - (Ε) (Papa A Toda Madre, I) 08.00 Πέτα τη φορτέζα - (Ε) 08.50 La Pasta Pomiliori - (Ε) 09.40 Santa Γιολάντα - (Ε) 10.15 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) 12.00 Έκπληξη πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία. 12.50 Food N' Friends Εκπομπή μαγειρικής. 13.45 Street food - (Ε) 14.40 Την πάτσα - (Ε) 15.20 Λίτσας.com - (Ε) 16.50 Εισαγωγικά μπροστά Κωμική μεξικανική σειρά. 18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10' 18.10 Still Standing Golden Edition 6 Τηλεπαιχνίδι γνώσεων. 19.15 Άγριες μέλισσες - (Ε) Δραματική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANT1 21.20 Πέτα τη φορτέζα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Μπέζο, Φάνη Μουρατίδη, κ.ά. 22.15 La Pasta Pomiliori - (Ε) 23.00 Game of Thrones, VII Δραματική σειρά. 00.00 Τίτλοι ειδήσεων 00.10 Best Friend's Fear - (Ε) 01.00 Στο καλό γλυκιά μου συμπεθέρα - (Ε) Κωμική σειρά. 02.00 Πάνω από τον Νόμο - (Ε) 02.50 Δούρειος ίππος - (Ε) Κοινωνική σειρά. 03.40 Τα νέα του ANT1 - (Ε) 04.30 Και sera... sera - (Ε)	ΣΙΓΜΑ ΘΛΑ.: 22580100 21.20 Στην υγεία μας ρε παιδιά! 06.00 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά. 07.00 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 08.00 Παντρεμένοι κι οι δυο - (Ε) Κωμική σειρά. 08.40 Άλλοι έφημερμένοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 10.30 Καλό μεσημέρακι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 11.30 Στο χωριό μας - (Ε) 12.30 Προσρηγμός Ευτυχία - (Ε) 13.20 Βουράτσε γεπόντοι - (Ε) Κωμική σειρά. 14.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) 15.50 Οι Τάκκοι - (Ε) 16.50 Happy Traveller - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Ευτύχη Μπλέτσα. 17.50 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Γιώργο Λιάγκα. 18.00 Τα γεγονότα σε συντομία 18.10 Guess my age - (Ε) (Συνέχεια) 18.50 Βουράτσε γεπόντοι - (Ε) 20.10 Τομές στα γεγονότα 21.20 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Σπύρο Παπαδόπουλο. 00.20 Γεγονότα σε τίτλους 00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά - (Ε) Κωμική σειρά. 01.30 My Style Rocks Gala - (Ε) 03.50 Μόνο μια φορά - (Ε) Δραματική σειρά. 04.50 Σε φάντο κόκκινο - (Ε) Κοινωνική σειρά.	ALPHA ΘΛΑ.: 22212400 18.10 Λούης Night Show 06.30 Έρωτας με επιδότση OIA - (Ε) 07.15 24 ώρες - (Ε) 08.30 Σειρά ντοκιμαντέρ. 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή. 13.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 13.40 Οικονομικές ιστορίες - (Ε) Αυτοτελείς ιστορίες. 14.30 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι. 15.15 Αντελίνα, χτύπα το κουδούνι - (Ε) Real life game show, με την Αντελίνα Βαρθακούρη. 16.30 Το σόι σου - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά. 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (στη νοηματική) 18.10 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τον Λούη Πατσαλίδη. 19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 ALPHA NEWS 21.20 Ελληνική ταινία 23.10 Κάμμα - (Ε) Κοινωνική δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου. 00.15 Μεσάνυχτα Late night εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη. 01.45 World party - (Ε) 02.45 10η εντολή - (Ε)	CAPITAL ΘΛΑ.: 25577577 07.25 Τηλεαγορά 08.45 Ξένη ταινία 10.30 Ξένη ταινία 12.00 Τηλεαγορά 12.30 Μόνα μου παραστράτησα Ελληνική ταινία. 14.00 Τηλεαγορά 15.25 Ξύπνα κορόιδο Ελληνική ταινία. 17.00 Τηλεαγορά 19.00 Spy Kids 2 Περιπέτεια 21.00 Ξένες ταινίες	MOVIES BEST 21.00 Lizzie 06.25 Marina 08.30 Burning Man 10.20 Roots 12.10 Sin Fin (Not The End) 14.00 Project Blue Book 19.00 Above The Shadows 21.00 Lizzie 23.00 The Row 00.00 Deutschland 86 01.00 Sin Fin (Not The End) 02.45 Down A Dark Hall
---	---	--	---	--	--	--	--

GREEK CINEMA

20.35 Λαός και Κολωνάκι

06.10 Τα τίρινα γάντια

07.40 Ο λουστράκος

09.15 Η δασατζού

10.55 Ο μικρός δραπετής

12.35 Τι κάνει ο άνθρωπος για να ζήσει...

14.15 Ο ιππότης της λακούβας

15.55 Ένας κλέφτης με φιλότιμο

17.20 Τρελός και πάσης Ελλάδος

19.00 Ένα ασύλληπτο κορόιδο

20.35 Λαός και Κολωνάκι

22.00 Κάτι κουρασμένα παλικάρια

23.45 Προδοσία

01.15 Κακόξ, ψυχρός κι ανάποδος

Η ορθολογική άποψη του φυσικού κόσμου

Το βιβλίο της Κορριώτη «Ιερή παράδοση και οι μύστες της Magna Graecia» αναδεικνύει την ενόραση και τη σοφία των δαιμονίων

ΒΕΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ-ΚΟΡΦΙΩΤΗ
«Ιερή παράδοση και οι μύστες της Magna Graecia»
εκδ. Επιφανίου, 2018,
σελ. τ. Α (338) + Β (462)

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Τίποτε λιγότερο από το εξαιρετο δεν θα περιμέναμε από τη Βέρα Παναγιωτίδου-Κορφιώτη με το «Ιερή Παράδοση και οι Μύστες της Magna Graecia», στο ίδιο θεματικό και ποιητικό επίπεδο με το προηγούμενο μεγάλο έργο της «Αυτός Έφα! Πυθαγόρας ο Σάμιος», προσθέτοντας στην εμβέλεια της δημιουργικής συγγραφής με τη νέα αυτή μελέτη της στην ελληνική μυστικιστική διδασκαλία και φιλοσοφία.

Στις 800 τόσες σελίδες του διτομου βιβλίου της, το οποίο επιμελήθηκε και προλογίζει μία άλλη ισάξια τέχνη του Λόγου, η Ανδρούλα Τουμαζού, η Βέρα έχει συνθέσει, με τη γνωστή της αριστοτεχνία, την ακαδημαϊκή κατοχή του θέματος και τη σαφήνεια της γραπτής μετάδοσής του, ώστε να αποδώσει ζωντανό το ανεπανάληπτο εκείνο πνεύμα που συνέχει και διέπει την ελληνική φώτιση και σκέψη μέσα στους αιώνες. Και αυτό με πλήρες λογοτεχνικό αντίκρισμα –γνωρίζουμε καλά την ποιητικότητα της γραφής της– ώστε, με εγγενή μουσικότητα και αβίαστη αρμονικότητα, να αναδεικνύει την ενόραση και τη σοφία των δαιμονίων –ο δαίμων, κατά Πλάτωνα, είναι μεταξύ Θεού και ανθρώπου– εκείνων μετόχων και διαμορφωτών του πνεύματος που συνοψίζεται στην ιδέα της ελληνικότητας και που, πάντα επίκαιρο, συνεχίζει να είναι ο φωτόδοτος της ανθρωπότητας. Αυτό το κατορθώνει διότι είναι και η ίδια ερωτικά δοσμένη στο πνεύμα εκείνο, αφού μόνο οποίος ζει την αλήθεια, ως «αεί λόγον», και δεν είναι απλώς μελετητής της, μπορεί και να μιλήσει γι' αυτήν.

Η Βέρα αναζητεί τις ρίζες και τις προεκτάσεις της ιερής μυστικιστικής παράδοσης στις μεγαλοφυείς προσωπικότητες που την ανέδειξαν μέσα στους αιώνες, αρχίζοντας από τους μυθολογικούς χρόνους και καταλήγοντας στον Πλάτωνα ως τον κορυφαίο εκφραστή της –«Ο πλατωνικός λόγος είναι το άνθος της μακραίωνης πορείας της Ιερής Παράδοσης», μας λέγει, υποδεικνύοντας ότι «Η Ιερή Παράδοση συντίθεται ως μια μακρά σειρά φωτεινών αναζητητών, μια διαδρομή γνώσης και σοφίας ιερών ανδρών από το απώτατο παρελθόν μας» που έχουν ως κοινή συνισταμένη το πνεύμα, του οποίου η ύλη δεν

Στις 800 τόσες σελίδες του διτομου βιβλίου της, η Βέρα έχει συνθέσει, με τη γνωστή της αριστοτεχνία, την ακαδημαϊκή κατοχή του θέματος και τη σαφήνεια της γραπτής μετάδοσής του.

είναι παρά η κατώτερη έκφραση. Εξ ου και η αναγωγή στον μυστικιστικό κόσμο, η αντίληψη του οποίου επέρχεται αφ' ενός με την ενόραση και αφ' ετέρου με τη φιλοσοφία. Ο κόσμος αυτός όμως δεν εκφράζεται μέσω οποιασδήποτε συγκεκριμένης θρησκείας που να περιορίζει την αναζήτηση της αλήθειας, και είναι για τούτο που στην Ελλάδα της ελευθερίας του πνεύματος δεν υπήρξε ποτέ οργανωμένο ιερατείο ως επίσημος φορέας της.

Η αναζήτηση αρχίζει με αναφορά τόσο στους «θεογονικούς ποιητές», ιδιαίτερα τον Όμηρο και τον Ησίοδο, όσο και στον Ερμή τον Τρισημίτο. Η ανάδειξη των πολλών διαστάσεων του Ησιόδου δικαιώνει την τεράστια συμβολή του στη διαμόρφωση του υποβάθρου της ελληνικής σκέψης. Ιδιαίτερης σημασίας στον ελληνικό κόσμο είναι οι Μούσες, οι εννέα ομόφρονες θυγατέρες του Δία από την τιτανίδα Μνημοσύνη –κυριολεκτικά την εκπρόσωπο της κοσμικής μνήμης– την ετυμολογική σημασία των ονομάτων των οποίων και αναλύει η Βέρα για να καταδείξει την ταύτισή τους με κάθε πτυχή του πολιτισμού. Οι Μούσες, των οποίων ηγέτες είναι ο Απόλλων, ο θεός του φωτός, μεταφέρουν στους ανθρώπους ό,τι καλό έχει να δώσει το θείο φως, γνωρίζοντας όχι μόνο τα τωρινά αλλά και τα παρελθόντα και τα μέλλοντα, ώστε, όπως λέγει ο Ησίοδος, «Ολβιος όντινα Μούσαι φίλονται». Η άλλη μεγάλη διάσταση του Ησιόδου, η οποία προβάλλεται στη μελέτη είναι ο Έρως, ο δαιμονικός λόγος μεταξύ Θεού και ανθρώπου, ο οποίος γονιμοποιεί και μορφοποιεί το σύμπαν όχι μόνο υλικά αλλά και, πιο σημαντικά, ιδεατά, όπως αναπτύσσεται πλήρως από τον Πλάτωνα ως «τόκος εν τω καλώ».

Η μυθολογική μορφή, η οποία δεσπόζει της αρχαιοελληνικής θεολογικής αντίληψης είναι, βεβαίως, ο Ορφέας, ο κατ' εξοχήν «πατριάρχης του μυστικισμού» όπως τον αποκαλεί η Βέρα, «αυτός που αφύπνισε τη θεία ψυχή». Με βα-

Η Βέρα αναζητεί τις ρίζες και τις προεκτάσεις της ιερής μυστικιστικής παράδοσης στις μεγαλοφυείς προσωπικότητες που την ανέδειξαν μέσα στους αιώνες.

θύτατη μυστικιστική αντίληψη, η Βέρα αναλύει την Ορφική διδασκαλία του ενός Θεού ως αρχής, μέσου και τέλους του κόσμου και της θείας καταγωγής και προορισμού του ανθρώπου, ο οποίος τελειώνεται δια της αρετής μέσα από τον κύκλο των γεννήσεων και των θανάτων με το σώμα ως το προσωρινό κατοικητήριο της αιώνιας ψυχής. Ο Ορφισμός, που κατέστη η «θρησκεία» των μυημένων Ελλήνων, αλλά και άλλων εκλεκτών όπως ο Αδριανός, είχε καθοριστική επίδραση στη μετέπειτα ελληνική φιλοσοφία. Η ανάλυσή του από τη Βέρα, προϊόν της εποπτικής της άποψης των πηγών όσο και της προσωπικής της διεύθυνσης, είναι τέτοιου επιπέδου ώστε να τον αποδίδει όχι μόνο επακριβέστατα αλλά και με ποιητική γοητεία.

Προχωρώντας, η Βέρα παρουσιάζει τον ενορατικό Εμπενίδη, τον σοφό Φερεκύδη, τον πρώτο

που διατύπωσε συγκεκριμένα την ιδέα της αθανασίας της ψυχής, της μετενάρκωσης και της «αμαρτίας» ως υπέρβασης του μέτρου για την οποία ο άνθρωπος πρέπει να πληρώσει ώστε να επιστρέψει στο θείο, τον δαιμόνιο Αριστεά, κάτοχο του μυστικού της απούλοποίησής και επανυλοποίησης του σώματος, όπως ήταν και ο θαυμαστός Ερμώτιμος, και τον Άβαρη, προικισμένο με υπερφυσικές δυνάμεις από τον Απόλλωνα. Οι πρώτοι αυτοί μύστες εκφράζουν τη συνύφανση του μύθου με τον λόγο, αφού, όπως παρατηρεί η Βέρα, «Λόγος και μύθος πάντοτε είχαν έναν αδιόρατο οργανικό δεσμό στις λειτουργίες του στοχασμού». Ακολούθησαν οι σοφοί, οι εκλεκτοί εκείνοι άνθρωποι, οι οποίοι, υπό την καθοδήγηση του μαντείου των Δελφών του Απόλλωνα, έφεραν την Ελλάδα από τον σκοταδισμό στο φως και έδωσαν το έναυσμα για τη φιλοσοφία.

Η φιλοσοφία πρωτοεμφανίστηκε στην περιφερειακή Ελλάδα, στην Ιωνία και ιδιαίτερα τη Μίλητο με πρωτοπόρους τον Θαλή, τον Αναξίμανδρο και τον Αναξίμενη, αλλά και στην Έφεσο με τον Ηράκλειτο, η φυσική φιλοσοφία των οποίων, όπως εξηγεί η Βέρα, δεν ανάγεται στον υλισμό αλλά στην ορθολογική άποψη του κόσμου με φυσικές όσο και μεταφυσικές διαστάσεις.

Ακόμα πιο πρωτοπόρος και πανεπιστήμιων όμως ήταν ο υπεραιωνόβιος Ξενοφάνης ο Κολοφώνιος, ο κατ' εξοχήν πρέσβυς του ορθολογισμού τόσο στις φυσικές επιστήμες όσο και στη φιλοσοφική σκέψη και δη την ηθική, θεμελιωτής του κριτικού ερευνητικού πνεύματος και της αναζήτησης της αλήθειας που χαρακτηρίζει την ελληνική επίδοση σε κάθε τομέα της διανόησης. Οι αντιλήψεις του Ξενοφάνη για τον φυσικό κόσμο, προϊόν των εκτεταμένων γεωλογικών και άλλων ερευνών του είναι εκπληκτικές, οδηγώντας τον στο συμπέρασμα ότι «όλοι γεννηθήκαμε από τη γη και από το νερό», αρκεί δε να αναφερθεί η απίστευτη για την εποχή του λογική θέση ότι η παρουσία απολιθωμένων οστράκων στα βουνά σήμαινε ότι τα βουνά ήταν κάποτε κάτω από τη θάλασσα! Εξίσου εκπληκτικές είναι και οι αντιλήψεις του για το θείο. Ο Ξενοφάνης, ανατρέποντας τα κρατούσα δεδομένα του δωδεκάθεου, διατύπωσε για πρώτη φορά τη λογική αντίληψη του ενός μη ανθρωπομορφικού, αγέννητου και αθάνατου Θεού, ο οποίος «όλα τα βλέπει, όλα τα ακούει, όλα τα σκέφτεται» και «χωρίς κόπο κινεί τα πάντα με τη δύναμη του νου», και ανάδειξε το περιορισμένο της

γνώσης των ανθρώπων σε σχέση με τον πάνσοφο και παντοδύναμο Θεό αφού «το τι είναι βέβαιο κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να ξέρει» – σαφής προδρομική διατύπωση της σοκρατικής αντίληψης και της πλατωνικής διάκρισης μεταξύ γνώσης και γνώμης.

Ο Ξενοφάνης κατέστη ο ιδρυτής της Ελεατικής Σχολής της Magna Graecia, τον συνεκιστή και κύριο εκπρόσωπο Παρμενίδη, μαθητή του Ξενοφάνη, όπως και τους άλλους μεγάλους φιλοσοφικούς μύστες της Magna Graecia Πυθαγόρα και Εμπεδοκλή, εξετάζει αναλυτικότερα η Βέρα σε μελέτες οι οποίες, μαζί με το «Αυτός Έφα! Πυθαγόρας ο Σάμιος», σαφώς θα αποτελέσουν έργο αναφοράς αξιολόγο για κάθε μελετητή τους.

Για τους εκπληκτικούς ανθρώπους τους οποίους περιλαμβάνει η Βέρα στο έργο της έχουν βεβαίως γραφή πολλά – αρκεί να δει κανείς τον πλούτο των βιβλιογραφικών αναφορών στις οποίες πολυμαθέστατα παραπέμπει. Το έργο αυτό όμως έχει μια ιδιαίτερη κατεύθυνση, την κοινή συνισταμένη, όπως και ο τίτλος, της Ιερής Παράδοσης. Ο ελληνικός στοχασμός έχει μια εσωτερική συνοχή και μια προσδυτική συνέχεια, η οποία συμβαδίζει με την πορεία της Ελλάδας στο πολιτισμικό απόγειο και η οποία δεν μπορεί να εκτιμηθεί μεμονωμένα και χωρίς πλήρη συνειδητοποίηση του επιτεθέντος, το οποίο επιμεριέχεται στο παρόν και κατευθύνει το μέλλον. Η Ιερή Παράδοση παραπέμπει στην αέναη αναζήτηση του αληθινού κόσμου πέραν του κόσμου των αισθήσεων και των φαινομένων, η οποία γίνεται κατά πρώτον μέσω του ορθού λόγου και επείκενα μέσω της μυστικιστικής ενόρασης και αντίληψης όπως εκφράζεται ιδιαίτερα από τον Πλάτωνα στο «Συμπόσιον». Γράφει η Βέρα – «Η εσωτερική ενόραση είναι η άνευ προϋποθέσεων δωρεά του υπερβατικού προς τον αγωνιζόμενο ανθρώπινο Λόγο. Στους αρχαίους Έλληνες μύστες το Υπερβατικό δεν αναιρεί τον ανθρώπινο Λόγο. Τον καταξιώνει, γιατί τον 'έλκει' προς την αυθυπέβρασή του», ώστε «ο άνθρωπος που φιλοσοφεί πραγματικά γίνεται μέτοχος και κάτοχος, στον βαθμό που η ανθρώπινη φύση του επιτρέπει, των αιώνιων θείων αξιών». Σε αυτό μας οδηγεί ο έρως της αλήθειας, όπως οδήγησε και τη Βέρα, χωρίς τον οποίο δεν θα είχαμε ένα τόσο εμπνευσμένο έργο.

Ο κ. Δημήτρης Χατζηχαμπής είναι πρώην πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κύπρου.

Η Ρόμπιν, η Νόρα, η Τζέννη και το σώμα τους, η ψυχή τους

Ενα μυθιστόρημα της Τζούνα Μπαρνς το οποίο θαύμασαν, μεταξύ άλλων, οι Τζέιμς Τζόις, Γουίλιαμ Φόκνερ και Φ. Μ. Φορντ

ΤΖΟΥΝΑ ΜΠΑΡΝΣ
Νυκτοδόσος
Εισαγωγές: Τ. S. Eliot
και Jeanette Winterson
μετάφραση - επίμετρο:
Αργυρώ Μαντόγλου
εκδ. Gutenberg, σελ. 276

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΕΗ**

Η μάλλον στοιχειώδης πλοκή είναι στην προκειμένη περίπτωση το ικανό και αναγκαίο πρόσχημα. Η τέχνη του λόγου φιλοδοξεί και δικαίως να μαρτυρήσει τα ένδον τοπία, τα φαινομενικά προσβάσιμα. Αλλά στην πραγματικότητα ερεβώδη. Εκεί όπου η εμπειρία και επαρκής γραφίδα-νυστέρη εισέρχεται με δέος, αλλά και με εύλογο πείσμα. Το ασύνειδο, δομημένο από καιρό ως γλώσσα, περιμένει τον φορέα εκείνον, ο οποίος θα αλώσει, μάλλον εμμανώς, το όποιο δυνατό νόημα του.

Κοντολογίς, το όνειρο τόσο του βίου, στο σύνολό του, όσο και το όνειρο της γραφής σε αυτές ακριβώς τις σελίδες, οι οποίες

Στην κρίσιμη σελίδα 184 δηλώνεται με έμφαση ότι «η ζωή ενός ανθρώπου είναι αποκλειστικά δική του, όταν ο ίδιος την έχει επινοήσει».

σημειωτέον εντυπωσίασαν, μεταξύ άλλων, τον Τ. Σ. Ελιοτ, βεβαίως ταυτίζονται. Αλλωστε το «Νυκτοδόσος» (1936) δηλώνει με έμφαση στην κρίσιμη σελίδα 184 ότι όντως «η ζωή ενός ανθρώπου είναι αποκλειστικά δική του, όταν ο ίδιος την έχει επινοήσει». Δεν υφίσταται, εν ολίγοις, καμιά συγκεκριμένη ενόρμηση, καμιά πομπή ενός ψευδο-μοντερνισμού ή επιδειξιμανούς φορμαλισμού: η ευφυώς επίλεκτη λέξη της Τζούνα Μπαρνς (1892-1982) συνιστά, εκ προοιμίου μάλιστα, την ψηφίδα της όψης, την οποία διαθέτει η μη προσχηματική παρέκκλιση, η λεγόμενη παραβατική συμπεριφορά συγκεκριμένων μελών της

Η διεξοδική μετάφραση του «Νυκτοδόσους» της Τζούνα Μπαρνς (1892-1982), που αναμετρήθηκε με δεκάδες σημασιολογικούς γρίφους, δικαίωσε τις προθέσεις του εκδότη (Gutenberg) στο ακέραιο.

κοινωνικής κυψέλης. Γι' αυτό και οι γυναίκες εδώ, η Ρόμπιν, η Νόρα, η Τζέννη, δηλώνουν εμμέσως πλέον σαφώς ότι το σώμα τους είναι επακριβώς η ίδια τους η ψυχή. Μάλιστα ερωτεύονται, ασυστόλως και βασανιστικά, ενίοτε σαδομαζοχιστικά, η μια την άλλη.

Οι αναγνώστες δεν αργούν να

οικειοποιηθούν μέρος του συγκεκριμένου κειμενοχώρου. Είναι άλλωστε, ως εκ των πραγμάτων, οι αδιαμφισβήτητοι συνειδητοί αποδέκτες του. Δεν απωθεί, δεν υπονομεύει την αισθητική εμπέδωση ο έρωτας αυτός, όπως εκτίθεται γυμνός, εξαιρετικά εύληπτος κι άλλο τόσο απροστά-

τευτος, σε αυτό «το λογοτεχνικό ορόσημο της φεμινιστικής και λεσβιακής λογοτεχνίας».

Το θαύμασαν, ως γνωστόν, ο Τζέιμς Τζόις, ο Γουίλιαμ Φόκνερ, ο Φ. Μ. Φορντ, ενώ ο Γουίλιαμ Μπάροουζ το θεώρησε απεριφράστα «ένα από τα σπουδαιότερα βιβλία του 20ού αιώνα». Συγκρατώ τις σημαδιακές εκφάνσεις ενός παρορμητικού λόγου. Αναφέρομαι στο ασίσγαστο εκείνο λεκτικό ποτάμι, που ποτίζει μεθοδικά την κοιλάδα του μυθο-δοκιμίου-μεγα-ποιήματος. Είναι αυτοπροσώπως ο γιατρός Μάθιου – Μέγας – κόκκος – άλατος – Δάντνς Ο' Κόννορ. Συχνά ο λόγος-χρησμός αναβαθμίζει το κείμενο σε ψυχογράφημα μιας ολόκληρης εποχής.

Εξ όνυχος τα εξής: «Κανένας άνθρωπος δεν χρειάζεται θεραπεία για την προσωπική του ασθένεια, θα όφειλε να ενδιαφερθεί περισσότερο για την οικουμενική του πάθηση [...] Ο πολύτιμος γαλαξίας της παραπληροφόρησης που ονομάζεται νους, προσκολ-

λημένος στην αδιανόητη και δι-άτρητη συσπείρωση που ονομάζεται ψυχή, κατηφορίζοντας αργά το σχεδόν σβησμένο μονοπάτι του Καλού και του Κακού, που τυχαία σχεδιάστηκε είναι το ιερό ο τρόπος που το σώμα προσάγει ενώντιον του Δικαστηρίου».

Βέβαια οι παρεμβάσεις αυτές δεν καταλήγουν ποτέ σε μη-ομιλία, σε απάτη λόγου ή apparatus, για να θυμηθούμε τον Ζακ-Αλέν Μιλέρ, ο οποίος ανασυντάσσει ευεργετικά το λακανικό καταπίστευμα. Η εμπειρία του γιατρού είναι συνεπώς πολλαπλώς χρήσιμη: το (ως) μυθιστόρημα, εστιαζόμενο κατ' εξοχήν στις πτυχώσεις, στις τρύπες, στις παρυφές της γλωσσικής ύλης αποσπά πολύτιμα τεμάχια αλήθειας, η οποία είτε (εσκεμμένως;) είχε αγνοηθεί είτε σκοπιμώς είχε μεταμορφωθεί με κομψό ή εξόφθαλμα άκομψο τρόπο σε εγώ - ταυτότητα. Η διεξοδική μετάφραση που αναμετρήθηκε με δεκάδες σημασιολογικούς γρίφους δικαίωσε τις προθέσεις του εκδότη στο ακέραιο.

ΙΟΥΛΙΟΣ 2020

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

30 συνταγές
από ντόπιους
μάγειρες

Η Αθηνά Λοϊζίδου μάς παρουσιάζει γεμιστό καλαμάρι και ταλιάτα τόνου με σάλτσα και φακές, ενώ η Μαριλένα Ιωαννίδου μπιφτέκια με κόκκινες μαραπέλλες και ανάλαφρο μαχαλεπί με κόκκινα παπουτσόσκα και λικέρ μαστίχας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΟΥΛΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ